

Memòria del
Departament de Cultura
2013

2013

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Podeu fer servir la informació continguda en aquest document d'acord amb la llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)

© Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Rambla de Santa Mònica, 8
08002 Barcelona
<http://cultura.gencat.cat>

Barcelona, novembre de 2014

ISSN: 2013-4738
Memòria del Departament de Cultura 2013
Dipòsit legal: B 26852-2013

Sumari

Presentació	4
Introducció	5
Què és la cultura per als catalans?	6
Creació i empreses	7
Internacionalització	34
Patrimoni cultural	58
Cultura popular i associacionisme	83
Llengua	106
Equipaments culturals	131
Administració	159

[Síntesi 1. Dades d'activitat](#)

[Síntesi 2. Dades pressupostàries](#)

Presentació

L'any 2013, en l'àmbit cultural, s'ha hagut de fer front a una situació molt delicada. Podríem dir, fins i tot, que durant el 2013 la cultura catalana ha viscut la seva època més difícil dels últims 25 anys. La crisi econòmica s'ha materialitzat en una caiguda sense precedents del consum cultural: menys gent als nostres cinemes, teatres, concerts; menys persones comprant llibres. Si, a més, tenim en compte algunes decisions ministerials errònies com la de posar l'IVA cultural més elevat d'Europa, si tenim present els efectes del canvi tecnològic sobre les formes habituals de consum cultural i si observem els ajustos pressupostaris que hem hagut de fer a tots els nivells de govern, serà fàcil comprendre les dificultats que han patit la major part dels creadors i agents del sector. Els artistes i les companyies, els editors i els productors de tota mena, els centres culturals nacionals i els nostres centres patrimonials —tots— han notat la crisi de manera aguda.

Però malgrat la crisi, la cultura catalana ha seguit endavant durant el 2013. La cultura catalana neix, com sabem tots, de la societat, i per això és forta; però també per això pateix més en una situació de crisi extrema. Per aquest motiu, des del Departament hem volgut treballar conjuntament amb tots els sectors de la vida cultural del país. Tot i la crisi hem pogut fer més sòlides pràcticament totes les grans institucions nacionals. També en l'àmbit patrimonial hem encarat la crisi amb la creació d'una eina de gestió moderna —l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural— destinada a convertir el nostre immens llegat patrimonial en un actiu de futur. Hem donat suport als nostres creadors que, ben acompanyats, han estat el millor exponent de la nostra projecció internacional. L'acció del govern també s'ha adreçat a favor del català, una llengua que, tot i les pedres a la sabata que ens posen des de les institucions estatals, continua creixent i guanyant prestigi internacional.

Espero, doncs, que a través d'aquesta memòria quedi plasmat el nostre compromís amb els creadors i els emprenedors culturals del país. La cultura la fa la gent i, a través de les polítiques culturals, intentem facilitar-los la feina. Catalunya necessita un sector cultural fort, capaç de desplegar totes les seves potencialitats. Amb una cultura més forta tindrem un país més culte, un país capaç de progressar millor.

Ferran Mascarell i Canalda
Conseller de Cultura

Introducció

Em complau de presentar-vos la *Memòria del Departament de Cultura 2013*, que representa un renovat esforç per comunicar l'acció de govern en l'àmbit de la cultura i la llengua d'acord amb les directrius de transparència i retiment de comptes del Govern de la Generalitat de Catalunya. Amb la finalitat d'orientar aquesta publicació directament al servei del ciutadà, s'hi presenten els projectes i les activitats més destacables de l'any, ja sigui a tenor dels resultats obtinguts o dels nous plantejaments amb què la política cultural s'acosta als problemes i les necessitats dels diferents sectors en l'actual conjuntura socioeconòmica.

L'acció de govern aquí recollida s'estructura en sis eixos programàtics que ordenen l'àmbit competencial de la política cultural de la Generalitat: Creació i empreses, Internacionalització, Patrimoni cultural, Cultura popular i associacionisme, Llengua i, finalment, Equipaments culturals.

Cadascun dels sis eixos incorpora una aproximació a les dades clau més actuals que caracteritzen el context en què es mou la política cultural. Sense arribar a fer-ne una diagnosi, les xifres sí que ofereixen una visió de les tendències de la producció, la distribució i el consum de la cultura, i dels usos de la llengua catalana. Alhora, s'hi associen les línies de suport principals que el Departament ofereix als diferents actors de la cultura del país, siguin creadors, investigadors, empreses, equipaments, administracions locals o entitats sense finalitat de lucre, per tal que puguin fer arribar els seus projectes i productes a la població catalana.

La presentació dels projectes i polítiques recull tota la informació essencial subjacent a la presa de decisions. En un moment en què les limitacions pressupostàries han obligat a afrontar accions estratègiques en tots els àmbits, és quan més cal donar a conèixer els objectius que guien l'assignació de recursos. Per tot això, confio que amb aquest nou model de *Memòria* el lector podrà obtenir una visió panoràmica i completa de l'enfocament de les polítiques culturals del Govern.

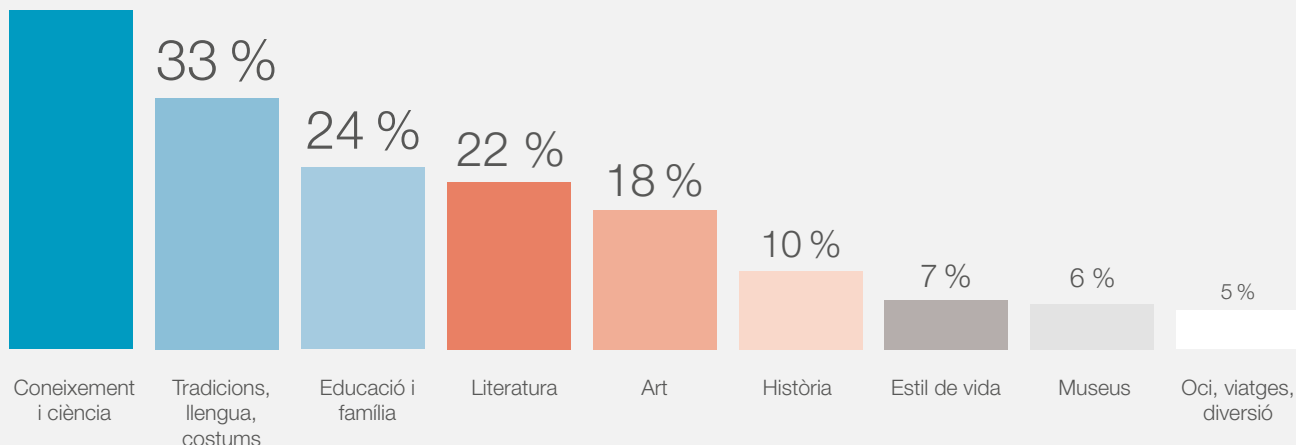
Pilar Pifarré i Matas

Secretària general del Departament de Cultura

Què és la cultura per als catalans?

La cultura per als catalans representa diverses coses:

44 %

El **60 %** dels catalans considera que la cultura és molt important
i el **34 %** que ho és bastant.

El **65 %** opina que l'oferta cultural de l'entorn és adequada
i el **27 %** que no ho és.

Motius de participació i no participació en activitats culturals

Motius de participació	%	Motius de no participació	%
Artista/es que hi participen	60	Preu	62
Recomanació d'amics, familiars	36	Manca de temps	41
Gratuitat	22	Manca d'interès	17
Recomanació de la crítica	16	Manca d'oferta	11
Facilitat accés (temps, proximitat)	16	Problemes de mobilitat	10
Novetat / estrena	15	Manca d'informació	7
Poder anar-hi amb amics	15	Altres motius	4
Experiència diferent	12	Oferta de baixa qualitat	4
Anar-hi amb nens	10	No tenir prou coneixements	4

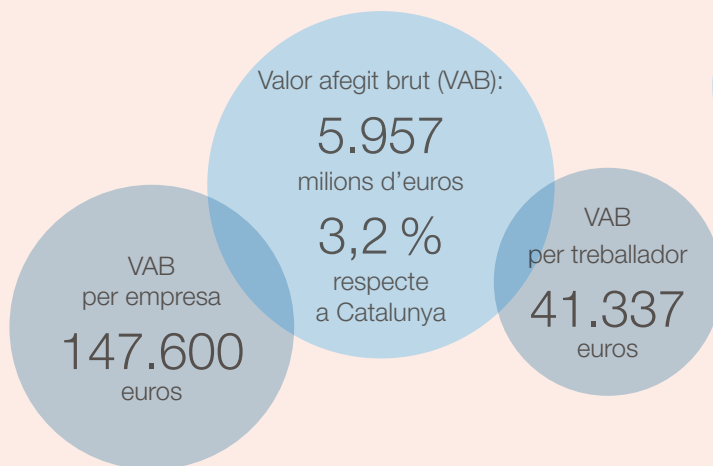
Creació i empreses

Dades clau

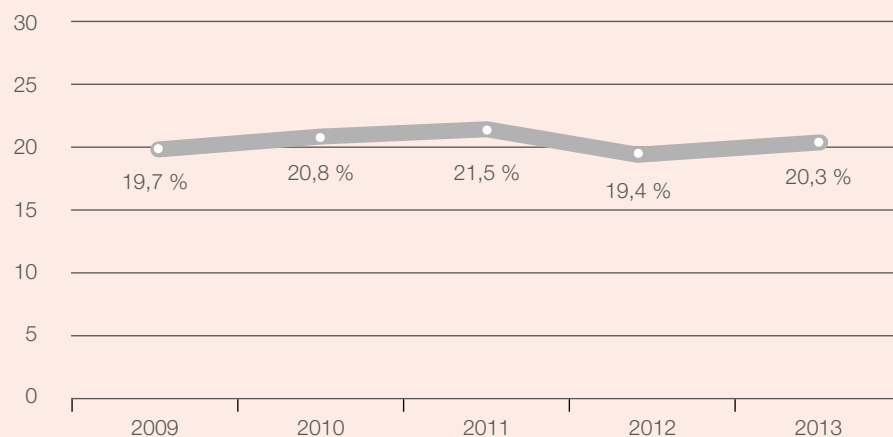
► Les empreses de la cultura i la creació

40.373
empreses
6,6 %
respecte
a Catalunya

144.111
treballadors
4,5 %
respecte
a Catalunya

Població ocupada en el sector de la cultura i la creació, 2009-2013. Catalunya amb relació a l'Estat espanyol

Catalunya
163.000
ocupats
6 %
de la població
ocupada

Composició de l'ocupació cultural i creativa a Catalunya:

Índex assalarització 76 %

Índex feminització 40 %

Índex eventualitat 18 %

► Sectors actius en cultura i creació

Audiovisual:

198 pantalles de cinema

770.206 sessions de cinema

16,3 milions d'espectadors

155 M€ recaptació
llargmetratges
de producció
catalana

40 llargmetratges catalans
34 coproduccions
3.100 rodatges a Catalunya

Sector digital a Catalunya

161 empreses
2.011 treballadors
146,5 M€ de facturació

Arts escèniques i musicals

4.649 espectacles representats
18.272 funcions
3,6 milions d'espectadors

Recaptació: 71,5 milions d'euros
▼11,5 % menys respecte al 2012

Arts visuals:

Fires d'arts visuals a Catalunya

Loop Fair
Screen from Barcelona
SWAB
Arts Libris

211 galeries
Més de 1.000 artistes
Gairebé 2.000 obres
Més de 140.000 visitants

Galeries d'art

144 galeries d'art
han organitzat
1.027 exposicions
amb l'obra
de 3.617 artistes

Llibre

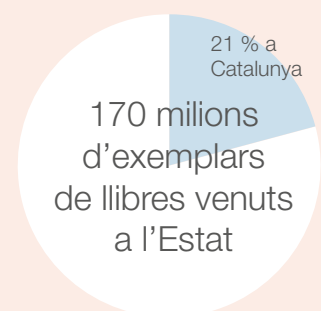
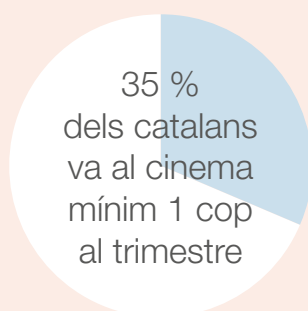
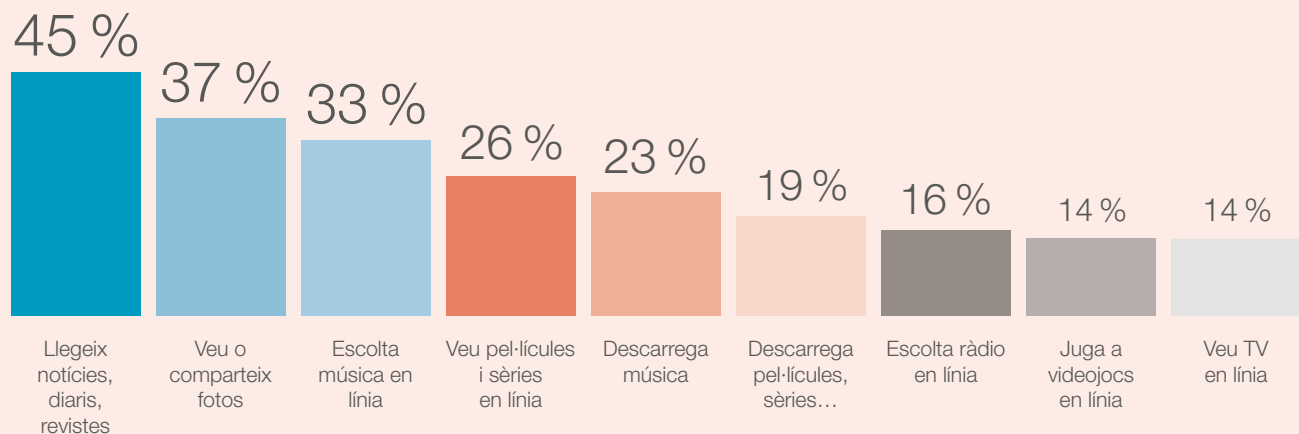
Més de 30.000 títols editats
(33 % en català)
1.200 M€ de facturació
141 milions d'exemplars editats

8.700 títols editats
en format digital
32 M€ de facturació
en format digital

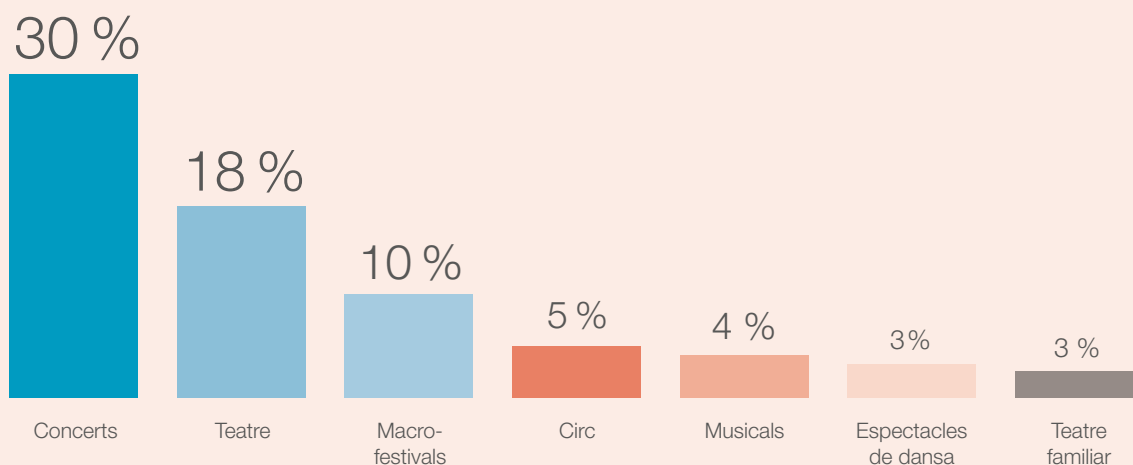
48 % de quota
del mercat
interior estatal

► Participació cultural de la ciutadania

Usos culturals d'Internet:

Assistència a espectacles de la població catalana:

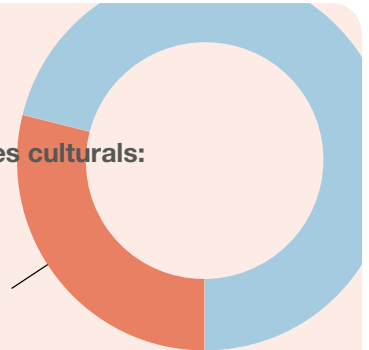

► Recursos departamentals

Unitats i ens responsables del foment de la creació i el suport a les empreses culturals:

- Direcció General de Creació i Empreses Culturals
- Institut Català de les Empreses Culturals
- Consell Nacional de la Cultura i de les Arts
- Institució de les Lletres Catalanes
- Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural

Creació i empreses culturals,
29 % del pressupost
del Departament de Cultura

Recursos humans de creació i empreses:
256 persones

Principals línies de finançament i ajuts a la creació i empreses culturals:

- Aportacions reintegrables per a la distribució de llargmetratges cinematogràfics, projectes de l'àmbit discogràfic i/o de producció musical, projectes i plans editorials, a empreses per projectes culturals i per a la distribució i explotació d'espectacles a Catalunya.
- Organització a Catalunya de festivals, mostres i cicles audiovisuals, producció de llargmetratges cinematogràfics i digitalització de sales d'exhibició cinematogràfica.
- Projectes artístics professionals de formació, producció, exhibició i difusió en l'àmbit del teatre, la dansa, el circ i la música, programació estable d'activitats d'arts escèniques i musicals i producció i exhibició en festivals, circuits i xarxes de difusió d'espectacles professionals.
- Activitats de les formacions musicals estables de Catalunya, i activitats de les empreses discogràfiques catalanes.
- Projectes artístics professionals de formació, producció, exhibició i difusió en l'àmbit de les arts visuals, programació estable d'activitats d'arts visuals, i adquisició i millora d'equipament tecnològic per part de les galeries d'art.
- Creació i l'edició d'obres literàries en llengua original catalana o occitana, sectors professionals en l'àmbit de les lletres catalanes, i modernització de les llibreries.
- Despeses financeres derivades de préstecs mitjançant conveni entre l'ICEC i l'ICF.
- Programa de crèdits participatius per al sector de la indústria digital.
- Xarxa de Centres d'Arts Visuals.

Objectius

Consolidar la creació i l'emprenedoria cultural com a motors de la recuperació econòmica i la creació d'ocupació

- ▶ Impulsar la producció cultural catalana i afavorir els creadors i el desenvolupament de les empreses culturals.
- ▶ Modernitzar i adequar les empreses culturals catalanes als nous models de negoci i mercats.
- ▶ Contribuir a la professionalització i industrialització dels sectors culturals.
- ▶ Millorar l'accés al finançament i la competitivitat de les empreses culturals.
- ▶ Promoure una cultura empresarial orientada a nous models de negoci, a mercats emergents i a donar suport a nous àmbits de negoci de base cultural.
- ▶ Donar suport a les activitats literàries, les quals impulsen les disciplines de creació, traducció, concepció de pàgines web i promoció de la literatura i la investigació, dins l'àmbit de la llengua catalana.
- ▶ Difondre l'excel·lència mitjançant la convocatòria dels Premis Nacionals de Cultura.

Actuacions

Mapatge de les Indústries Culturals i Creatives a Catalunya, una eina per avançar en la definició i aprofundiment dels clústers de la cultura i la creació

El 2012 es va iniciar un procés per al dimensionament de les indústries culturals i creatives a Catalunya que ha portat a l'elaboració del *Mapatge de les Indústries Culturals i Creatives a Catalunya* durant el 2013. El mapatge identifica les empreses actives amb seu a Catalunya que són classificades amb codis estadístics d'activitat relacionats amb els sectors culturals i creatius al llarg de la cadena de valor. A partir de la identificació d'unes 10.000 empreses, s'analitzen i classifiquen individualment per negocis els principals dels quals, finalment, se segmenten estratègicament.

Aquest treball ha permès tenir una fotografia més acurada de la realitat empresarial de les indústries creatives i culturals a Catalunya, així com establir les bases d'una possible aproximació estratègica, necessària per a l'anàlisi de reptes estratègics comuns i actuacions que permetin donar-hi resposta. La caracterització dels negocis identificats en el marc de les indústries culturals i creatives en termes quantitatius i qualitatius ha d'habilitar l'enfocament d'una política industrial orientada al reforç de la competitivitat.

L'aprofundiment dels clústers de la cultura i la creació és també una prioritat del Govern de la Generalitat en els altres àmbits empresarials. Els clústers són concentracions d'empreses interconnectades, proveïdors especialitzats i de serveis, empreses en indústries relacionades i institucions associades que competeixen però alhora també cooperen. Al mes de desembre s'ha presentat el Programa Catalunya Clústers, que és gestionat pel Departament d'Empresa i Ocupació amb el suport d'ACCIÓ. El programa té tres grans objectius:

Àmbit d'actuació del Mapatge d'Indústries Culturals i Creatives de Catalunya

Sector cultural:

- Edició de llibres i arts gràfiques en general
- Arts escèniques
- Arts visuals i fotografia
- Pintura, escultura i galeries d'art
- Música
- Cinema
- Produccions i continguts audiovisuals
- Videojocs
- Arquitectura i serveis relacionats
- Biblioteques i arxius
- Museus
- Indústria de la llengua

Manufactures de disseny:

- Moda tèxtil
- Moble
- Joieria i bijuteria
- Calçat
- Serveis de disseny per a tercers

Media i publicitat:

- Ràdio
- Televisió
- Premsa escrita i revistes
- Internet i social media
- Publicitat

- Reforçar la competitivitat de les empreses a través de la innovació i la internacionalització.
- Millorar la visibilitat de l'ecosistema de clústers catalans per tal que segueixi sent un referent internacional. Actualment hi ha prop d'un miler d'empreses al territori que treballen en associacions clúster.
- Avançar, en definitiva, en la transformació del model industrial del país.

De tots els àmbits que ha identificat el *Mapatge d'Indústries Culturals i Creatives de Catalunya*, els de l'audiovisual, l'arquitectura i el videojoc són els que han focalitzat l'atenció inicial del Departament. Les tasques per obtenir un mapa dels estudis i les empreses i de la seva cadena de valor han permès aprofundir en el coneixement sobre aquests tres àmbits, amb una segmentació estratègica i una identificació de les àrees de treball que permetin fer front als reptes. La constitució d'un clúster sectorial, que es considera factor essencial d'innovació no tecnològica, permetrà establir mecanismes de col·laboració entre les empreses, millorar la seva competitivitat i enfortir el sector.

Es constitueix el Clúster de la Indústria de l'Audiovisual de Catalunya

L'únic que s'ha constituït formalment és el Clúster de la Indústria de l'Audiovisual de Catalunya. Centra les seves activitats a potenciar el desenvolupament i el creixement econòmic del sector audiovisual català a escala global, a estimular la consolidació de noves línies de negoci i a fomentar projectes innovadors en l'àmbit creatiu, tecnològic i de l'exploració de les noves formes de consum audiovisual, entre d'altres.

L'*Estudi del Sector Audiovisual 2013*, impulsat per la Taula d'entitats per al Foment de l'Audiovisual a Catalunya, ha identificat les potencialitats i amenaces del sector, marcades per la desaparició de part del teixit industrial a causa de la crisi econòmica. Actualment hi ha al voltant de 1.700 empreses, moltes de les quals són pimes o micropimes i majoritàriament situades a la província de Barcelona.

És un sector local i atomitzat, al qual li costa endegar projectes intensius en capital i impulsar iniciatives d'abast internacional. En qualsevol cas, aquest teixit empresarial sí que disposa d'un talent creador i una capacitat d'emprenedoria que topa, malgrat tot, amb la manca de finançament i de confiança de les entitats financeres. A més, el mercat local s'ha reduït, amb una incidència de l'increment del tipus impositiu de l'IVA al 21 %. D'aquí que el 60 % del sector consideri la situació actual com a dolenta o molt dolenta.

El videojoc, el sector amb un major potencial de creixement

Els continguts digitals són una de les línies de creixement de les empreses audiovisuals, atesa la convergència multimèdia i multiplataforma que es produeix. A escala mundial representa al voltant del 3 % de la indústria de mitjans i entreteniment, però el potencial de creixement global ha fet que les empreses del sector del videojoc hagin tingut un tractament específic. Per analitzar la direcció que ha de prendre el Departament de Cultura amb relació al sector s'ha dut a terme el *Projecte de desenvolupament estratègic de la indústria de videojocs de Catalunya*.

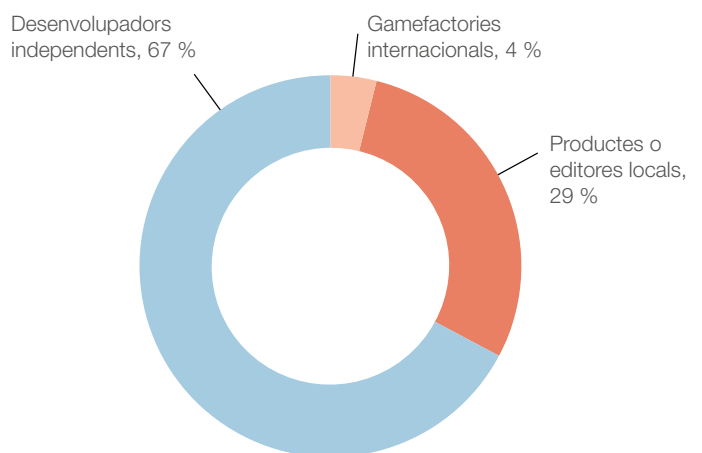
L'eclosió de les empreses del videojoc a Catalunya es va produir a partir del 2007, arran de la *febre d'or* del mercat i de la generalització de Facebook i dels telèfons intel·ligents. Actualment, a escala global s'està produint una fase de fort creixement que es preveu que s'allargui fins al 2015, impulsat sobretot pels mercats en línia, mòbil i social. Els canvis que es produeixen són molt ràpids i, per tant, generen moltes oportunitats que exigeixen alhora empreses flexibles i adaptables ràpidament.

El sector català dels videojocs es compon de multinacionals internacionals que actuen com a satèl·lits productius, de productores o editores locals i de desenvolupadores independents, de les quals aquestes darreres són les més nombroses, però no les que facturen més. La transició digital ha propiciat una democratització de la producció de videojocs, però al mateix temps s'han en-durit les barreres a la comercialització, que requereix una major estructuració i maduració del negoci en les noves plataformes.

El sector del videojoc a Catalunya. 2013

Empreses	74
Treballadors	983
Facturació (milions d'euros)	70,1

Sector dels videojocs a Catalunya, per tipologia d'empresa

La millora de la competitivitat del sector de l'arquitectura a través d'accions cooperatives publicoprivades

L'últim dels sectors industrials que ha rebut l'atenció del Departament de Cultura durant aquest darrer any ha estat el de l'arquitectura, motiu pel qual s'ha impulsat la *Reflexió estratègica del sector de l'arquitectura a Catalunya*. L'objectiu d'aquest estudi ha estat obtenir un mapa dels agents del sector de l'arquitectura —estudis i empreses—, caracteritzar-los en termes quantitatius i qualitatius, definir-ne la cadena de valor i segmentar-los estratègicament a partir de les formes actuals i futures de competir entre ells.

A partir d'aquest estudi s'ha pogut dissenyar un pla d'acció per encarar els reptes estratègics del sector. Aquest pla té projectes concrets consensuats amb els estudis d'arquitectura i altres agents amb seu a Catalunya, i que fomenten una dinàmica de treball cooperativa entre el sector públic i el privat. En aquest sentit, una de les primeres concrecions serà la formalització d'un Grup d'Impuls de l'Arquitectura, que entrarà en funcionament durant el 2014. Les funcions seran, d'una banda, la identificació i el seguiment en la implementació d'accions per a l'impuls dels estudis d'arquitectura de Catalunya i, d'altra banda, la proposta i avaluació de noves iniciatives, així com l'assessorament en la recerca de finançament per assolir-les.

Així mateix, el Govern de la Generalitat ha engegat el procés per crear la nova llei d'arquitectura. Al desembre del 2013 s'ha aprovat la memòria prèvia a l'inici de la tramitació de l'Avantprojecte de la nova llei d'arquitectura, amb la voluntat que el nou text legal estigui aprovat a finals del 2014. L'objectiu general és posar en valor l'interès públic de l'arquitectura, assegurar-ne la preservació com a patrimoni cultural i social, així com distingir-la com a bé fonamental per garantir el benestar de les persones i la cohesió social.

La nova Llei incidirà, entre d'altres, en aspectes com el foment i el reconeixement de l'arquitectura contemporània a través de premis i distintius que la prestigïïn, la incorporació dels criteris de qualitat, creativitat i funcionalitat en els concursos d'obra pública, o la promoció de l'accés a la professió dels joves titulats, en el marc de les polítiques de foment de l'emprenedoria i l'ocupació.

El sector de l'arquitectura a Catalunya. 2012

	Societats mercantils	Autònoms destacats	Total
Empreses i estudis	1.300	68	1.368
Treballadors	1.991	138	2.129
Facturació estimada (milions d'euros)	226	10	236

L'Arts Santa Mònica obre una nova etapa com a Centre de la creativitat

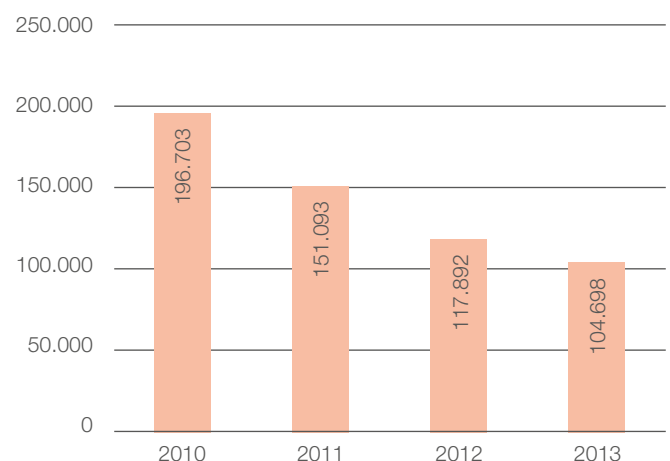
El 2013 ha estat un any de redefinició per a l'Arts Santa Mònica. L'equipament cultural, situat a les Rambles de Barcelona, es vol erigir en el centre de referència per al talent i els creadors del país: serà un punt de trobada pluridisciplinari i un aparador per als creadors i autors catalans, un espai de reflexió sobre la creació, un context per a l'intercanvi de coneixements i per a la formació i assessorament. Amb una mirada oberta i transversal, esdevé un espai de confluència de les diferents disciplines creatives: les arts visuals, les arts escèniques, la música, l'audiovisual, els nous formats digitals, la literatura, la ciència, el pensament, el disseny, l'arquitectura, la moda i la gastronomia.

L'Arts Santa Mònica s'ubica en un espai que va ser declarat monument històric el 1984 i convertit en sala d'exposicions el 1988. Des de llavors ençà ha passat per quatre etapes:

- **1989-1994.** Com a Centre d'Art Santa Mònica va dur a terme un programa d'exposicions que seguia les línies següents: revisions històriques, exposicions individuals, presentació d'artistes internacionals, reconeixement de disciplines i art emergent.
- **1995-2002.** Concebut com a centre d'art català, va revisar trajectòries artístiques individuals o col·lectives i tendències de l'art contemporani català, sobretot de la generació de la segona avantguarda, nascuda entre els anys 1920 i 1940.
- **2003-2008.** Com a centre de producció artística contemporània, es va orientar cap a la creació contemporània i la seva producció, amb un programa d'activitats enfocat cap a la recerca. En aquesta etapa es van dur a terme millores en les instal·lacions.
- **2009 - setembre 2013.** Es torna a definir conceptualment i la nova programació se centra en la confluència de diverses disciplines de creació artística contemporània amb la ciència, el pensament i la comunicació. En el tancament d'aquesta etapa, aquest 2013 s'han programat 27 exposicions i 203 activitats amb la intervenció de 340 artistes i creadors.

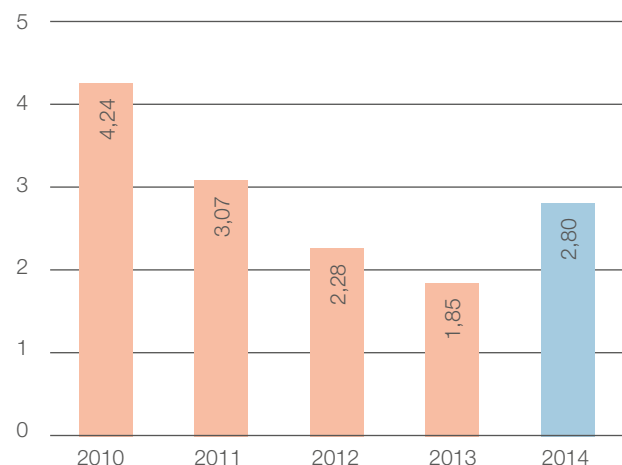
La nova etapa que s'obre es basa en la idea de centre de la creativitat i pretén definir l'Arts Santa Mònica com l'espai on ha de confluïr i des d'on s'ha d'impulsar la creació de qualitat a Catalunya. Amb aquesta finalitat, es concep com

Visitants a l'Arts Santa Mònica. 2010-2013

Pressupost de l'Arts Santa Mònica. 2010-2014

En milions d'euros

el punt d'interconnexió entre els creadors, els equipaments, les empreses, els mercats i els públics, acompanyant aquest cicle al llarg de tota la cadena de valor. En conseqüència, es desenvoluparan mecanismes de suport a la creació amb l'objectiu de garantir un flux que permeti la circulació i difusió de les produccions artístiques, enfortir i consolidar els creadors i emprenedors, potenciar la connexió i el treball en xarxa, i fer d'altaveu per emetre i amplificar actuacions.

L'activitat de l'Arts Santa Mònica s'articula al voltant de sis eixos estratègics:

1. APARADOR. Espai d'exhibició. Plataforma de difusió de la creativitat a Catalunya. Node de la xarxa de centres d'arts visuals a Catalunya.
2. FORMACIÓ. Contribuir a la millora de les condicions dels creadors i dels agents culturals per tal que disposin dels mitjans necessaris per desplegar tot el seu potencial.
3. CONNEXIÓ. Impulsar les connexions dels creadors i les empreses culturals amb la societat civil, el públic, els sectors específics, les entitats i les empreses per fer viables noves formes de col·laboració i de servei.
4. ASSESSORAMENT. Facilitar l'optimització de recursos establint xarxes, impulsant col·laboracions, coproduccions, cofinançaments, coparticipacions i cooperacions, i creant canals permanents d'intercanvis.
5. REFLEXIÓ. Promoure el debat i generar idees sobre els reptes creatius del nostre temps i sobre la relació entre creativitat i sensibilitat, creativitat i innovació, creativitat i societat, creativitat i coneixement, i creativitat i mercats.
6. COMUNICACIÓ. Altaveu del talent creatiu a través dels mitjans de comunicació generalistes i temàtics.

Continua el desplegament de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya

L'Arts Santa Mònica es defineix en aquesta nova etapa com un node de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya. Hi participa amb un representant en la Comissió Executiva de la Xarxa, que és integrada per la coordinadora de la Xarxa, els directors dels centres d'art que en són membres i un representant del Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

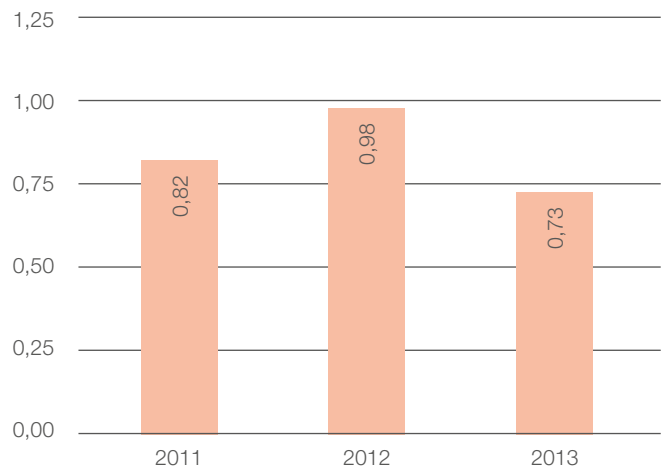
La Xarxa va ser creada l'any 2010 i la conformen les entitats titulars de centres i espais d'arts visuals, d'entitats privades que impulsen activitats d'arts visuals d'interès públic i d'ens locals que en promouen les programacions. El 2013 s'ha posat en marxa l'estructura orgànica de la xarxa, que es compon del Consell General de la Xarxa i la Taula Tècnica dels Centres i Espais d'Arts Visuals.

El compromís del Departament amb el Consell de regidors de la Xarxa s'ha refermat segons els acords següents:

- Promoció i suport a la Xarxa, prioritzant-ne la dotació en activitats per sobre de la inversió en estructura.
- Cooperació amb els ajuntaments per garantir la viabilitat del model de gestió dels centres.
- Aportació econòmica anual del Departament que cobrirà, com a màxim, el 50 % del pressupost total de l'equipament i que serà destinada íntegrament a l'activitat. Alhora, garantir una gestió ràpida de les ajudes.
- Els ajuntaments es refermen en el suport als centres territorials d'arts visuals i el foment de la cooperació a fi de consolidar i projectar la xarxa a escala nacional i internacional.

Aportacions als equipaments de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya. 2011-2013

En milions d'euros

Membres de la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya

Més de 25.000 joves es registren a Escena 25, una campanya per incidir en el consum de les arts en viu

La campanya social Escena 25 ha estat dissenyada amb l'objectiu d'afavorir l'accés dels joves catalans d'entre 18 i 25 anys a espectacles de teatre, circ, dansa i concerts de música. El Departament l'ha impulsada amb la col·laboració de més de 70 equipaments públics i privats del territori, que han ofert als joves un ventall ampli d'activitats d'art en viu. D'aquesta manera, s'han donat a conèixer les programacions estables d'aquests equipaments i les polítiques de públics destinades als joves.

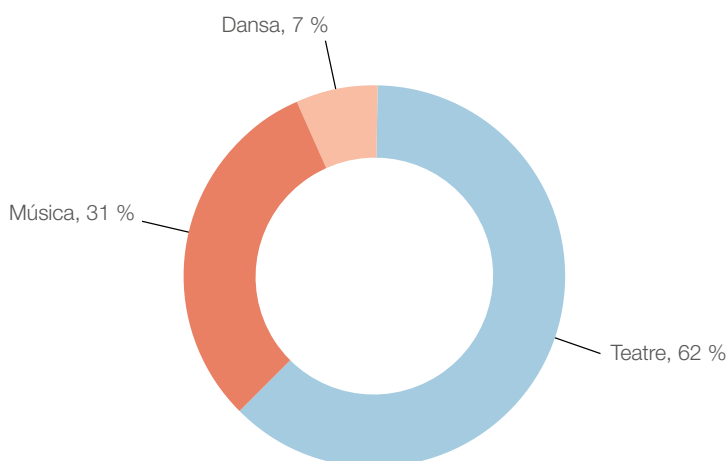
L'actuació del Departament ha consistit a oferir una plataforma digital de trobada entre oferta i demanda (www.escena25.cat), amb la campanya de difusió consegüent, que ha comptat amb la col·laboració de la Direcció General de Joventut i les universitats i biblioteques de Catalunya, entre altres agents. S'hi han registrat 25.452 joves, xifra que representa un 4,5 % dels joves catalans de la franja d'edat de 18 a 25 anys. Amb aquest registre, s'ha pogut aprofundir en el coneixement de les preferències culturals d'aquest col·lectiu, fet que permetrà generar estratègies de màrqueting més ajustades a aquest perfil de públic.

Per la banda de l'oferta, un total de 84 promotors d'equipaments amb 104 sales han participat en el projecte. En total s'han ofert 268 espectacles en 39 poblacions, programats durant el mes d'octubre, moment que coincideix amb l'inici de temporada dels equipaments. Així, el projecte Escena 25 ha volgut crear i fidelitzar el públic jove al mateix temps que ha promocionat els equipaments entre els joves d'una manera massiva i integrada dins el sector cultural de Catalunya.

A més de la campanya de difusió, també cal destacar una mesura d'estimulació de la demanda. Cadascun dels joves registrats ha comptat amb 25 euros per escollir un o dos dels espectacles oferts durant el mes d'octubre. Els joves han recollit les entrades directament a taquilla: si el preu ha estat inferior a 25 euros, no els ha calgut abonar res. També hi ha hagut l'opció de convidar per correu electrònic un amic de la mateixa franja d'edat, fent la reserva corresponent. Un de cada tres joves registrats ha acabat fent una reserva en algun dels espectacles oferts.

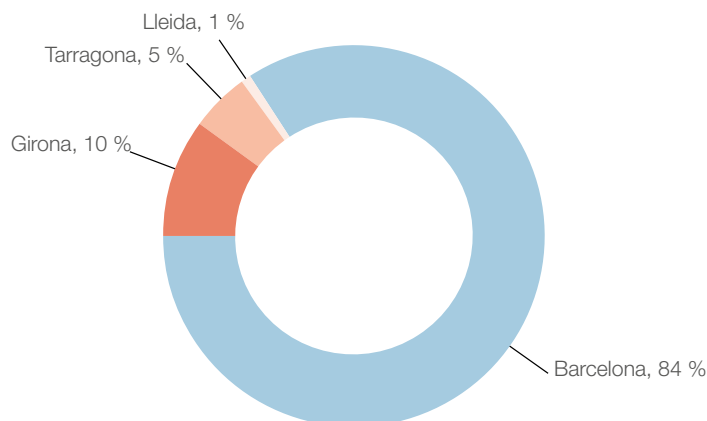
ESCENA 25. Oferta d'espectacles per als joves de 18 a 25 anys. Per gènere artístic

En %

ESCENA 25. Oferta d'espectacles per als joves de 18 a 25 anys. Per províncies

En %

Un centenar de professionals participen en la jornada d'anàlisi dels resultats d'Escena 25

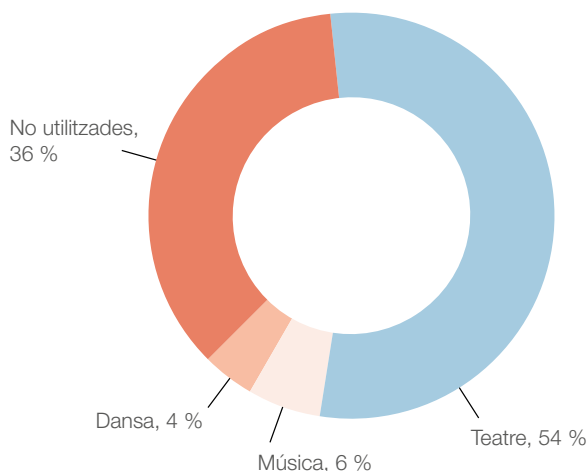
La campanya Escena 25 ha estat valorada positivament pels usuaris i pels equipaments participants. La majoria dels joves valora positivament la campanya: el 85 % dels enquestats l'han puntuat, en una escala d'1 a 5, amb un 4 o un 5. La campanya ha incentivat el consum tant dels no consumidors habituals com dels habituals. La major part dels joves han manifestat el seu interès per la cultura i per assistir a més espectacles en viu, però també perceben les dificultats provocades pels preus elevats i la crisi econòmica en general. Els equipaments també han emès una valoració positiva, especialment perquè han incrementat el coneixement del públic jove, que els ajudarà a dissenyar polítiques específiques de promoció.

Per tal d'oferir instruments per analitzar el consum cultural dels joves, el Departament ha organitzat la jornada [Post-Escena 25](#), destinada als representants d'equipaments culturals públics i privats, especialment els que han participat en la campanya. L'objectiu ha estat donar instruments per a la interpretació de les dades sorgides de l'Escena 25 i analitzar els hàbits i els interessos culturals dels joves. Per fer aquesta anàlisi s'ha buscat l'aportació de diferents mirades: de la sociologia, a la comunicació i el màrqueting.

- El 66 % dels joves registrats són dones (16.902), mentre que només el 34 % són homes (8.559). Des del punt de vista territorial, el 86 % són de Barcelona, el 6 % de Girona, el 5 % de Tarragona i el 3 % de Lleida.
- El 33 % dels joves registrats ha assistit a algun espectacle. Les dones han fet pràcticament el doble de reserves (5.463, el 65 % del total) que els homes (3.002, el 35 %).
- El 64 % de les entrades disponibles han estat consumides, exactament 8.465 entrades.
- S'han generat 19.127 euros d'ingressos per als equipaments participants. En l'àmbit del teatre han ingressat el 84 % del total, en dansa el 12 % i en música el 4 %.
- El pressupost de la campanya, de 79.000 euros, representa un ajut unitari per cada jove registrat de 3,10 euros.
- Des del Departament de Cultura es valora positivament haver incidit en el consum de les arts en viu per part dels joves d'entre 18 i 25 anys. Les dades obtingudes contribuiran a dissenyar polítiques de desenvolupament d'aquest públic, no només des de l'Administració sinó també des dels equipaments.
- Com a continuació de la campanya, s'ha ofert a tots els joves registrats la possibilitat d'obtenir el carnet del TR3SC modalitat Escena 25, per només 1 euro. Aquesta iniciativa ha permès que 2.400 joves aconseguissin el seu carnet.

Ús de les 13.207 entrades ofertes

En %

La creació de públics de les arts visuals: públics presencials i públics virtuals

Aquest 2013, s'ha organitzat la **Jornada de desenvolupament de públics de les arts visuals**, amb l'objectiu d'intercanviar experiències, compartir projectes i comunicar bones pràctiques en l'aprofundiment dels vincles entre les arts visuals i les comunitats. La jornada s'ha adreçat a gestors culturals, artistes, crítics d'art, interlocutors de fàbriques de creació, de museus, galeries i centres d'art, etc. La jornada s'ha celebrat l'1 d'octubre al Centre d'Art la Panera de Lleida, amb l'assistència de 90 persones provinents de 19 poblacions de Catalunya.

Un dels centres d'atenció d'aquesta jornada ha estat la creació d'estructures d'intermediació entre les arts visuals, les seves narracions i els públics. En aquest sentit, s'ha emfasitzat el paper de la realitat digital, per l'efecte multiplicador i generador de nous espais de difusió del coneixement i d'interpel·lació pública. S'hi han exposat 10 casos de bones pràctiques, dels quals 6 han estat projectes de públics presencials i 4 de públics virtuals, a més del referent de l'anàlisi i gestió de públics del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

La tornada de les vacances d'estiu també ha estat el moment en què s'ha reeditat un projecte per posar en contacte l'oferta i la demanda d'arts visuals. Entre el 19 de setembre i el 3 de novembre s'ha fet **Tardor Art 2013: Programa't**. Ha estat la quarta edició d'una iniciativa impulsada pel sector galerista català —el Gremi de Galeries d'Art de Catalunya, l'Associació Art Barcelona i l'Associació (art) Catalunya— amb el suport del Departament. La implicació de tot el sector en bloc ha estat decisiva per poder donar coherència i força a la iniciativa.

L'objectiu del projecte és el de crear una programació cultural que acosti les galeries a la ciutadania i generi afició per l'art. Les galeries han proposat un calendari d'activitats vinculades a les seves programacions expositives: tertúlies, conferències, taules rodones i de debat, tallers, trobades amb artistes, iniciatives en format editorial o digital, etc. Dels 20 projectes seleccionats aquest any, 14 corresponen a galeries de la ciutat de Barcelona, 2 més a la resta de la província (Terrassa i Vilafranca del Penedès), 3 a la província de Lleida (Lleida ciutat, Cervera i Verdú) i 1 a la província de Tarragona (Reus).

Tardor Art 2013. Programa't

	Activitats
Conferències, taules rodones	12
Taller o curs per a adults	7
Acció al carrer	6
Performance, projecció o vídeo	5
Taller o activitat infantil/familiar	4
Teatre i/o música en directe	4
Diverses	7
Total	45

Impuls a noves vies de finançament per a les empreses i entitats culturals a través de l'Institut Català de Finances i de Triodos Bank

L'actual conjuntura de crisi econòmica es caracteritza per la dificultat d'accés al crèdit i per una baixada del poder adquisitiu i del consum de la població, i d'altra banda, ha tingut com a efectes la incertesa en el context pressupostari de la Generalitat de Catalunya. Les empreses i entitats culturals han hagut d'afrontar en els darrers anys canvis en els models de negoci, en part impulsats per la transformació digital i en part per la necessitat d'afrontar la crisi econòmica i financera. És per això que el Departament ha dissenyat polítiques de suport financer a les empreses i entitats culturals amb l'objectiu de respondre a les necessitats de finançament a curt, mitjà i llarg termini.

Així, s'ha establert en primer lloc un conveni de col·laboració amb l'Institut Català de Finances (ICF) per a la creació d'una línia de préstecs de 20 milions d'euros, per facilitar l'accés al finançament de les empreses privades, les entitats culturals sense afany de lucre i entitats locals que tinguin seu social o operativa a Catalunya. L'Institut Català de Finances aporta els recursos i gestiona la línia, mentre que el Departament assumeix part del risc creditici de les operacions.

Els projectes objecte de finançament són els relacionats amb la producció, distribució, comercialització i difusió, exhibició o protecció de béns o serveis culturals, especialment aquells que requereixin inversions en actiu fix amb l'objectiu de millorar la competitivitat, i relatives a l'adquisició d'actius immaterials, als processos de recerca, desenvolupament i innovació, a l'adquisició de béns mobles, a la modernització d'equipaments tecnològics, als processos de fusió i/o concentració empresarial, al desenvolupament de noves línies de negoci, a l'ampliació de mercats, així com a la digitalització de sales d'exhibició de cinema de Catalunya.

Els préstecs per a inversió són d'entre 30.000 i un milió d'euros, a retornar en un màxim de set anys, mentre que els préstecs per a circulat són d'entre 30.000 i 600.000 euros, a retornar en màxim quatre anys. Aquesta línia de préstecs disposa d'un fons de garantia del Departament de Cultura de 10 milions d'euros, que ajuda a esmorteir el risc de les operacions creditícies. Durant l'any 2013 s'han format operacions per un import total de 2,7 milions d'euros.

Aquesta nova via de finançament s'ha complementat amb un altre conveni, signat amb Triodos Bank, per avançar l'import de les ajudes i subvencions concedides pel Departament als seus beneficiaris. La mesura té com a objectiu donar una solució als retards en el pagament de les subvencions atesa la manca de recursos. D'aquesta manera, l'entitat cultural ha pogut desplegar la iniciativa subvencionada sense patir les inconveniències d'haver d'esperar el diner públic. Són préstecs a un any que han finançat el 90 % de l'import de les ajudes superiors a 10.000 euros concedides el 2013.

Els ajuts reintegrables, un model d'èxit en el finançament de la cultura

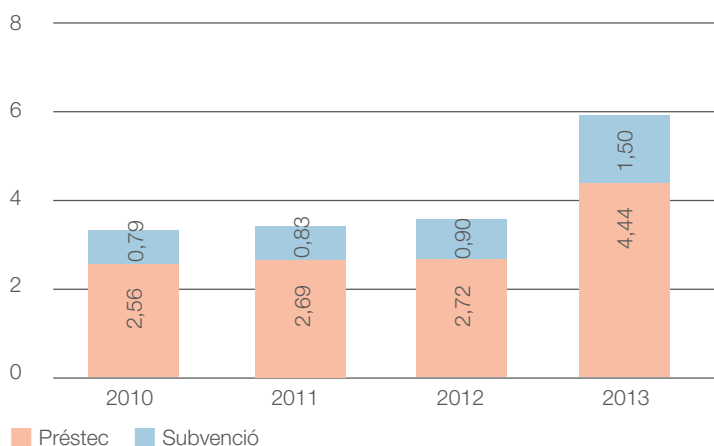
Les dues iniciatives anteriors s'afegeixen a les vies habituals de finançament del sector creatiu a Catalunya. Una de les fórmules que ha tingut més èxit és la de les aportacions reintegrables (AR), una modalitat que dona suport financer a les empreses culturals per tal que puguin tirar endavant els projectes que siguin plantejats amb objectius econòmics i que busquin recuperar la inversió.

Els ajuts articulen la concessió conjunta del préstec i de la subvenció per tal de finançar el risc de l'empresa sense cap tipus d'interès. En els projectes d'èxit, es recupera una part o la totalitat de l'import concedit en la modalitat de subvenció. Per tant, aquests tipus d'ajuts representen un canvi de filosofia de la cultura de la subvenció a la cultura del finançament i del retorn entre les empreses culturals.

En el període 2009-2013, les aportacions reintegrables s'han multiplicat per tres, i han passat de 2,1 a 5,9 milions d'euros. Sobre els 86 expedients tancats en aquest mateix període, la taxa de retorn de les aportacions ha passat del 80 % el 2009 al 98 % el 2012. L'increment en aquesta taxa de retorn es deu especialment al fet que s'ha retornat, cada cop més, també la part de subvenció que han percebut.

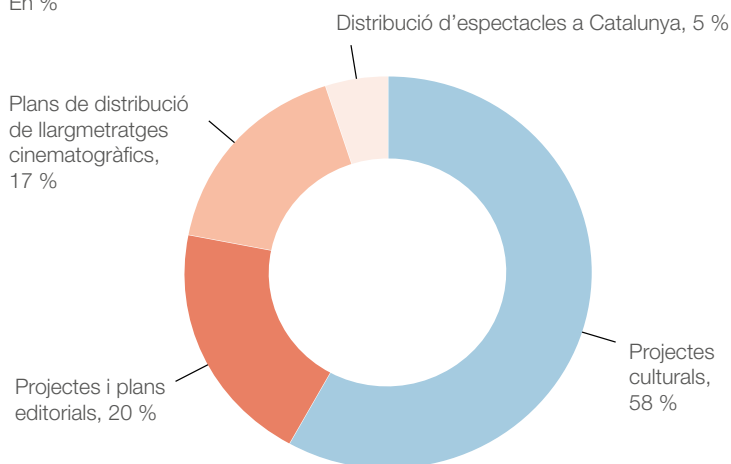
Dotació de les aportacions reintegrables. 2010-2013

En milions d'euros

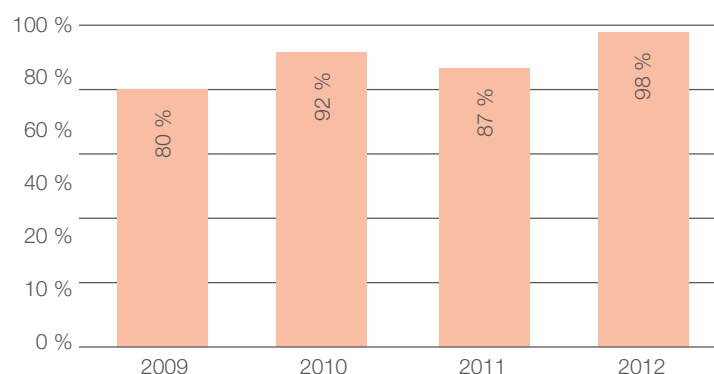
Dotació de les aportacions reintegrables, per modalitats. 2013

En %

Taxa de retorn de les aportacions reintegrables. 2009-2012

En %

Més de 500 projectes de formació, creació, producció i difusió artística de caràcter professional obtenen 7,1 milions d'euros en ajudes

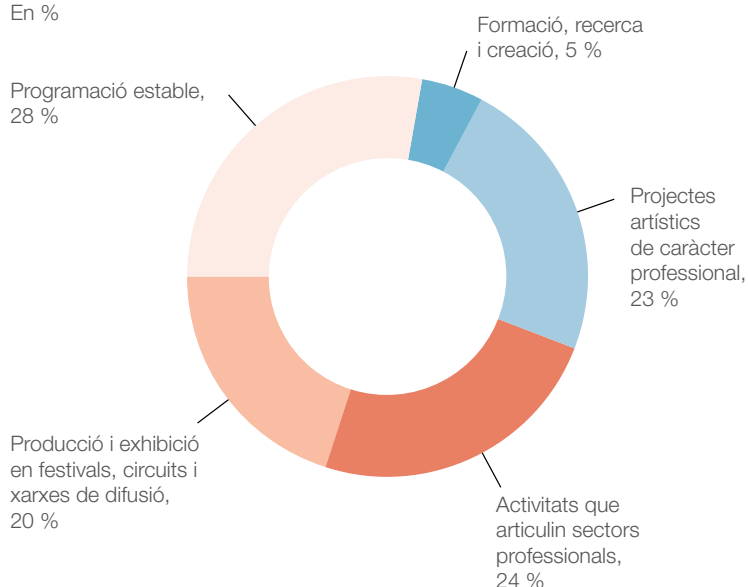
A banda de les noves fórmules de finançament, s'han mantingut les línies habituals d'ajuda als sectors professionals en els àmbits de les arts visuals, escèniques (teatre, dansa i circ), musicals i literàries. El 2013 s'han subvencionat fins a 533 projectes que abasten totes les fases de la cadena de valor: des de la formació i el perfeccionament dels artistes en institucions acadèmiques de primer nivell d'arreu del món, passant pel suport als creadors que recerquen noves vies d'expressió artística i cultural, seguint amb el suport a la producció perquè els fruits del procés creatiu es concretin en un producte o servei cultural, i acabant amb l'exhibició i la difusió de la producció artística de caràcter professional.

Els beneficiaris de les línies de subvencions abasten una multitud d'agents: artistes individuals, companyies o grups artístics, associacions professionals i altres entitats sense finalitat de lucre, empreses i també entitats locals. Per exemple, les entitats locals són les principals beneficiàries de la línia de suport a la programació estable d'activitats d'arts visuals, escèniques i musicals, que ha tingut una dotació d'1,8 milions d'euros per un centenar de projectes de coordinació i difusió d'obres d'artistes amb una trajectòria professional consolidada, però també de creadors emergents.

En l'àmbit de la literatura i les lletres, s'han subvencionat 174 projectes amb uns 750.000 euros. Destaquen de forma especial les aportacions a associacions i entitats sense finalitat de lucre que organitzen activitats que articulen el sector literari professional: l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, el Centre Català del Pen Club o l'Ateneu Barcelonès en són alguns exemples. Els programes d'activitats de difusió d'aquestes institucions han obtingut conjuntament 345.000 euros, que representen el 46 % del total dels ajuts a projectes literaris.

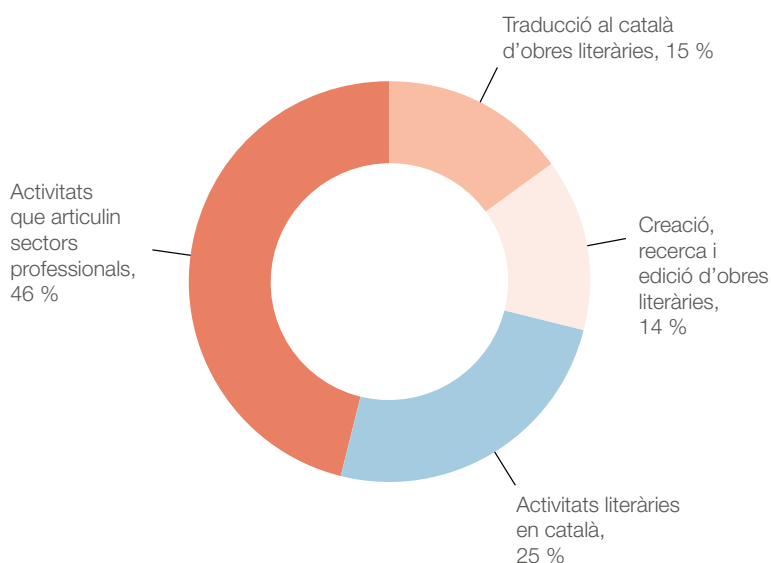
Ajuts a la formació, la creació, el desenvolupament i la difusió de projectes d'arts visuals, escèniques i musicals. 2013

En %

Ajuts a la formació, la creació, el desenvolupament i la difusió de projectes literaris. 2013

En %

S'intensifiquen les accions de modernització i foment de les noves tecnologies a les empreses culturals

El Departament ha renovat l'impuls a la incorporació de les noves tecnologies en el proveïment de serveis culturals. D'una banda, s'ha aprovat el **Pla de digitalització de sales de cinema** per garantir l'oferta d'exhibició de pel·lícules en el conjunt del país durant el procés de canvi del sistema d'exhibició analògic al sistema digital. El Pla de digitalització té dues línies d'ajut:

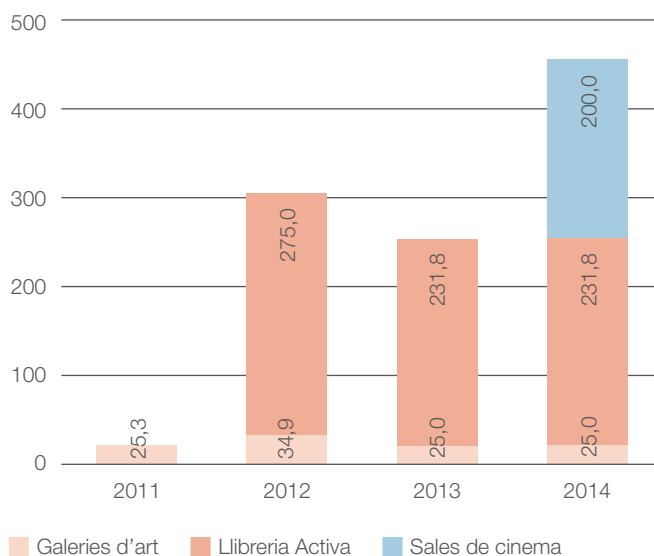
- A les zones amb poca oferta cinematogràfica, el Departament facilita als exhibidors 20.000 euros per a l'adquisició d'un equip digital de projecció amb uns estàndards establerts que en garanteixin la qualitat. D'aquesta manera, es vol mantenir l'oferta en aquelles zones on les empreses i entitats exhibidores són menys potents i no poden finançar aquesta inversió sense l'ajut del Govern.
- Una línia de préstecs, en col·laboració amb l'Institut Català de Finances (ICF), per impulsar projectes industrials culturals, entre els quals els de digitalització de sales per als cinemes amb major capacitat d'inversió. Aquesta línia de préstecs per a projectes industrials culturals globalment és de 20 milions d'euros.

Amb aquestes dues línies d'ajuts, que es posaran en marxa el 2014, es preveu que qualsevol ciutadà català podrà continuar tenint un cinema a una distància màxima de 30 kilòmetres i que cap comarca es quedarà sense oferta digital. Actualment, hi ha 14 comarques sense un cinema amb sistema digital. A Catalunya hi ha 766 sales de cinema, de les quals 366 tenen sistema digital (el 47,7 %) i 400, sistema analògic (52,3 %). En el moment en què només es distribueixin còpies en digital, les sales que només tinguin un sistema analògic d'exhibició no podran continuar funcionant, un procés que s'accelerarà en els propers mesos.

D'altra banda, en el sector de les llibreries s'ha de destacar el **projecte Llibreria Activa** que, iniciat el 2012, ha rebut un impuls renovat el 2013 amb ajudes a 90 projectes proposats per 53 llibreries. El projecte consisteix en una bateria de mesures per donar suport específic al sector llibreter i contribuir a la seva modernització i reconversió, especialment per fer més accessibles els continguts editorials amb l'ús de les noves tecnologies. Té com a eixos centrals iniciatives que, conjuntament amb el Gremi de Llibreters, s'han posat en marxa per primera vegada.

Ajuts a la modernització de les empreses culturals. 2011-2014

En milers d'euros

- Línia d'ajuts específica per a la modernització de les llibreries, per fer inversions amb una incidència especial en la implantació de les noves tecnologies. També es preveu que els destinataris de l'ajut hagin de fer un esforç addicional per comercialitzar el seu fons de llibreria amb més ventall temàtic a disposició del lector.
- Libridata. És una base de dades impulsada juntament amb la Cambra del Llibre que vol optimitzar els recursos i fer més eficient la cadena del llibre a Catalunya. Posa en comú les dades de producció, distribució i venda de llibres a Catalunya de manera que es pugui fer el seguiment de cada llibre per part de tots els agents participants al sector en cada moment de la cadena. Aquesta eina contribuirà de forma decisiva a una reducció de costos de distribució dels llibres.
- Escola de Llibreria. El 2012, el Departament, el Gremi de Llibreters i la Universitat de Barcelona van posar en marxa per primera vegada el Postgrau en Llibreria per a la formació empresarial del personal que hi treballa i dels llibreters, tenint en compte el seu caràcter com a prescriptors del llibre i la lectura. Amb un total de 25 alumnes, se'n van exhaurir les places.
- Plataforma de venda de llibres digitals Liberdrac. Impulsada pel Gremi de Llibreters amb la col·laboració del Departament, té com a objectiu la comercialització en línia del llibre, i el trasllat dels valors de la llibreria física al món digital.

Nou impuls dirigit a l'àmbit digital: cap al Pla de cultura digital 2014-2016

Els projectes i actuacions que s'han dut a terme en l'àmbit digital s'han impulsat de forma conjunta per primer cop des d'una àrea de caràcter transversal que incideix especialment en els sectors de l'audiovisual, el llibre, la música i els videojocs. S'ha treballat tant amb les empreses natives digitals —tant si treballen en videojocs com en la creació d'aplicacions, etc.— com amb les empreses de la cultura tradicional amb la finalitat d'ajudar-les en el pas a la cultura digital.

Amb l'objectiu de situar les empreses culturals i creatives catalanes en la primera línia de la innovació, la tecnologia i el món digital, durant el 2013 s'ha treballat en l'elaboració del Pla de cultura digital 2014-2016, que s'iniciarà a finals del primer trimestre del 2014. Aquest pla s'inscriu en l'estratègia iDigital del Govern de la Generalitat, que té com a objectiu millorar la competitivitat i l'ocupació mitjançant l'impuls de les TIC i on les indústries culturals i creatives són un dels projectes tractors. Els programes i les accions que s'hi recolliran s'inscriuran en els objectius següents:

- Millorar la competitivitat de les empreses culturals catalanes
- Crear un espai d'experimentació, que sigui l'R+D+I de la creació, la producció i la distribució cultural
- Afavorir la col·laboració i el treball en xarxa entre empreses de diferents sectors

- Crear xarxes professionals informals de transferència de coneixements mitjançant l'organització d'esdeveniments, conferències i xarxes socials
- Afavorir la cultura de la recerca i el desenvolupament, una cultura que respon als avenços contemporanis i tècnics i que alhora els crea i els evoluciona
- Generar no ja projectes digitals, sinó solucions digitals a problemes reals
- Crear relacions amb les noves audiències culturals

Un dels esdeveniments de primer nivell en l'àmbit digital és **Gamelab, Fira Internacional del Videojoc i l'Oci Interactiu**, de la qual se n'ha celebrat la novena edició, la tercera consecutiva a la ciutat de Barcelona i la primera a les instal·lacions de la Filmoteca de Catalunya. A més de la cessió de les instal·lacions, el Departament hi ha fet una aportació de 36.100 euros.

Gamelab és un dels principals esdeveniments europeus i mundials en l'àmbit de la creació, la formació, la difusió i el negoci dels videojocs i l'oci digital interactiu. Serveix de llançadora tant per a les empreses locals que busquen expandir el seu negoci a escala internacional com per a les empreses internacionals que volen entrar al mercat d'Espanya, Europa o Llatinoamèrica.

El videojoc és la indústria cultural amb un impacte econòmic i expansió social i cultural més grans de totes les existents, amb indicadors de facturació i consum creixents, tot i la situació econòmica actual. És doncs, una de les indústries en creixement, especialment també en la demanda de professionals provinents d'estudis tècnics i creatius o de l'àmbit dels negocis i el màrqueting. És per això que Gamelab és un context idoni no només per donar a conèixer les ofertes formatives d'universitats i centres de formació, sinó també perquè les empreses puguin incorporar nous talents.

Una de les novetats d'aquest any ha estat la primera edició del concurs de *startups* tecnològiques Gamelab Barcelona Startup Sauna. És un projecte conjunt de Gamelab Barcelona, el Departament de Cultura i el programa d'acceleració finlandès Startup Sauna, que té el patrocini de BDO. El guanyador del concurs, que ha estat la plataforma de serveis per a desenvolupadors de videojocs Gamedonia, ha participat a la prestigiosa Slush Conference de Hèlsinki, on ha pogut presentar el projecte davant de centenars d'inversors i de periodistes internacionals.

Per altra banda, cal destacar també la col·laboració departamental en la primera edició del **Sónar+D**, l'evolució del que havia estat el Sónar Pro. L'objectiu d'aquest projecte paral·lel al festival de música avançada és trencar les fronteres entre la creació artística, la innovació tecnològica i les noves empreses culturals. El Sónar+D s'ha tancat amb la presència de 2.950 acreditats provinents de 53 països.

Els Premis Nacionals de Cultura subratllen la innovació, la continuïtat i l'excel·lència

La concessió dels Premis Nacionals de Cultura de la Generalitat de Catalunya ha subratllat més que mai la innovació, la continuïtat i l'excel·lència en un moment de crisi que fomenta incerteses a la vegada que incentiva l'oportunitat de les sinergies. Reivindiquen la creativitat com a veritable símbol d'un país amb un dinamisme cultural que és part constitutiva de la seva personalitat històrica.

El Plenari del Consell Nacional de la Cultura i les Arts, constituït en Jurat dels Premis Nacionals de Cultura 2013, ha decidit atorgar deu premis dotats amb 15.000 euros que han estat concedits el 8 d'octubre en una cerimònia oficiada per Artur Mas, president de la Generalitat de Catalunya.

Els Premis Nacionals de Cultura van ser instituïts pel Govern l'any 1982 i són continuadors dels que la Generalitat va atorgar entre el 1932 i el 1938. Aquest 2013, el Govern ha aprovat el Decret que regula els Premis Nacionals de Cultura, que s'atorguen a persones, entitats o institucions en reconeixement a la seva contribució singular a la cultura catalana i al seu enaltiment, amb una valoració especial de l'excel·lència, la innovació, la trajectòria i la projecció.

Com a novetats més destacables, s'han unificat les diverses categories en una sola nominació, des d'un criteri interdisciplinari, de connexió entre humanitats i ciència, de ponts generacionals i d'un angle de visió tan ample i plural com ho és la societat catalana. Altrament, s'estableix una convocatòria pública dels premis per permetre que s'hi presentin candidatures. S'atorgaran un màxim de deu premis anualment que posen l'èmfasi en l'oportunitat d'aquelles propostes que excel·leixin en la seva qualitat. De fet, els premis valoren la contribució dels guardonats durant l'any anterior, amb especial atenció a les obres que emprin el català o l'occità, aranès a l'Aran, com a llengua d'expressió, quan escaigui, per la seva naturalesa artística o creativa.

Premis Nacionals de Cultura 2013

Hermann Bonnín

Josefina Castellví

Centre de Lectura de Reus

Agustí Fernández

Josep Maixenchs

Elsa Peretti

Imma Monsó

Eduardo Mendoza

Torres Monsó

Josep Ramoneda

L'Any Espriu impulsa la relectura i actualització de l'obra i el llegat de l'autor

El 2013 ha estat l'any del centenari del naixement de Salvador Espriu i Castelló, un dels autors més insignes de les lletres catalanes. La profunditat i l'alta significació de la seva obra, reconegudes per la crítica internacional, són mereixedores de la major atenció i consideració. Per tal d'honorar la seva memòria i difondre'n l'obra i el llegat, el Govern ha designat el 2013 com a Any Espriu. Amb un caràcter cultural, cívic i participatiu, s'ha difós l'obra i la figura d'Espriu arreu de Catalunya i dels territoris de parla catalana. Alhora, s'ha impulsat la relectura i l'actualització de la seva obra i el seu llegat, mitjançant la participació dels creadors i les institucions de la cultura i de l'ensenyament, així com els mitjans de comunicació.

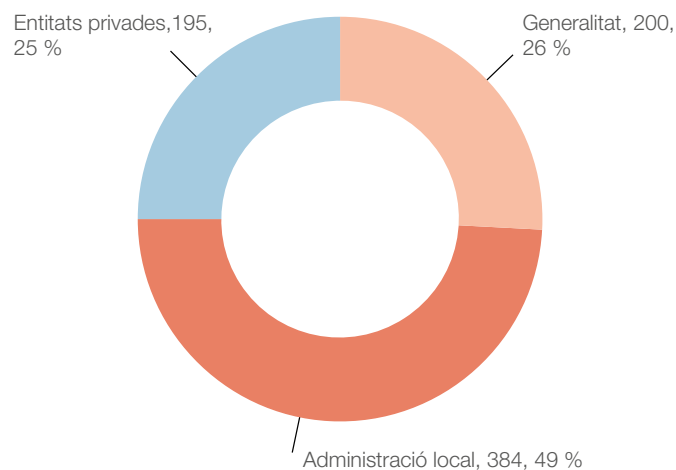
Un dels elements destacats en l'organització de l'Any Espriu ha estat la implicació institucional, cultural i civil. Tant en les 739 activitats fetes a Catalunya, com en les 40 activitats fetes a l'exterior, ha estat significativa la col·laboració de més de 300 organitzacions, entre l'Administració local i provincial i les entitats privades. De fet, la Generalitat només ha estat l'organitzadora del 25 % de les activitats, dada que exemplifica aquesta implicació dels agents culturals en el territori.

Entre els actes més destacats, s'ha d'esmentar l'exposició central "Espriu. He mirat aquesta terra", que ha aplegat uns 25.000 visitants al CCCB. Un dels punts àlgids ha estat el Concert del Centenari, fet a la plaça de la Sardana d'Arenys de Mar. S'hi ha disposat un espai amb una escenografia espectacular per acollir una representació que ha relligat la prosa i la poesia de Salvador Espriu amb la música. Aquest espectacle ha tingut una assistència de 1.500 persones, si bé també ha tingut uns 70.000 espectadors més gràcies a la retransmissió de Televisió de Catalunya.

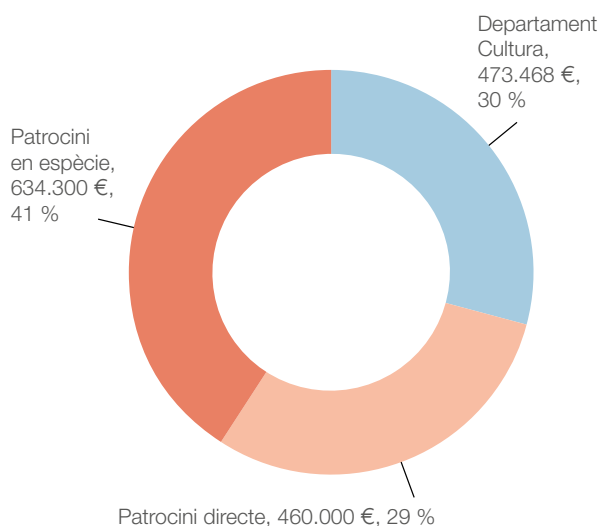
Activitats, segons organitzador

En nombres absoluts i %

Pressupost de les activitats organitzades pel Departament, segons origen dels fons

En euros i %

En l'àmbit de la cultura digital cal destacar l'impuls del videojoc *El món d'Espriu*, basat en diverses obres del poeta i amb *Primera història d'Esther* com a film conductor. Ha estat una iniciativa impulsada pel Departament amb el patrocini de l'Obra Social "la Caixa". Projecte pioner a Catalunya, engloba elements de la vida personal del poeta i de la seva obra literària amb l'objectiu de crear un pont entre la gent jove i l'autor.

El videojoc és una de les principals formes d'oci del segle XXI i un mitjà creixent en el món de l'educació. En l'actualitat, més del 30 % de la població n'és usuària i arreu es multipliquen els projectes de caire formatiu, cultural i didàctic. Els videojocs són una eina eficaç per fer arribar al públic jove coneixements i activitats que d'altra manera quedarien fora del seu abast. L'objectiu principal d'*El món d'Espriu* ha estat arribar al màxim nombre d'usuaris de la franja d'edat entre 11 i 16 anys, tot i ser un producte atractiu per a adults. El joc vol acostar l'autor al moment actual, en què els avatars del videojoc esdevenen una evolució de la tradició titellaire, tan recurrent en l'obra d'Espriu.

Les activitats impulsades pel Departament de Cultura han comptat amb un pressupost de poc més d'1,5 milions d'euros, dels quals el 70 % han estat sufragats pel patrocini, bé fos monetari o bé en espècie. Globalment, l'impacte de la celebració de l'Any Espriu es pot resumir en dues xifres. D'una banda, s'han multiplicat per tres els préstecs de les obres de l'autor a les biblioteques públiques de la demarcació de Barcelona: s'ha passat dels 1.385 préstecs del 2012 als 3.486 del 2013. D'altra banda, s'han multiplicat per cinc les vendes de llibres, entre noves edicions i reedicions: el 2012 se'n van vendre 4.308 i el 2013 se n'han venut 21.681.

Altres commemoracions i aniversaris

L'any 2013 s'han commemorat altres centenaris en l'àmbit literari, com el del naixement de Joana Raspall, escriptora, poetessa, traductora i lexicògrafa i una de les pioneres del gènere de poesia infantil a Catalunya. Altres noms han estat els de Joaquim Amat-Piniella, Joan Teixidor o Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Un altre centenari que cal destacar és el de la publicació de les *Normes ortogràfiques* de l'Institut d'Estudis Catalans, que van marcar les regles del català modern equiparant-lo a les altres llengües europees i fent-lo apte per al conreu de tots els gèneres literaris i per a tots els àmbits de la comunicació. Fora de l'àmbit lingüístic i literari, cal destacar l'Any Carmen Amaya, impulsat pel Departament per tal d'honorar la memòria i difondre el llegat d'una de les ballarines més destacades del flamenc i una de les artistes catalanes més universals, en l'any del centenari del seu naixement.

El nou portal www.lletrescatalanes.cat incorpora el sistema literari català amb 2.300 autors i 22.000 obres

El portal de les Lletres Catalanes és la nova plataforma web de la Institució de les Lletres Catalanes que incorpora tots els seus programes i línies d'actuació actuals i que recull, també, la seva dimensió històrica. L'objectiu ha estat posar en marxa una eina útil per mostrar la potència i la qualitat de la literatura catalana, un espai per fer visible la riquesa de la creació literària en llengua catalana i el patrimoni literari, posant l'accent en el foment de la lectura.

L'estructura del portal ha partit del Qui és qui, una base de dades que des del 1991 va construïnt un repertori dels escriptors vius de la literatura catalana. S'ha fet créixer el repertori amb una nòmina de 300 autors més, clàssics de la història literària catalana.

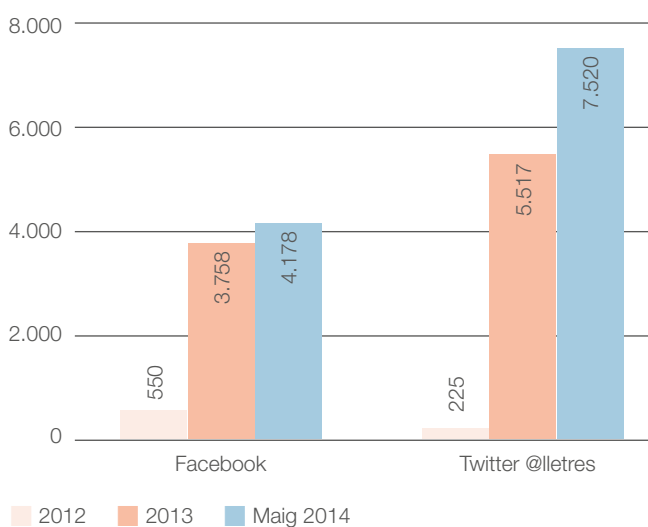
Així doncs, aquest recurs vol incorporar tot el sistema literari català. S'hi poden consultar prop de 2.300 autors, més de 22.000 obres de tots els gèneres —des dels clàssics fins a la literatura contemporània, des de la literatura infantil i juvenil fins a les formes emergents de creació de la literatura digital—, més 1.700 editorials i les 300 llibreries actives.

Ahora, és una eina integral de gestió que incorpora totalment l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació a les metodologies internes de treball de la Institució de les Lletres Catalanes: de les xarxes socials a la gestió de projectes, la comunicació i l'agenda d'activitats i notícies. Durant el 2013 s'ha intensificat la presència a les xarxes socials (Facebook i Twitter) per a la promoció i el foment de la lectura i la literatura amb l'ús de les TIC.

Els creadors literaris com a prescriptors: s'amplia el programa Lletres a les Aules amb "En veu alta"

Des de fa més de deu anys, la Institució de les Lletres Catalanes i el Departament d'Ensenyament ofereixen a les escoles i els instituts la possibilitat de convidar escriptors a compartir la lectura dels seus llibres amb els alumnes. El clàssic programa dels "Itineraris de lectura" ha canviat de nom i ha crescut amb una nova modalitat. Així, el programa Lletres a les Aules integra "Autors a les aules", que segueix la línia anterior, i "En veu alta".

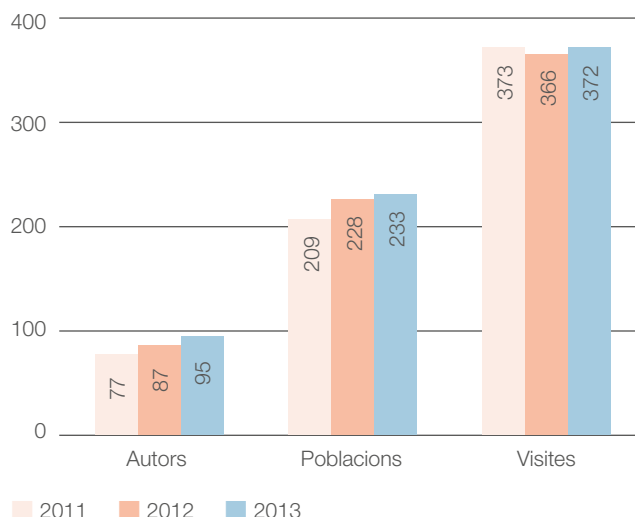
Seguidors de Lletres Catalanes a les xarxes socials. 2012-2014

“En veu alta” posa a disposició de mestres i professors antologies de textos literaris per ser dites a l'aula per un bon lector. Les antologies han estat preparades a l'entorn d'un eix temàtic genèric per facilitar que cada centre en tregui el rendiment més adequat. Entre els textos escollits n'hi ha de clàssics i d'actuals, de tots els territoris de parla catalana i alguna traducció, de diversos gèneres literaris.

Lletres a les Aules és un programa de foment de la lectura i de promoció de la literatura que permet apropar l'alumnat al fet literari, millorar la comprensió lectora com a eina fonamental per accedir al coneixement, estimular i potenciar l'habilitat lectora i el coneixement de la llengua. D'aquest programa se'n beneficien els centres educatius d'ensenyament primari, secundari i d'adults.

Programa Lletres a les Aules. Dades d'activitat. 2011-2013

Més de 100 activitats poètiques commemoren el Dia Mundial de la Poesia

El 21 de març és el Dia Mundial de la Poesia, declarat per la UNESCO el 1999. El Departament de Cultura i la Institució de les Lletres Catalanes han commemorat aquest dia acollint activitats a tot el territori de parla catalana. Més de 120 poblacions han participat en l'esdeveniment amb diverses activitats públiques. En l'organització de les activitats, cal destacar la implicació de biblioteques i escoles, de centres culturals o d'estudis, d'oficines i serveis dels centres de normalització lingüística, i d'entitats com l'ONCE o l'Associació Síndrome de Down, que també celebra el seu dia mundial el 21 de març.

Des del 2008 s'edita un opuscle amb un poema sobre la poesia escrit especialment per a l'ocasió que es tradueix a les llengües de l'Estat espanyol, a algunes de les dels nouvinguts i a altres idiomes europeus. Aquest any, la poeta Zoraida Burgos ha escrit el poema «Només la veu» que s'ha traduït a 20 llengües i que s'ha editat amb forma d'opuscle. Amb una tirada de 20.000 exemplars, s'han distribuït gràcies a la col·laboració de diverses organitzacions vinculades especialment a la cultura, la lectura i la llengua.

A la ciutat de Barcelona l'acte central de celebració del Dia Mundial ha tingut lloc a la Sala de Cotxeres del Palau Robert, amb la presència de Zoraida Burgos. Durant l'acte s'ha fet la lectura del poema «Només la veu» en català i en 5 llengües més (noruec, ucraïnès, anglès, amharic i portuguès). L'actriu Sílvia Bel hi ha recitat poemes de Zoraida Burgos, mentre que l'Escola Virolai hi ha ofert un tast musical.

Opuscle editat amb motiu del Dia Mundial de la Poesia

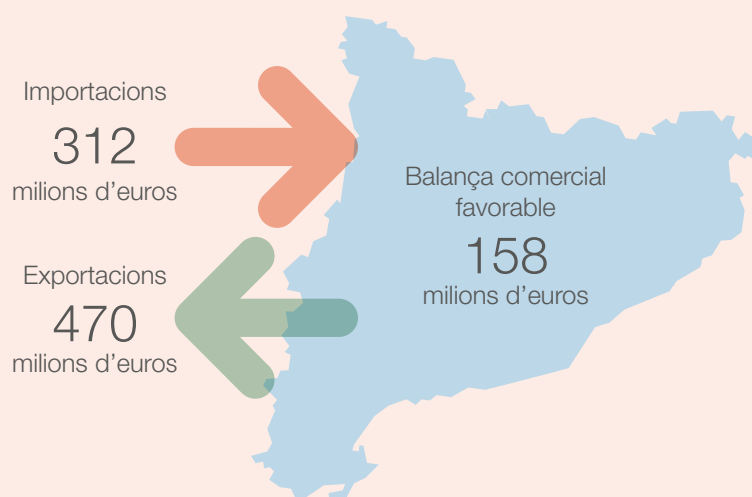

Internacionalització

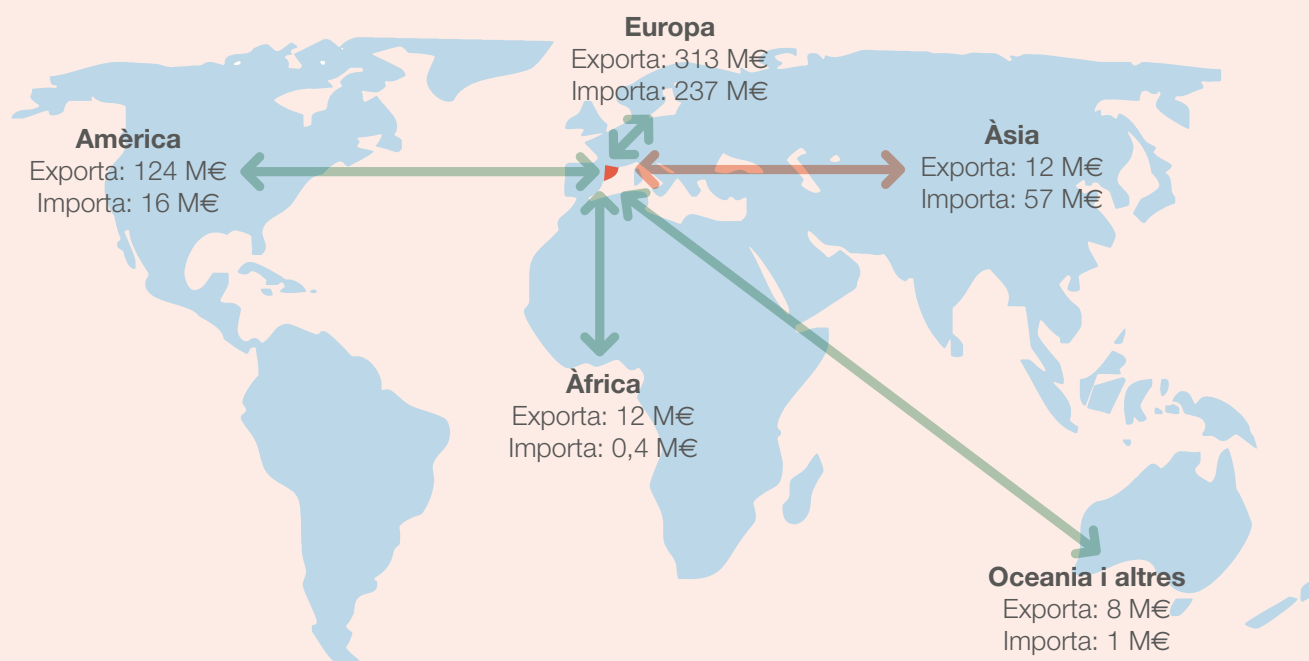

Dades clau

► Una balança comercial favorable de 158 milions d'euros

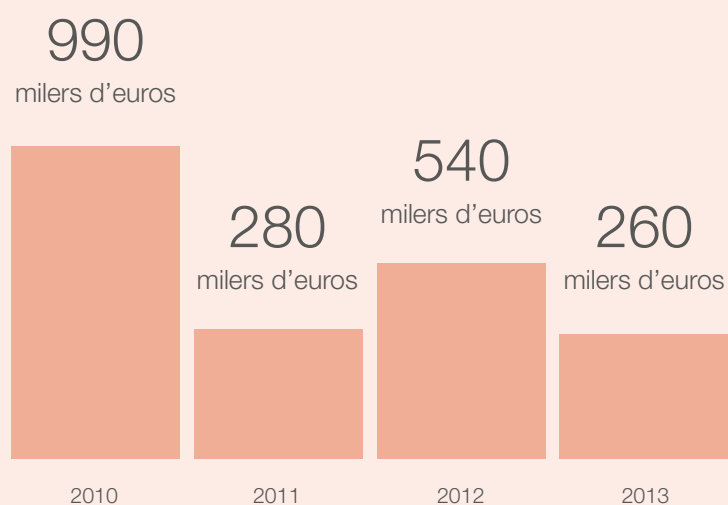

Exportacions / importacions al món, per continents

► Participació en programes europeus

Entre el 2010 i el 2013, el Departament de Cultura ha participat en projectes europeus per valor de **2 milions d'euros**

Programa Marc de Competitivitat i Innovació (ICT PSP)

- Linked Heritage
- Europeana Photography
- Creative CH – Creative Cooperation in Cultural Heritage
- Partage Plus
- Ecia – European Creative Industries Alliance
- Specifi
- AthenaPlus
- Ambrosia: Food and Drink

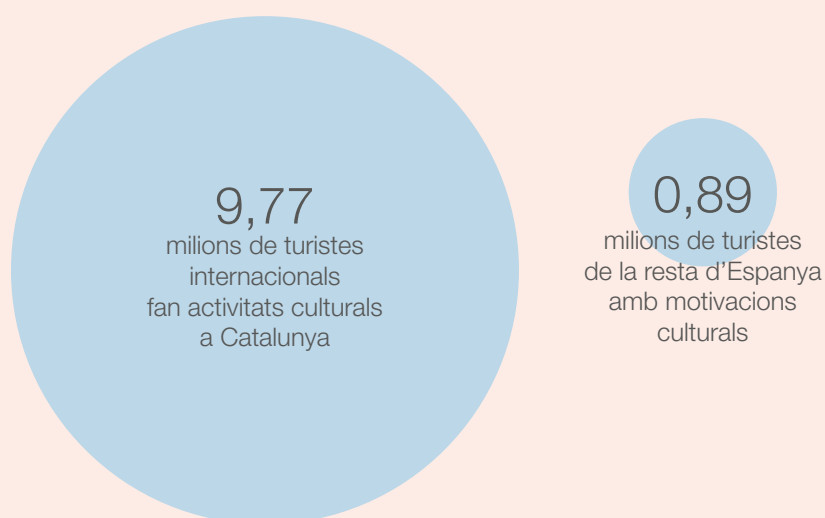
Programa de Cooperació a la Conca Mediterrània (ENPI CBC MED)

- I AM

Programa Cultura

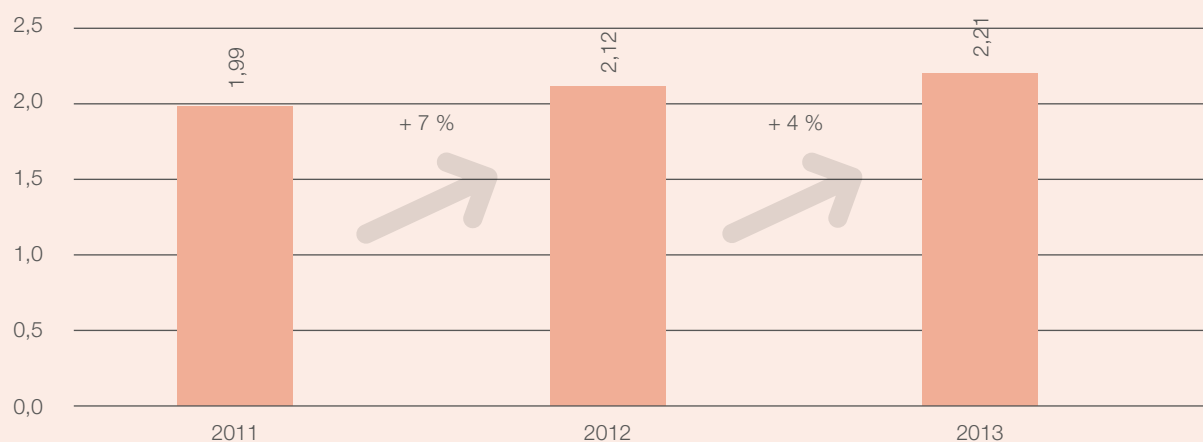
- Etep 2.0
- Modul-Dance

► Turisme cultural a Catalunya

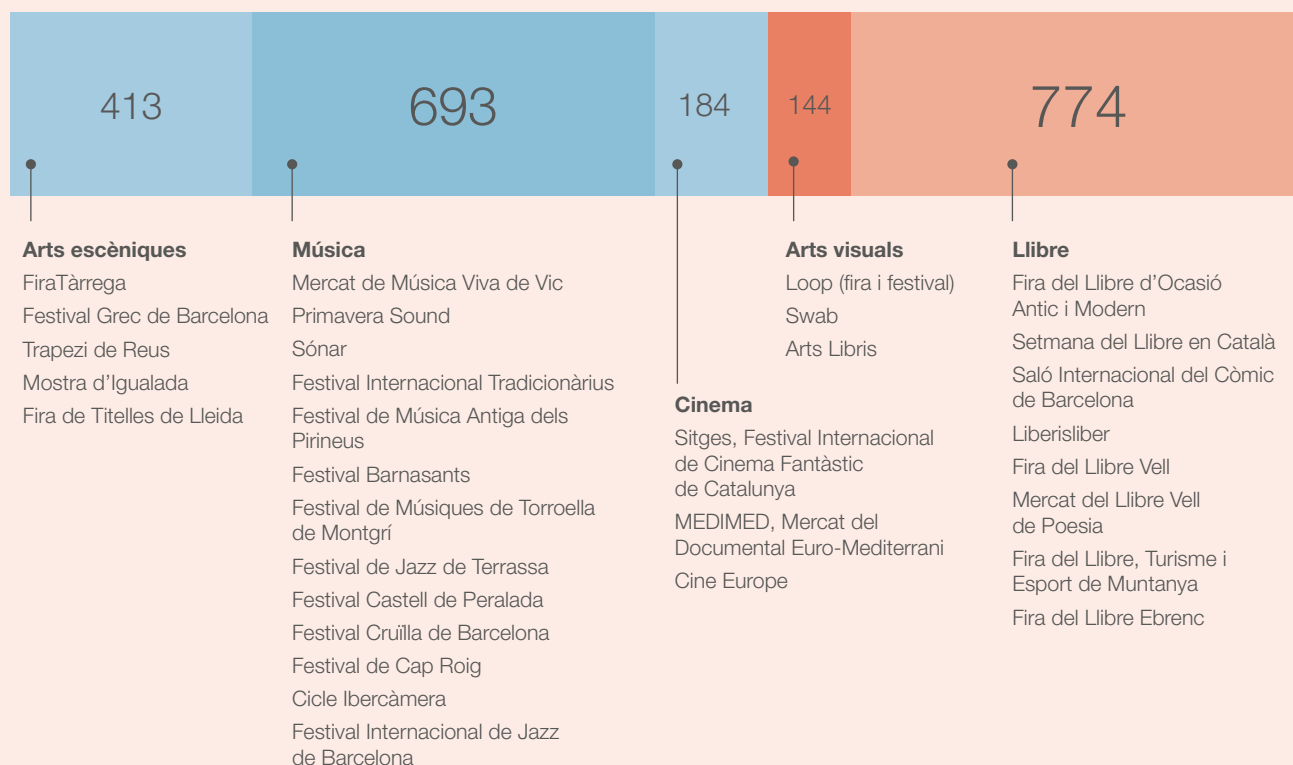

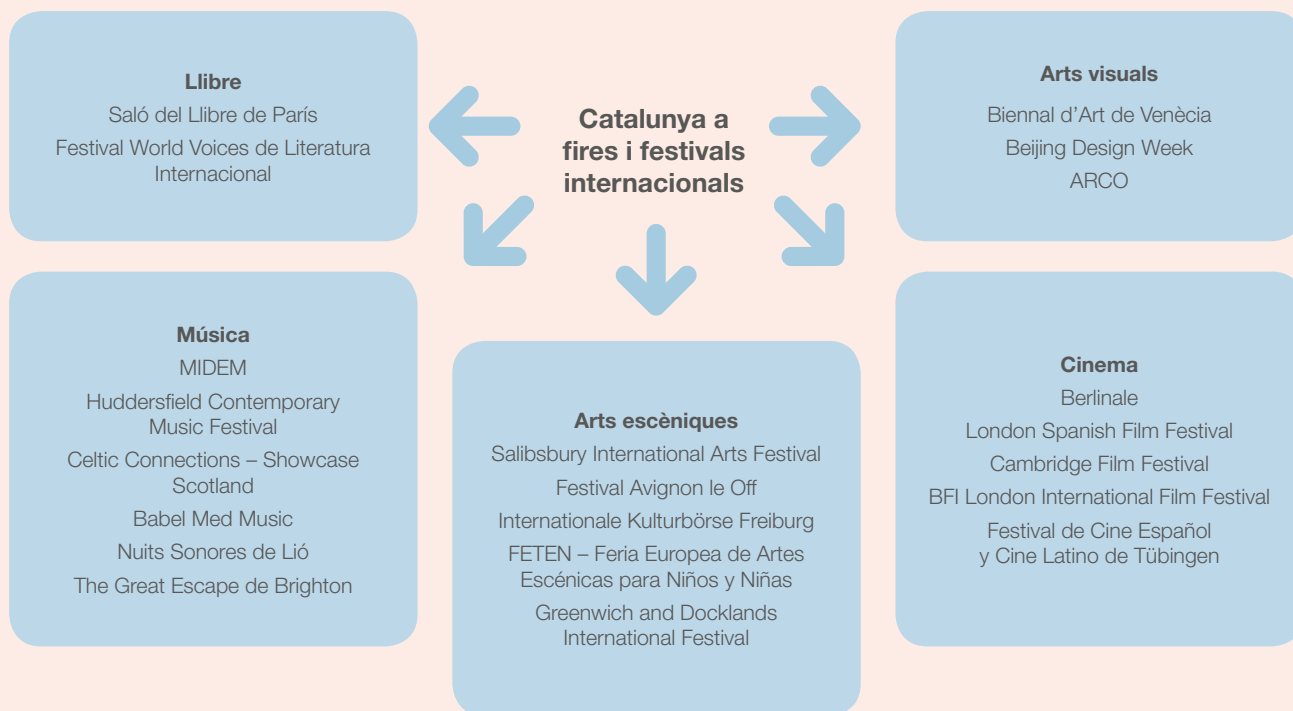
► Mercats, fires i festivals catalans amb dimensió internacional

Els 32 principals festivals, fires i mercats culturals de Catalunya reben **2,21 milions d'assistents** el 2013. En milions d'euros.

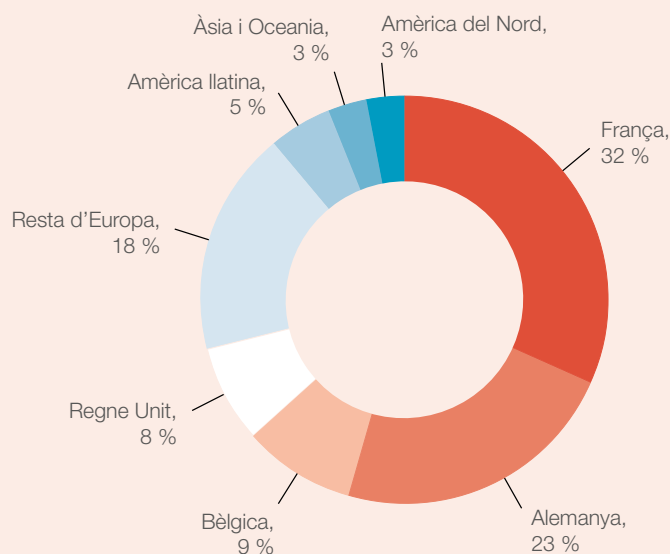
Assistents als principals mercats, fires i festivals de Catalunya. 2013. En milers.

Actuacions d'artistes catalans en gires internacionals, per països. 2013

En %

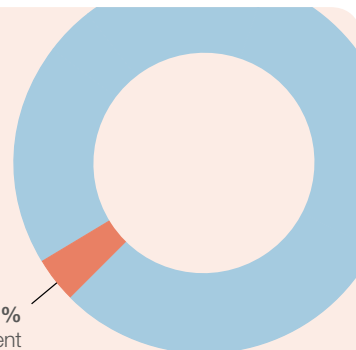

► Recursos departamentals

Unitats i ens responsables de la internacionalització de la cultura:

- Secretaria General
- Institut Ramon Llull
- Institut Català de les Empreses Culturals
- Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural

Internacionalització, **4 %**
del pressupost del Departament
de Cultura

Recursos humans d'internacionalització:
123 persones

Institut Ramon Llull:
66 persones

**Institut Català de les
Empreses Culturals:**
17 persones

Secretaria General:
4 persones

**Oficina de Suport
a la Iniciativa Cultural:**
36 persones

Principals línies de finançament i ajuts a la internacionalització de la cultura catalana:

- Suport a empreses i entitats catalanes per a l'assistència i participació en fires, festivals i mercats internacionals.
- Desplaçament d'artistes fora del domini lingüístic, en els àmbits de la literatura i el pensament, les arts escèniques, la música, les arts visuals i l'arquitectura.
- Traducció d'obres de literatura i pensament originals en català a altres llengües.
- Presentacions fora del domini lingüístic de llargmetratges, curtmetratges i documentals.
- Traducció, localització, adaptació i arxiu de subtítols de llargmetratges, curtmetratges i documentals.
- Realització d'activitats de promoció i difusió exterior de la literatura catalana i de pensament.
- Publicació a l'estranger d'obres il·lustrades de literatura infantil i juvenil de qualitat adreçades al públic infantil i juvenil.
- Residències de traductors/es de la literatura catalana.
- Manteniment de la docència d'estudis catalans a universitats de fora del domini lingüístic.
- Universitats del domini lingüístic del català per a organitzar seminaris i activitats de reflexió en el camp de les humanitats i les ciències socials amb universitats de fora del domini lingüístic.
- Projectes i activitats de cultura popular i tradicional catalana a l'exterior.

Objectius

Projectar a l'exterior la cultura catalana i treballar pel seu reconeixement internacional

- ▶ Exportar la creació i la producció cultural pròpies arreu del món i aconseguir ser més competitius en els mercats internacionals.
- ▶ Promoure les relacions i incrementar els projectes conjunts amb institucions i organismes internacionals culturals.
- ▶ Incrementar la coordinació amb els agents públics i privats encarregats del foment de la competitivitat de les empreses.
- ▶ Difondre la llengua catalana a l'exterior, així com l'obra acadèmica, intel·lectual i científica que es produeix en aquesta llengua.
- ▶ Donar suport a l'ensenyament i la projecció exterior de la llengua catalana en col·laboració amb l'Institut Ramon Llull.
- ▶ Incrementar la presència a l'estranger de les activitats divulgatives de manifestacions de cultura popular i tradicional catalana.
- ▶ Assolir el reconeixement i la plena oficialitat del català a les institucions europees.

Actuacions

El programa Europa Creativa, una oportunitat per al sector cultural i creatiu de Catalunya

Europa Creativa és el programa marc de la Comissió Europea per donar suport als sectors de la cultura i l'audiovisual en el període 2014-2020, del qual se n'ha publicat la primera convocatòria al desembre del 2013. Amb un pressupost global de 1.462 milions d'euros, dóna continuïtat als programes predecessors Cultura i Media. D'aquesta manera es pretén dotar de recursos els projectes que tinguin com a objectiu la promoció de la internacionalització, l'enfortiment de la capacitat financera cultural, l'impuls de la innovació i la creació de nous públics.

El nou programa marc proporcionarà fons a més de 250.000 artistes i professionals de la cultura, 2.000 cinemes, 800 pel·lícules i 4.500 traduccions de llibres. També posarà en marxa un nou mecanisme de garantia financera que permetrà a les petites empreses culturals i creatives accedir fins a 750 milions d'euros en préstecs bancaris.

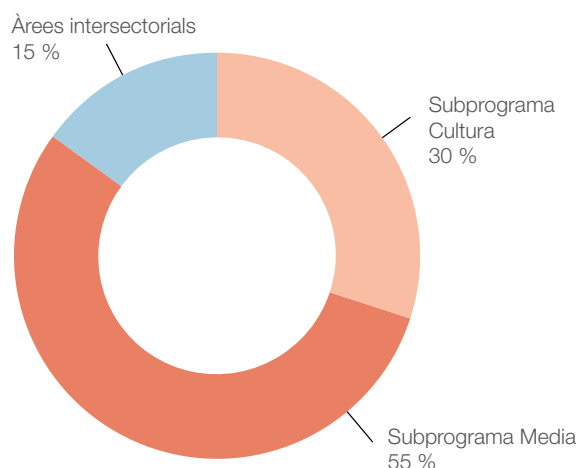
D'una banda, el subprograma Cultura disposa aproximadament d'un 30 % del pressupost global, és a dir, al voltant de 440 milions d'euros per a tot el període. La convocatòria per al 2014 ha estat dotada amb 48,4 milions d'euros. Inclou quatre línies de suport:

- Projectes de cooperació transnacional entre organitzacions culturals i creatives.
- Xarxes que permetin millorar la competitivitat del sector cultural i desenvolupar una activitat transnacional.
- Plataformes culturals que promocionin la mobilitat i visibilitat d'artistes (sobretot emergents) i que estimulin la programació europea d'obres.
- Projectes de traducció, promoció i circulació transnacional d'obres literàries de ficció.

D'altra banda, el subprograma Media estimula les iniciatives del sector audiovisual que promoguin el desenvolupament, la distribució o l'accés als treballs audiovisuals. S'hi destinarà

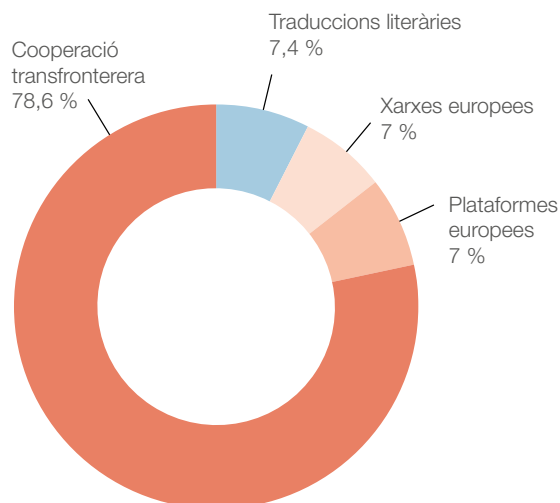
Europa Creativa 2014-2020. Distribució inicial dels 1.462 milions d'euros

En %

Europa Creativa 2014-2020. Subprograma Cultura, convocatòria 2014

En %

el 55 % del pressupost d'Europa Creativa, amb ajuts al sector audiovisual europeu, que inclouran el suport a projectes de:

- Foment de la capacitat i formació dels professionals en l'àmbit visual
- Obres de ficció, documentals i videojocs per a mercats i plataformes europees de cinema i TV
- Distribució i comercialització d'obres audiovisuals
- Festivals de cinema que promoguin el cinema europeu
- Fons per a la coproducció internacional de pel·lícules
- Desenvolupament d'audiències per fomentar la cultura cinematogràfica, la gran novetat d'aquest subprograma Media.

Finalment, com a novetat, s'afegeix un capítol intersectorial que inclou el fons de garantia, que no es posarà en marxa fins al 2016, i la cooperació en polítiques transnacionals. Aquest darrer bloc disposa del 13 % restant del pressupost d'Europa Creativa.

L'accelerador de projectes europeus i les #EuropeCalls, eines dissenyades per aprofitar les oportunitats a Catalunya

El nou programa marc genera un seguit d'oportunitats per posar en valor la riquesa cultural i lingüística de Catalunya, potenciar-la tot possibilitant els intercanvis i la cooperació, enriquir-la econòmicament ajudant les pimes a desenvolupar el seu àmbit creatiu i cultural, possibilitar la creació de més llocs de treball i, finalment, disminuir la fragmentació de l'espai cultural tot ajudant a la circulació del repertori cultural català.

Des del Departament de Cultura, conscient d'aquestes oportunitats, s'ha volgut fomentar la participació del sector cultural i creatiu català en el programa Europa Creativa mitjançant l'establiment d'eines que permetin incrementar el nombre de projectes que es presentin als ajuts europeus. La primera eina és l'**accelerador de projectes**, a través del qual es manté una interlocució continuada amb les empreses i els professionals del sector cultural que tenen projectes estratègics, per tal d'informar-los i assessorar-los sobre els diferents ajuts europeus adreçats al sector. Des del mes de maig de 2013, s'ha ofert assessorament a més de 100 projectes a diversos nivells.

Una altra de les eines concebudes són les **#EuropeCalls**, que es desplegaran durant el 2014 arran de les noves convocatòries dels diferents programes d'ajuts europeus per al 2014-2020. Consistiran en sessions quinzenals (i en alguns casos mensuals) destinades a les empreses culturals i creatives catalanes per poder accedir als diferents fons de finançament europeu. L'objectiu serà de facilitar-los la màxima informació, per tal de possibilitar l'accés dels seus projectes a les diferents línies d'ajut de la Comissió Europea. Les trobades tractaran sobre els ajuts dels subprogrames Media i Cultura, però també d'altres programes de la Comissió Europea, com els fons estructurals (FEDER, FSE, etc.) o l'Horitzó 2020, el nou programa marc de recerca i innovació de la Unió Europea.

Balanç del Programa Media 2007-2013: 16 milions d'euros a empreses de l'audiovisual català

Des dels inicis, el programa Media de la Unió Europea ha donat suport a la indústria audiovisual europea, emfasitzant la circulació d'obres, el desenvolupament de projectes, la formació, la promoció per la via de mercats i festivals, l'ús de les noves tecnologies i de nous formats, etc. Amb la finalitat de maximitzar les opcions de les empreses catalanes, Media Antena Catalunya informa i assessora els professionals de l'audiovisual sobre les possibilitats que ofereix el programa, alhora que fa d'enllaç entre el sector audiovisual català i la Comissió Europea.

Durant el període de vigència del programa Media, les empreses de l'audiovisual català han rebut globalment 16 milions d'euros. El finançament obtingut el 2013 ha estat lleugerament inferior al de l'any anterior, però igualment remarcable en el context econòmic actual. Destaquen els ajuts rebuts a la difusió per televisió, al vídeo a la carta i a la formació inicial, on totes les empreses beneficiàries han estat catalanes. D'altra banda, el suport a la xarxa Europa Cinemas s'ha traslladat en ajudes a vuit cinemes catalans (204.000 euros en total) per facilitar la difusió d'obres europees no nacionals a través de sales europees: s'hi han pogut estrenar 62 títols.

Pel que fa al Programa Cultura 2007-2013, Catalunya ha acollit una vuitantena de projectes amb la participació d'organismes catalans, dels quals 11 han estat líders. El sector de les arts escèniques, a més de la música i les arts visuals, ha estat un dels més interessats en el Programa Cultura. Per exemple, es pot destacar el projecte de cooperació Modul-dance liderat pel Mercat de les Flors, que té com a objectiu la creació d'una xarxa europea de centres de dansa per donar suport a artistes independents, tot facilitant-los els espais i les infraestructures per a la formació, la creació i la difusió en l'àmbit internacional. És un projecte pluriennal (2010-2014) en què participen 22 entitats de 15 països europeus i que té una subvenció de 2,2 milions d'euros, dels quals 1 milió ha estat atorgat al Mercat de les Flors.

Un altre projecte destacable, iniciat el 2011 i finalitzat el 2013, ha estat TransAC, Transnational Co-Production in Action: Investigació en les arts de carrer i els espais no convencionals, que ha estat liderat per la Fira de Tàrraga i ha comptat amb set socis de Bèlgica, Itàlia, Suècia, Eslovènia, Croàcia, Irlanda i el Regne Unit. El projecte ha rebut una subvenció del Programa Cultura de 188.282 euros.

Programa Media 2007-2013. Ajuts de la Unió Europea a empreses catalanes

En milions d'euros

El Departament de Cultura com a soci en 10 projectes europeus

El Departament també ha tingut un rol actiu com a participant en diferents projectes europeus, fet que ha permès obtenir finançament addicional, al mateix temps que s'ha projectat la seva activitat a l'exterior. El 2013 s'ha gestionat la participació del Departament en les iniciatives següents: Athena PLUS, Europeana Photography, I AM, SPECIFI i Linked Heritage. Globalment, el Departament ha estat soci en 10 projectes europeus, fet que ha representat una subvenció total d'uns 2 milions d'euros.

Participació del Departament de Cultura en projectes europeus. 2010-2013

En euros

Projecte	Programa europeu	Cost total del projecte	Subvenció UE al Departament
Athena PLUS	ICT PSP	6.148.675,00	78.128,00
Linked Heritage	ICT PSP	3.858.012,00	27.200,00
Europeana Photography	ICT PSP	5.099.984,00	203.003,00
I AM	ENPI CBC MED	3.060.650,00	124.998,00
Creative CH	7è Programa Marc	2.153.680,00	253.590,00
ETEP 2.0	Cultura	4.300.000,00	25.000,00
Partage Plus	ICT PSP	6.910.000,00	92.135,00
ECIA	ICT PSP	1.574.972,87	105.324,40
SPECIFI	ICT PSP	5.774.617,00	92.550,00
Modul-Dance	Cultura	4.345.000,00	993.009,15
Total		43.225.590,87	1.994.937,55

En matèria de fons europeus també cal destacar que el Departament ha presentat dos projectes FEDER al Departament d'Economia per recuperar el 50 % d'algunes de les inversions fetes durant el període 2007-2013 en matèria de rehabilitació del patrimoni cultural i d'innovació digital, per un import de gairebé 4 i 3 milions d'euros, respectivament.

Més d'un milió i mig de visitants a l'exposició retrospectiva sobre Salvador Dalí presentada a París i Madrid

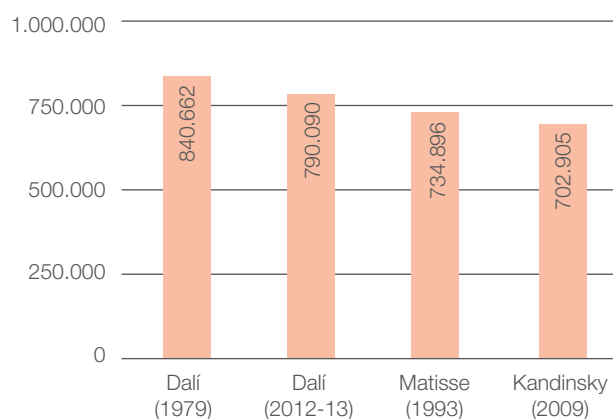
Ens els darrers anys, figures rellevants de les arts visuals catalanes han estat presents a escala internacional amb diverses exposicions monogràfiques en museus de primera línia. Així, del 2011 cal destacar l'exposició «Joan Miró: Ladder of Escape», que rebia gairebé 300.000 visitants a la Tate Modern de Londres. Entre el març i l'agost de 2012, era l'obra de Josep Maria Sert la que visitava el Petit Palais de París amb l'exposició «Josep Maria Sert, Le Titan à l'oeuvre (1874-1945)», que va rebre 22.567 visitants.

El 2013 ha estat l'any de Salvador Dalí, amb l'exposició retrospectiva organitzada pel Musée National d'Art Moderne Centre Pompidou de París, en col·laboració amb el Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia de Madrid, la Fundació Gala-Salvador Dalí de Figueres i el Salvador Dalí Museum de Saint Petersburg de Florida. Inaugurada a París el 21 novembre de 2012, ha rebut 790.090 visitants fins al 25 de març de 2013, amb una mitjana de més de 7.300 visitants per dia. Es dona la casualitat que ha estat la segona exposició temporal més vista de la història del Pompidou, per darrere de la que el 1979 es va dedicar a Dalí mateix. Posteriorment, l'exposició ha viatjat a la capital espanyola per rebre, entre el 24 d'abril i el 2 de setembre, fins a 732.339 visitants més, per superar en menys d'un any la xifra del milió i mig de visitants.

En ocasió de l'exposició, l'Institut Ramon Llull i el Centre Pompidou, a través del Service de la Parole, han organitzat un simposi que ha encreuat les contribucions de diversos especialistes en l'obra de Dalí amb les mirades de creadors contemporanis, per tal d'oferir noves lectures de la vida i l'obra del pintor. El simposi s'ha distribuït en dues mitges jornades, els dies 23 i 24 de gener, i ha tingut els ponents següents: Emmanuel Guigon, Catherine Millet, Astrid Ruffa, Jean-Louis Gaillemín, Dawn Ades i Michèle Harroch, Frédérique Joseph-Lowery i, entre els ponents catalans, Jorge Wagensberg, Òscar Tusquets, Albert Serra i Enric Casasses.

L'exposició de Dalí al Centre Pompidou també ha vehiculat l'acció promocional i comercial de la destinació *Catalunya–Costa Brava i Pirineu de Girona*, adreçada a 130 agents de viatge i periodistes francesos. Hi han estat presents uns cinquanta representants d'entitats i empreses turístiques catalanes —majoritàriament gironines—, la Fundació Gala-Salvador Dalí, i diverses autoritats catalanes i franceses.

Exposicions temporals més visitades a la història del Centre Pompidou

Font: Le Centre Pompidou en 2012. Bilan d'activité.

Catalunya participa a la 55a Biennal d'Art de Venècia amb l'exposició «25 %. Catalonia at Venice»

L'Institut Ramon Llull ha estat present per tercer cop a la Biennal d'Arts Visuals de Venècia, en el marc dels Eventi Collaterali, del 29 de maig al 24 de novembre. S'hi ha presentat el projecte «25 %. Catalonia at Venice», comissariat per Jordi Balló i que inclou l'obra de nova creació de l'artista visual Francesc Torres i de la cineasta Mercedes Álvarez. La proposta ha partit d'una reflexió sobre el paper de l'art en la situació de crisi sistèmica.

Francesc Torres va documentar i retratar la vida quotidiana de vuit persones en situació d'atur, que van cedir un objecte propi carregat de contingut emocional i van seleccionar una peça de la col·lecció permanent del MACBA. La visita al museu així com l'explicació sobre els motius de la seva elecció va ser filmada per Mercedes Álvarez. El projecte que s'ha mostrat a Venècia incorpora l'obra fotogràfica i fílmica dels dos artistes, els objectes personals i les obres de la col·lecció del MACBA seleccionades pels participants.

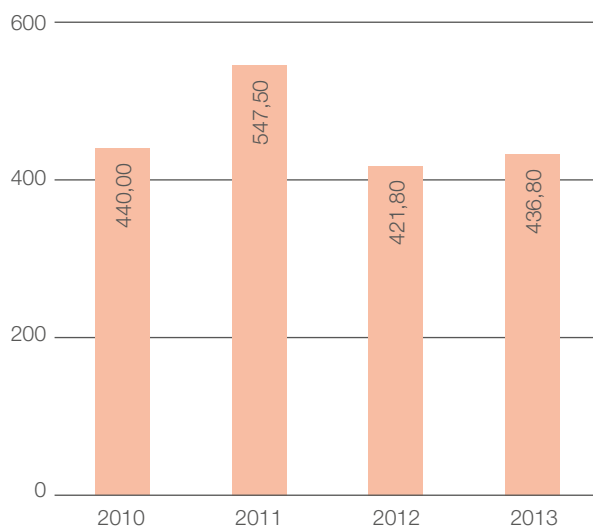
Les fires i festivals d'arts visuals de Catalunya: espais de trobada entre artistes i comissaris d'abast internacional

El foment de la difusió i la promoció de les arts visuals és l'objectiu subjacent al suport a les fires d'art contemporani especialitzades de Catalunya. D'aquestes, cal destacar-ne quatre per la seva dimensió internacional: SWAB-Fira Internacional d'Art Contemporani de Barcelona, la fira Loop, l'Screen Festival i el congrés Talking Galleries. Aquests esdeveniments projecten la seva activitat més enllà de les fronteres catalanes, porten professionals internacionals del sector de les arts visuals a la ciutat de Barcelona i difonen l'obra dels artistes emergents catalans davant d'un públic nombrós. Per exemple, la fira SWAB s'ha desplaçat en el calendari del maig a l'octubre, amb la finalitat d'ajustar-se al calendari internacional de fires d'art i, alhora, posicionar-se al començament de la temporada artística.

La dimensió internacional d'aquests esdeveniments —i d'altres com el festival de cultura postdigital OFFF— ha estat potenciada amb la presència d'una cinquantena de comissaris, crítics i professionals internacionals del sector, convidats per l'Institut Ramon Llull per tal de donar-los a conèixer l'obra d'artistes catalans i promoure'n la presència en museus, galeries i centres d'art d'arreu. Per exemple, en el marc de l'SWAB s'ha concebut un programa per fomentar la presència de personalitats del món de l'art contemporani emergent, com els directors dels Fonds Régionaux d'Art Contemporain francesos, que també han fixat trobades amb directors de museus i centres d'art barcelonins.

Aportacions per a l'organització de fires i mostres d'arts visuals a Catalunya. 2010-2013

En milers d'euros

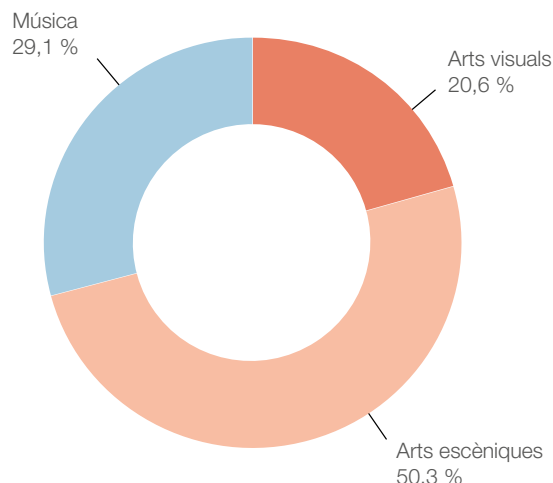

Foment dels desplaçaments d'artistes a l'exterior

Paral·lelament a la projecció de les fires i festivals en territori català, també es potencia el desplaçament d'artistes, grups i intèrprets amb la finalitat d'incrementar la presència de la creació catalana a l'exterior. Aquestes subvencions són convocades anualment per l'Institut Ramon Llull en els àmbits de la música, les arts escèniques i les arts visuals. En els darrers cinc anys s'hi han destinat fins a 4,3 milions d'euros, dels quals el 21 % corresponen al sector de les arts visuals, que han estat distribuïts entre més de 700 artistes visuals. Gràcies a aquesta línia d'ajuts, aquest any 67 artistes visuals han portat a terme 86 exposicions en 34 països.

Subvencions de foment dels desplaçaments d'artistes a l'exterior. Acumulat 2009-2013

En %

«Barcelone, ville invitée» al Saló del Llibre de París

La ciutat de Barcelona ha estat la convidada d'honor a la 33a edició del Saló del Llibre de París. Durant els dies 22 al 25 de març, una delegació de 25 autors catalans amb obra traduïda al francès han participat en diverses activitats per presentar la seva obra als lectors francesos. El programa d'activitats, que ha reflectit la riquesa creativa de la ciutat de Barcelona i, especialment, de la literatura catalana, ha estat organitzat per l'Institut Ramon Llull en col·laboració amb diversos organismes: l'Institut Français, l'Ajuntament de Barcelona, l'Associació d'Editors en Llengua Catalana, el Gremi d'Editors de Catalunya, l'Agència Catalana de Turisme, el Bureau International de l'Édition Française i Le Motif, Observatoire du Livre et de l'Écrit de l'Illa de França.

Els autors representats al Saló, d'expressió catalana i castellana, han pogut establir un intercanvi amb escriptors francesos, molt rellevant des del punt de vista del diàleg intercultural entre París i Barcelona, dues ciutats amb una gran tradició literària. Alhora, ha permès presentar les darreres novetats en traducció al francès, que han abastat diversos gèneres: narrativa, còmic, infantil i juvenil. Finalment, un seguit d'activitats culturals han acompanyat els vessants literari i professional, amb actuacions musicals, taules rodones i debats sobre temes com l'arquitectura i la gastronomia.

Aquesta edició del Saló del Llibre de París ha impulsat la dimensió internacional amb la primera trobada europea de l'International Digital Publishing Forum (FIAM), l'associació comercial de la indústria editorial digital, que va ser creada per establir els estàndards per a la publicació de llibres electrònics. Globalment, han assistit al Saló 45 països, 3.000 autors provinents del món sencer i 190.000 visitants, un 3 % més que l'any precedent.

La internacionalització de la literatura catalana, un camí d'anada i tornada

El Departament de Cultura difon i fomenta la presència de la literatura catalana a l'exterior, amb la implicació dels autors, traductors, editors catalans i estrangers. La presència al Saló del Llibre de París ha estat la més representativa, però també cal comptar-hi les fires de Londres i de Torí, la Book Expo America (EUA), i les de Göteborg, Frankfurt i Bolonya.

En tot cas, el Departament ofereix línies d'ajuts perquè també hi siguin presents els creadors, les empreses i les entitats culturals catalanes de tots els àmbits culturals. L'àmbit de la literatura s'ha endut el 2013 el 25 % de les ajudes per assistència a fires, festivals i mercats internacionals que convoca l'Institut Català de les Empreses Culturals, que globalment s'ha dotat amb 430.000 euros. Així, se n'han beneficiat més de 70 empreses editorials, que han estat presents en una vintena de fires i mercats literaris. Per altra banda, l'Institut Ramon Llull ha concedit 12 ajuts a autors perquè siguin presents en esdeveniments literaris i acadèmics, majoritàriament a l'Amèrica Llatina.

Aquestes línies de suport es complementen amb accions en la direcció inversa, com és l'organització de visites d'editors estrangers a Barcelona perquè es familiaritzin amb la literatura catalana. Aquesta acció va ser iniciada el 2007 en el marc del projecte Frankfurt i el 2013, per primer cop, s'ha adreçat a editors i traductors suecs atès que la Fira del Llibre de Göteborg del 2014 inclourà un programa sobre literatura catalana. L'objectiu de la trobada ha estat presentar als editors i traductors suecs la literatura catalana i enfortir els lligams amb el sector literari català.

1,4 milions d'euros en subvencions a la traducció de 479 obres catalanes de literatura i pensament en els darrers cinc anys

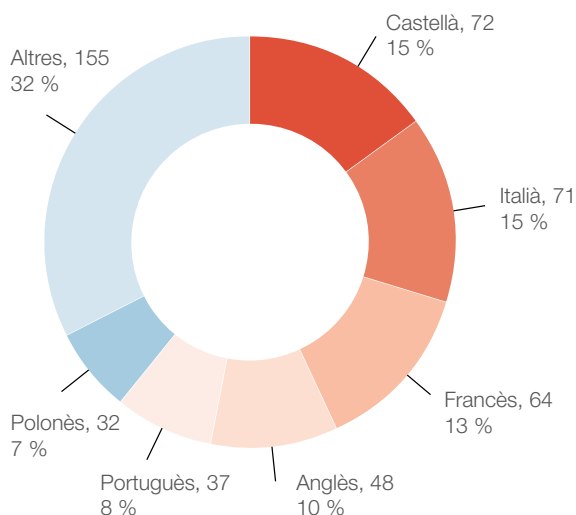
A banda del suport al sector editorial en la promoció exterior de la producció a través de les fires i els salons internacionals del llibre, el bon moment de la literatura catalana també se sustenta amb les ajudes a la traducció d'obres de literatura catalana de l'Institut Ramon Llull. El nombre de llibres publicats anualment ha crescut de manera notable aquesta darrera dècada, fet que ha permès la integració plena dels autors catalans en el sector editorial internacional. L'increment de traduccions és especialment remarcable a partir de l'any 2007, coincidint amb la participació de la literatura catalana com a convidada d'honor a la Fira del Llibre de Frankfurt.

Des de llavors, la publicació de traduccions de literatura catalana, sense comptar la literatura infantil i juvenil, ha superat el centenar cada any. Així, trobem 133 traduccions el 2009; 131 el 2010; 135 el 2011; 102 el 2012; finalment, el 2013 se n'han fet 116. En els darrers cinc anys, del total de traduccions publicades cada any, una mitjana del 77 % ho han fet amb una subvenció de l'IRL.

Les traduccions d'obres a la llengua anglesa han tingut en els darrers anys una evolució molt positiva, tenint en compte que aquest ha estat un dels mercats amb un menor grau de penetració de les obres literàries catalanes. La projecció de la literatura catalana al Regne

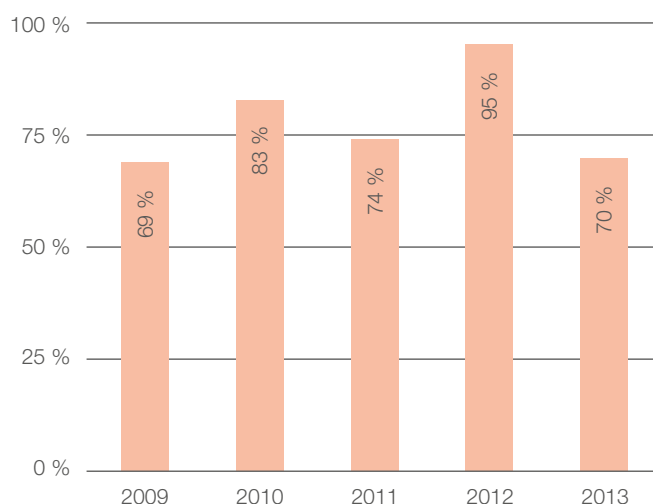
Subvencions per a la traducció d'obres de literatura i pensament a altres llengües. Acumulat 2009-2013

En %

Proporció d'obres traduïdes amb ajuts de l'Institut Ramon Llull. 2009-2013.

En %

Unit i a la resta del món anglosaxó ha viscut un moment únic amb la publicació el 2013 d'una desena d'obres de literatura catalana contemporània, entre les quals destaca una obra cabdal de les nostres lletres i de les lletres europees del segle xx, com és *La plaça del Diamant* de Mercè Rodoreda.

Aquesta obra de Rodoreda ha estat traduïda a 32 llengües, només superada per *La pell freda*, d'Albert Sánchez Piñol, traduïda a 33 llengües; Salvador Espriu, traduït a 23 llengües ocupa el tercer lloc en aquest rànquing. Amb relació a la projecció internacional de l'obra de Salvador Espriu, s'ha d'emfasitzar també l'organització de l'International Symposium Salvador Espriu a les universitats de Cambridge i Queen Mary de Londres, activitat inscrita en els actes de commemoració del centenari del naixement de l'escriptor.

Seguint amb les traduccions a l'anglès, també s'ha publicat una representació de diversos gèneres de la literatura catalana contemporània. Destaquen per exemple, en novel·la, *Maltes perdudes* [*Lost Luggage*] de Jordi Puntí i *La caçadora de cossos* [*The Body Hunter*] de Najat El Hachmi; en novel·la negra, *L'hora zen* [*The Sound of One Hand Killing*] de Teresa Solana; en literatura clàssica, *Els sots feréstecs* [*Dark Vales*] de Raimon Casellas. De totes les noves traduccions se n'ha fet una promoció activa entre els mitjans de comunicació i crítics literaris britànics, a més de a la xarxa d'editors i traductors literaris del Regne Unit, així com a les principals fires del llibre (Londres i Frankfurt).

La visibilitat de les traduccions, el seu impacte en els mercats respectius i la presència dels autors a l'escena literària internacional han millorat ostensiblement: s'han assolit èxits de vendes, les editorials estrangeres aposten per la promoció dels autors i s'ha incrementat la seva participació en programacions literàries internacionals, com el Hay Festival (Cartagena i Hay-on-Wye), el PEN World Voices (Nova York), la Voix de la Méditerranée (Lodève) o el Festival Eñe (Madrid).

Dos projectes europeus promouen la difusió i els intercanvis culturals en el camp de la literatura i la traducció

L'Institut Ramon Llull és membre fundador del projecte Literature Across Frontiers que ha buscat la promoció dels intercanvis culturals en el camp de la literatura i la traducció. Finançat en un 50 % pel programa Cultura de la Unió Europea, ha tingut un pressupost total de 2,8 milions d'euros. La plataforma ha aglutinat 35 socis, entre els quals hi ha instituts nacionals de promoció exterior de la literatura i festivals literaris. En aquest darrer any del projecte s'ha participat en l'elaboració d'un programa de difusió de la traducció en l'àmbit euromediterrani, en col·laboració amb la Fundació Anna Lindh.

D'altra banda, també s'ha participat en el projecte Schwob, que vol donar a conèixer arreu d'Europa clàssics de gran qualitat literària que han estat poc o gens traduïts. Iniciat el 2013, el projecte durarà fins a l'abril del 2015 i tindrà un finançament d'uns 400.000 euros, dels quals 61.800 euros els aportarà l'Institut Ramon Llull.

La festivitat de Sant Jordi, projectada a divuit ciutats d'onze països

Cada any l'Institut Ramon Llull coordina les activitats de Sant Jordi al món, vehiculades especialment a través de la xarxa d'estudis catalans a l'exterior. Així, gairebé totes les universitats que ofereixen estudis catalans acullen actes de celebració de la diada literària catalana per excel·lència. També s'hi sumen les activitats organitzades conjuntament amb les delegacions del Govern català a Londres, Berlín, Nova York i París.

Les activitats organitzades aquest any han abastat divuit ciutats repartides entre els Estats Units d'Amèrica (5 ciutats), el Regne Unit (2), Irlanda (2), Espanya (2) i Canadà, Austràlia, Alemanya, França, Cuba, Rússia i Itàlia (1). Una de les activitats més simbòliques ha estat l'obertura del Borough Market de Londres en diumenge per acollir parades de roses i també de llibres, mentre que la llibreria Riverside Bookshop ha ofert traduccions de literatura, un fet que corrobora el bon moment de les traduccions a l'anglès. Les diverses activitats organitzades a tot el món han inclòs també conferències i altres mostres artístiques, com recitals, projeccions cinematogràfiques, concerts, etc.

Fires i mercats culturals catalans amb un ressò internacional creixent

Catalunya és terra de festivals, que anualment enriqueixen les programacions culturals de molts municipis catalans amb actes de diversos tipus, en funció de la magnitud que tingui el festival i els espais que l'acullen. La dimensió internacional d'aquests festivals es pot advertir en l'origen de les produccions que es programen i dels públics assistents. Les fires i mercats hi afegeixen un darrer component: la capacitat d'internacionalitzar la producció catalana gràcies als espais de trobada amb programadors culturals de fora del territori català.

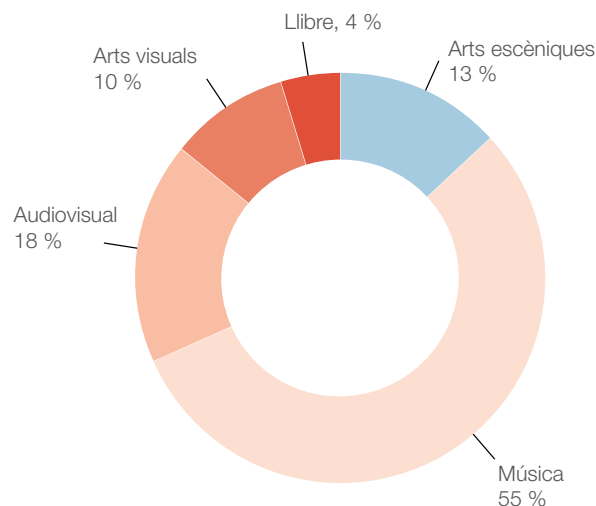
El Departament de Cultura, a través de l'Institut Català de les Empreses Culturals, s'ha implicat en la gestió integrada dels principals mercats creatius i culturals de Catalunya. L'objectiu és el d'afavorir el rol de generadors de negoci que representen per al sector. És per això que s'ha treballat per rendibilitzar la dimensió internacional d'alguns d'aquests mercats i festivals, que tenen una presència significativa de programadors d'altres països.

Globalment, s'ha donat suport financer a més d'un centenar de festivals, fires i mercats culturals, amb més de 4,5 milions d'euros en tots els àmbits. D'aquests, més de la meitat es destinen a l'àmbit de la música, amb una forta presència al país, especialment durant els mesos d'estiu. D'entre les fires de música cal destacar el Mercat de Música Viva de Vic, així com les seccions professionals del Primavera Sound —el Primavera Pro— i del Sónar —Sónar +D.

En l'àmbit de les arts escèniques, a més de la FiraTàrrrega també s'ha dinamitzat la vessant internacional del Trapezi – Fira del Circ a Catalunya i de la Mostra d'Igualada – Fira de Teatre Infantil i Juvenil. En l'àmbit audiovisual, el Sitges – Festival Internacional de Cinema de Fantàstic és el principal referent, mentre que en l'àmbit del llibre i la literatura, cal destacar la Setmana del Llibre en Català i també el Saló Internacional del Còmic de Barcelona.

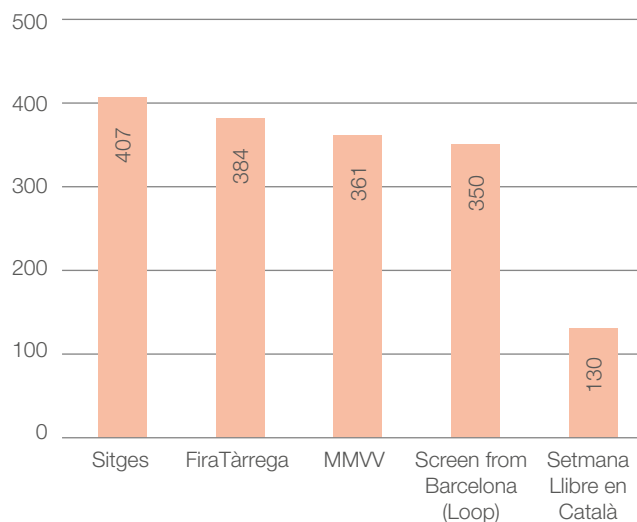
Aportacions a festivals, fires i mercats culturals de Catalunya, per àmbit cultural. 2013

En %

Aportacions als principals mercats de cada àmbit cultural. 2013

En milers d'euros

FiraTàrrrega, un dels mercats de referència al sud d'Europa en l'àmbit de les arts escèniques de carrer

FiraTàrrrega és el principal focus d'internacionalització de les arts escèniques de carrer a Catalunya i té l'objectiu d'esdevenir el mercat més important del sud d'Europa en el seu àmbit. El Departament de Cultura forma part del Consell d'Administració de FiraTàrrrega, juntament amb l'Ajuntament de Tàrrrega, la Diputació de Lleida i el Ministeri de Cultura.

La vessant internacional de FiraTàrrrega impregna les tres columnes que sustenten actualment l'activitat: l'exhibició, la creació i la formació. La programació ho reflecteix a través de la novetat i de la riquesa de continguts i escriptures. Aquest any s'ha posat l'atenció en la producció escènica de Mèxic, que ha estat present en la programació amb sis espectacles i motiu de la reflexió dels professionals en diverses taules de debat sobre la situació escènica al país centreamericà. En la programació també hi han estat presents companyies de Colòmbia, Xile, el Regne Unit, França, Bèlgica o Itàlia.

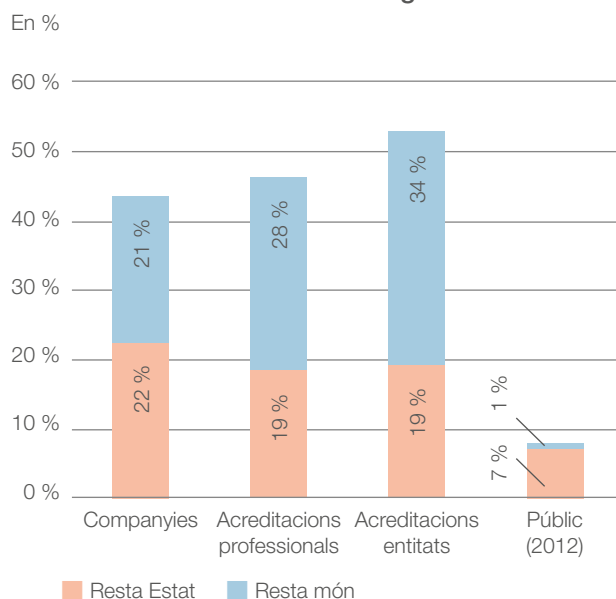
Amb el nom de Plataforma FiraTàrrrega s'han inclòs en la programació els vuit espectacles que formen part del Programa de Suport a la Creació de FiraTàrrrega amb una major projecció internacional. L'espai més arriscat l'han protagonitzat les companyies que han participat als Laboratoris de Creació: Insectotròpics, Joan Català i Macarena Recuerda Shepherd.

La formació dels professionals és el tercer pilar de l'activitat de FiraTàrrrega. El curs 2013-2014, la Fira i la Universitat de Lleida han endegat el Màster de creació en arts de carrer, una iniciativa pedagògica pionera en l'àmbit internacional que té la finalitat de formar professionals de la creació en l'espai públic. D'altra banda, aquest any s'ha comptat amb la presència d'alumnes del grau d'arts de carrer de la Universitat de Winchester (Regne Unit) i d'estudis superiors sobre gestió cultural de la Inholland University (Països Baixos), que han viscut la FiraTàrrrega sobre el terreny. També ha estat el cas dels joves que participen a l'escola d'estiu de la International Festivals & Events Association (IFEA) i que estan vinculats a la gestió d'esdeveniments culturals.

Finalment, FiraTàrrrega ha programat una sèrie de jornades, sessions i trobades especialment pensades per fomentar l'intercanvi i la sintonia entre professionals d'arreu del món. Aquestes activitats han inclòs taules de debats centrades en la producció escènica mexicana, un Lunch Meeting del Departament de Cultura i una jornada de formació en comunicació digital (posicionament i promoció digital), entre d'altres.

Presència de companyies, professionals, entitats i públic de la resta de l'Estat espanyol i de la resta del món a FiraTàrrrega 2013

El Sitges – Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Catalunya entre la tradició i la innovació tecnològica

El Festival de Cinema Fantàstic de Sitges va néixer l'any 1968 i és un dels més tradicionals de les terres catalanes en l'àmbit cinematogràfic. Té una projecció internacional innegable, ja que lidera els festivals d'aquest gènere a Europa i té com a objectiu convertir-se en un dels referents arreu del món. El suport del Departament a aquest festival es considera estratègic per situar Catalunya en el circuit internacional de festivals de cinema. L'organització del festival correspon a una fundació integrada per representants de l'Ajuntament de Sitges, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i d'altres institucions, associacions i empreses públiques i privades.

L'edició del 2013 ha estat un escenari del cinema fantàstic amb segell català: produccions amb repartiment internacional de primer nivell, creadors joves, nous formats i superproduccions infantils demostren la puixança de la indústria i el talent de realitzadors i actors. La producció catalana *Grand Piano* ha inaugurat el festival, que també ha ofert les pel·lícules participades per la productora Roxbury o l'òpera prima de Jorge Dorado, de la productora Ombra, creada per Jaume Collet-Serra. El talent jove i els nous formats han estat representats pels films *Los inocentes*, una producció d'ESCAC Films, i *Hooked Up*, òpera prima de Pablo Larcuen que té la peculiaritat d'haver estat rodada amb un iPhone.

De fet, aquesta edició del festival de Sitges ha impulsat en aliança amb la Mobile World Capital Barcelona i l'agència Sr. Watson el [Phonetastic Sitges Mobile Film Festival](#), el primer festival de curtsmetratges de temàtica fantàstica que pretén aprofitar i potenciar els nous dispositius mòbils, telèfons intel·ligents i tauletes com a eina de producció cinematogràfica i plataforma de difusió audiovisual. Aquest circuit constitueix una aposta per als nous talents i una oportunitat perquè les seves produccions tinguin un ressò mundial.

Aquesta primera edició de Phonetastic Sitges Mobile Film Festival ha disposat d'un punt interactiu en forma d'estand davant mateix de l'Auditori de l'Hotel Meliá. Durant tots els dies del Festival, el públic ha pogut provar un prototip gegant de l'aplicació per descarregar en dispositius mòbils. La instal·lació ha estat una de les parts centrals d'aquest nou projecte, que aposta per la creativitat i les noves tecnologies com a via per fer possible la democratització de la realització cinematogràfica. Els 25 curts admesos a competició han estat programats en l'àrea Brigadoon.

El certamen Anima'T, un nou punt d'intercanvi per als creadors d'animació i el mercat internacional

Anima'T ha nascut com un festival derivat (*spin-off*) del Sitges, Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Catalunya. La secció homòloga del festival ha estès un braç professional fins a la ciutat de Barcelona, que ha acollit la primera International Animation Industry Networking Summit, un punt de trobada professional, de talent i d'innovació. Durant els dies 10 i 11 d'octubre, coincidint amb la inauguració del festival, professionals de totes les branques del sector de l'animació s'han trobat a l'Arts Santa Mònica per assistir a sessions de *pitchings*, classes magistrals i conferències.

L'esdeveniment ha estat organitzat pel Departament de Cultura amb la col·laboració de Sitges, Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Catalunya, Televisió de Catalunya, l'associació catalana d'animació ANIMATS, la Federació Espanyola de Productores d'Animació, DIBOOS, Catalan Films & TV – Proa, i té el suport de l'ICEX i Media Antena Catalunya.

Anima'T Networking Summit tindrà cada any un país convidat per reforçar els vincles internacionals i promoure la coproducció, la promoció i la difusió de productes d'arreu del món. En l'edició del 2013, el país seleccionat ha estat Irlanda. Igualment, s'ha convidat una selecció de programadors, distribuïdors i *comissioning editors* de diferents canals i productores d'arreu del món. Amb Anima'T, el Departament de Cultura ha donat resposta a una de les demandes del sector de l'animació, que reclamava una eina per ampliar mercat i internacionalitzar els projectes.

Anima't 2013. Dades clau

- 521 assistents, que inclouen 26 convidats internacionals i 83 ponents
- 158 empreses
- 10 països representats: Brasil, Irlanda, Sèrbia, França, Portugal, els Estats Units, Canadà, Alemanya, el Regne Unit i Qatar
- 152 reunions a la Industry Room
- 12 presentacions *pitching*
- 5 mencions especials
- 115 estudiants d'ESO van participar en 4 tallers sobre tècniques experimentals d'animació

Les arts catalanes guanyen pes dins de les programacions dels festivals més importants d'àmbit internacional

L'edició del 2013 del Salisbury International Arts Festival ha centrat la programació en la cultura catalana, amb més de 25 propostes articulades sota el lema «The Festival celebrates the vibrant arts of Catalunya». Aquest festival va ser creat el 1973 i abasta totes les disciplines artístiques. Així, ha pogut presentar actuacions dels Castellers de Vilafranca just davant de la catedral de Salisbury, representacions de dansa (Nats Nus), de circ (Los Galindos) i de música en tota la seva diversitat: des de la Cobla Sant Jordi i la música de Jordi Savall, fins a La Troba Kung-Fú. També el cinema hi ha estat present, amb l'exhibició de tres llargmetratges com *Pa negre*, *Fènix 11-23* i *La teta i la lluna*.

D'altra banda, dins del Festival Avignon le Off s'ha presentat sota el lema «Avignon à la Catalane», per segon any consecutiu, una programació específica d'arts escèniques. El Festival Avignon le Off se celebra coincidint amb el Festival d'Avignon, un dels esdeveniments teatrals més importants d'àmbit internacional. En total hi han estat presents vuit companyies catalanes: Toti Toronell, Farrés Brothers, La Baldufa, Circ Teatre Modern, CobosMika Company, Agrupación Señor Serrano, Tuvalú Produccions i Pau Miró.

En l'àmbit de la música, s'ha obert per primer cop un programa català dins del Huddersfield Contemporary Music Festival (Regne Unit). En aquesta cita de les noves músiques a Europa hi ha estat present el compositor resident Hèctor Parra, que ha presentat una selecció d'obres, entre les quals una peça creada per encàrrec del festival.

Un darrer exemple de l'àmbit musical ha estat l'organització del *Catalan Sounds on Tour 2013*, que ha portat diversos grups catalans a festivals com les Nuits Sonores de Lió, la IV Biennal de Flamenc o The Great Escape a Brighton, entre d'altres. Aquesta darrera és la plataforma líder a Europa per als nous talents musicals i ha comptat amb la presència de quatre grups catalans: Aliment, Coach Station Reunion, L'Hereu Escampa i ZAI. En tots aquests casos, l'Institut Ramon Llull ha organitzat la programació dels creadors i artistes catalans.

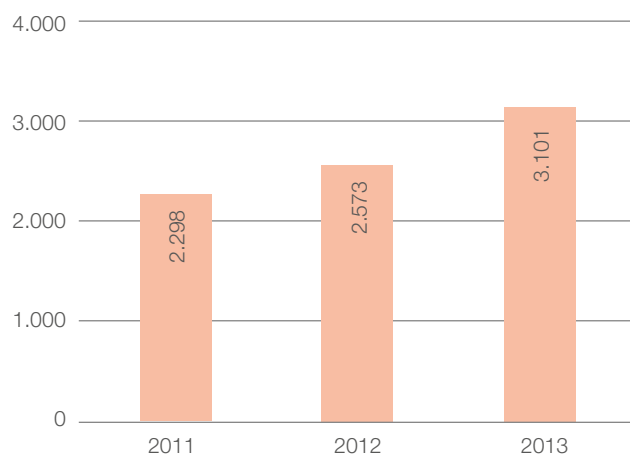
La Barcelona-Catalunya Film Commission registra un increment del 20 % de les produccions en territori català

La Barcelona-Catalunya Film Commission és un servei que promou, tant en l'àmbit internacional com estatal, la indústria audiovisual i el territori de Catalunya a fi que s'hi facin rodatges. L'objectiu és promoure les inversions interiors i exteriors pel que fa a les activitats audiovisuals, els serveis professionals i de postproducció. Així, es dona suport a les empreses audiovisuals en la coordinació i la realització de filmacions, assessorant-les en la cerca de localitzacions i actuant com a intermediària amb les diferents administracions públiques.

Les xifres de produccions registrades en territori català han estat creixents en els darrers anys. De fet, aquest any s'han incrementat en un 20 % respecte al 2012, i han sobrepassat les 3.000 produccions entre les múltiples tipologies que es contemplen: llargmetratges, curtmetratges, documentals, espots publicitaris, sèries de televisió, videoclips, etc. Respecte a l'origen, s'han comptabilitzat fins a 222 produccions internacionals.

En aquest projecte conjunt de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, l'Institut Català de les Empreses Culturals hi ha destinat 70.000 euros aquest 2013. Actualment coordina una xarxa de 181 municipis catalans que ofereixen el seu territori com a espai de rodatge, un 5 % més que l'any anterior. La ciutat de Barcelona ha concentrat un 78 % de les produccions, encara que la resta de Catalunya ha anat guanyant atractiu, fins a ser present en el 22 % restant de les produccions audiovisuals.

Barcelona-Catalunya Film Commission.
Produccions registrades. 2011-2013

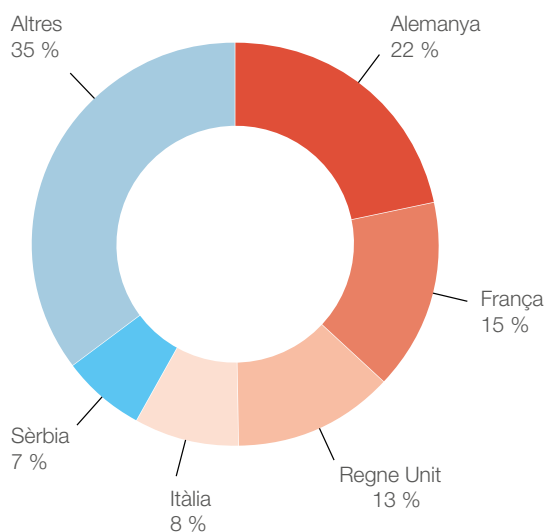
La Xarxa universitària d'estudis catalans a l'exterior és redefinida d'acord amb criteris d'excel·lència acadèmica i de grau d'implicació de les universitats

En la línia de millorar progressivament la presència i l'estatus dels estudis catalans a les universitats de l'exterior, l'Institut Ramon Llull ha promogut actuacions encaminades a consolidar-ne l'oferta docent, a ampliar-ne l'itinerari curricular i a formalitzar la relació amb les universitats per mitjà de convenis de col·laboració. Durant el curs acadèmic 2012-2013, la Xarxa universitària d'estudis catalans ha estat integrada per 114 universitats de 31 països. Durant el curs 2013-2014, la xifra d'universitats amb contribució econòmica de l'Institut Ramon Llull s'ha reduït fins a les 88.

La concentració de les ajudes en un nombre menor d'universitats s'explica per les reduccions pressupostàries, però també per la redefinició de la Xarxa. Així, s'han prioritzat les universitats d'acord amb criteris d'excel·lència acadèmica i de grau d'implicació, tant econòmic com acadèmic. D'altra banda, les universitats que ofereixen estudis catalans sense comptar amb un ajut directe també s'incorporen formalment a la Xarxa: són, doncs, 19 universitats més que, amb recursos propis, completen la xifra d'universitats fins a les 107. Aquest any, les ajudes a la docència universitària de la llengua i la cultura catalanes fora del domini lingüístic han estat dotades amb 1,3 milions d'euros.

Estudiants matriculats en assignatures d'estudis catalans, segons país d'origen. Curs 2012-2013

En %

La 26a edició de l'Aplec Internacional a Verona mobilitza 20 agrupacions de cultura popular catalana

El 2 i 3 d'agost Verona ha acollit la 26a edició de l'Aplec Internacional al centre històric de la ciutat, amb 20 agrupacions catalanes i 3 grups italians que han ofert 13 accions programades al llarg del cap de setmana. Els espectacles han suposat un desplegament ampli dels diferents àmbits de la cultura popular i festiva catalana, des del ball de bastons al cant coral passant per la música tradicional, la dansa i les sardanes, els diables, el bestiar festiu, els capgrossos i gegants, els castellers, els falcons, els cavallets, els jocs tradicionals o el teatre de carrer.

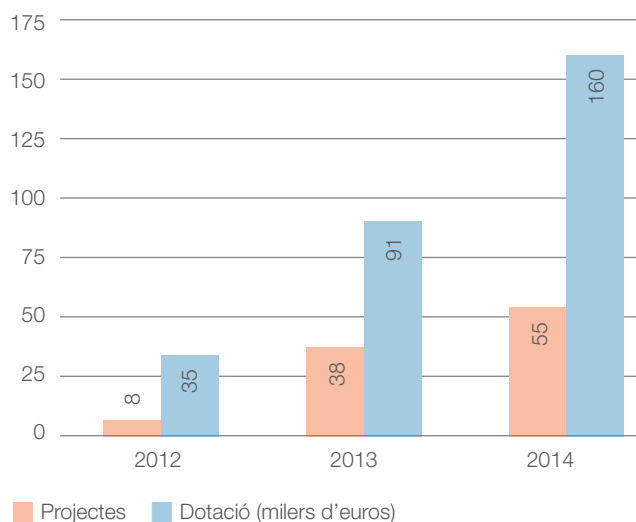
En cada edició de l'Aplec Internacional hi participen una vintena de grups folklòrics que mobilitzen uns 500 actuant als quals encara cal afegir els més de 1.000 acompanyants que també formen l'expedició catalana. La celebració de l'Aplec permet establir vincles i lligams amb els grups més emblemàtics de la ciutat d'acollida, i potencia l'intercanvi de coneixements i cultures.

Els grups catalans que hi han participat són: Ballets de Catalunya, Bastoners de l'Esbart Cabirol de Sils, Castellers de Lleida, Cavallets de Mataró, Cobla Premià, Colla de Diables i la Fera dels Cremats d'Olost, Colla de Gegants de Maials, Colla Sardanista Aires Gironins del GEIEG, Colla Sardanista Xàldiga, El Grupet, Es Fadrins de Vielha, Falcons de Piera, Gegants Els Veguers de Montblanc, Gog i Magog, La Corrandà, Ministrils del Raval, Mulassa de Montblanc, Nanos Nous de Tarragona, Polifònica de Puig-reig i Ziga Zaga. Al seu torn, els grups italians participants han estat l'Accademia Musicale Dodekachordon, la FolkBand i el Gruppo Ricerca Danza Popolare Verona.

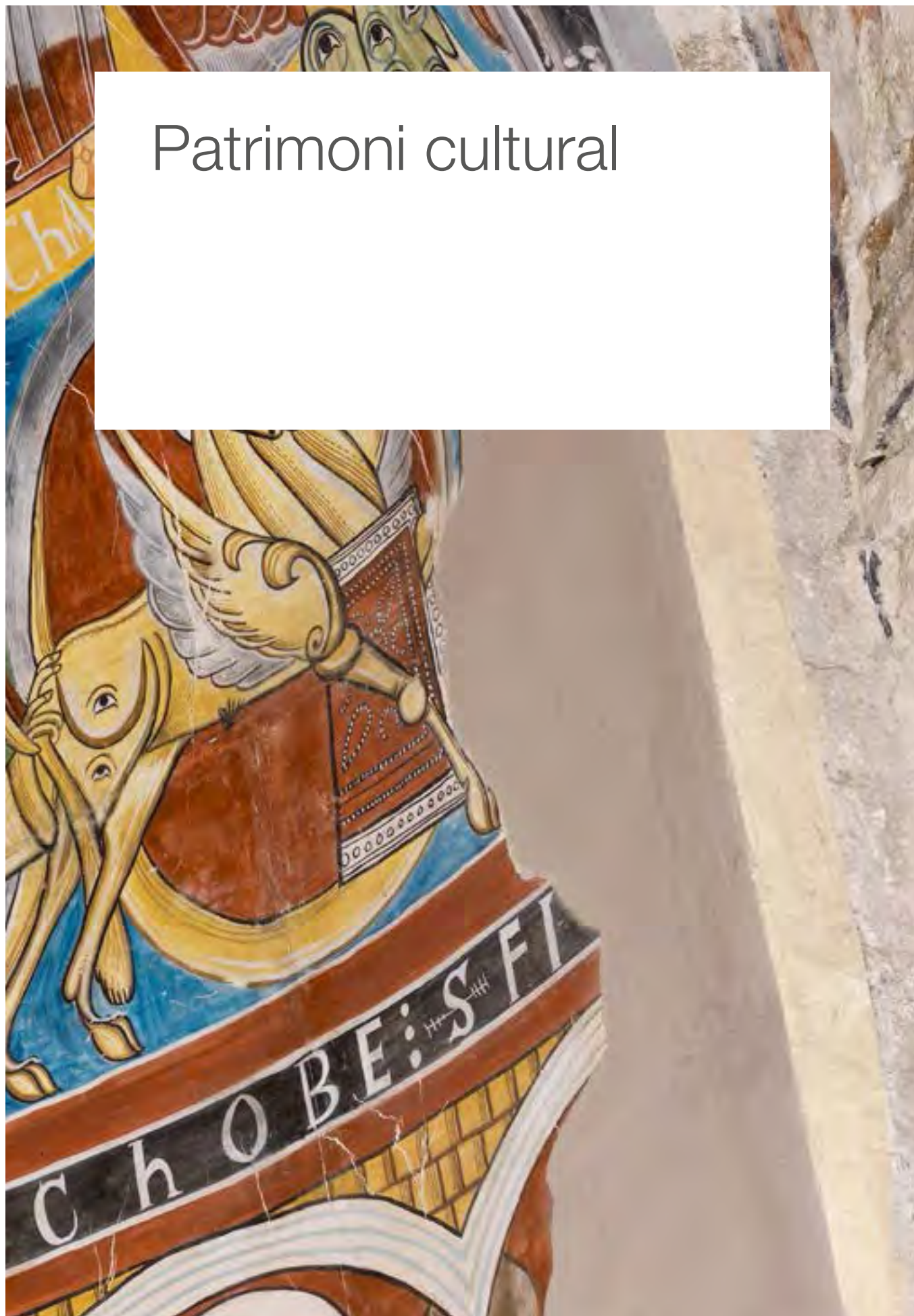
La **participació de grups de cultura popular i tradicional catalana en activitats d'àmbit internacional** ha rebut un impuls renovat aquest any amb la publicació d'una línia d'ajuts específica. Anteriorment, aquest tipus de projectes s'inscrivien dins de la convocatòria general de subvencions per a activitats de cultura popular i tradicional catalana. La nova línia d'ajuts ha permès incrementar en un 160 % la dotació per finançar despeses de desplaçaments dels participants i materials necessaris per desenvolupar aquests projectes. Alhora, també ha permès multiplicar gairebé per cinc el nombre de projectes que han rebut ajuda, que han passat de 8 a 38. L'evolució d'aquesta línia d'ajudes continuarà tenint una dinàmica creixent el 2014, ja que se n'ha previst una dotació de 160.000 euros.

Ajuts a projectes i activitats de cultura popular i tradicional catalana a l'exterior. 2012-2014

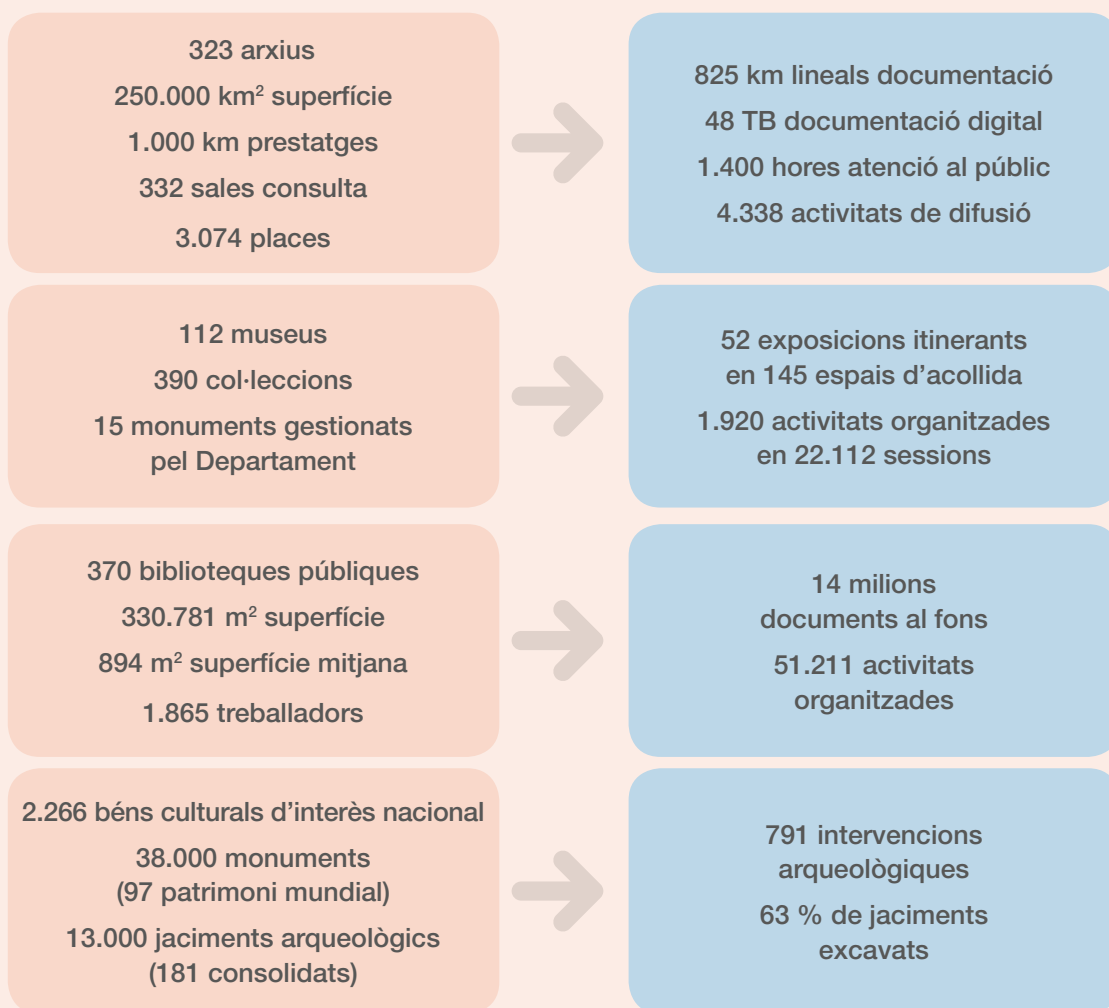

Patrimoni cultural

Dades clau

► Patrimoni cultural català

► Participació de la ciutadania

Arxius

1,6 milions de documents consultats
1 milió de serveis de referència

Biblioteques

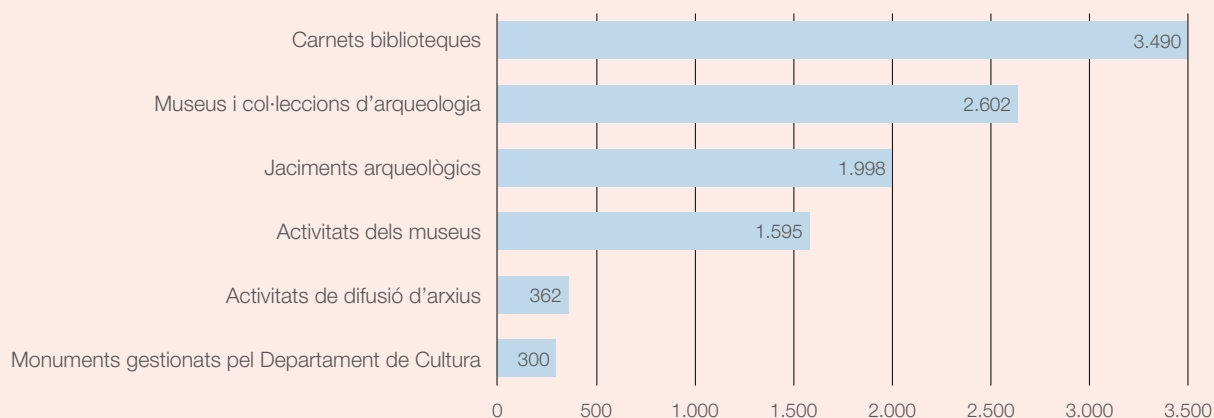
25,4 milions de visites
8 sobre 10: valoració dels usuaris
24 % població hi va almenys un cop al mes

Museus i col·leccions

21,5 milions de visitants
16 % població en visita algun al llarg de l'any

Monuments

6 % població en visita algun al llarg de l'any

Visitants i/o usuaris d'equipaments patrimonials. En milers

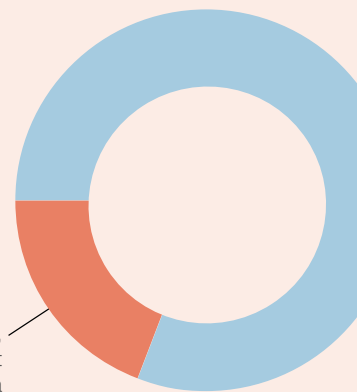
► Recursos departamentals

Unitats i ens responsables en matèria de patrimoni cultural:

- Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni
- Agència Catalana del Patrimoni Cultural
- Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural

Recursos humans de patrimoni cultural:
674 persones

Patrimoni cultural,
19 % del pressupost
del Departament de Cultura

Principals línies d'ajut en matèria de patrimoni cultural

- Inversions en biblioteques i despeses de personal en biblioteques que fan els ens locals.
- Activitats a la Xarxa de Museus d'Etnologia.
- Conservació preventiva i restauració de béns mobles que fan els ens locals.
- Conservació, restauració i posada en valor de jaciments arqueològics i monuments que formen part del patrimoni cultural català.
- Realització d'intervencions arqueològiques.

Plans i convenis específics:

- Pla de xoc d'arxius.
- Convenis amb els consells comarcals per a la gestió d'arxius comarcals.
- Pla únic d'obres i serveis de Catalunya - Pla especial de biblioteques.
- Sistema d'Adquisició Bibliotecària.
- Pla de museus de Catalunya.

Objectius

Accentuar el valor d'identitat nacional i de dinamització econòmica del patrimoni cultural

- ▶ Concertar l'acció en matèria de patrimoni cultural amb el territori i els diversos agents implicats per articular un sistema nacional de museus, impulsar xarxes i elaborar plans de protecció del patrimoni cultural.
- ▶ Rendibilitzar el patrimoni, convertint-lo en un element competitiu i estratègic de creació de riquesa.
- ▶ Aprofitar la nova estructura en matèria de patrimoni cultural per guanyar en competitivitat i eficàcia –Agència Catalana del Patrimoni Cultural.
- ▶ Protegir, recuperar i mantenir el patrimoni arquitectònic pel seu valor cultural i per a usos socials i de turisme cultural.
- ▶ Difondre el patrimoni cultural, garantint-ne l'accessibilitat a la ciutadania.
- ▶ Incrementar el volum d'informació digitalitzada a Internet del patrimoni immoble, documental i museístic i assegurar l'extensió de noves tecnologies a les visites de monuments, museus i jaciments.
- ▶ Promoure la recerca, la innovació i l'excel·lència en la gestió i preservació del patrimoni.

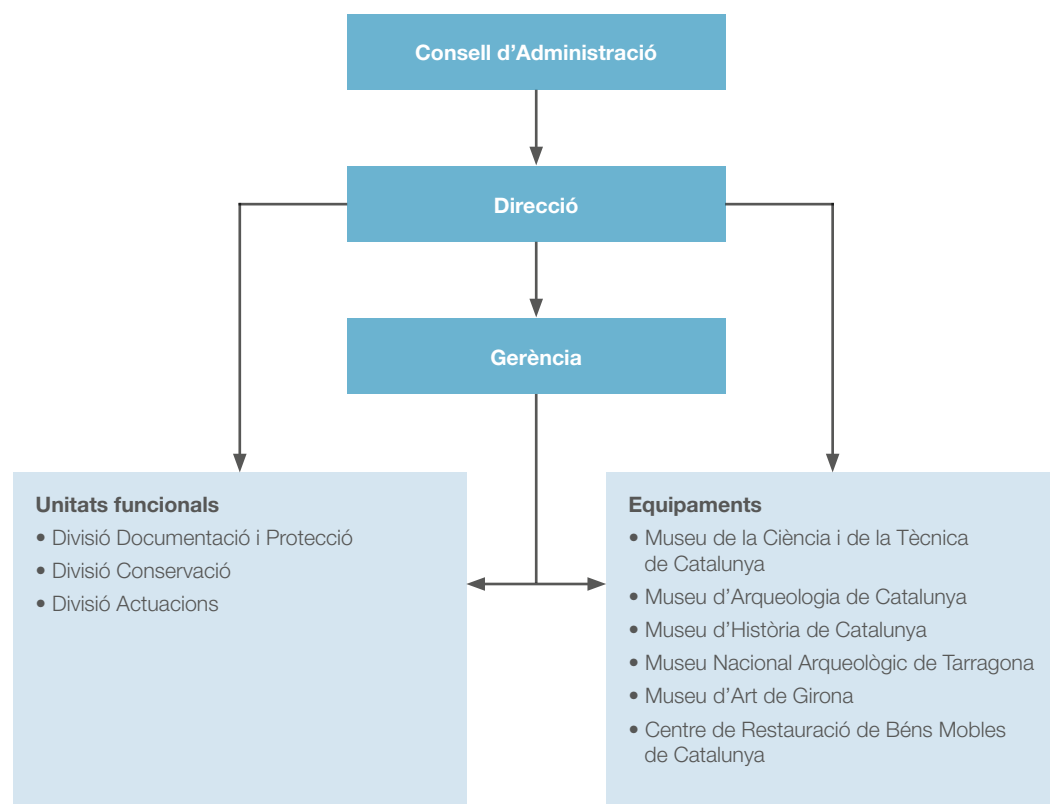
Actuacions

L'Agència Catalana del Patrimoni Cultural entra en funcionament

El Govern ha aprovat els estatuts de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, que va ser creada per la Llei 7/2011, de 27 de juliol, de mesures fiscals i financeres. La missió de l'Agència és gestionar el patrimoni cultural de la Generalitat amb criteris d'integritat, sostenibilitat i eficiència, i donar suport al Departament en les activitats programades per executar les polítiques establertes. L'organisme neix, doncs, per gestionar més àgilment el patrimoni cultural i fer polítiques de potenciació del coneixement dels museus, monuments i jaciments catalans, tant entre la població catalana com a l'exterior.

L'objectiu de l'Agència és agilitzar la gestió de tot aquest patrimoni i superar les llargues tramitacions que alenteixen l'aplicació de noves iniciatives. S'establiran plans conjunts d'actuació per integrar els monuments en el seu entorn territorial, millorar el seu manteniment i restauració, cercar patrocinis empresarials i permetre que aquests monuments puguin tenir

Organigrama de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural

ingressos propis per tal de reinvertir-los en ells mateixos i, finalment, incrementar el nombre de visitants. Per aconseguir aquests objectius, es treballarà en els eixos següents:

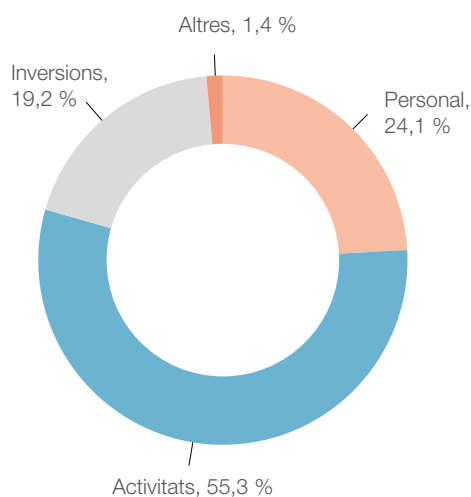
- Promoció turística unificada dels monuments, museus i jaciments catalans
- Restauració del patrimoni propi i del de tercers mitjançant el Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya
- Acció educativa, cívica i cultural
- Polítiques unificades per a l'increment de visitants
- Cerca de patrocinis, generació de recursos i reinversió en el patrimoni

L'Agència representa una innovació en la manera de gestionar el patrimoni català en general i dels museus i monuments de la Generalitat de Catalunya en concret, que segueix els models més contrastats d'àmbit europeu. Aquesta gestió coordinada del patrimoni s'ha de situar com:

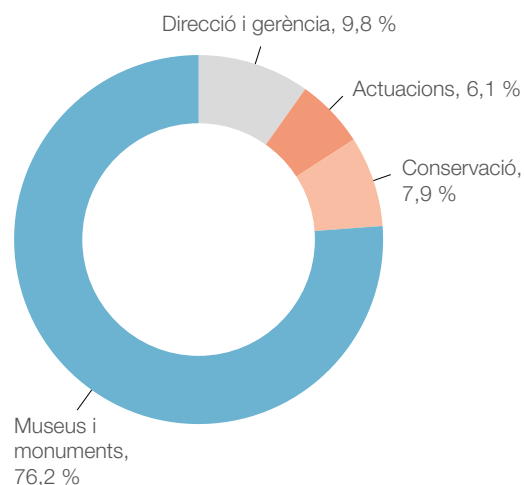
- Un referent en l'ús social del patrimoni i en el servei a la comunitat del seu entorn
- Un model més cooperatiu entre institucions públiques culturals i, alhora, amb els agents privats
- Un model d'excel·lència en la conservació, l'ús i el coneixement social del patrimoni
- Una eina més eficient per donar un suport a un relat actual sobre el patrimoni cultural català: més modern i atractiu per tal d'arribar a més públics, i amb una major orientació de futur.

Per tal de concretar el desenvolupament del model, l'any 2014 es fa la posada en marxa de l'estructura fonamental de l'Agència, incloses les actuacions en museus i monuments i les accions de conservació. De cara al 2015, s'incorporaran les tasques de documentació i protecció legal del patrimoni i el desenvolupament complet de les tasques ja implementades.

15,1 milions d'euros de pressupost 2014

214 persones de plantilla

Amb aquesta finalitat s'ha treballat en el **Pla d'acció 2014**, que concreta el desplegament d'**onze grans projectes**:

1. Desplegament del [mapa del patrimoni cultural](#), que englobi els principals agents i empreses vinculats a la gestió del patrimoni a Catalunya, i n'avalui la rellevància econòmica.
2. Projecte [12x12](#), actuacions encaminades a [dinamitzar dotze espais patrimonials](#) concrets en coherència amb les estratègies de l'Agència i comptant amb finançament privat.
3. [Espai Patrimoni](#), un punt d'informació cultural i turístic situat al [Palau Moja](#), perquè esdevingui l'aparador de la Catalunya patrimonial.
4. Catàleg que integri l'[oferta educativa de l'Agència](#) als dissenys curriculars del Departament d'Ensenyament.
5. [Ruta 1714, Itineraris](#) pels escenaris de la Guerra de Successió i fomentar escenaris i activitats lligats als actes commemoratius del Tricentenari.
6. [Ampliació del circuit de visita del jaciment d'Ullastret](#), per tal d'oferir una nova visió del jaciment, amb major espai lúdic i de circulació.
7. [Obertura](#) a la ciutat [del pati històric del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Terrassa](#), amb la finalitat que l'edifici i l'espai esdevinguin un dels principals referents de la ciutat.
8. [Millora de les visites i els serveis](#) prestats pels museus.
9. [Programa de restauració del patrimoni](#), impulsat pel Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, per tal de promoure la qualitat, el rigor i la innovació en les seves intervencions de conservació-restauració.
10. [Portal web del patrimoni cultural català](#), que n'incrementi la presència al món digital.
11. [Actuacions en espais patrimonials](#) a través de la col·laboració publicoprivada en la [gestió de concessions](#), amb l'objectiu d'incrementar l'[obtenció de recursos](#) per reinvertir en el patrimoni propi.

La restauració de l'absis de Sant Climent de Taüll: recerca i innovació al servei de la valoració del patrimoni arquitectònic

El Departament de Cultura i l'Obra Social "la Caixa", conjuntament amb el Bisbat d'Urgell, el Consorci del Patrimoni de la Vall de Boí i el Museu Nacional d'Art de Catalunya han presentat els treballs de restauració i adequació de l'església romànica de Sant Climent de Taüll. La restauració ha comptat amb la participació dels equips tècnics del Departament de Cultura, incloent-hi el del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, i la dotació d'aproximadament 400.000 euros, aportats íntegrament per l'Obra Social "la Caixa".

L'objectiu ha estat oferir un producte cultural d'alta gamma com a reclam turístic per dinamitzar la Vall de Boí d'acord amb el nivell que li correspon en tant que patrimoni mundial. El conjunt pictòric romànic de Sant Climent de Taüll és d'una qualitat excepcional i un referent d'àmbit europeu atès que representa la màxima expressió de la pintura mural romànica pel que fa a composició, dibuix, colors i simbolisme.

La retirada de la reproducció de la decoració mural ha obert un procés de recerca sobre els vestigis que havien restat ocults durant anys, però també sobre la pintura original conservada al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Les capes recuperades han permès relacionar la pintura amb l'entorn arquitectònic i situar correctament les pintures arrencades. Les contribucions han possibilitat avenços en el coneixement de la pintura mural romànica.

A partir dels resultats obtinguts, s'ha elaborat una reproducció virtual innovadora que integra les imatges originals amb la reconstrucció científica. La projecció de la pintura mural sobre l'absis esdevé un producte cultural d'alta qualitat i especialment atractiu, mitjançant el qual el visitant pot observar el programa iconogràfic que el decorava i entendre quina era la tècnica pictòrica dels frescos romànics. El projecte s'ha completat amb una adequació arquitectònica per fer compatibles els usos cultural i litúrgic de l'absis major, amb la posada en valor del paviment i la base de l'altar romànic originals.

Aquest projecte ha estat premiat en el marc del [18è congrés anual de Museums and the Web](#), celebrat a Baltimore del 2 al 5 d'abril del 2014. El congrés, que s'organitza anualment a l'Amèrica del Nord des del 1997,

Projecció del programa iconogràfic complet de l'absis central de l'església de Sant Climent de Taüll
Foto: Eugeni Aguiló

presenta la recerca més avançada i els millors exemples mundials de projectes digitals en el sector dels museus i del patrimoni cultural, natural i científic. El premi, concedit en la categoria Multimèdia, és el tercer que reben projectes catalans en els darrers sis anys: anteriorment, el MACBA pel projecte RadioWebMacba (2009) i el Museu Picasso per la tasca en les xarxes socials van rebre premis. Catalunya esdevé, doncs, un dels nodes d'innovació en l'àmbit de la cultura i del patrimoni.

Premi al millor projecte multimèdia al 18è congrés anual de Museums and the Web, Baltimore (EUA), 2-5 d'abril de 2014

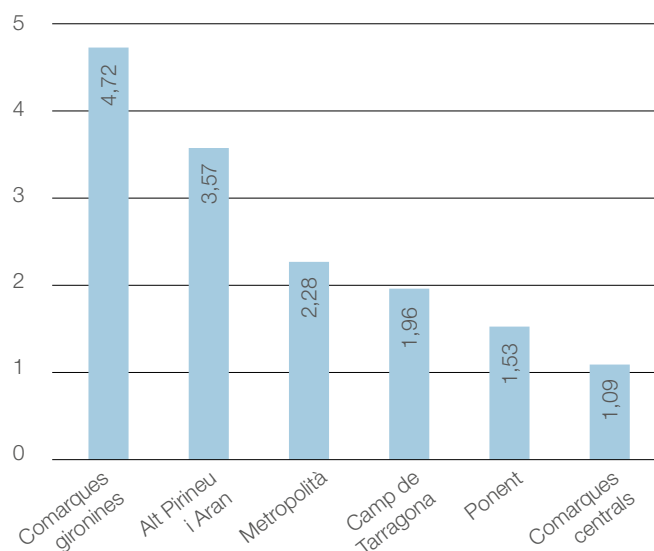
L'actuació a l'església de Sant Climent de Taüll s'emmarca en el [Programa Romànic Obert](#), impulsat conjuntament pel Departament de Cultura i l'Obra Social "la Caixa" per a la conservació del patrimoni arquitectònic del romànic català. Tots els monuments i elements objecte d'actuació han estat declarats per la Generalitat de Catalunya bé cultural d'interès nacional (BCIN). El programa preveu una inversió de 18,2 milions d'euros a càrrec de "la Caixa" per a accions de restauració i millora de monuments i elements romànics (15,1 milions d'euros) i per a la difusió d'aquests béns patrimonials (3,1 milions d'euros). Així, s'han iniciat actuacions en 77 monuments i elements que inclouen, a més de treballs de restauració i conservació, intervencions arqueològiques, de sanejament, senyalització i adaptació a persones amb dificultats de mobilitat.

Dins del programa Romànic Obert, també s'ha previst la restauració del claustre del monestir de Sant Daniel de Girona. Aquest projecte ha suposat una inversió de 300.000 euros en la rehabilitació integral del claustre que, d'aquesta manera, es podrà reobrir a la ciutadania coincidint amb la celebració del mil·lenari de la seva fundació, propietat de les religioses benedictines del monestir. Aquest és l'únic monestir benedictí femení de Catalunya que, juntament amb el de Sant Pere de les Puelles a Barcelona, ha persistit en la mateixa ubicació des de l'època medieval.

Programa Romànic Obert

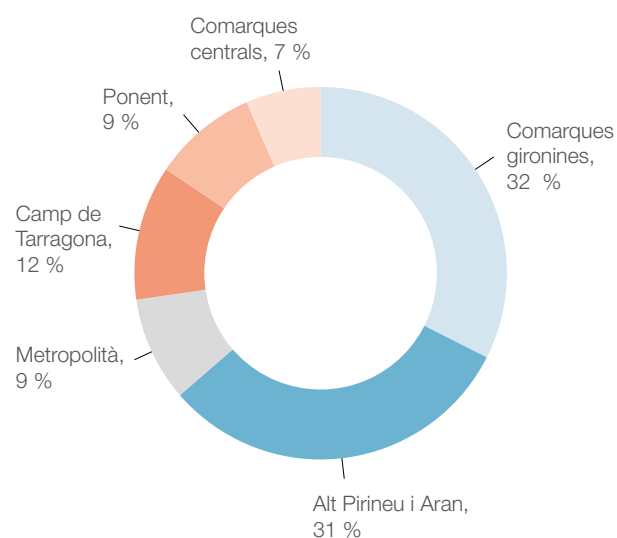
Finançament previst

En milions d'euros

Projectes de restauració del patrimoni arquitectònic català

En %

Es completen les restauracions de la cartoixa d'Escaladei i de l'església de Santa Maria del Mar a Barcelona

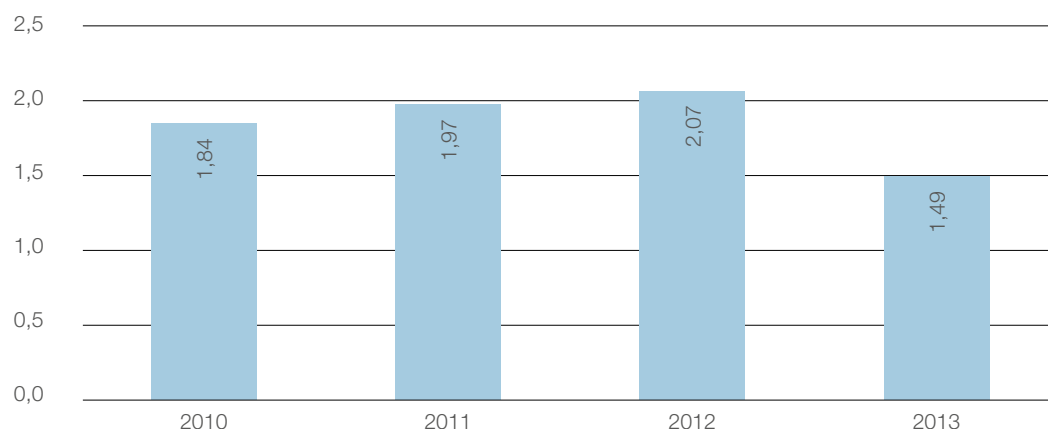
La restauració de l'absis de Santa Maria de Taüll és possiblement la més innovadora, però el 2013 també s'han completat dues intervencions importants fora del programa Romànic Obert. La primera és la restauració de la zona central de la cartoixa d'Escaladei, que inclou el renascut claustre menor, d'estil renaixentista primerenc, i la font del pati central, obra de l'escultor Salvador Illa.

Una de les claus per a l'èxit ha estat poder localitzar gairebé el 70 % de les restes pertanyents a aquest claustre, la qual cosa ha permès reconstruir-lo completament. D'aquesta manera, s'ha dotat d'entitat la restauració i el monument ha recuperat gran part de la seva esplendor original. El canvi és molt significatiu ja que permet l'accés directe a les diferents restes reconstruïdes de la cartoixa que actualment només es podien observar per l'exterior. Les obres s'han fet entre el setembre del 2010 i l'abril del 2013 per un import total d'uns 1,8 milions d'euros. Des del 2005 fins avui, la inversió a la cartoixa ha estat de 3,3 milions d'euros.

La segona actuació cabdal en la valoració del patrimoni arquitectònic ha estat la intervenció a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, una de les millors mostres de l'arquitectura gòtica catalana i de l'Europa meridional. Ha consistit en la recuperació d'elements de l'arquitectura original que havien quedat ocults o havien estat alterats. Els treballs, iniciats a finals del 2011 i acabats al juny del 2013, posen fi a l'estat de degradació en què es trobaven fins ara les capelles de l'absis. El projecte ha estat impulsat pel Departament i dotat amb poc més d'1 milió d'euros. L'actuació s'emmarca en el conveni signat el 2006 entre el Departament de Cultura, l'Arquebisbat de Barcelona i la Parròquia de Santa Maria del Mar per a la restauració de la basílica. Fins ara s'han restaurat la façana principal, els finestrals i les cobertes amb l'objectiu d'aturar la degradació de l'edifici i assegurar la protecció del seu interior. Un cop aconseguits aquests primers objectius, les noves fases de treball es destinen a recuperar aquelles parts de l'arquitectura original oculta o alterada i a facilitar la visita pública i la presentació del seu patrimoni.

Inversions en la restauració del patrimoni arquitectònic. 2010-2013

En milions d'euros

L'Arxiu Comarcal de la Terra Alta i tretze inauguracions d'equipaments bibliotecaris, amplien la cobertura dels serveis culturals al territori

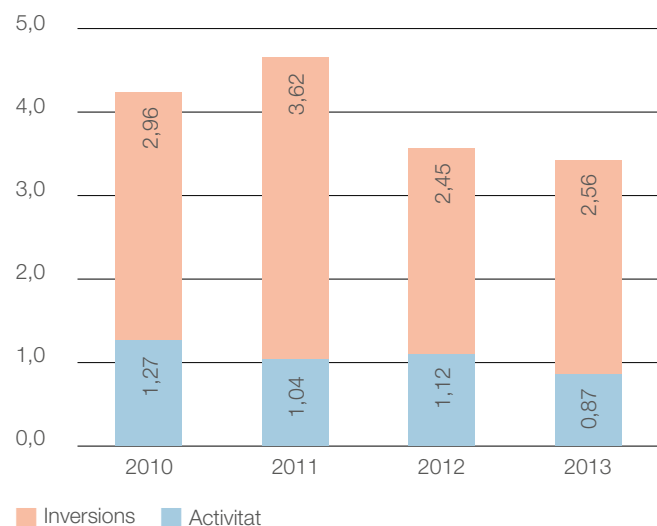
Al mes de juny s'han inaugurat les instal·lacions de l'Arxiu Comarcal de la Terra Alta (ACTA). La posada en funcionament d'aquest equipament de nova creació té per objectiu exercir d'agent cultural de la Terra Alta, assessorar les institucions en temes de gestió documental i implantació de sistemes de gestió documental, i facilitar informació i documentació al conjunt de la societat. El nou Arxiu Comarcal de la Terra Alta és l'equipament número 38 de la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat de Catalunya.

L'obertura de l'Arxiu dota la comarca de la Terra Alta del primer equipament arxivístic des d'on es portaran a terme polítiques planificades de conservació, tractament i difusió del patrimoni documental. Actualment, la documentació de la Terra Alta es conserva en administracions i fons particulars de la comarca i també a l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre i a l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre. El trasllat es farà de manera progressiva en els propers mesos.

El Departament de Cultura ha fet una inversió d'1,8 milions d'euros per a la construcció i equipament de l'Arxiu Comarcal en un terreny cedit per l'Ajuntament de Gandesa. L'edifici té una superfície útil de 1.518 m², és obra de l'arquitecte Pepe Milà i es troba situat en una zona recentment urbanitzada situada a cinc minuts del centre. L'Arxiu Comarcal s'articula en un bloc hermètic de dues plantes en forma de cub on s'ubiquen els dipòsits de documentació

Despeses d'activitat i inversió de la Xarxa d'Arxius Comarcals. 2010-2013

En milions d'euros

Arxiu Comarcal de la Terra Alta

i un espai en planta baixa on es localitzen els espais públics i de treball. El cub conté quatre dipòsits amb una capacitat per acollir 1.600 metres lineals de prestatgeries. Es tracta d'un espai tancat, amb penetració mínima de llum i de màxima seguretat per garantir la conservació dels documents. L'espai públic disposa d'una sala de consulta amb capacitat per a 12 persones i una sala polivalent amb capacitat per a 77 persones.

En tractar-se d'un arxiu de nova creació els fons s'aniran ingressant de manera progressiva prèvia valoració de l'estat de conservació de la documentació i l'organització dels fons. Amb el nou equipament es vol potenciar la captació de fons de particulars i associacions i entitats, patrimonials i familiars, d'empreses i personals. També es pretén recuperar documentació que es va perdre durant la Guerra Civil, fet que va suposar el trasllat a altres arxius i a particulars. Els primers fons que s'ingressaran seran el de l'Ajuntament de Gandesa, el fons privat de la Cooperativa Agrícola i els fons de les oficines de la Generalitat a la comarca.

Les inauguracions dels nous equipaments bibliotecaris milloren els indicadors de visitants i préstecs

De les 13 noves biblioteques públiques inaugurades durant el 2013, 6 han estat trasllats de biblioteques ja existents a edificis nous i 7 han estat serveis que no existien amb anterioritat. La construcció i posada en funcionament d'aquests equipaments ha suposat una inversió total de 24,1 milions d'euros, dels quals 7,9 milions han estat aportats per la Generalitat mitjançant el Programa Específic de Biblioteques (PEB, integrat en el PUOSC); els diferents ajuntaments han aportat en total 10,9 milions d'euros, i les diputacions i altres corporacions de l'àmbit local, 5,3 milions d'euros.

Biblioteques del Sistema de Lectura Pública inaugurades el 2013

Biblioteca	Municipi	Àmbit territorial
Nou servei		
Biblioteca Pública d'Esterri d'Àneu	Esterri d'Àneu	Lleida
Biblioteca El Clot - Josep Benet	Barcelona	Barcelona
Biblioteca Carles Fontserè	Porqueres	Girona
Biblioteca Antoni Comas	Mataró	Barcelona
Biblioteca de Sant Antoni de Vilamajor	Sant Antoni de Vilamajor	Barcelona
Biblioteca Sant Ildefons	Cornellà de Llobregat	Barcelona
Biblioteca Francesc Balagué	Sant Jaume d'Enveja	Terres de l'Ebre
Trasllat		
Biblioteca Valeri Serra i Boldú	Castellserà	Lleida
Biblioteca Josep M. de Garganta	Sant Feliu de Pallerols	Girona
Biblioteca Miquel Martí i Pol	Sant Gregori	Girona
Biblioteca Sant Valentí	Navarcles	Barcelona
Biblioteca El Safareig	Capellades	Barcelona
Biblioteca Joan Maluquer i Viladot	Artesa de Segre	Lleida

Amb aquestes incorporacions, la superfície global dels equipaments bibliotecaris ha crescut un 3,3 % en relació amb l'any anterior (el 22,1 % durant els últims 5 anys) i se situa en 330.781 m² (l'equivalent a 265 piscines olímpiques), amb una superfície mitjana de 921 m² per biblioteca. D'altra banda, les biblioteques públiques en conjunt han incorporat durant el 2013 al voltant de 586.000 nous ítems als seus fons i la col·lecció total ha superat per primera vegada els 14 milions de documents (que, posats en filera, podrien cobrir la distància en línia recta entre, per exemple, Barcelona i Torí).

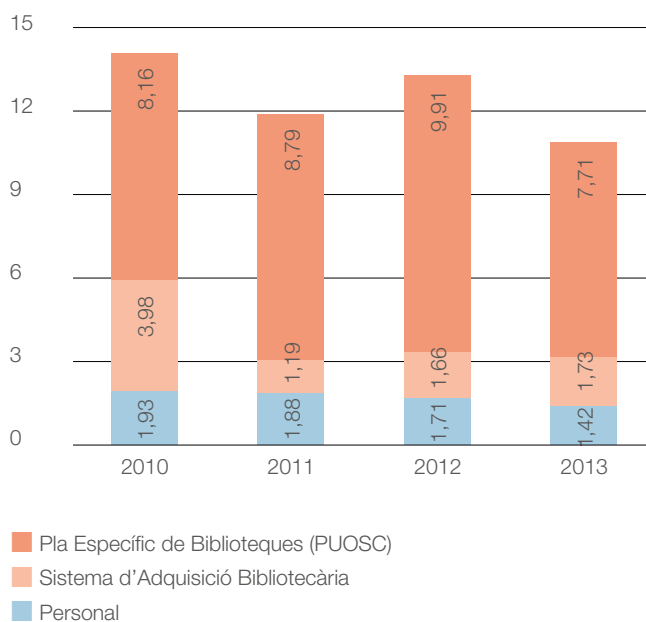
L'impacte positiu dels nous equipaments es fa evident amb l'observació d'alguns fets concrets que, a manera d'exemple, palesen els avenços del servei bibliotecari a Catalunya:

- La nova Biblioteca Sant Valentí (Navarcles) gairebé ha doblat el nombre de visitants (91,4 % més) respecte a les dades del 2012 de l'antiga biblioteca. En el cas de la Biblioteca Miquel Martí i Pol (Sant Gregori), el mes posterior a la inauguració es va incrementar el nombre de visitants un 73,9 % respecte al mateix mes de l'any anterior.
- A la Biblioteca Josep M. de Garganta (Sant Feliu de Pallerols), en el mes posterior a la inauguració es va incrementar el nombre de préstecs un 24,4 % respecte al mateix període de l'any anterior.
- El nombre d'usuaris dels serveis d'accés a Internet i a programes d'ofimàtica de la nova biblioteca d'Artesa de Segre va créixer un 24,5 % en el mes posterior a la seva inauguració respecte al mateix període de l'any anterior.
- Amb la inauguració de Sant Jaume d'Enveja, tots els municipis de més de 3.000 habitants de les Terres de l'Ebre ja disposen de servei bibliotecari, tal com postula el Mapa de la Lectura Pública (tot i que alguns encara s'hauran de millorar o de traslladar).
- L'obertura de la Biblioteca Sant Ildefons ha completat la xarxa urbana que el Mapa de la Lectura Pública de Catalunya requereix per al municipi de Cornellà de Llobregat. En el cas de Mataró ha significat l'inici del desplegament de la xarxa urbana exigida pel Mapa (ja existeix la biblioteca central, però l'Antoni Comas és la primera biblioteca de barri en aquest municipi).

La modernització i millora dels equipaments bibliotecaris té com a conseqüència clara l'increment, en la majoria dels casos, de les dades d'ús de cada biblioteca en particular i, en qualsevol cas, el progrés de tot el sistema en general.

Despesa en biblioteques del Sistema de Lectura Pública. 2010-2013

En milions d'euros

El crani trobat a les Coves de Serinyà és la resta d'humà modern més antiga de Catalunya

El crani trobat per Josep Maria Corominas l'any 1972 al Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà és la resta d'humà modern (*Homo sapiens*) més antiga de Catalunya. El fòssil és una volta cranial d'un individu adult i possiblement de sexe femení, i es converteix en el primer representant de la nostra espècie a Catalunya i en un dels més antics de la península Ibèrica, amb una antiguitat d'uns 22.000 anys. Segons les investigacions, la dona de Mollet III va viure al final del període gravetià, que és el segon dels quatre períodes culturals que es distingeixen dins del paleolític superior, durant l'última glaciació.

Durant el gravetià, que es va desenvolupar a Europa fa aproximadament entre 28.000 i 21.000 anys, des de l'Atlàntic fins a Sibèria, es poden identificar un seguit de trets culturals que, tot i no ser exclusius d'aquest moment, fins ara no s'havien pogut detectar amb tanta claredat i de manera tan recurrent. Aquests trets donen a entendre una gran unitat de civilització en una extensió geogràfica molt gran: certifiquen l'existència d'un sistema ideològic i iconogràfic compartit a llarga distància, l'existència de jerarquies socials hereditàries, l'aparició d'assentaments permanents en un món fins aleshores exclusivament nòmada, i sistemes d'armament específicament dissenyats per projectar atzagaies (llances curtes) amb puntes lítiques, característiques d'aquest moment.

La troballa s'ha de relacionar amb les d'un occipital d'un infant del jaciment de Mallaetes (Barx, la Safor, País Valencià), que té una antiguitat d'uns 25.000 anys, i amb l'enterrament del nen de Lagar Velho (Lapedo, Portugal), d'uns 24.000 anys, tots ells d'època també gravetiana. Aquestes són algunes de les conclusions d'un estudi publicat per un equip d'arqueòlegs i prehistoriadors de la Universitat de Girona, que s'han presentat al Museu d'Arqueologia de Banyoles. Els fruits de la recerca s'han publicat a la prestigiosa revista científica internacional *Journal of Human Evolution*.

La recerca s'emmarca dins dels projectes *El noreste peninsular desde el primer Auriñaciense hasta el fin del Solutrense* (2007-2010) i *El Paleolítico Medio en la Cueva de la Arvreda* (2011-2013) del Ministeri de Ciència i Innovació, i del projecte a llarg termini de recerca i excavació de la cova de l'Arbreda, que porta a terme aquest equip amb el suport del Departament de Cultura i del Consell Comarcal del Pla de l'Estany. Tots aquests projectes es coordinen des de l'Institut de Recerca Històrica de la Universitat de Girona.

Vista lateral del Crani de Mollet III
Fotografia: Joaquim Soler

Programa d'intervencions arqueològiques i paleontològiques

El Departament de Cultura finança excavacions de recerca en arqueologia i paleontologia que desenvolupen grups de recerca de les universitats catalanes, instituts de recerca existents, museus registrats i empreses especialitzades. Durant el bienni 2012-2013 s'han finançat 89 projectes de recerca en 118 jaciments arqueològics, dotats amb 1,2 milions d'euros. Entre les troballes més significatives cal destacar les següents:

- Poblament neolític de la Draga, a Banyoles. En el sector A del jaciment s'hi ha documentat una àmplia superfície empedrada que podria correspondre a diferents tipus d'estructures: cabanes, fosses i fogars.
- Oppidum del Puig de Sant Andreu, a Ullastret. En aquesta seu del Museu d'Arqueologia de Catalunya s'hi han fet intervencions en la zona del fossat del poblament ibèric. L'obertura d'un sondeig longitudinal a la línia de la muralla ha permès obtenir una visió completa d'aquesta estructura defensiva. El fossat devia formar part de la primera fortificació del segle VI aC.

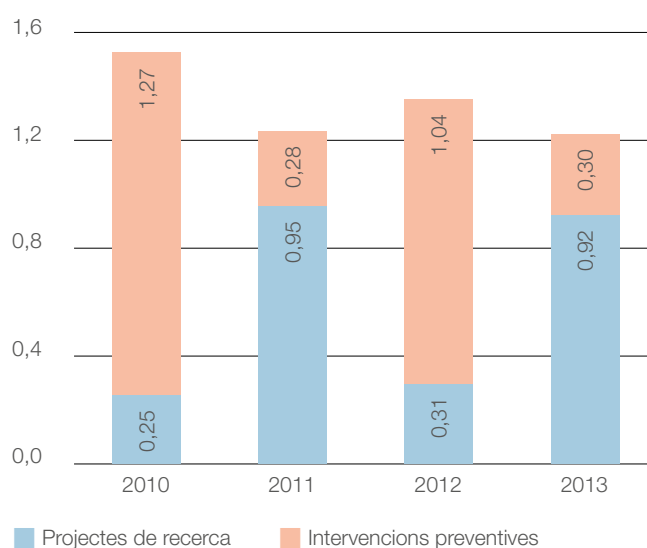
Les intervencions arqueològiques preventives, lligades a un projecte d'obra, sigui pública o privada, també ofereixen resultats de primer ordre en el territori català:

- Barcelona (Barcelonès). Amb motiu de les obres de construcció de l'estació del tren d'alta velocitat al barri de la Sagrera, en el sector de la Vil·la Romana del Pont del Treball Digne s'hi ha localitzat una gran sala de premsatge de vi amb set premses romanes dels segles I-II dC, fet que el situa com un gran centre productor de vi laietà.
- També a Barcelona, en els treballs d'excavació del Mercat de Sant Antoni s'hi han trobat les restes del baluard de Sant Antoni del segle XVI i el seu sistema defensiu, així com altres estructures d'època medieval i romana, com són un tram de l'antiga via romana que unia la colònia de Bàrcino amb la capital provincial de Tàrraco.
- Coll de Nargó (Alt Urgell). S'hi ha localitzat un esquelet sencer d'un rèptil carnívor d'uns 65 milions d'anys, un exemplar d'una gran importància científica perquè aportarà noves dades sobre la reproducció dels darrers dinosaures del cretaci superior.
- Prats de Rei (Anoia). Les excavacions han posat al descobert l'antic nucli protohistòric de Sikarra. Aquest nucli fortificat es remuntaria al segle VI aC. Les restes demostren com la romanització de l'assentament indígena, duta a terme entre els segles II-I aC, va anar acompanyada d'un procés important de monumentalització que seguia els models arquitectònics italics.

Finançament de les intervencions arqueològiques i paleontològiques.

2010-2013

En milions d'euros

La reobertura de la Necròpolis Paleocristiana de Tarragona encapçala les actuacions de museïtzació del patrimoni arqueològic i paleontològic

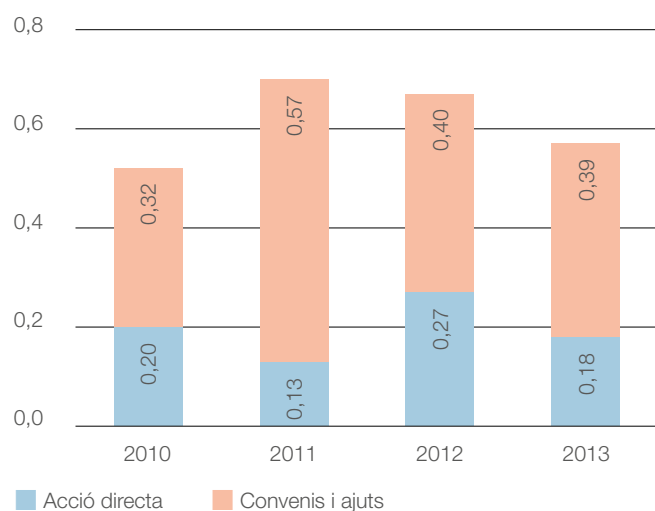
La Necròpolis Paleocristiana de Tarragona, tancada des de l'any 1992, ha reobert les portes al públic. Es considera el conjunt funerari més important de l'època tardoromana a la Mediterrània occidental, declarat patrimoni mundial per la UNESCO l'any 2000. La reobertura coincideix amb l'estrena d'un nou discurs expositiu i proposta d'itinerari que s'ha orientat a la recuperació de la imatge que podria haver tingut aquest espai en època romana. D'aquesta manera s'aposta per la posada en valor del conjunt, la conservació i la comprensió de la visita per part del públic. L'actuació ha comptat amb una inversió econòmica de 225.000 euros, acompanyada per la coordinació d'un equip pluridisciplinari de treball.

També, amb l'objectiu d'elaborar un relat de continuïtat, s'ha complementat amb actuacions a l'edifici d'accés, convertit en Centre d'Interpretació de la Necròpolis, on s'ha reelaborat el discurs expositiu assegurant-ne la continuïtat entre el mòdul «El món de la mort a Tàrraco» i l'itinerari de l'espai arqueològic. La intervenció es preveu com el pas previ d'un projecte més ambiciós que s'emmarca en el futur complex d'equipament patrimonial de La Tabacalera, on està previst que es traslladin el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT), la Biblioteca Pública de Tarragona i el Dipòsit Nacional Arqueològic.

Per altra banda, s'ha inaugurat el nou Centre Cultural a Seró, Artesa de Segre (Noguera). El centre allotja les restes de les esteles reaprofitades com a megàlit aparegudes a finals del 2007 durant els treballs de prospecció arqueològica i seguiment de les obres de construcció del canal Segarra-Garrigues. L'espai s'ha projectat en àmbits diferents: una zona dedicada al vi, una sala polivalent i un espai museístic on es documenta la troballa i es mostren les peces de l'aixovar de la tomba megalítica. El projecte, impulsat pel Departament, s'ha pogut fer realitat gràcies a l'aportació a parts iguals entre els fons FEDER i el programa de l'1 % cultural.

Finançament de les actuacions de museïtzació, adequació i consolidació de jaciments arqueològics i paleontològics. 2010-2013

En milions d'euros

L'espai arqueològic de la Necròpolis Paleocristiana de Tarragona

S'avança en el desenvolupament de les bases del Pla de museus de Catalunya

El procés de desenvolupament de les bases del Pla de museus de Catalunya té com a objectiu la reordenació, coordinació i potenciació dels museus del país. Per aquest motiu, una de les qüestions clau ha estat la definició del nombre, la composició, les funcions, el sistema de governança i els costos de funcionament de les diverses xarxes territorials i nacionals de museus previstes en les bases esmentades.

El **sistema de xarxes dels museus nacionals de Catalunya** es compondrà inicialment de sis xarxes de museus registrats i, si escau, també d'ens patrimonials afins temàticament. Les xarxes articularan, doncs, un sistema de col·leccions d'àmbit nacional, permetran crear discursos al voltant de la història, la cultura i el medi natural de Catalunya i, finalment, promouran actuacions d'interès comú i prestaran serveis als museus membres. Les xarxes seran liderades i coordinades pels museus nacionals respectius.

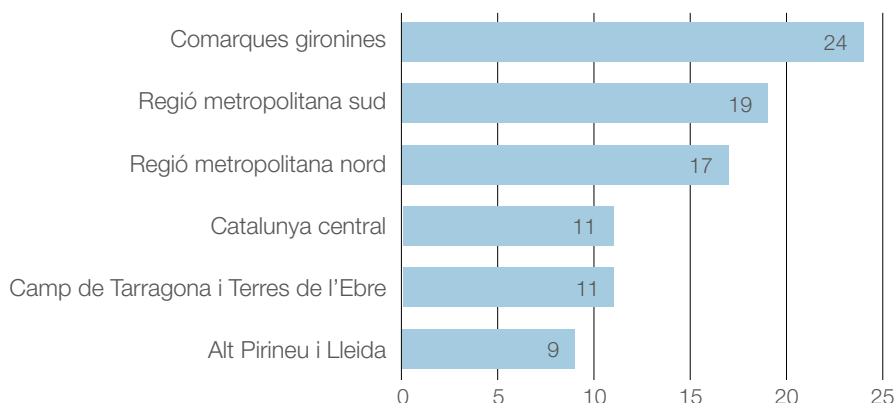
Xarxes nacionals de museus previstes a les bases del Pla de museus de Catalunya

Xarxa	Museu nacional líder
Museus d'Arqueologia i Jaciments de Catalunya	Museu Nacional d'Història de Catalunya (projecte)
Museus i Monuments d'Història de Catalunya	
Museus d'Etnologia de Catalunya	
Sistema del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	
Museus d'Art	Museu Nacional d'Art de Catalunya
Museus de Ciències Naturals de Catalunya	Museu Nacional de Ciències Naturals de Catalunya (projecte)

Per altra banda, les **xarxes territorials** són concebudes per a la canalització coordinada dels recursos de les administracions supralocals als museus, amb l'objectiu d'aconseguir un sistema més racional i equilibrat, que maximitzi l'impacte cultural i social dels programes i activitats. Amb aquesta finalitat, les xarxes serien espais de concertació entre les polítiques territorials del govern, les polítiques d'assistència municipal de les diputacions i les dinàmiques locals i privades dels territoris.

Els Serveis d'Assistència als Museus (SAM) seran l'instrument d'assessorament i suport tècnic a les sis xarxes territorials previstes, que agruparan fins a 91 museus. Aquests serveis es vincularan preferentment a un dels museus de cada xarxa. La dimensió de les xarxes s'adequa als criteris de proximitat i massa crítica, amb l'objectiu de facilitar l'acció cooperativa i de generar economies d'escala, respectivament.

Nombre de museus que componen les xarxes territorials

Un altre dels eixos de les bases del Pla de museus de Catalunya és l'**elaboració del pla d'usos i del projecte de viabilitat dels futurs Dipòsits Nacionals d'Art**, projecte que respon a la identificació de tres necessitats:

- Garantir una conservació eficaç i sostenible de les actuals col·leccions del Museu Nacional d'Art de Catalunya, del Museu d'Art Contemporani de Barcelona i del Fons d'Art de la Generalitat, en un moment en què les respectives reserves ja estan gairebé col·lapsades.
- Dotar el país d'un equipament tècnic que possibiliti la gestió correcta de processos i actuacions relacionats amb mesures de protecció del patrimoni cultural.
- Possibilitar un servei de lloguer d'espai d'emmagatzematge als titulars de col·leccions d'art del país que ho necessitin (públiques o privades), tot aplicant economies d'escala que permetin reduir-ne els costos.

El pla d'usos de l'equipament en procés de desenvolupament apunta, doncs, cap a un model integrat de la gestió de les col·leccions, en què les obres d'art s'estructuraran per tipologies, materials i formats, emmagatzemades en òptimes condicions climàtiques i de seguretat, i gestionades per un únic personal que podrà disposar de la supervisió de cadascuna de les institucions implicades.

També cal esmentar la **proposta d'instal·lació als antics pavellons Alfons XII i Victòria Eugènia de la Fira Internacional de Barcelona de 1929 de l'ampliació del Museu Nacional d'Art de Catalunya i d'altres noves institucions museístiques**. A més de la voluntat d'ampliar-hi les instal·lacions del museu, el Departament pretén situar-hi dues de les noves institucions museístiques que promou: el Museu Nacional d'Arquitectura de Catalunya i el Centre Nacional de Fotografia. Altrament, l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació "La Caixa" han expressat també el seu interès per situar-hi la Fundació Scully i la Col·lecció Carmen Thyssen, respectivament.

Durant el transcurs de l'any, el Departament ha desenvolupat una primera proposta d'adequació per a usos museístics dels pavellons esmentats. En una primera aproximació, els requeriments espacials exigits per totes les institucions museístiques potencialment situables dins dels pavellons són de 33.969 m², superiors a l'espai disponible.

Finalment, el darrer punt que s'ha desenvolupat ha estat l'**estudi de l'abast, els continguts i les fórmules de gestió de la Col·lecció Nacional d'Art**. Estarà integrada pels béns culturals mobles d'interès arqueològic, paleontològic, artístic, històric, etnològic i científic i tècnic que siguin de titularitat de la Generalitat de Catalunya o de titularitat d'altres administracions, sempre que formin part de les col·leccions gestionades per les institucions museístiques als quals la Llei de museus atorga la categoria i rang de museus nacionals.

La Col·lecció Nacional es posarà a disposició del conjunt dels museus i d'altres centres patrimonials del país, mitjançant els dipòsits i préstecs necessaris, amb l'objectiu de fomentar la difusió de la col·lecció i, alhora, contribuir a la millora i dinamització de l'oferta expositiva dels museus catalans. La Col·lecció Nacional podrà integrar també les col·leccions gestionades per la resta de museus registrats del país que formin part d'alguna de les xarxes nacionals de museus, sempre que així ho acordin els seus titulars.

1714-2014: presentació de les activitats culturals del Tricentenari impulsades per la Generalitat

Al mes de novembre s'ha fet la presentació de la programació d'activitats culturals organitzades en el marc de la commemoració dels tres-cents anys dels fets del 1714. El Departament de Cultura hi ha participat amb activitats inscrites en dos dels set eixos estratègics en què s'ordena la commemoració: el de Cultura, i el Festiu, participatiu i simbòlic. La cultura es troba a l'epicentre mateix de la catalanitat, basteix els símbols, els valors i les identitats.

Les actuacions parteixen d'una manera transversal d'entendre la cultura, fent èmfasi en la història, però també en les arts i la creació des d'un punt de vista de contemporaneïtat i futur. El Museu d'Història de Catalunya —especialment amb l'exposició «300 onzes de setembre. 1714-2014»—, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona, el Museu d'Art de Girona, la Biblioteca de Catalunya, L'Auditori i la Filmoteca de Catalunya seran alguns dels pols principals. No obstant això, la programació englobarà un ventall ampli d'activitats en nombrosos equipaments culturals i espais distribuïts per tot el territori català.

En aquest sentit s'han de destacar les exposicions itinerants «Catalunya i la Guerra de Successió» —que passarà per Cervera, Lleida, Manresa, Vic, Talamanca, Santa Coloma de Gramenet, Tarragona i Sant Boi de Llobregat— i «300 anys després: commemorem el passat, repensem el futur», que té per objectiu difondre el motiu i el sentit de la commemoració i donar-ne a conèixer la programació general arreu del territori. També sobresurt la coproducció del projecte expositiu al voltant de la figura i l'obra de l'artista català més important de l'època, «El pintor Antoni Viladomat i Manalt (1678-1755)». Aquest projecte es desplegarà en un circuit expositiu distribuït en cinc seus museístiques: el Museu d'Art de Girona, el Museu de Mataró, el Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró, el Museu de Lleida Diocesà i Comarcal i el Museu Nacional d'Art de Catalunya.

La presència dels actes commemoratius en el territori català s'exemplifica amb la «[Ruta 1714. Itineraris turístics i culturals pels escenaris de la Guerra de Successió](#)». La Ruta 1714 es desplega pels conjunts del patrimoni monumental català que van ser protagonistes d'aquella disputa i suma més d'una cinquantena de monuments i espais històrics destacats de la Guerra de Successió a Catalunya (1702-1714). Uneix deu monuments de valor patrimonial i simbòlic destacat i, com a complement, altres espais i viles que destaquen per fets històrics o personatges rellevants en relació amb la guerra. Més de 50 municipis col·laboraran en la Ruta 1714.

Cartell de l'exposició «300 onzes de setembre. 1714-2014», al Museu d'Història de Catalunya

El Govern recupera la documentació de la Generalitat republicana a Lleida

Després de 74 anys, el Govern de la Generalitat ja torna a disposar de la documentació de la Generalitat republicana a Lleida. La Diputació de Lleida ha lliurat a la Generalitat els documents de les comissions delegades, els òrgans provincials de la Generalitat de Catalunya durant la II República (1931-1938). La documentació, d'un elevat valor historiogràfic, s'ingressarà a l'Arxiu Històric de Lleida.

Amb el lliurament d'aquests fons, el Departament de Cultura ha recuperat els documents de la Comissió Delegada de Lleida, òrgan creat durant la II República i instaurat amb l'entrada en vigor de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1932. Aquests fons van restar en poder de les diputacions provincials, restaurades un cop acabada la Guerra Civil i derogat l'Estatut d'autonomia, tot i que són dues organitzacions diferents històricament i també arxivística-ment. L'any 2013, la Diputació de Lleida ha retornat el fons documental de la Comissaria de la Generalitat republicana a Lleida a la Generalitat de Catalunya.

Els fons que ha lliurat la Diputació de Lleida a la Generalitat de Catalunya conté 68 caixes i una trentena de llibres. Els documents de les comissaries delegades de la Generalitat tenen una gran importància per a l'estudi de la II República i de la Guerra Civil. Estan formats per la documentació generada pels organismes de la Generalitat republicana en el període que va de la primavera de 1931 a les primeres setmanes de 1939. Durant la II República, i amb l'entrada en vigor de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, les diputacions provincials foren suprimides i la Generalitat va crear les comissaries delegades a cadascuna de les capitals de província. Les comissaries delegades van heretar totes les funcions, l'estructura, els recursos i el personal de les diputacions provincials, però també van assumir-ne de noves, en matèria de sanitat, cultura, educació, ordre públic, patrimoni cultural, obres públiques, ports, aviació civil, etc.

Des que va ser restaurada l'any 1977, la Generalitat de Catalunya ha intentat recuperar la seva documentació de l'etapa republicana. Una part significativa d'aquests documents es van conservar a l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola a Salamanca. Altres documents han restat en poder de diputacions provincials i d'ajuntaments de Catalunya, que els han restituit a la Generalitat de Catalunya, com ho ha fet l'any 2013 la Diputació de Lleida.

Adhesió del Parlament de Catalunya a la Declaració Universal sobre els Arxius

El 17 de juliol, el Parlament de Catalunya ha aprovat la iniciativa promoguda des de l'Associació d'Arxivers i Gestors de Documents de Catalunya, d'adhesió als principis continguts en la Declaració Universal sobre els Arxius (DUA). Aquesta Declaració, que ja va ser adoptada el 10 de novembre de 2011 per la UNESCO en la 36a Conferència General a París, és una expressió concisa de la importància dels arxius en la societat moderna. Remarca el paper fonamental que exerceixen en la transparència administrativa, la responsabilitat democràtica i la preservació de la memòria social col·lectiva. La Declaració defensa la gestió eficaç dels arxius com una funció essencial que dona suport a l'Administració pública moderna, a les millors pràctiques en l'empresa privada i a un accés més fàcil a la informació per part dels ciutadans.

El XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya tracta sobre el paper dels arxius amb relació a la identitat col·lectiva i l'estat

Del 23 al 25 de maig de 2013 s'ha fet a Barcelona el XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya, organitzat per l'Associació d'Arxivers i Gestors de Documents de Catalunya amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona entre d'altres. La primera edició d'aquest congrés es va fer l'any 1987 i des d'aleshores ha esdevingut l'espai de posada en comú i intercanvi de coneixements i experiències del sector més rellevant del nostre país.

Aprofitant el debat obert sobre la identitat catalana, l'eix vertebrador del congrés ha estat el paper dels arxius en la construcció de les identitats col·lectives i l'abast del concepte de patrimoni nacional. Al mateix temps, s'ha valorat la possible afectació que aquest nou horitzó tindria per al Sistema Nacional d'Arxius. El Departament de Cultura, com a òrgan director del Sistema d'Arxius de Catalunya i amb l'objectiu de donar impuls a la formació permanent dels professionals dels arxius i a la informació i la documentació especialitzades sobre el sector, col·labora en aquest esdeveniment des de la seva creació.

Per altra banda, els dies 27 i 28 de juny de 2013 s'han fet les **IV Jornades Educació i Arxius: «El món educatiu, usuari de l'arxiu per a la recerca»**. Els arxius i els documents, com a fonts primàries de la recerca, representen una eina molt valuosa per a l'àmbit educatiu. I en aquest context, les jornades són un referent entre els dos àmbits que permet connectar les necessitats del món educatiu amb els valors intrínsecs dels arxius com a font primària.

Les jornades estan dirigides tant a docents, especialment de l'educació primària i secundària, com a arxivers de qualsevol provenença que tinguin interès en aquesta matèria. Organitzades per l'Arxiu Nacional de Catalunya i l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, aquesta edició s'ha fet a l'Arxiu Nacional de Catalunya en commemoració del 10è aniversari dels Serveis Didàctics.

Biblioteques amb Denominació d'Origen, un projecte innovador per atraure nous públics

Les biblioteques han apostat per reduir la distància entre els bons llibres i el bon vi. La combinació d'ambdós plaers és la raó de ser del projecte Biblioteques amb DO, una iniciativa que té com a objectiu dinamitzar l'espai bibliotecari amb activitats i propostes que volen respondre a les diferents necessitats del territori i, com els bons vins, crear-se la seva pròpia denominació d'origen. Al llarg de l'any 2013, el maridatge entre lletres i vins ha convocat 25 biblioteques públiques que s'han anat relevant, mes a mes, com a aparadors de la seva denominació d'origen, amb l'organització d'activitats diverses: vermuts literaris, clubs de lectura, música, tastos de vins, lectures en veu alta, exposicions, etc.

Amb el suport dels serveis bibliotecaris i dels cellers de cada territori, les biblioteques són les encarregades de programar un seguit d'activitats que s'acompanyen amb la producció d'una edició limitada de vi, com a símbol identificatiu del projecte. Per dur a terme les activi-

tats, han disposat de la col·laboració d'institucions de renom literari o vinícola com ara la Institució de les Lletres Catalanes, el Centre Quim Soler, l'Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI) i VINSEUM, Museu de les Cultures del Vi de Catalunya.

Les biblioteques organitzadores de les activitats han valorat de forma molt positiva l'experiència, ja que ha dinamitzat l'espai bibliotecari i ha ampliat la xarxa dels seus col·laboradors. Un dels objectius clau ha estat l'atracció de nous públics a les biblioteques, específicament el públic adult interessat pel món del vi i la gastronomia. Per exemple, les activitats de tast de vins han atret públic d'entre 27 i 35 anys. Aquesta orientació al públic més jove s'ha concretat també amb els concursos proposats a través de les xarxes socials. Alhora, les activitats han contribuït a la difusió i promoció dels fons i serveis de les biblioteques.

El foment de la innovació en la dinamització de les biblioteques de Catalunya és també l'eix troncal del **Premi Teresa Rovira i Comas a la innovació a les biblioteques públiques**. Aquest premi, convocat per primer cop el 2013, vol reconèixer les biblioteques que hagin dut a terme projectes innovadors i que hagin creat o reforçat la seva imbricació en el territori a través de la creació d'una xarxa social amb la implicació d'agents diversos.

Les biblioteques són un dels agents culturals locals més valuosos, com a proveïdors d'informació, coneixement, educació i lleure, però també com a dinamitzadors i promotors de la lectura i la cultura. Aquest reconeixement, valorat en 1.000 euros destinats a un paquet d'activitats de dinamització a mida, ha recaigut sobre la Biblioteca Central de Castelldefels pel seu projecte «Biblioteca & CO: col·labora, coopera i coparticipa». El segon premi ha estat concedit a la Biblioteca Trinitat Vella - José Barbero de Barcelona, que ha rebut cursos de formació del Col·legi Oficial de Bibliotecaris Documentalistes de Catalunya per un import de 500 euros.

El premi de *booktrailers* relaciona la promoció de la lectura i la cultura digital

Al mes de setembre s'ha convocat el [Concurs de booktrailers](#) per animar els adolescents i joves a difondre el seus llibres favorits a través de clips publicitaris. Aquest premi té com a objectiu la promoció de la lectura entre aquests públics i fomentar el desenvolupament d'habilitats digitals, creatives i col·laboratives dels joves lectors. En aquesta edició del certamen s'hi han presentat 45 equips, amb un total de 134 concursants reunits per diferents biblioteques. Les biblioteques que van reunir un major nombre de participants van ser: la Pompeu Fabra de Mataró (9), la Pau Vila de Molins de Rei (6) i la Maria Barbal de Tremp (5).

Els concursants van fer clips al voltant d'autors catalans com Sílvia Soler, Jordi Sierra i Fabra, Albert Espinosa i Mercè Rodoreda, entre d'altres; autors espanyols com Manuel Lourerio, Blue Jeans i Carlos Ruiz Zafón, entre d'altres, i forans com JRR Tolkien, Michael Ende, RJ Palacio i Suzanne Collins, per citar-ne alguns. El clip sobre *El diari d'Anna Frank* va ser el guanyador del primer concurs de *booktrailers*, elaborat per l'equip participant amb el nom Curt de Gambals a través de la Biblioteca de Viladecans. El jurat del concurs el van formar professionals especialitzats en literatura, edició, arts escèniques, cinema, vídeo, Internet i màrqueting.

Activitats de dinamització del projecte Biblioteques amb DO. Indicadors:

- 95 activitats
- 5.609 participants
- 605 participants a les activitats 2.0
- 573 ampolles 'BibDO editades, de 5 denominacions d'origen
- El 53 % de les biblioteques disposaven de seccions especials sobre el vi
- El 33 % de les biblioteques han destinat pressupost a incrementar els fons sobre el món del vi

Projecte 10x10: intercanvis entre els editors i els bibliotecaris

L'any 2013 s'ha organitzat novament el «Projecte 10x10. Trobades dels editors amb els bibliotecaris». Es tracta d'una iniciativa que busca establir una comunicació directa entre les editorials i els professionals de biblioteques, un entorn per a l'intercanvi amb caràcter bidireccional. Per una banda, els editors —que van variant en cada cicle—, més enllà de les seves novetats, poden explicar als bibliotecaris la seva línia o filosofia editorial; per l'altra banda, els bibliotecaris tenen l'oportunitat de fer conèixer als editors les inquietuds del món de les biblioteques i la recepció que tenen els seus llibres, i de presentar-los suggeriments. La iniciativa neix amb la voluntat d'oferir més eines per millorar la selecció bibliogràfica a les biblioteques i que la comunicació s'estableixi en un marc de proximitat, ja que es genera un espai físic de trobada entre editors i bibliotecaris.

El 2012 el cicle de trobades tenia caràcter de prova pilot, amb sessions a les ciutats de Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Tortosa i la participació d'11 editorials. Després de la bona acollida que va tenir la iniciativa i l'interès suscitat entre el món editorial, el 2013 s'ha reprès i ampliat el projecte. L'Associació d'Editors en Llengua Catalana, amb el suport del Gremi d'Editors de Catalunya, ha col·laborat fent arribar les propostes de participació de 35 editorials. Atès l'èxit de convocatòria, s'han organitzat tres cicles amb sessions als diferents àmbits territorials.

Projecte 10x10. Cicles organitzats el 2013

Cicle	Dates	Localització	Editorials
1	26 febrer – 3 abril	Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Tortosa	14
	13 març	Lleida (sessió per a editors lleidatans)	7
2	Maig	Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Tortosa	15
3	Octubre	Barcelona i Tarragona	7

La primera Revetlla de Sant Jordi a la biblioteca s'omple d'activitats a l'entorn del llibre i la lectura

El dia 22 d'abril ha tingut lloc la primera Revetlla de Sant Jordi, dia de festa i celebració a les biblioteques públiques de Catalunya. Aquesta iniciativa, que s'ha fet amb la col·laboració de les administracions i els agents locals, ha convocat totes les biblioteques públiques de Catalunya a participar i liderar la revetlla de Sant Jordi a les seves localitats, tot aollint diversos actes relacionats amb el món del llibre, la lectura i les biblioteques.

En aquesta primera edició hi han participat 121 biblioteques que han organitzat més de 150 activitats, des de les més clàssiques com ara presentacions de llibres, lectures en veu alta, hores del conte o mostres de llibres, fins a propostes més innovadores, com intervencions de dansa entre els espais i prestatges de la biblioteca per interpretar textos de Salvador Espriu. Força biblioteques van allargar el seu horari habitual i van desenvolupar activitats fins a les 10 de la nit o més.

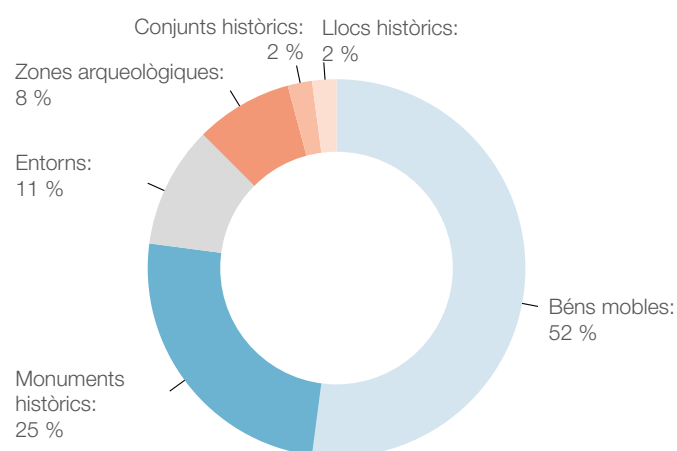

El Govern amplia la protecció del patrimoni cultural català amb la declaració de 48 nous béns culturals d'interès nacional

Durant l'any 2013, el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional s'ha vist incrementat amb un total de 48 noves declaracions en diferents categories. En la de béns mobles i béns singulars s'han declarat 25 elements, entre els quals destaquen dos dibuixos d'Antoni Gaudí que formen part del procés experimental per al disseny de l'església de la Colònia Güell, o un bàcul episcopal del segle XIII, probablement una de les poques peces conservades que s'atribueixen al Taller de Silos. Entre els 12 monuments històrics objecte de declaració hi ha un predomini dels elements d'època medieval, com per exemple la Font Gòtica de Blanes, el Pont Nou de Manresa o el Palau Abacial de Sant Joan de les Abadesses. La declaració d'aquest darrer ha englobat també la protecció dels entorns del monestir de Sant Joan de les Abadesses i la Torre Rodona. Quant a les declaracions de zones arqueològiques, cal destacar el conjunt medieval de la sinagoga de Besalú, la micvè o banys rituals, el pati i la sala d'oracions, o també la Cova Gran del municipi de les Avellanes i Santa Linya (Noguera), que té una seqüència estratigràfica àmplia que abasta des del paleolític mitjà fins a l'edat de bronze.

Declaracions de béns culturals d'interès nacional. 2013

En %

Es regula per primer cop el procediment de presentació de candidatures a la llista del patrimoni mundial de la UNESCO

El Govern ha aprovat el decret del procediment d'elaboració de candidatures de béns del patrimoni cultural català per a la seva inscripció en la llista del patrimoni mundial de la UNESCO. Un dels punts clau ha estat obrir la possibilitat que siguin els mateixos ciutadans o persones jurídiques els que puguin iniciar el tràmit de presentació de candidatures. Es dona resposta així a una de les reclamacions històriques de les entitats que actualment treballen per presentar projectes.

El decret preveu l'elaboració d'un protocol que fixarà els criteris objectius i tècnics per decidir de manera objectiva quins béns poden ser candidats. Un cop instruït el procediment, les persones o entitats promotores de la candidatura i l'ajuntament del municipi on s'ubiqui el bé immoble objecte de sol·licitud podran explicar la seva posició respecte a la candidatura. L'objectiu és que les propostes plantejades des de Catalunya compleixin tots els requisits per a la seva inclusió en la llista indicativa que l'Estat espanyol presenta davant la UNESCO.

Durant el 2013, el Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català ha informat favorablement de dues propostes de candidatura per presentar-les a la UNESCO. D'una banda, la candi-

datura per a la inscripció a la Llista Indicativa del Patrimoni Mundial de Priorat-Montsant-Siu-rana com a paisatge cultural agrícola de la muntanya mediterrània. Aquesta candidatura la promou l'entitat Associació Prioritat, creada l'any 2007. D'altra banda, la inclusió en el Registre de Bones Pràctiques de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la Convenció de la UNESCO de la cuina catalana, promoguda per la Fundació Institut Català de la Cuina i de la Cultura Gastronòmica.

Sistemes d'informació sobre el patrimoni cultural català

La informació sobre el patrimoni abasta els inventaris, la documentació, les activitats i la seva gestió, etc. Tot acaba conformant una part integral de cada projecte de conservació o protecció, però també és un pas ineludible per avançar en la recerca sobre el patrimoni cultural del país. És per això que l'activitat d'informació és una activitat constant que continua més enllà dels projectes de restauració i conservació. Per tant, l'elaboració dels inventaris del patrimoni arquitectònic, arqueològic, paleontològic i de béns mobles està en revisió contínua per actualitzar-los i ampliar-ne els continguts.

Aquest any s'ha avançat en la definició dels processos de documentació del patrimoni cultural i de la gestió de la informació dels inventaris i dels protocols. Amb aquesta finalitat s'ha comptat amb dues comissions integrades per diferents tècnics especialistes en cada àmbit, amb la intenció que els protocols es puguin convertir en recomanacions tècniques utilitzades per altres institucions.

Per altra banda, s'ha implantat el [tesaurus d'Art i Arquitectura \(TAA\)](#), una eina terminològica utilitzada a escala mundial per fer accessibles l'arquitectura, l'art i les col·leccions culturals. El TAA és una traducció al català de la versió anglesa del Getty Research Institute. El format que presenta permet la consulta també de la terminologia en llengua anglesa i castellana. La implantació d'aquest sistema d'informació comprèn alhora aspectes organitzatius, la sistematització de processos i procediments, i la normalització de llenguatges terminològics.

L'abast del TAA depassa els àmbits de l'art i l'arquitectura que li donen nom, ja que també inclou termes relacionats amb la cultura material, com ara les arts aplicades, l'arqueologia, materials d'arxiu i disciplines afins. Quant a la cronologia, cobreix des de l'antiguitat fins al present. En síntesi, s'hi recullen les condicions necessàries per descriure documents, arxius, fotografies, llibres i objectes culturals de qualsevol tipus. El respecte a les necessitats de les diferents institucions culturals i els diferents àmbits del patrimoni és essencial per al desenvolupament de l'eina. El TAA vol ser un vocabulari que evolucioni, creixi i canviï gràcies a les aportacions dels usuaris, sempre d'acord amb les directives del Getty Research Institute i les institucions que participen en els seus projectes.

Fitxes de l'Inventari del Patrimoni Cultural Català. Acumulat 2012-2013

	Fitxes noves	Fitxes modificades
Patrimoni arquitectònic	1.632	9.651
Patrimoni arqueològic i paleontològic	737	2.251
Total	2.369	11.902

Cultura popular i associacionisme

Dades clau

► Teixit associatiu cultural

L'associacionisme cultural català comprèn:

4.226
entitats culturals

50.000
activitats

500.000
persones
associades

8.500.000
persones
assistents

Les entitats més nombroses a Catalunya són:

110 Colles bastoneres

492 Entitats sardanistes i esbarts

717 Corals

47 Grups trabucaires

328 Colles geganteres i capgrossos

91 Entitats tres tombs

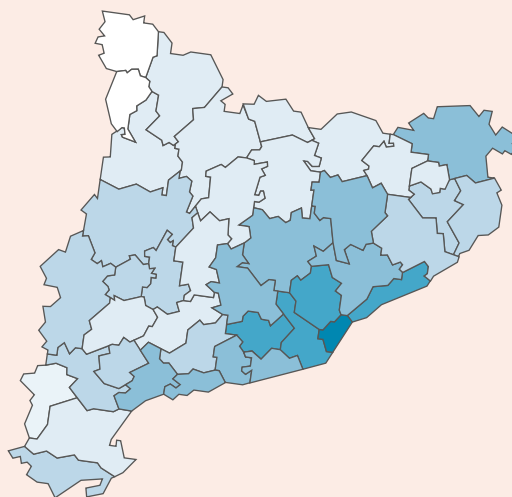
515 Diablers i bestiari

439 Grups teatre popular

73 Colles castelleres

A més, cal afegir-hi també 279 fundacions culturals, 261 centres d'estudis locals i comarcals, 60 federacions i 3 confederacions.

A Catalunya hi ha **452** equipaments culturals associatius

► Impacte econòmic de les activitats de cultura popular i tradicional al territori

Les Falles d'Isil, a les Valls d'Àneu

Assistents: 1.948

Impacte econòmic: 367.536 €

L'Aquelarre de Cervera, a la Segarra

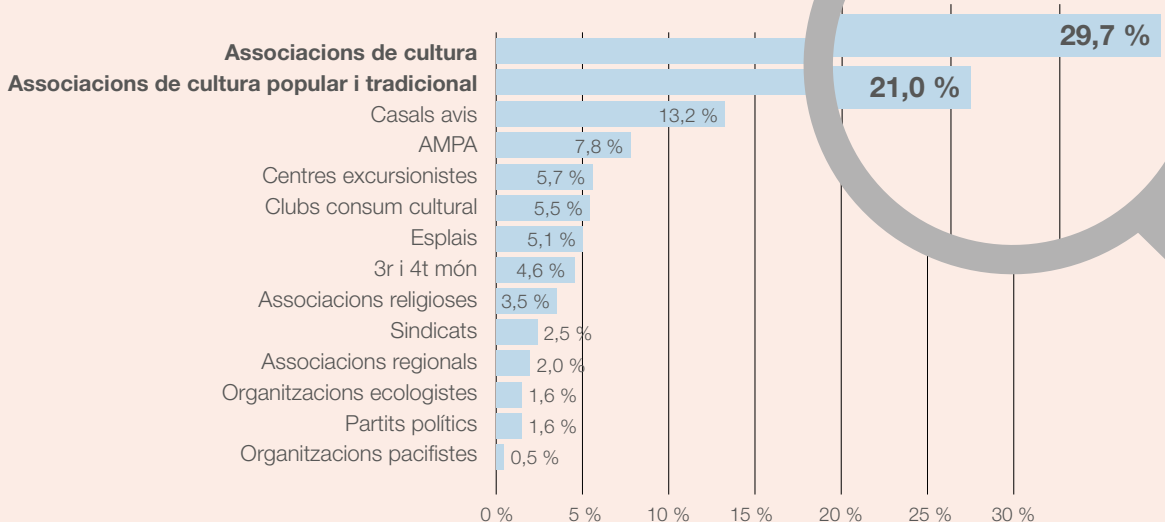
Assistents: 19.811

Impacte econòmic: 761.338 €

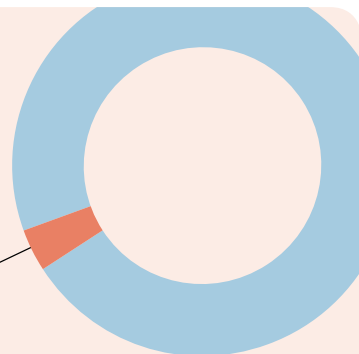
► Participació ciutadana

La participació de la ciutadania catalana en associacions culturals encapçala el rànkning de pertinença a entitats amb finalitat no lucrativa.

► Recursos departamentals

Cultura popular i associacionisme,
3,7 % del pressupost
del Departament de Cultura

Unitats i ens responsables del suport a l'associacionisme i la cultura popular:

- Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
- Fundació Privada Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Mediterrània
- Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural

Recursos humans de
cultura popular i associacionisme:
71 persones

Principals línies de finançament i ajuts a la cultura popular i tradicional catalana i de l'associacionisme:

- Activitats de cultura popular i tradicional catalana i associacionisme organitzades per corporacions locals i entitats privades sense finalitat de lucre.
- Suport a federacions que promoguin activitats culturals dins l'àmbit de l'associacionisme i la cultura popular i tradicional.
- Organització de festivals i trobades nacionals de cultura popular i tradicional.
- Producció d'espectacles d'arrel tradicional i exposicions.
- Foment dels desplaçaments fora de Catalunya per fer activitats i projectes.
- Activitats de l'Aula de Música Tradicional i Popular.
- Activitats de la xarxa d'entitats de l'Observatori per a la Recerca Etnològica a Catalunya.
- Edició de treballs relacionats amb la difusió de la cultura popular i tradicional.
- Inversions en matèria de formació i de documentació.

Objectius

Accentuar el valor d'identitat nacional i de dinamització econòmica del món associatiu

- ▶ Preservar i donar a conèixer la cultura popular i tradicional catalana com a patrimoni immaterial únic.
- ▶ Impulsar el patrimoni cultural immaterial, d'acord amb les recomanacions de la UNESCO, mitjançant la documentació, la investigació, la preservació, la valoració, la transmissió i la revitalització.
- ▶ Reconèixer, donar visibilitat i difondre les aportacions de l'associacionisme cultural.
- ▶ Afavorir la cooperació i les iniciatives dels ens locals i del teixit associatiu encarades a la dinamització cultural, la cohesió i la participació.
- ▶ Donar continuïtat a la catalogació de béns de patrimoni etnològic a partir de l'inventari del patrimoni festiu i iniciar el de patrimoni etnològic moble.
- ▶ Posar en marxa la xarxa d'entitats amb fons documentals de cultura popular que existeixen a Catalunya per incentivar la preservació i la difusió dels fons documentals patrimonials associatius.
- ▶ Incrementar la presència a l'estranger de manifestacions de cultura popular i tradicional catalana.

Actuacions

Les Falles d'Isil i l'Aquelarre de Cervera, primers estudis d'impacte econòmic dels esdeveniments culturals

El Departament ha obert una nova línia d'anàlisi estadística que aborda l'avaluació de l'impacte econòmic dels esdeveniments i institucions culturals. Els primers resultats obtinguts el 2013 sorgeixen de la implementació d'una nova metodologia estadística en l'anàlisi dels casos de les Falles d'Isil i de l'Aquelarre de Cervera, dues manifestacions festives de l'àmbit de la cultura popular amb una notable significació en el seu territori.

L'Estadística del tercer sector es va iniciar l'any 2008, amb el desplegament dels treballs per obtenir informació estadística sobre les fundacions culturals, els centres d'estudis locals i comarcals i les associacions culturals federades i no federades. D'aquesta manera s'obria el projecte per conèixer, dimensionar i mesurar l'impacte social i econòmic del tercer sector cultural a Catalunya.

L'últim treball desenvolupat ha estat *L'impacte econòmic del tercer sector cultural a Catalunya*, fet per l'economista Anna Villarroya (Universitat de Barcelona) el 2012. L'objectiu d'aquest treball ha estat mesurar la contribució econòmica del tercer sector cultural a Catalunya, a través del càlcul del pes d'aquest sector respecte al sector cultural empresarial, el tercer sector social i l'economia catalana en el seu conjunt.

Els dos estudis d'impacte econòmic de les Falles d'Isil i de l'Aquelarre de Cervera han suposat un pas més per aprofundir en el coneixement de l'impacte de les activitats de cultura popular, mitjançant l'anàlisi de casos. L'objectiu ha estat el de proporcionar eines d'avaluació de l'impacte global de les polítiques dedicades al tercer sector que permetin reduir la distància entre el coneixement que es té del valor econòmic del sector i el seu valor social. En aquest sentit, s'ha quantificat l'impacte real sobre el territori en termes econòmics, socials i culturals.

La metodologia aplicada per calcular l'impacte econòmic va sorgir d'un procés de recerca per a l'elaboració d'un protocol que respongués essencialment a una finalitat pràctica: ésser aplicable per part de diverses tipologies d'institucions culturals de Catalunya, des de museus locals a museus nacionals, des de fires locals a festivals, passant per diversos tipus de manifestacions culturals. Aquesta recerca va ser encarregada pel Departament als professors de la Universitat de Girona Modest Fluvià (investigador responsable), Ricard Rigall i Albert Saló.

Presentació de l'impacte econòmic de les Falles d'Isil i l'Aquelarre de Cervera

La cerimònia d'origen ancestral de les Falles d'Isil se celebra la nit del 23 de juny, coincidint amb el solstici d'estiu, al municipi de les Valls d'Àneu (Pallars Sobirà). Declarada Festa Patrimonial d'Interès Nacional l'any 2010, és una festa de culte al foc en la qual els vilatans baixen per la muntanya troncs encesos fins al centre del poble. En canvi, l'Aquelarre de Cervera (Segarra) és una festa tradicional dedicada a la màgia, les bruixes i l'esoterisme que se celebra a finals d'agost des del 1978.

En la primera fase de l'estudi, s'han analitzat els efectes econòmics d'aquestes dues festivitats dins de les comarques respectives. La recerca de dades s'ha dut a terme a partir d'entrevistes, enquestes i dades obtingudes *in situ*. La informació necessària per al càlcul d'impacte econòmic procedeix, en primer lloc, d'entrevistes fetes a una selecció representativa de persones vinculades a la vida cultural, social i econòmica del territori. D'aquesta manera, s'han pogut recollir opinions i experiències de la gent que ha viscut el dia a dia del seu desenvolupament econòmic i cultural.

Falles d'Isil

En segon lloc, s'ha enquestat els assistents a l'esdeveniment per tal de conèixer en profunditat la realitat dels visitants durant aquests dies de festa popular. Finalment, en el cas d'Isil, s'ha dut a terme una segona enquesta als establiments hotelers de les Valls d'Àneu (amb una representativitat del 90 % de les places disponibles) amb l'objectiu de conèixer l'ocupació hotelera a les Valls durant la celebració de la festivitat i els ingressos dels establiments turístics.

Els resultats d'aquests estudis han fet palesa la importància per a l'economia local que tenen les festes populars: l'any 2012, les Falles van deixar gairebé 370.000 euros a les Valls d'Àneu, mentre que l'Aquelarre va generar més de 760.000 euros a la comarca de la Segarra.

L'anàlisi dels estudis amb relació als ajuts concedits per les administracions públiques aporta dades significatives que posen en valor la rendibilitat social de la inversió pública en cultura:

- Falles d'Isil: 1 euro de subvenció de les administracions públiques genera un impacte econòmic avaluat en 20 euros.
- Aquelarre de Cervera: la despesa de visitants amb relació a 1 euro de subvenció de les administracions genera un impacte econòmic avaluat en 6 euros.

Aquelarre de Cervera

	Falles d'Isil	Aquelarre de Cervera
Impacte directe (despeses d'organització en l'àrea d'influència), en euros	14.150	70.978
Impacte econòmic a la zona d'influència ,* en euros	367.536	761.338
Població (habitants a Isil i Cervera)	79	9.390
Assistents (persones)	1.948	19.811
Despesa dels visitants , en euros	242.867	461.426
Despesa mitjana habitant/dia , en euros	64,42	29,43
Incidència en el PIB anual de l'àrea d'influència (Valls d'Àneu - Segarra), en %	0,3 %	0,063 %

* L'impacte econòmic suma l'impacte directe, la despesa dels visitants (impacte econòmic vinculat) i l'impacte econòmic induït (impacte generat per l'esdeveniment, però no vinculat directament a la seva realització)

Els resultats dels treballs demostren la relació estreta que hi ha entre el patrimoni cultural i l'economia al territori ja que la cultura, a més dels valors que té per ella mateixa, col·labora al desenvolupament econòmic de manera rellevant. Alhora, els resultats confirmen la validesa de la metodologia utilitzada i obren vies per universalitzar els càlculs d'impacte econòmic a altres esdeveniments culturals a Catalunya.

Jornades sobre gestió de cultura popular

Aquesta metodologia de treball s'ha presentat en les tres jornades sobre gestió de cultura popular amb què el Departament de Cultura ofereix als tècnics municipals de cultura instruments per a una millor gestió i organització de la cultura popular i festiva.

Al llarg del 2013 s'han fet tres jornades localitzades en tres seus: Cervera, Granollers i Vilafranca del Penedès, amb un total de 165 assistents. Amb aquesta formació es vol aprofundir i compartir coneixements tècnics i experiències per tal de millorar la gestió de la festa que abasta continguts com seguretat i medi ambient en festes i activitats de lleure, contractació, nous models de finançament, impacte econòmic de les activitats culturals, màrqueting i comunicació d'esdeveniments culturals, etc.

L'Institut Ramon Muntaner ha organitzat 2.344 activitats per a més de 100 mil assistents durant l'any del seu 10è aniversari

L'Institut Ramon Muntaner. Fundació Privada dels Centres i Instituts d'Estudis dels Territoris de Parla Catalana (IRMU) és una entitat creada l'any 2003, participada al 50 % per la Generalitat de Catalunya i la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana (CCEPC). Té 301 centres i instituts adherits, entitats sense finalitat de lucre que tenen com a prioritat la recerca i la difusió de la història, la geografia, l'etnografia, el patrimoni, la literatura, etc.

L'Institut és un instrument al servei de la recerca i la promoció cultural feta pels centres i instituts d'estudis, que són dinamitzadors culturals dins del seu entorn més immediat. Fan accions de dinamització i valoració d'equipaments i elements patrimonials, de promoció de la seva salvaguarda, preparació d'itineraris, participació en les Jornades Europees del Patrimoni, gestió de fons documentals, etc.

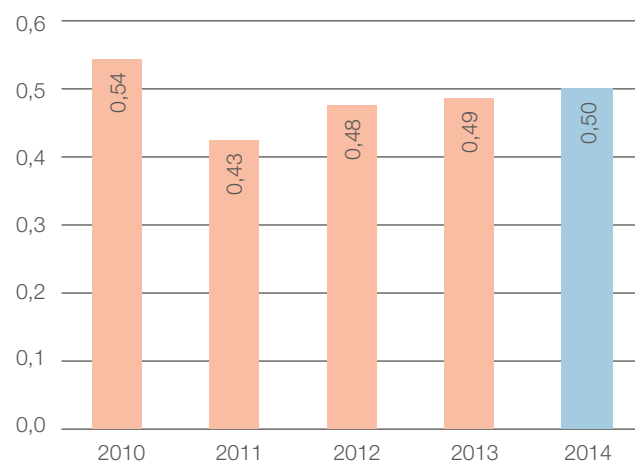
Els centres promouen projectes de recerca a càrrec d'equips de treball multidisciplinaris i n'afavoreixen la transferència amb l'edició de publicacions i material didàctic, la digitalització i difusió a través del portal web i els repositoris, i l'organització d'exposicions i fòrums de debat, entre els quals destaca especialment la Jornada RECERCAT. Aquest any 2013 s'han organitzat 2.344 activitats entre trobades, congressos, itineraris, cursos, conferències, etc., a les quals han assistit 106.476 persones. A més, s'han publicat 150 documents i s'han organitzat 189 noves exposicions.

La celebració de la III Jornada Institut Ramon Muntaner ha donat el tret de sortida als actes de commemoració del desè aniversari de la creació de la institució. El programa de la Jornada ha inclòs la presentació d'algunes de les activitats i projectes que han rebut suport de l'Institut. És el cas de les Jornades d'Història Local i Patrimoni Cultural a l'Illa de Menorca; la Jornada d'Estudis Històrics i Patrimonials de la Vall d'Àger i l'Alta Noguera; la Trobada Cultural del Matarranya; o el V Curs sobre noves tecnologies a l'arqueologia: darreres tendències i aplicacions.

Aportació del Departament a l'Institut Ramon Muntaner. 2010-2014

En milions d'euros

La IX edició del RECERCAT a Ripoll acull més de cent entitats

L'any 2013 s'ha celebrat la IX edició del RECERCAT, Jornada de Cultura i Recerca Local dels Territoris de Parla Catalana a Ripoll, en el marc dels actes de la Capital de la Cultura Catalana, i organitzada conjuntament per l'Institut Ramon Muntaner, el Departament de Cultura, la Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana i l'Ajuntament de Ripoll, amb la col·laboració d'entitats culturals locals. A més, també ha inclòs la XVIII Trobada de Centres d'Estudis Locals i Comarcals de les Terres de Girona, organitzada pel Patronat Eiximenis de la Diputació de Girona.

RECERCAT és un lloc de trobada i d'intercanvi dels centres d'estudis d'arreu dels territoris de parla catalana i un aparador de les activitats i projectes que porten a terme entorn a la recerca local i comarcal per a la resta de la societat civil. Així, s'hi ofereix una mostra de les publicacions, projectes i activitats, s'hi reconeix la tasca que fan per a la recerca i la seva divulgació posterior i s'hi fomenta la comunicació i el contacte entre les entitats culturals participants, els investigadors i el conjunt de la societat civil.

A banda de les conferències, les exposicions i les taules rodones relacionades amb les darreres investigacions fetes sobre el patrimoni local i comarcal, un dels actes centrals d'aquestes jornades han estat els Premis RECERCAT. Els premis reconeixen, mitjançant dues categories, d'una banda la tasca feta pels centres i instituts d'estudi i, de l'altra, la trajectòria d'un dels seus col·laboradors. En aquesta edició, el reconeixement col·lectiu ha estat pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, creador i gestor del Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles (1943) i de l'Arxiu Històric Comarcal de Banyoles (1952). Per altra banda, el reconeixement individual ha recaigut en la figura de Florenci Crivillé, conservador del Museu Etnogràfic de Ripoll i membre del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès.

La UNESCO reconeix un projecte català com una de les Millors Pràctiques de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial

La «Metodologia per a l'Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial: l'experiència del Montseny a les Reserves de la Biosfera» ha estat inclosa dins el Registre de les Millors Pràctiques de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO. El reconeixement ha estat anunciat en el marc de la trobada del Comitè Intergovernamental reunit a Bakú (Azerbaidjan) del 2 al 7 de desembre.

Aquest és el primer projecte català que s'ha inclòs dins el Registre, que és una de les tres llistes que recullen exemples del patrimoni cultural immaterial de la humanitat juntament amb la Llista de Salvaguarda Urgent i la Llista Representativa. En aquesta darrera ja hi consten la Patum de Berga, els castells i altres elements que també són propis de Catalunya, com la dieta mediterrània, la falconeria o el flamenc.

La Metodologia és un projecte pioner promogut pel Centre UNESCO de Catalunya amb la col·laboració de la Reserva de la Biosfera del Montseny, el Museu Etnològic del Montseny La Gabella i el Departament de Cultura. Va ser desenvolupat entre els anys 2009 i 2011. Les principals novetats que presenta fan referència, d'una banda, a l'adopció del nou concepte de Patrimoni Cultural Immaterial establert per la *Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial*, adoptada l'any 2003 a París i, fins ara, ratificada per 132 estats.

D'altra banda, ha estat confeccionada amb l'objectiu de servir d'exemple per a altres inventaris del patrimoni immaterial. Aquest reconeixement ofereix la possibilitat d'atendre altres països i organitzacions no governamentals que vulguin aplicar aquest mètode en els seus llocs d'origen, ja que s'ha posat de manifest que aquesta forma de treballar s'ha convertit en un referent per a tots els països membres de la *Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial*. Les reserves de la biosfera són àrees designades per promoure i demostrar una relació equilibrada entre les societats humanes i la natura, i per aprendre lliçons pràctiques de desenvolupament sostenible que es puguin aplicar en altres territoris i comunitats.

S'ha pres com a punt central la participació del conjunt de la societat en la salvaguarda del patrimoni immaterial i se centra en el paper de les comunitats, els grups i els individus que el recreen i el transmeten. La identificació dels elements que formen part del patrimoni cultural immaterial es fa a través de la documentació, el treball de camp i la participació comunitària. Els criteris de verificació es fonamenten en tres idees: que l'element infongui un sentiment d'identitat, que es transmeti generacionalment, i que es mantingui viu.

Actualment, l'inventari del Montseny recull 294 elements del patrimoni cultural immaterial, ja siguin referents a tradicions i expressions orals, arts de l'espectacle, pràctiques socials, rituals i esdeveniments festius, coneixements i usos relacionats amb la natura i l'univers, i tècniques artesanies tradicionals. Per les seves característiques l'inventari no es considera tancat i s'anirà ampliant amb aportacions de col·lectius i particulars, en especial d'aquells que hi estan implicats.

La Patum i els castells participen a la I Trobada de Gestors del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Representants de la Patum i de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya han participat en aquesta primera Trobada convocada per l'Institut del Patrimoni Cultural d'Espanya, que s'emmarca en la commemoració del 10è Aniversari de la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial. La Trobada té l'objectiu de posar temes de debat en comú entre les celebracions inscrites a la Llista Representativa del Patrimoni Immaterial de la UNESCO, com la influència socioeconòmica o la gestió del seu impacte turístic.

La Patum de Berga

Acreditació de la UNESCO de l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català com a organització no governamental consultiva

L'Ens de l'Associacionisme Cultural Català ha estat acreditat com a organització no governamental consultiva, per part del Comitè Intergovernamental per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO que s'ha reunit a Bakú (Azerbaidjan) al desembre de 2013. Aquest reconeixement implica que l'Ens assessorarà el Comitè Intergovernamental en l'avaluació de propostes per formar part de la llista de patrimoni cultural immaterial que requereix mesures urgents per a la seva salvaguarda. Aquesta acreditació implica també que l'Ens es compromet a desenvolupar accions de salvaguarda, respecte i sensibilització sobre el patrimoni immaterial català.

L'Ens de l'Associacionisme Cultural Català és una confederació d'entitats sense ànim de lucre que té com a finalitat fer arribar al conjunt de la ciutadania les activitats i propostes del món associatiu català. Agrupa una trentena de federacions d'entitats de cultura popular i associativa de tot Catalunya.

L'Inventari del Patrimoni Festiu de Catalunya recull 12.200 elements o festes

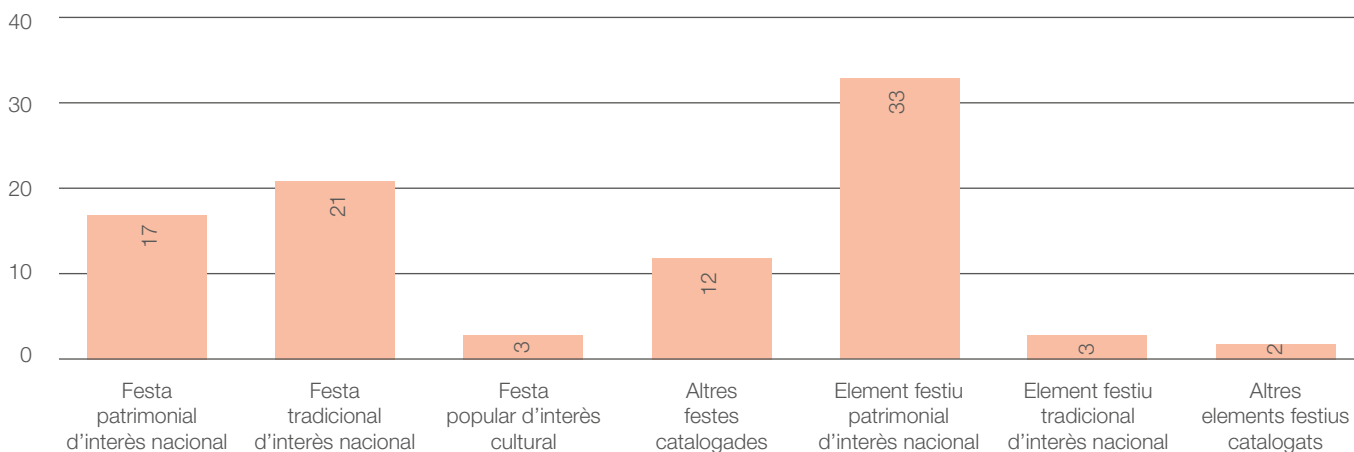
Un dels principals objectius que estableix la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO és la creació d'inventaris com una mesura més de preservació d'aquest patrimoni. Seguint aquesta recomanació, l'any 2013 s'ha tancat l'Inventari del Patrimoni Festiu de Catalunya amb 12.200 elements o festes inventariades a les 41 comarques.

L'Inventari del Patrimoni Festiu recull, compendia i documenta tot el patrimoni festiu de Catalunya: el nombre de manifestacions festives existents i les tipologies d'activitats, rituals i elements que tenen un interès per ser catalogats, a més d'ocupar-se d'aquelles que disposen d'una singularitat o personalitat pròpia. L'objectiu ha estat inventariar esdeveniments o actes que tinguessin caire festiu però també altres actes comercials (fires), culturals (festivals, etc.), turístics o fins i tot esportius, que incloguessin elements de caràcter festiu.

L'Inventari ha anat a càrrec de l'Institut Ramon Muntaner, que coordina la majoria d'instituts i centres d'estudis locals de Catalunya. El procés continua amb la comprovació de l'Inventari, per ampliar-lo si escau, i la valoració de les festes i elements que mereixen ser tinguts en una consideració especial amb la finalitat de ser documentats, promoguts i protegits a través de la inclusió al Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya.

El [Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya](#) cataloga i inscriu les festes, manifestacions i celebracions comunitàries actuals més destacades des del punt de vista social i històric, així com els elements festius amb vigència arreu de Catalunya. El Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya, en va ordenar la creació com a instrument on constessin totes les festes, manifestacions, celebracions comunitàries i elements festius amb vigència arreu de Catalunya, amb l'objectiu de preservar, difondre i protegir el nostre patrimoni festiu. En l'actualitat hi ha 91 festes o elements festius, dels quals 77 estan reconeguts per les categories que preveu el decret que els regula.

Festes i elements festius al Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya. 2013

L'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, el programa de promoció i difusió de la recerca etnològica

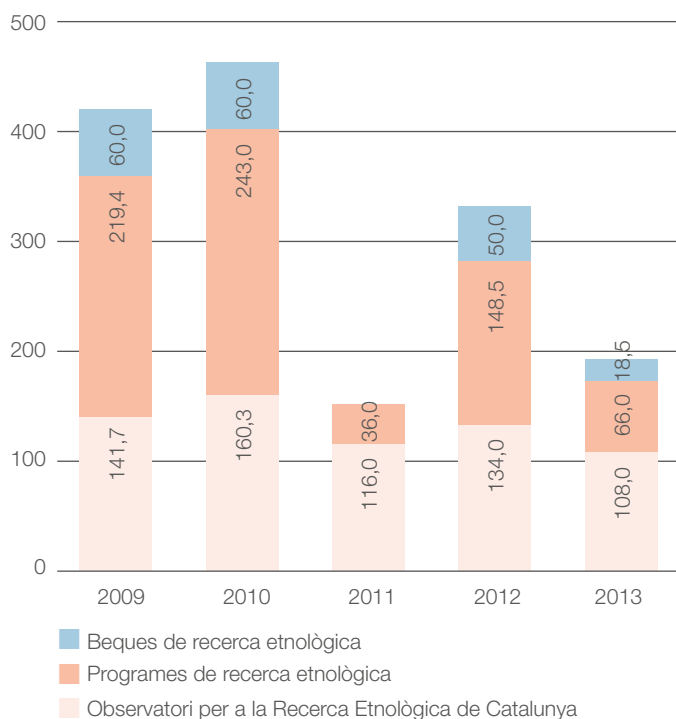
L'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC) és un programa específic destinat a la promoció de la recerca, la documentació, la recuperació i la difusió del patrimoni etnològic català. Amb aquesta finalitat, des de la seva creació l'any 1994, ha convocat anualment un conjunt de beques i programes d'investigació, que han vinculat les perspectives teòriques i metodològiques de qualitat amb la voluntat de retorn social i aplicabilitat dels resultats a la comunitat o la zona geogràfica que ha estat objecte d'estudi.

L'objectiu central que guia l'acció de l'IPEC és el de generar un fons documental que aplegui el màxim coneixement sobre la realitat, actual i passada, de la societat i la cultura catalanes actuals, amb la voluntat que sigui accessible per part de qualsevol persona o grup interessat en la cultura popular catalana. En total, l'IPEC ha desenvolupat 127 programes de recerca en les dues modalitats existents, la d'anàlisi de realitats socials en una zona geogràfica determinada i la de documentació d'un conjunt de béns o elements culturals o patrimonials, i 521 beques de recerca adreçades a persones físiques.

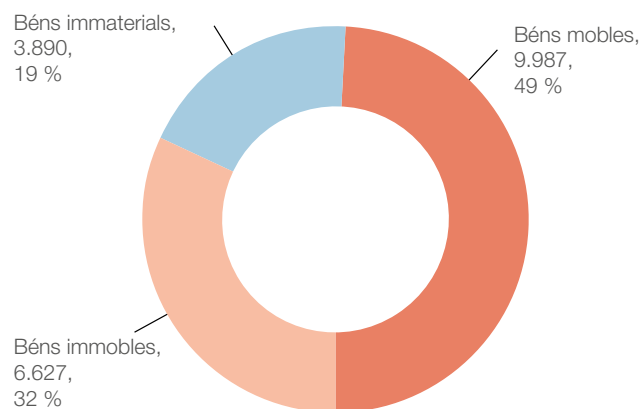
Des d'un inici es va posar en marxa la base de dades d'Elements de Patrimoni Etnològic de Catalunya, que es nodreix en bona part dels resultats de les convocatòries de recerca impulsades. Conté la documentació d'un elevat conjunt d'elements i manifestacions culturals de patrimoni etnològic català, ja siguin en la seva dimensió material (béns immobles, béns mobles i béns documentals), com en el seu vessant immaterial (activitats econòmiques, coneixements sobre alimentació, remeis populars, jocs, balls, rituals). Actualment, la base de dades té més de 20.000 elements catalogats.

Ajudes a la recerca etnològica a càrrec de l'IPEC. 2009-2013

En milers d'euros

Base de dades d'Elements de Patrimoni Etnològic de Catalunya. 2014

Per altra banda, l'**Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial** és un servei que pretén fomentar la recerca aplicada i la difusió del patrimoni etnològic mitjançant el treball en xarxa amb les entitats i grups existents a Catalunya dedicats a aquestes tasques. L'Observatori es concreta sobre el territori en una xarxa de tretze entitats implantades que desenvolupen, entre d'altres, funcions de difusió de la recerca etnològica i del patrimoni etnològic en general, l'organització de jornades de caràcter internacional, nacional o local sobre patrimoni etnològic, la difusió de les activitats relacionades amb el patrimoni etnològic mitjançant el blog etnologia.cat, i la gestió d'una borsa d'investigadors amb l'objectiu de posar en contacte entitats, grups, centres d'estudis o centres patrimonials amb investigadors del patrimoni etnològic i de la dimensió immaterial de la cultura.

Entitats que conformen la xarxa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial

• Ecomuseu de les Valls d'Àneu (Esterri d'Àneu)	• Carrutxa, Centre de Documentació del Patrimoni i la Memòria (Reus)
• Museu del Ter (Manlleu)	• Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta)
• Museu de la Pesca (Palamós)	• Museu Etnològic de Barcelona
• Museu de la Mediterrània (Torroella de Montgrí)	• Museu Marítim de Barcelona
• Museu Etnològic del Montseny (Arbúcies)	• Institut Català d'Antropologia (Barcelona)
• Museu Comarcal de l'Urgell (Tàrraga)	• Institut Ramon Muntaner (Móra la Nova)
• Museu Comarcal de Cervera	

La 3a Mostra Internacional de Cinema Etnogràfic es consolida com a instrument de difusió i comunicació de la recerca etnològica

La recerca etnològica és una realitat viva, però molt desconeguda. És per això que hi ha diversos programes de difusió i comunicació de la recerca que donen a conèixer directament a les comunitats que han estat objecte d'estudi els resultats de les recerques etnològiques. Entre aquests, cal destacar el programa Cultura Viva, els Tallers i Jornades de Memòria Oral i la Mostra Internacional de Cinema Etnogràfic, a més de la col·lecció "Temes d'Etnologia de Catalunya".

La Mostra Internacional de Cinema Etnogràfic es pot qualificar de viatge de doble sentit: l'audiovisual ha penetrat en els darrers anys en l'etnografia, alhora que la recerca etnogràfica s'ha servit de l'audiovisual per documentar i explicar allò que ha investigat. En aquesta edició s'han projectat 39 audiovisuals d'arxiu i de nova creació a cinc poblacions catalanes: Barcelona, Esterri d'Àneu, Manlleu, Torroella de Montgrí i Amposta. En virtut de la col·laboració amb la Xarxa Euromediterrània de Cultura i Patrimoni, Arianna, la programació multiseu inclou quatre documentals italians; en paral·lel, a les poblacions de l'Alguer, Noli Ligure, Carpignano Salentino i Torí s'han emès quatre documentals catalans.

L'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial ha impulsat la 6a edició dels Tallers i Jornades de Memòria Oral 2013-2014, que ha presentat un seguit d'experiències al voltant d'iniciatives proposades per les entitats que en formen part, o per equips de recerca de Catalunya. El fil conductor són els testimonis directes de la gent, que han esdevingut en els

darrers temps una de les fonts d'informació més valuoses per als investigadors socials. La tècnica de l'entrevista, abans gairebé associada en exclusiva als antropòlegs, avui forma part dels mètodes més utilitzats en investigacions de tota mena, i la recerca a escala local ha estat singularment una de les més beneficiades pel seu desenvolupament.

Per altra part, l'Observatori ha organitzat per quart any consecutiu el programa Cultura Viva de presentació de recerques etnològiques a les comunitats que, darrerament, han estat objecte d'estudi. L'edició del 2013 ha tingut lloc en deu poblacions de set comarques diferents: Olot (Garrotxa), Alcanar, Masdenverge, la Sénia (Montsià), Palamós, Torroella de Montgrí (Baix Empordà), Cervera (Segarra), Alfara de Carles (Baix Ebre), Manlleu (Osona) i Barcelona. Les presentacions han abordat temàtiques molt diverses, des de la pesca i la gastronomia marítima fins a la prostitució urbana, passant per la gestió de l'aigua i l'economia tradicional en àmbits rurals. Cinc d'aquestes activitats han tingut un format de jornada d'abast comarcal o regional, amb la presentació de diverses investigacions desenvolupades en un mateix àmbit territorial.

Finalment, quant a la publicació de les recerques, el 2013 s'ha editat la monografia *De les iguals a la cartilla. El regiment de la cosa pública, la medicalització i el pluralisme assistencial a la Vall d'Aro*. El llibre correspon al número 24 de la col·lecció "Temes d'Etnologia de Catalunya" que, iniciada l'any 2001, s'alimenta dels resultats dels programes d'investigació de l'Inventari del Patrimoni Etnològic, que articulen l'anàlisi social i la generació de nous coneixements i perspectives sobre la realitat actual, amb el foment d'iniciatives d'aplicació local dels resultats en clau patrimonial i cultural.

En aquest cas concret, *De les iguals a la cartilla* és el resultat d'un projecte d'investigació dut a terme entre el Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, l'Espai del Metge i de la Salut Rural de la mateixa població i el Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social de la Universitat Rovira i Virgili. El projecte analitza i documenta el procés de medicalització i els processos de salut i malaltia del Baix Empordà fins als anys seixanta del segle XX, prenent com a protagonista la pràctica de la figura del metge rural generalista que va exercir a la Vall d'Aro, i en moltes altres zones de Catalunya, fins fa pocs anys.

El Pla de l'associacionisme cultural proposa mesures de reconeixement, protecció i ordenació del teixit associatiu català

Catalunya disposa d'una vasta tradició de cultura popular, amb nombroses festes i manifestacions que formen part del llegat patrimonial català. Aquestes no serien possibles sense una rica cultura associativa i de participació, que es concreta en un conjunt de federacions, associacions i entitats que duen a terme una aportació important a la societat. Per donar resposta a aquest moviment, s'ha preparat el Pla de l'associacionisme cultural, un instrument de planificació i d'estructuració de les accions vinculades a l'associacionisme i a la cultura popular que es posarà en marxa durant l'any 2014.

El Pla contempla mesures i actuacions al llarg del trienni 2014-2016, algunes de les quals tenen dates concretes de celebració mentre que d'altres requeriran un treball continuat al llarg de tot el trienni. Per a l'execució d'aquest Pla es disposa d'un pressupost global de 15 milions d'euros que es focalitzaran al voltant de quatre eixos d'actuació:

- Creació del Consell de l'Associacionisme Cultural. Serà un òrgan consultiu per a l'assessorament entre diferents sectors de l'associacionisme cultural. També es formaran grups de treball integrats per tècnics de l'Administració i representants del teixit associatiu per abordar aspectes com l'impuls d'un codi ètic dins el sector, la definició de plans de formació, el foment de l'ocupabilitat en la gestió i en la millora de la qualitat dels objectius associatius, etc.
- Visibilització i reconeixement del moviment associatiu. L'objectiu és donar valor a la tasca associativa i a tot el que aporta al conjunt de la societat per mitjà de la creació d'un portal web de l'associacionisme cultural, la declaració del Dia de l'Associacionisme Cultural, el premi a iniciatives, entitats i treballs de recerca, i el suport a la gestió d'arxius i documentació de les associacions.
- Foment i suport al finançament de les associacions i dels seus equipaments. Es preveuen un conjunt d'accions que alhora reconegui la important voluntat de servei públic de les associacions i els equipaments, com és l'establiment de convenis pluriennals d'actuació per als diferents àmbits de l'associacionisme cultural. D'altra banda, es participarà en l'assessorament i l'acompanyament per a la participació en projectes europeus i internacionals, la potenciació de noves iniciatives de finançament a través d'acords amb entitats financeres i ajuts a la recerca de nous patrocinis, l'impuls en el manteniment i la millora dels equipaments així com l'adequació a les normatives vigents i la rendibilització de l'ús d'espais i equipaments culturals públics i privats.
- Impuls a la nova Llei de l'associacionisme cultural. Cal adaptar la normativa vigent després de vint anys de vigència, per disposar d'una nova llei que reculli i reguli aspectes actuals de l'associacionisme cultural, i que contribueixi a la seva protecció i al seu prestigi.

La Fira Mediterrània de Manresa creix en nombre d'assistents professionals i d'àmbit internacional

Del 7 al 10 de novembre Manresa ha celebrat la 16a edició de la Fira Mediterrània amb 113 muntatges artístics i 232 funcions, un ampli ventall de manifestacions culturals que van de l'expressió tradicional a la més actual innovació tecnològica, sense oblidar tant la festa popular de carrer com l'experimentació creativa. Jordi Savall ha estat l'artista convidat d'aquesta edició i l'encarregat de donar-ne el tret de sortida amb un concert inaugural en el qual s'ha estrenat a Catalunya el programa "Mare Nostrum".

L'assistència de 1.173 professionals acreditats de 637 entitats diferents procedents de 34 països demostra la consolidació de la Fira com el primer mercat d'espectacles d'arrel de la zona mediterrània. De fet, manté per tercer any consecutiu una tendència creixent dels professionals estrangers acreditats, aspecte que fomenta la venda i l'exportació de les propostes presentades: les acreditacions internacionals han crescut un 17 %. És representatiu també que els professionals espanyols no deixen d'acudir a la cita en un moment en què les entitats mesuren molt els seus moviments.

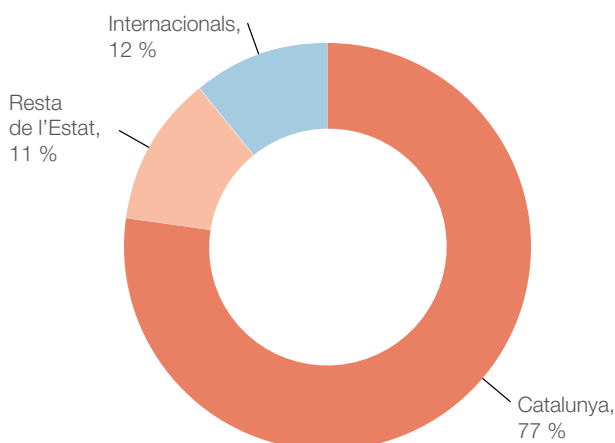
Un estudi de la Fundació Universitària del Bages sobre l'activitat del festival del 2012 ha testimoniat que un 70 % dels professionals acreditats repeteixen: la mitjana d'assistències a la Fira se situa en 6,7 vegades i el valor més repetit és de 4 estades. D'altra banda, un 30 % de les contractacions es fan amb fórmules que impliquen la participació de l'empresa del mateix artista o de la seva promotora en les gires i temporades dels espectacles.

L'aposta decidida de la Fira per generar sinergies entre diferents agents i festivals o fires d'espectacles en l'àmbit de la producció d'espectacles s'ha traslladat també a l'espai de la Llotja Professional que, amb un nou disseny més creatiu i agradable, ha fomentat una major proximitat entre compradors i venedors. En aquesta línia, els formats de presentació a través dels *network meetings* (presentacions breus de projectes i serveis) i els *speed dating* (trobades ràpides entre artistes i programadors) han revalidat el seu èxit i se n'han programat fins a 195, més del doble de les 90 de l'any anterior.

Per la seva banda, les jornades professionals han despertat major interès, amb 189 professionals inscrits, un 18,5 % més respecte als 154 de l'any passat. Fira Mediterrània, a més, ofereix des de l'edició passada la possibilitat de seguir a través de *streaming* les jornades, cosa que aquest any han fet 130 usuaris, un pas de gegant respecte als 34 del 2012. La Fira ha consolidat la seva activitat professional amb 85 sessions de treball dedicades als gestors de l'oferta i la demanda i amb el programa Manresa Alliance, que aplega un seguit d'activitats proposades per agents culturals de la mateixa ciutat.

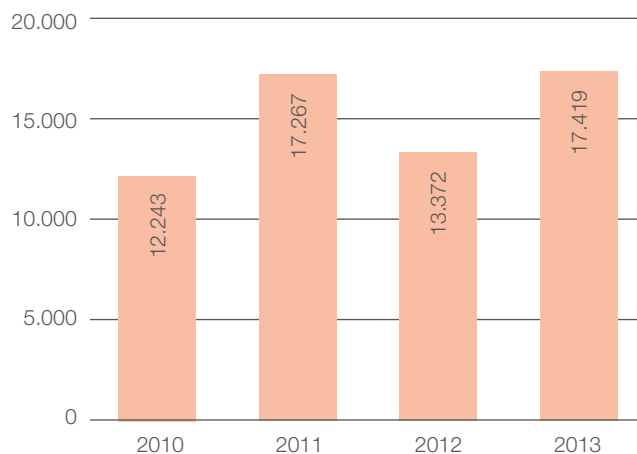
Procedència dels 1.173 professionals acreditats. 2013

Amb un total de 17.419 espectadors en espectacles de pagament, la Fira Mediterrània també ha augmentat l'assistència de públic respecte de l'any passat, amb un 17 % més d'entrades venudes, i un 69 % d'ocupació global. El públic assistent a les propostes de pagament ha exhaurit 15 sessions i espectacles, entre les quals es compten l'espectacle inaugural de Jordi Savall i els concerts d'Obrint Pas i Marc Parrot i Eva Armisen, entre d'altres.

Els indicadors d'ús de les xarxes socials també han acompanyat l'increment de l'activitat de la Fira. A Facebook s'ha traspasat la xifra dels 3.000 seguidors; Twitter ha doblat el nombre de seguidors (amb més d'1 milió d'interaccions de l'etiqueta #FMediterrania) i Instagram s'ha disparat arran de l'èxit de la convocatòria del concurs Mobileart.

Espectadors en espais tancats. 2010-2013

L'Ajuntament de Roma i la Fira Mediterrània de Manresa units en un projecte europeu

El projecte [FolkMus – Young musicians and old stories, folk music in musEUms and more](#) s'inscriu dins del programa Cultura de la Unió Europea, que participa en el cofinançament. Consagrat a la música folk i tradicional, té com a objectiu l'enfortiment i la difusió de les tradicions folklòriques a escala europea, mitjançant la participació en festivals, fires i espectacles en viu, entre altres activitats. Liderat per l'Ajuntament de Roma, hi participen organismes de quatre països més: Grècia, Estònia, Portugal i Catalunya.

La participació de la Fira Mediterrània en el projecte reverteix en un finançament de les despeses estructurals de la Fira en el període 2013-2014. D'entre els objectius del projecte hi ha la generació d'un repertori confeccionat a partir de la música d'arrel dels països involucrats. Catalunya hi ha estat present amb dos intèrprets: Pau Figueres, guitarrista, i Manu Sabaté, intèrpret de gralles, tarotes i clarinets. El resultat s'ha projectat a través de la participació en diferents esdeveniments a Estònia, Itàlia, Portugal i Catalunya, i mitjançant l'enregistrament discogràfic en uns estudis a Grècia.

Assistència a altres fires

El Departament de Cultura, a través de la Fira Mediterrània, participa en diversos certàmens amb un estand amb conveni d'intercanvi, com la Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga, la Fira del Circ Trapezi de Reus i la Fira de Teatre Infantil i Juvenil d'Igualada. Fora del territori català, també participa a la Fira Internacional de Teatre i Dansa d'Osca, el MEDIMEX de Bari (Itàlia) o el Festival Estivada de Rodez (França).

També es dona suport a l'organització, el finançament, l'assistència i la difusió de fires com el Certamen de Pirotècnia COET de Vilafranca del Penedès i les fires del Foc de Banyoles i Igualada; la Fira del Món Geganter de Sant Vicenç dels Horts; el Fòrum Casteller de Valls, i altres de dedicades a la música tradicional, com la Fira Diatònica d'Hivern d'Arenys de Mar (acordionistes), la Festa del Flabiol d'Arbúcies o la Mostra de Sacaires de Vilanova i la Geltrú.

La 2a temporada d'Espai A. Xarxa d'Arts Escèniques Amateurs de Catalunya aplega 23 espectacles i 4.000 espectadors

L'Espai A és un circuit d'arts escèniques amateurs iniciat l'any 2011 que té per objectiu crear una programació estable d'arts escèniques no professionals arreu de Catalunya i, així, posar a l'abast del públic produccions de qualitat en els àmbits del teatre, el cant, la dansa i la música. Aquest programa també vol potenciar i impulsar la creació de nous públics, augmentar l'ús dels espais escènics dels ateneus i oferir nous canals per a l'explotació de les produccions amateurs.

L'Espai A és una unió d'esforços de diversos agents culturals del país, amb el suport del Departament de Cultura, coordinat per la Federació d'Ateneus de Catalunya i amb la col·laboració del Moviment Coral Català, la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, la Federació Catalana de Societats Musicals i l'Agrupament d'Esbarts Dansaires. La programació de la segona temporada ha tingut 23 espectacles, 56 funcions i 3.831 espectadors.

Espai A. Xarxa d'Arts Escèniques Amateurs de Catalunya: espais participants en la 2a temporada

• Centre Moral d'Arenys de Munt	• Ateneu l'Aliança de Lliçà d'Amunt
• Teatre de l'Ametlla de Merola	• Centre de Llorenç del Penedès
• Círcol Catòlic de Badalona	• Fira Mediterrània de Manresa
• Casino de Caldes de Montbui	• Unió de Mas Rampinyo de Montcada i Reixac
• Centre Cultural L'Avenç d'Esplugues de Llobregat	• Ateneu de Sant Just Desvern
• Associació Cultural i Recreativa de Fals	• Societat el Casino de Sant Andreu de la Barca
• La Cate de Figueres	• Ateneu Torrellenc de Torrelles de Llobregat
• Orfeó Lleidatà de Lleida	• Teatre Casal de Vilafranca del Penedès

Espai A. Nombre de funcions i assistents per línia d'espectacle. 2a temporada (octubre 2012 - maig 2013)

	Funcions	Assistents
Banda	10	782
Coral	16	959
Esbart	13	1.001
Teatre	17	1.289
Total	56	4.031

12.000 participants al festival Fenêtre Ouverte sur la Catalogne a Brussel·les

La Federació de Joventuts Musicals Valònia-Brussel·les i el Departament de Cultura han organitzat la primera edició del festival Fenêtre Ouverte, dedicat a la cultura catalana. Celebrat entre el 19 i el 27 d'abril, al voltant de la diada de Sant Jordi, ha tingut com a objectiu crear un esdeveniment que projecti la riquesa i diversitat de la cultura popular catalana fora de Catalunya.

En el marc del festival s'han fet concerts, conferències, exposicions, tallers de dansa i música popular, ballades de gegants, sardanes, projeccions de pel·lícules, actes literaris i activitats organitzades amb la col·laboració d'agents culturals de la Federació Valònia-Brussel·les. En total s'han organitzat 23 actes, amb la participació de més de 60 artistes catalans i l'assistència d'unes 12.000 persones.

Una de les accions més destacades ha estat el concert *Coblism Live* a càrrec de la Cobla Sant Jordi Ciutat de Barcelona i el DJ Raph Dumas, un espectacle que fusiona la música tradicional amb la música electrònica. Els gegants de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya, acompanyats dels Gegants 'des Marolles' de Brussel·les, han protagonitzat una cercavila pels carrers del centre de la ciutat. Els Ministrers de la Vila Nova i el Centre Dansa L'Espona de Rubí han fet una ballada de petit format durant la qual s'ha vestit l'escultura del *Manneken Pis* amb el vestit tradicional català, i una audició de sardanes, actes en què han participat molts espectadors i en els quals ha col·laborat el Casal Català de Brussel·les.

També en el marc del Festival s'ha fet la donació d'un sac de gemecs fabricat pel luthier Xavier Orriols al Musée des Instruments de Musique, un centre de referència a escala mundial amb una col·lecció de 8.000 instruments de diferents indrets del món. De manera complementària, entre els dies 15 al 27 el grup Sol i Serena ha ofert un seguit de 14 tallers i 13 concerts pedagògics a les escoles i centres d'ensenyament, amb més de 4.000 assistents.

Gairebé cinc mil membres de colles de foc s'han format durant el 2013

El Departament de Cultura impulsa, de forma directa o en col·laboració amb entitats de l'àmbit de la cultura popular, un seguit d'eines formatives que s'adrecen a diversos públics que comparteixen l'interès per l'aprenentatge i la transmissió de coneixements específics de la cultura popular i tradicional.

Uns dels programes formatius més significatius d'aquest darrer trienni han estat els destinats als membres de les colles de foc —tant dels responsables de grups de consumidors reconeguts com a experts (RGCRE) com dels consumidors reconeguts com a experts (CRE). Aquesta formació deriva de la incorporació en l'ordenament jurídic espanyol (Reial decret 563/2010, de 7 de maig, pel qual s'aprova el Reglament d'articles pirotècnics i de cartutxeria) de la directiva europea sobre la posada al mercat d'articles pirotècnics.

Des del 2010, han rebut formació un total de 29.182 membres de colles catalanes de diables i bestiar, dels quals la meitat s'han format l'any 2012. Un cop formada una bona part dels membres d'aquestes colles, aquest any 2013 ja s'ha notat la davallada en les inscripcions, al voltant de les 5.000, amb la previsió que en els propers anys sigui cada cop més residual.

Per altra banda, el Departament va obrir el 2012 un paraigua sota el qual enllaçar les diferents activitats formatives que es despleguen arreu de Catalunya en l'àmbit de la cultura popular i tradicional: el [Campus de Cultura Popular](#). En aquest cas, les associacions i empreses que gestionen els diferents cursos són les responsables de la programació i els continguts. L'oferta formativa resultant abasta un espectre formatiu ampli: instruments tradicionals, dansa, jotes, glosa, arquitectura popular, jocs tradicionals, cant coral, etnografia, pedagogia, etc. Aquest any 2013 s'han fet 19 itineraris formatius que han suscitat l'interès d'uns 550 alumnes de la geografia catalana.

Els programes formatius amb més recorregut els ofereix l'**Escola Folk del Pirineu-Tallers d'Arsèguet**, un centre estable dedicat a la formació i la promoció de la música i la dansa d'arrel tradicional a les comarques del Pirineu, gestionat per l'Associació Cultural per a la Tradició Musical TRAM, en conveni amb el Departament de Cultura, l'Ajuntament d'Arsèguet i la Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs.

Alumnes formats en cultura popular i tradicional. 2011-2013

	2011	2012	2013
Formació de membres de colles de foc	8.464	15.453	4.995
Escola Folk del Pirineu/Tallers d'Arsèguet	450	480	420
Campus de Cultura Popular	---	500	550
Aula de Música Tradicional i Popular	264	183	131
Total	9.178	16.616	6.096

L'objectiu de l'Escola Folk és dotar les comarques pirinenques d'un seguit de programes formatius sobre la tradició d'aquest àmbit territorial, com una eina més per promoure l'aprenentatge de matèries relacionades amb la cultura tradicional, bàsicament la música i la dansa, i omplir així el buit que hi ha al Pirineu en estructures culturals. Les activitats es desenvolupen bàsicament a les comarques de l'Alt Urgell, l'Alta Ribagorça, la Cerdanya i el Pallars Sobirà.

Finalment, l'[Aula de Música Tradicional i Popular \(AMTP\)](#) és el programa formatiu degà en l'àmbit de la cultura popular i tradicional que promou el Departament. Vigent des del 1992, la seva implantació es fa a través de cinc seus: el Centre Artesà Tradicionari (Barcelona), l'Escola de Música de l'Orfeó Lleidatà (Lleida), l'Escola Municipal de Música (Tarragona), l'Escola Municipal de Música (Tortosa) i l'Aula de Música Tradicional (Salt).

La formació de música tradicional s'ha integrat per primera vegada a les escoles de música en aquest curs 2012/2013. D'aquesta manera, els centres han pogut organitzar directament els cursos i han disposat d'una major autonomia de gestió. S'imprimeix així una nova orientació en la gestió i l'organització dels cursos de l'AMTP, com un pas més per impulsar l'ensenyament oficial i reglat de la música tradicional i popular, i promoure'n l'extensió territorial arreu del país.

CultSurfing. Connexions entre projectes culturals singulars

El programa CultSurfing, impulsat per la Direcció Barcelona Capital de l'Institut de Cultura de Barcelona i el Departament de Cultura, ha estat ideat per crear connexions entre projectes culturals singulars dels Països Catalans. CultSurfing posa el potencial de la ciutat de Barcelona al servei d'aquests projectes a fi d'incrementar-ne la difusió i la connectivitat. Com en el CouchSurfing (xarxa que permet als seus usuaris ser hostes i establir amistats arreu del món), CultSurfing és una xarxa per descobrir nous projectes, intercanviar experiències i establir connexions entre àmbits culturals i territoris.

El programa s'articula en dos eixos: d'una banda, la xarxa Connecta és un programa d'identificació i catalogació de projectes singulars; d'altra banda, les Trobades Professionals són jornades de treball obertes als professionals de la cultura per presentar públicament els projectes amb la intenció de facilitar l'intercanvi d'idees entre disciplines, territoris i mecenes. Aquestes darreres s'han fet a l'Espai Fabra i Coats de Barcelona els dies 14 i 15 d'octubre.

Durant les jornades de 2013 s'han presentat en directe els 20 projectes seleccionats d'entre els 120 presentats al catàleg de CultSurfing, amb més de 60 propostes, i s'han creat espais d'interacció i connexió entre els assistents, com *speedmeetings*, taules sectorials o xerrades pràctiques per ampliar el ressò i millorar el finançament dels projectes.

Llengua

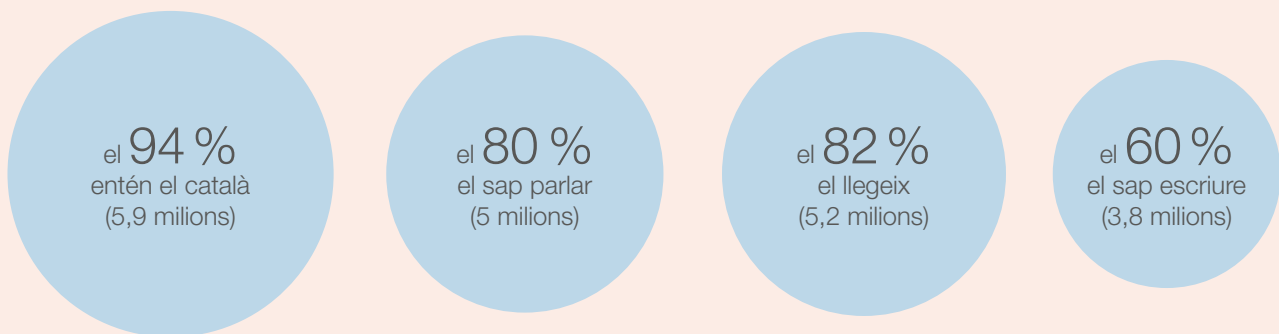

Dades clau

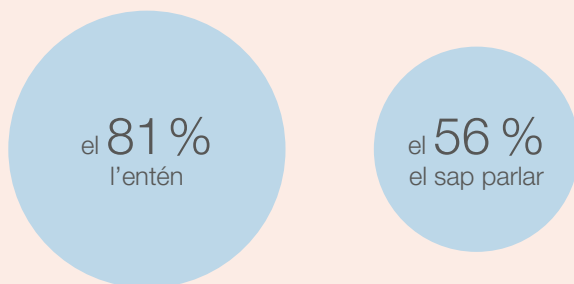
► Coneixement de llengües a Catalunya

Coneixement del català i de l'aranès

Catalunya té 7,5 milions d'habitants, dels quals:

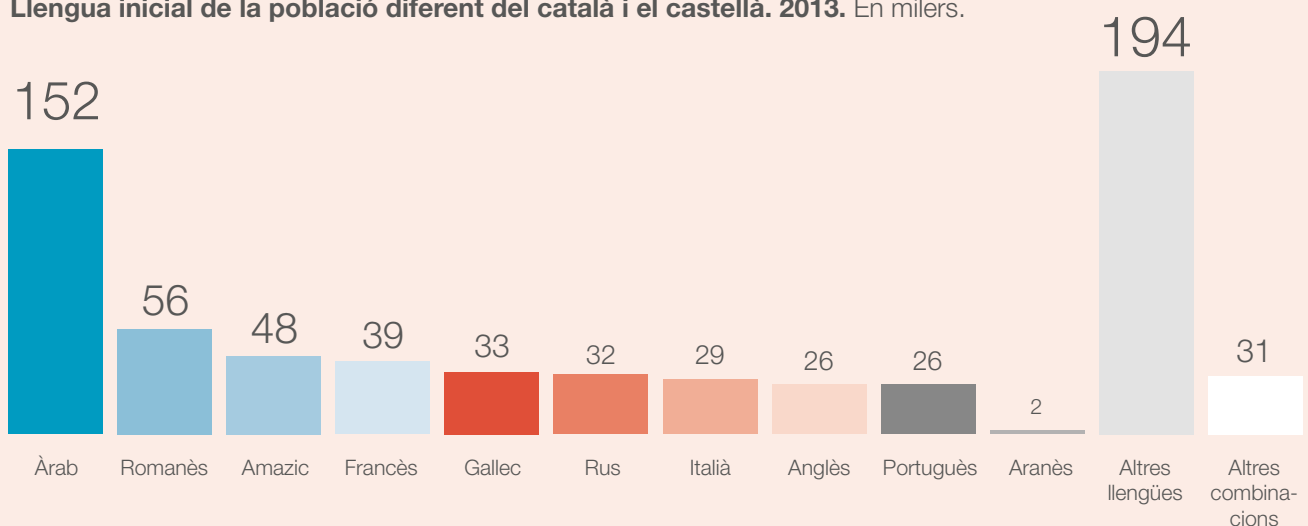
Quant a l'occità, aranès a la Val d'Aran:

Coneixement d'anglès i francès. 2013

	Entén	Parla	Llegeix	Escriu
Anglès	38 %	31 %	35 %	31 %
Francès	24 %	16 %	19 %	13 %

Llengua inicial de la població diferent del català i el castellà. 2013. En milers.

► Ús del català

Llengua digital

8a llengua més activa als blogs i amb més penetració d'Internet (nombre d'usuaris d'Internet dividit per la població total del país) amb un índex del 71,44, per davant del francès, l'alemany, l'italià i el castellà

17a llengua en articles de la Viquipèdia

19a llengua més usada a Twitter

26a llengua del món en nombre de pàgines web

50 % de les deu xarxes socials més usades a Catalunya disposen d'interfície en català (Facebook, Twitter, Google Plus, Tuenti i Google Buzz)

Aprenentatge, qualitat

159 mil usuaris inscrits a la plataforma d'aprenentatge Parla.cat

11 milions de consultes al servei de consultes lingüístiques Optimot

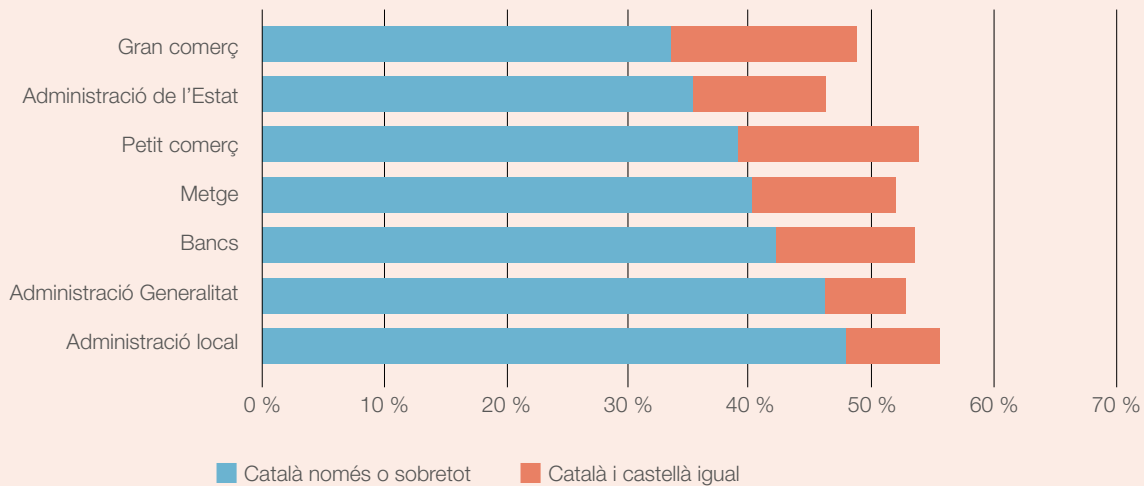
13 milions de paraules traduïdes pel traductor automàtic català-occità-aranès-castellà

80 mil parelles lingüístiques en 10 anys del programa Voluntariat per la llengua

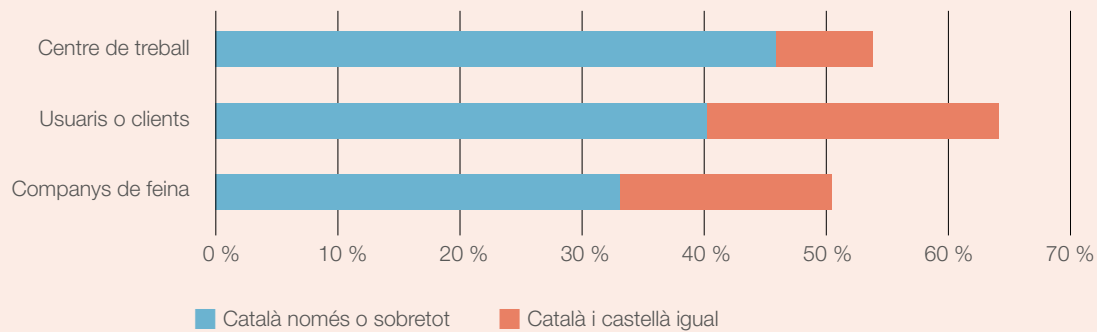
4.775 activitats de llengua i cultura amb **131 mil** participants

▶ Àmbits d'ús

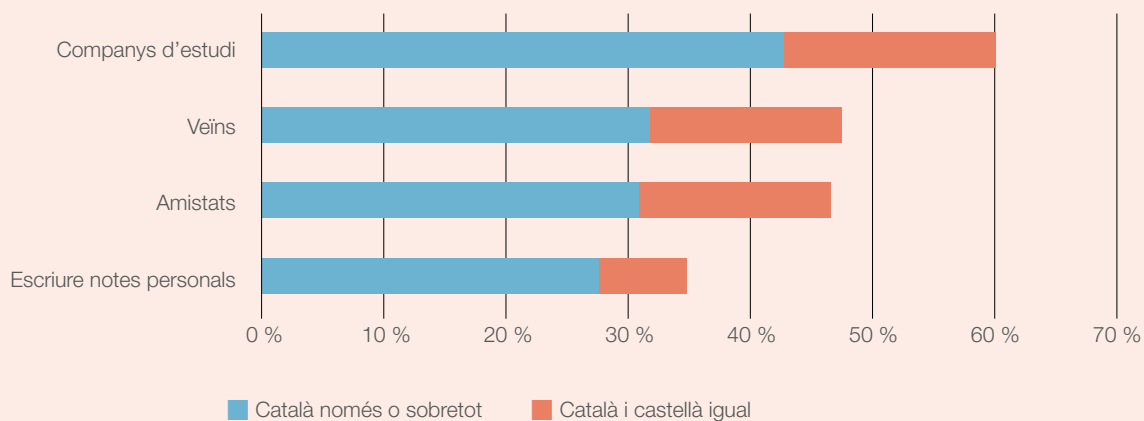
Usos lingüístics en àmbits de consum i serveis. 2013. En %

Usos lingüístics en l'àmbit del treball. 2013. En %

Usos lingüístics en l'àmbit interpersonal. 2013. En %

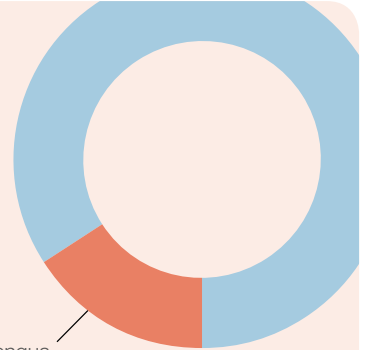
► Recursos departamentals

Unitats i ens responsables de la política lingüística de la llengua catalana:

- Direcció General de Política Lingüística
- Consorci per a la Normalització Lingüística
- Consorci Centre de Terminologia TERMCAT
- Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural

Recursos humans de llengua
859 persones

Llengua,
16 % del pressupost del
Departament de Cultura

Principals línies de finançament i ajuts a la llengua

- Foment de l'ús del català a diferents àmbits de la societat, l'economia, l'Administració i la cultura a Catalunya.
- Foment de l'ús de la llengua catalana en l'àmbit empresarial, especialment en productes i serveis tecnològics.
- Subtitulació i doblatge de pel·lícules al català.

Objectius

Garantir el coneixement i l'ús social de la llengua catalana i l'aranesa

- ▶ Estendre el coneixement de la llengua catalana entre la població com a instrument de vertebració del país i de cohesió social.
- ▶ Impulsar el coneixement i l'ús social de l'occità, aranès a l'Aran, i fomentar el desenvolupament de la llengua de signes catalana.
- ▶ Facilitar l'accés al coneixement i ús del català mitjançant una oferta diversificada i moderna d'eines d'aprenentatge.
- ▶ Fomentar l'ús de la llengua, el consum i la disponibilitat de productes i serveis en català, especialment a l'àmbit jurídic, el cinema, l'empresa i el món digital, i tenint en compte l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- ▶ Fomentar la qualitat i el prestigi de la llengua entre els ciutadans i les empreses amb eines i serveis per garantir la qualitat lingüística i la disponibilitat de la terminologia en tots els sectors de coneixement i activitat.
- ▶ Conèixer la realitat de la llengua catalana i dels usos lingüístics de la població.
- ▶ Difondre la llengua catalana i l'aranesa a l'exterior, i estrènyer la cooperació institucional amb els territoris de parla catalana i altres països amb realitats lingüístiques similars.

Actuacions

La plataforma d'aprenentatge del català Parla.cat supera els 150.000 usuaris en cinc anys

[Parla.cat](#) és un espai virtual d'aprenentatge que posa a l'abast de tothom recursos i materials didàctics per aprendre la llengua catalana. Disponible des de principis d'octubre del 2008, s'hi ofereix una proposta formativa organitzada en quatre nivells d'aprenentatge que, alhora, se subdivideixen en tres cursos. Els cursos s'ofereixen en dues modalitats d'aprenentatge: la modalitat lliure permet un aprenentatge autònom mitjançant els materials de lliure accés; la modalitat amb tutoria, compta amb el suport d'un tutor i és de pagament.

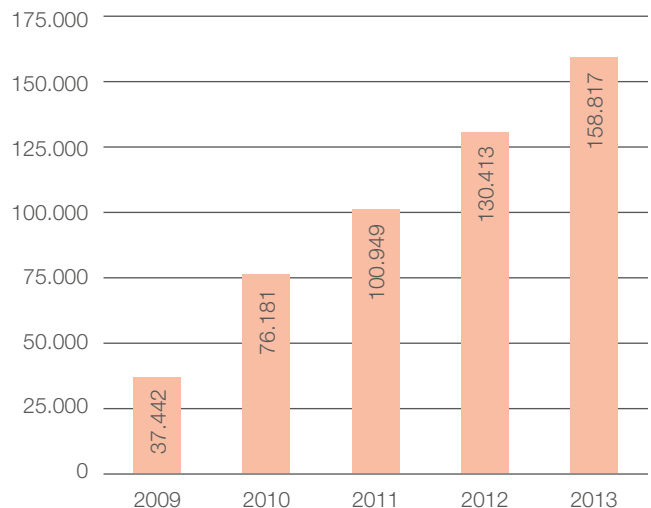
Els recursos que conté són diversos. D'una banda, la *Rambla virtual* posa a disposició de l'alumnat continguts de caràcter lúdic i cultural, com mitjans de comunicació digitals, portals de literatura, biblioteques en línia, música o jocs, a banda d'espais d'interacció entre usuaris. També cal destacar l'espai *Aula mestra*, que permet als aprenents triar d'entre una variada oferta de materials didàctics que els docents han editat a través dels recursos de la plataforma.

Des del 2008 s'han inscrit més de 158.000 usuaris als cursos de català en línia i s'han rebut 670.210 visites procedents de 154 països. Fora d'Espanya, les visites al portal procedeixen majoritàriament de França, Estats Units, Itàlia, Alemanya i el Regne Unit.

L'any 2013 els nous usuaris inscrits als cursos de català en línia han estat 28.404. S'han organitzat 490 cursos amb tutoria per a la població en general, la comunitat universitària i els professionals del món de la justícia, amb un total de 2.636 inscripcions. Han exercit de tutors dels cursos 147 professors d'universitats catalanes, dels serveis de formació dels treballadors de la Generalitat i d'universitats estrangeres de la xarxa a l'exterior de l'Institut Ramon Llull.

Per la seva banda, l'*Aula mestra* ha registrat 2.862 usuaris; 94 professors han posat a l'abast del públic 80 cursos nous i s'han rebut més de 40.000 visites procedents de 75 països d'arreu del món, principalment d'Espanya, França, Alemanya, Canadà, Itàlia i els EUA. Aula mestra és una plataforma oberta del Parla.cat que permet als docents intercanviar informació, crear cursos complementaris o de llenguatge d'especialitat i proposar activitats de pràctiques per als alumnes. També ofereix un cercador amb més de 3.000 activitats, que faciliten la creació de cursos nous.

**Usuaris inscrits al Parla.cat.
2009-2013**

Globalment, el portal Parla.cat és una part fonamental de l'oferta formativa del Consorci per a la Normalització Lingüística, dels serveis lingüístics de totes les universitats catalanes, dels serveis de formació dels treballadors de la Generalitat de Catalunya i de les universitats de la xarxa universitària d'estudis catalans a l'exterior de l'Institut Ramon Llull.

El 84 % dels alumnes avaluats pel Consorci per a la Normalització Lingüística superen amb èxit el curs

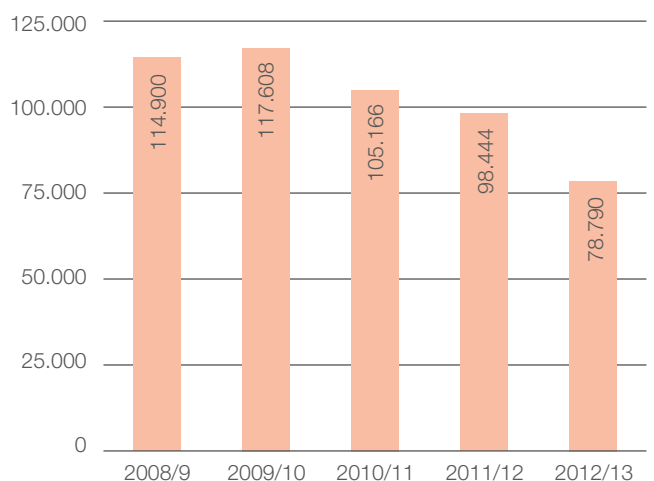
L'any 2013, el Consorci per a la Normalització Lingüística ha organitzat 3.374 cursos dels sis nivells que preveu el *Marc europeu comú de referència*: inicial, bàsic, elemental, intermedi, suficiència i superior, que, sumats amb l'oferta a distància, han tingut 78.790 inscrits. Els darrers tres anys hi ha una tendència a la baixa en el nombre d'inscripcions, principalment per dues causes, la disminució de l'allau migratòria que Catalunya va tenir durant la primera dècada del segle XXI i la crisi econòmica.

L'assoliment de l'aprenentatge dels alumnes del Consorci per a la Normalització Lingüística és molt satisfactori ja que el 84 % dels alumnes avaluats superen amb èxit el curs. A més, el nombre d'inscrits que no abandonen el curs és d'un 75 %, molt alt si es té en compte que es tracta d'ensenyament per a adults no obligatori. Entre el 2012 i el 2013 s'ha incrementat en cinc punts el percentatge d'inscrits al curs Bàsic 1 que acaben el curs.

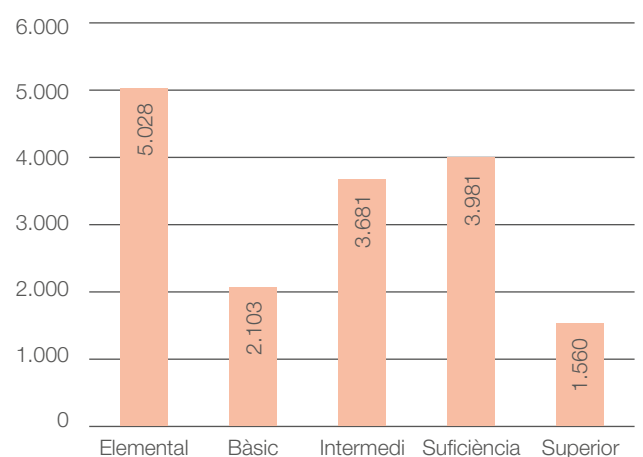
Durant l'any 2013, 16.363 persones adultes han obtingut el certificat de coneixements de català a través de les proves que organitzen diferents organismes:

- La Direcció General de Política Lingüística ha rebut 5.571 inscripcions, per bé que només el 64 % dels inscrits s'ha acabat presentant a les proves. D'aquests, han obtingut el certificat un total de 1.696 persones, el 47,5 % dels inscrits presentats.
- El Consorci per a la Normalització Lingüística ha expedid 13.915 certificats homologats un cop superades les proves dels nivells d'aprenentatge B3, E3, I3, S3 i superior. Aquesta xifra representa la certificació del 84 % del total d'alumnes avaluats.
- L'Institut Ramon Llull convoca anualment les proves per a l'acreditació del coneixement de la llengua catalana a l'exterior. El 2013 s'hi ha inscrit 982 persones en 29 països del món, amb una taxa de certificació del 76 %.

Inscripcions als cursos del Consorci per a la Normalització Lingüística. 2008/09-2012/13

Certificats de coneixements de català emesos, per nivell. 2013

D'altra banda, el Consorci per a la Normalització Lingüística organitza activitats que relacionen llengua, cultura i entorn, com ara les sortides per conèixer el context històric, visites a exposicions, sortides al teatre, o clubs de lectura, entre d'altres. L'objectiu és donar valor i fomentar el patrimoni cultural i literari de Catalunya, tot vinculant-lo amb l'aprenentatge i l'ús de la llengua. L'aprenentatge és més efectiu si es fa relacionant-lo amb l'entorn, ja que permet aprendre el català d'una forma pràctica, facilita l'accés dels alumnes a nous espais d'ús del català i dinamitza l'ús de l'idioma en els contextos on es desenvolupen les activitats.

El 2013, s'ha impulsat la participació en 4.775 activitats de llengua i cultura, en les quals hi ha participat 131.202 persones. Aquesta xifra ha suposat un important salt quantitatiu, ja que representa un 58 % més de participants respecte als 82.898 de l'any 2012, en un context en què el nombre d'activitats només s'ha incrementat en un 2 %.

Participants i activitats de llengua i cultura. 2013

	Activitats	Participants
Foment de la lectura: clubs de lectura	518	5.377
Foment de la lectura: altres activitats (Any Espriu, Dia Mundial de la Poesia...)	2.067	62.131
Activitats conduïdes per voluntaris	145	1.626
Altres activitats culturals ¹	2.045	62.068
Total	4.775	131.202

1. Visites a exposicions, sortides culturals, activitats de Sant Jordi i altres.

Una nova oferta formativa en tres àmbits pràctics: tecnologies de la informació, món laboral i cultura

Durant el 2013, el Consorci per a la Normalització Lingüística ha dissenyat una nova oferta formativa. Es tracta de cursos que, a diferència dels generals, no volen assolir un nivell de llengua determinat sinó partir de situacions pràctiques per tal d'aprendre a utilitzar la llengua en diferents contextos de comunicació, tant en els àmbits personals com en els professionals. Els cursos de la nova oferta formativa s'agrupen en tres àmbits: tecnologies de la informació i comunicació, llengua i món laboral i llengua i cultura. Alguns exemples d'aquests cursos són el Taller de recursos a la xarxa, les Sessions de llenguatge comercial, el Curs de llenguatge administratiu avançat, i L'hora del lector.

D'altra banda, fruit del treball conjunt entre el Servei d'Ocupació de Catalunya i el Consorci per a la Normalització Lingüística, s'han organitzat 76 cursos de català, a 39 municipis de Catalunya, seguits per 1.438 alumnes, adreçats a persones aturades que desconeixen el català o en tenen un coneixement molt bàsic. Aquests cursos tenen per objectiu millorar les capacitats comunicatives de les persones que busquen feina. Al 2013 s'ha ampliat l'oferta dels nivells dels cursos per donar continuïtat al programa Aprèn.cat iniciat l'any 2012 i aconseguir que les persones desocupades prossegueixin el seu procés de formació.

Així mateix, també cal esmentar la col·laboració del Departament de Cultura amb la Xarxa Vives d'Universitats en l'organització de XarxaMOOC, el primer curs de llenguatge especialitzat en català en format MOOC (cursos en línia massius i oberts). El títol del curs és «Introducció al llenguatge d'especialitat en les universitats de llengua catalana. Eines digitals per als futurs estudiants de la Xarxa Vives d'Universitats». La Xarxa Vives representa i coordina l'acció conjunta d'un total de 21 universitats de 4 estats europeus (Andorra, Espanya, França i Itàlia). Amb aquesta actuació, el Departament de Cultura promou el coneixement del català en l'entorn digital i el seu ús en àmbits formatius.

Aquest curs s'adreça específicament als estudiants Erasmus que vénen a estudiar als territoris de parla catalana, a l'alumnat dels lectorats estrangers i dels cursos de català de les universitats a l'exterior, als alumnes dels primers cursos de les universitats i al futur alumnat de la Xarxa. L'objectiu és que els inscrits tinguin un primer contacte amb el llenguatge d'especialitat i la terminologia en català dels estudis que seguiran i, a més, que obtinguin una visió general dels elements culturals més representatius de la regió Vives.

El Departament de Cultura ha donat suport al Conselh Generau d'Aran en l'organització de cursos d'occità aranès a Barcelona dels nivells bàsic, elemental, intermedi i suficiència, adreçats als treballadors de la Generalitat de Catalunya i oberts a la ciutadania en general. Han comptat amb una assistència de 59 persones. Així mateix, s'ha donat suport econòmic al Centre d'Agermanament Occitano-català (CAOC) per a l'organització de cursos d'occità referencial a Barcelona, als quals han participat 44 alumnes.

Així mateix, el Departament de Cultura ha donat suport a l'Institut d'Estudis Catalans per a un projecte de constitució de corpus de la llengua de signes catalana. L'any 2013 s'ha iniciat la primera fase d'aquest projecte, dirigit pel doctor Josep Quer.

L'ús del català predomina en la comunicació de les petites i mitjanes empreses

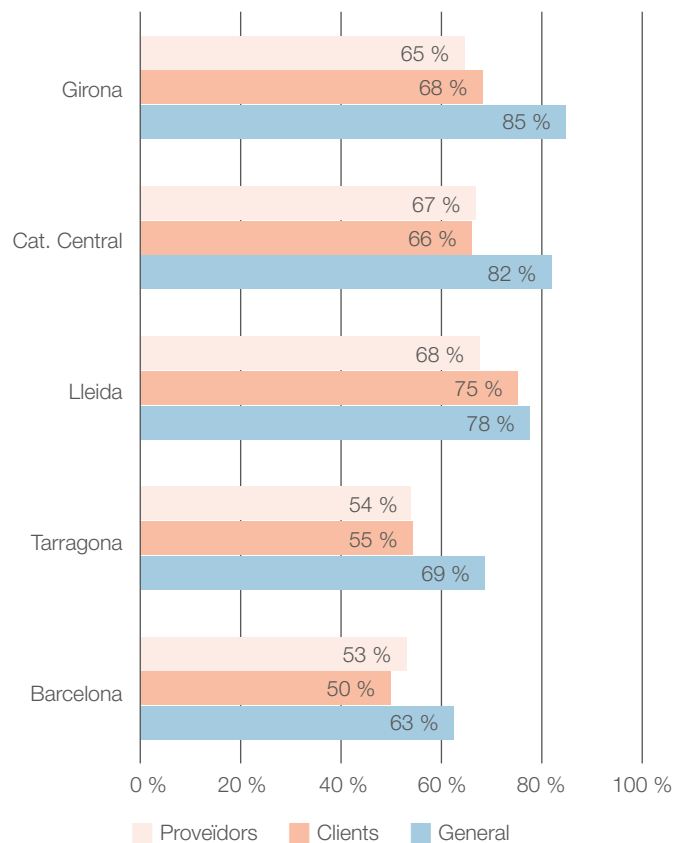
Un estudi fet per PIMEC ha conclòs que el català és la llengua predominant a les pimes catalanes, ja que gairebé el 70 % de la comunicació en aquestes empreses es fa en aquesta llengua. L'estudi ha analitzat el vessant comunicatiu de les empreses mitjançant 500 enquestes del territori català. Barcelona és la demarcació on l'ús general del català és menys emprat, mentre que a Girona l'empren més habitualment. Ara bé, el percentatge baixa arreu quan es tracta de comunicacions amb persones externes a l'empresa: el percentatge baixa al 57 % quan és amb els clients i 58 %, amb els proveïdors.

L'estudi constata que, com més gran és l'empresa, més gran és la tendència a emprar el castellà com a llengua d'ús en el primer contacte telefònic. Això es pot deure a una manca de coneixements de català dels treballadors que atenen el públic, però també al grau d'internacionalització de l'empresa. Altrament, un 75 % de les PIMES afirma tenir en compte la llengua catalana a l'hora d'incorporar i promocionar el personal: pel 46 % de les empreses és un requisit, mentre que pel 30 % és considerat un mèrit.

Durant els darrers anys, la PIMEC ha editat diverses publicacions i, amb el suport del Departament de Cultura, ha dut a terme accions per sensibilitzar el teixit empresarial que l'ús del català en les comunicacions internes i externes de l'empresa és un valor afegit. En el marc de la 26a edició dels Premis Pimes s'ha atorgat el Premi a la Qualitat Lingüística Empresarial a Comercial Paperera i Material d'Oficina SA.

Ús del català a les petites i mitjanes empreses, per demarcació territorial. 2013

En %

L'ús del català a les empreses en l'entorn digital, un dels reptes

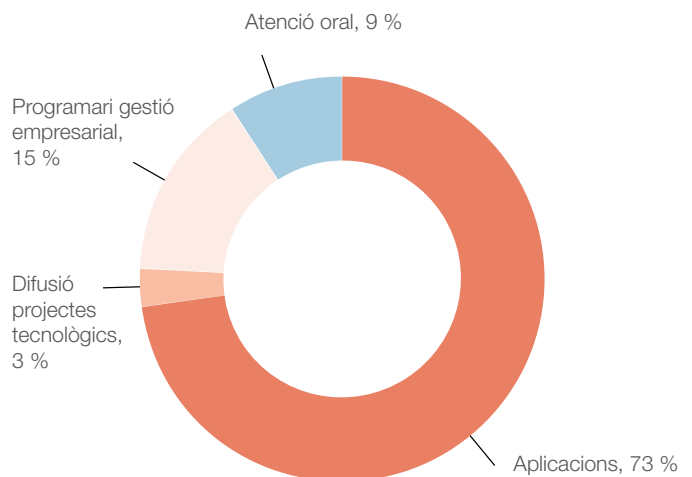
El Departament de Cultura ha convocat una línia d'ajuts per fomentar l'ús de la llengua catalana en l'àmbit empresarial. Atès que el món digital és una oportunitat i alhora un repte per a la llengua catalana, s'ha optat per finançar projectes que, de manera preferent, la incorporessin en productes i serveis tecnològics adreçats a usuaris finals, o bé que garantissin l'ús oral de la llengua catalana en l'atenció al públic. En total s'han concedit ajuts a 13 projectes per un import global de 191.319 euros. El 73 % de la dotació correspon al desenvolupament d'aplicacions tecnològiques en els següents projectes:

- Desenvolupament d'una WebApp per a tauletes de les quinze edicions de Naciódigital.cat
- Els meus primers Jocs de la Bíblia per a iPhone, iPod Touch, iPad mini i iPad d'Apple.
- Aplicació multiplataforma basada en el concurs televisiu Pica Lletres.
- Videojoc Fantasymals.
- El Trivial del nivell C, joc de preguntes multimèdia per preparar l'examen.

Amb relació a la proliferació d'aplicacions per a tauletes i telèfons intel·ligents, s'ha iniciat el projecte «L'App de la setmana», coincidint amb el Mobile World Congress. L'objectiu és fer conèixer l'oferta d'aplicacions en català i fomentar-ne l'ús. Cada dijous s'ha fet difusió d'una aplicació al canal de notícies del web, al Facebook i al Twitter de Llengua catalana amb l'explicació de les característiques principals i els enllaços de descàrrega a les plataformes dels sistemes operatius Android i iOS i al portal [Appsencatalà](#). L'App de la setmana es pot consultar des de qualsevol ordinador o telèfon mòbil intel·ligent.

Ajuts per fomentar l'ús de la llengua catalana en l'àmbit empresarial, segons tipologia. 2013

En %

Impuls a les campanyes de foment de l'ús del català a les empreses i el comerç

Una altra de les accions del Departament de Cultura per fomentar l'ús del català a les empreses i el comerç és l'organització i el finançament de campanyes. Així, s'ha continuat donant suport a la campanya «Oberts al català», impulsada per la Confederació de Comerç de Catalunya (CCC), per fomentar l'ús del català al comerç. La campanya s'adreça a diferents àmbits com el comerç, la restauració o el turisme, i el 2013 s'ha estès a la venda ambulants i als locutoris. L'acció de difusió posa èmfasi en els comerços regentats per persones nascudes a l'estranger. Al 2013 la campanya ha arribat a 322 establiments.

Paral·lelament, el Departament també ha col·laborat amb la Confederació de Comerç en l'atorgament del X Premi CCC a la Millor Iniciativa Lingüística del sector comercial. L'any 2013, han obtingut el reconeixement la Unió de Venedors Ambulants en la categoria d'entitats i la llibreria La Formiga d'Or en la categoria d'establiments. Finalment, s'ha lliurat el premi extraordinari per l'aplicació del Pla d'assessorament «Oberts al català», que premia un establiment comercial que hagi participat en aquesta iniciativa i que hagi destacat per la seva col·laboració i implicació en la campanya. El guardonat ha estat el Locutori Públic 2, de Barcelona.

Una altra campanya dirigida a establiments comercials ha estat “I tu, jugues en català?”, promoguda pel Consorci per a la Normalització Lingüística. Ha comptat amb 335 adhesions de botigues de jocs i joguines, que són destinàries de la campanya juntament amb els ciutadans. L'objectiu final és la promoció dels jocs i joguines en català per fomentar-ne la compra i el consum, i alhora donar a conèixer els establiments on es poden trobar. El material promocional s'ha distribuït, a banda de als establiments comercials, a escoles, AMPA, centres cívics, biblioteques, esplais, i als parcs de Nadal i ludoteques de tot Catalunya.

La tercera campanya, “Català i empresa. Ja estàs al dia?”, té per objectiu difondre les disposicions i obligacions del Codi de consum que afecten les empreses, pel que fa a la llengua catalana. Durant el 2013 s'ha fet arribar la informació a 10.636 empreses i establiments comercials.

El Consorci per a la Normalització Lingüística ha signat 1.481 nous acords i convenis de col·laboració amb empreses per incrementar el coneixement i l'ús de la llengua catalana en l'àmbit socioeconòmic. Aquests nous acords, sumats als 2.100 convenis provinents d'exercicis anteriors, han fet arribar a la xifra de més de 3.500 els acords vigents el 2013

S'ofereix formació i eines lingüístiques a més de 25.000 professionals de l'àmbit jurídic i judicial

El departaments de Cultura i Justícia han signat cinc acords marc amb els col·legis professionals del món del dret per impulsar l'ús del català als àmbits jurídic i judicial. Els signataris dels acords han estat el Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya, l'Il·lustre Col·legi de Notaris de Catalunya, el Consell de Col·legis de Procuradors dels Tribunals de Catalunya, el Deganat Autònom dels Registradors de la Propietat Mercantil i de Béns Mòbils de Catalunya i, per primer cop, el Col·legi de Graduats Socials de Catalunya.

Les lleis preveuen la presència del català al món del dret, però a la pràctica l'ús que se'n fa és deficitari: el 2013, aproximadament el 87,5 % de les sentències i documents de tràmit han estat redactades en castellà. Amb l'objectiu de millorar l'ús del català i garantir alhora els drets lingüístics dels ciutadans, a través d'aquests acords la Generalitat de Catalunya ofereix formació i eines lingüístiques a més de 25.000 professionals dels àmbits jurídic i judicial. Al 2013 han seguit formació en català en el marc dels acords signats un total de 394 professionals del món del dret, entre advocats, procuradors, notaris i registradors de la propietat.

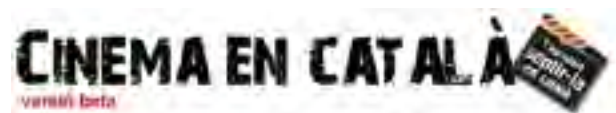
Professionals dels àmbits jurídic i judicial que han fet formació en català, per nivell i per col·lectiu professional. 2013

Col·lectiu	B	C	J	Total	Col·lectiu professional	%
Advocat/ada	36	148	116	300	20.000	1,5 %
Notari/ària	19	7	4	30	440	6,8 %
Procurador/a	10	31	16	57	1.000	5,7 %
Registrador/a	4	2	1	7	160	4,4 %
Graduat/da social ¹	-	-	-	-	4.000	-
Total	69	188	137	394	25.600	1,5 %

1. La formació per a graduats socials s'ha acordat per primer cop el 2013.

El nou portal 'Cinema en català' agrupa i difon tota l'oferta cinematogràfica en llengua catalana

El Departament de Cultura ha obert el nou portal [Cinema en català](#) amb l'objectiu d'agrupar i difondre tota l'oferta cinematogràfica disponible en llengua catalana, tant pel que fa a producció pròpia com a pel·lícules doblades i subtitulades. A més de destacar les darreres pel·lícules estrenades, permet accedir a la programació tant per pel·lícules com per cinemes, localitats o comarques. Cada film conté una fitxa descriptiva que inclou el cartell publicitari, les dades més rellevants (el títol original i en català, el director, els intèrprets, etc.), una sinopsi, les característiques de la versió, la qualificació i la data d'estrena.

El portal també incorpora l'oferta dels principals festivals de cinema catalans amb pel·lícules doblades o subtitulades en català, la programació del Cicle de Cinema Infantil de Catalunya (CINC) i un apartat d'informació complementària que aplega webs com el de l'Acadèmia del Cinema en Català o el de la Filmoteca de Catalunya. Alhora, el portal està associat a la pàgina de Facebook, on s'ofereixen tràilers, cartells, imatges i notícies relacionades amb el cinema en català i que, a finals d'any, ja ha comptat amb més de 8.000 seguidors.

Aquest any també s'ha encetat el projecte de difusió «Els millors documentals, en català», que té com a objectiu fer conèixer l'oferta de DVD de documentals subtitulats en llengua catalana. Cada dimecres es difon un documental al web Llengua catalana i també a Facebook i Twitter.

L'oferta cinematogràfica doblada i subtitulada en català, una actuació estratègica per a la política lingüística del Govern

El web de Cinema en català té com a finalitat la difusió del cinema en català i s'afegeix a les iniciatives destinades a augmentar les estrenes de llargmetratges doblats o subtitulats en llengua catalana que impulsa el Departament de Cultura. Aquestes mesures s'encaminen especialment als sectors de la distribució i de l'exhibició cinematogràfiques, amb la finalitat d'augmentar la presència de la llengua catalana en les pantalles de cinema, històricament deficitària. Intentar garantir l'oferta de cinema doblat o subtitulat en català és una prioritat, especialment per al públic infantil i juvenil.

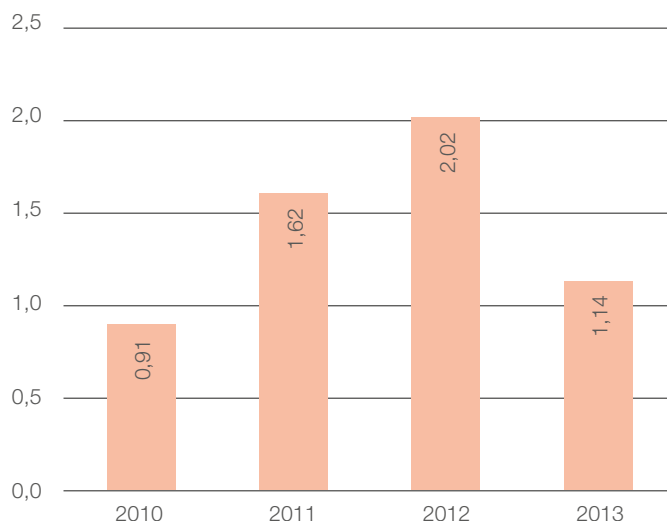
D'una banda, l'any 2013 s'ha prorrogat l'acord entre el Departament de Cultura, el Gremi d'Empresaris de Cinemes de Catalunya i la Federació de Distribuïdors Cinematogràfics (FE-DICINE). Aquest acord té com a objecte establir una xarxa de sales d'exhibició cinematogràfica a Catalunya que projectin de manera permanent cinema d'estrena doblat en llengua catalana. Aquest conveni està obert a l'adhesió de tota la resta del sector de la distribució i l'exhibició a Catalunya, i està en línia amb els objectius que estableix la Llei 20/2010, de 7 de juliol, del cinema.

D'altra banda, el Departament de Cultura convoca anualment una línia de subvencions destinada a augmentar les estrenes comercials de llargmetratges doblats o subtitulats en llengua catalana, dotada amb 1,2 milions d'euros, dels quals se n'han executat 1,14 milions. Les subvencions cobreixen les despeses de doblatge o subtitulació al català de llargmetratges i el material promocional de les versions en català com són cartells, tràilers i espots. Les empreses distribuïdores han de garantir que s'estengui a tot el territori l'oferta d'exhibició del llargmetratge en la versió doblada o subtitulada en català i que s'inclogui la versió catalana en l'edició en format de DVD, Blue Ray i altres suports digitals.

Al 2013 s'han estrenat 57 llargmetratges, 16 doblats i 41 subtitulats al català amb el suport del Departament de Cultura, més els 11 documentals amb subtítols en català del cicle "El documental del mes", amb un total de 317.278 espectadors.

Subvencions per a estrenes de llargmetratges doblats o subtitulats al català. 2010-2013

En milions d'euros

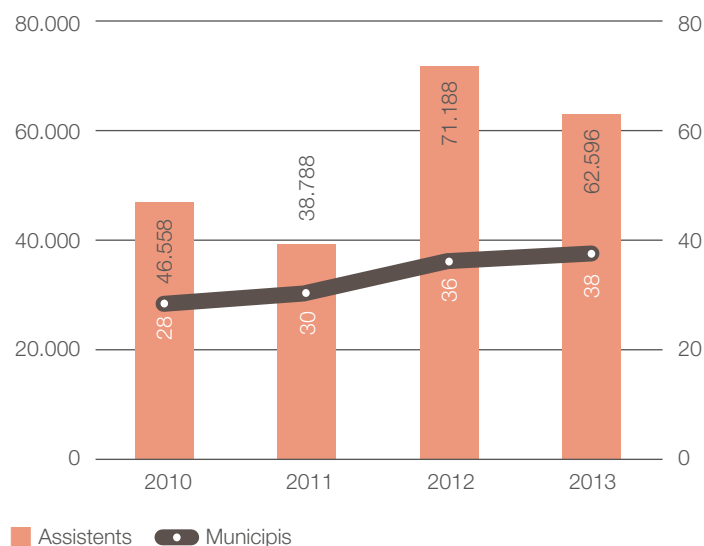
El Cicle de Cinema Infantil en Català programa una cinquantena de pel·lícules a 38 municipis

Amb la finalitat d'incrementar i millorar l'oferta de cinema en català i, així, afavorir-ne la demanda, el Departament de Cultura organitza o dona suport a cicles i festivals de cinema en tot el territori.

El Cicle de Cinema Infantil en Català (CINC) és un cicle de sessions en català impulsat pel Departament de Cultura amb la col·laboració del Consorci per a la Normalització Lingüística i diversos ajuntaments, institucions, entitats i cinemes. L'objectiu del cicle és el d'ampliar l'oferta de cinema infantil en català existent al mercat i potenciar l'hàbit de consumir productes cinematogràfics en català, gràcies a una programació atractiva, una política de preus baixos i una oferta que arriba a tot el territori. La programació es divideix en un cicle de primavera i un cicle de tardor. L'any 2013 s'han projectat un total de 49 pel·lícules a 38 poblacions de Catalunya i amb un total de 62.596 assistents, sensiblement inferior a la xifra rècord de l'any 2012.

Un altre cicle cinematogràfic organitzat pel Departament és la Mostra de Cinèma Occitan 2013. Ofereix una visió panoràmica de la llengua i la cultura occitanes a través de creacions audiovisuals i ha contribuït a bastir una xarxa

Cicle de Cinema Infantil en Català. Assistents i municipis. 2010-2013

d'exhibició pública, a Catalunya i a Occitània, amb la col·laboració d'institucions i empreses catalanes i occitanes.

La sisena edició de la Mòstra ha finalitzat amb un balanç molt positiu: si el 2012 va ser present en 11 municipis, el 2013 s'han exhibit produccions en 19 municipis. La Mòstra manté el repte de ser present a tot l'espai occità, a Catalunya (Vielha, Barcelona, Lleida, la Seu d'Urgell i Cassà de la Selva), a l'Estat francès (Tolosa, Bordèu, Rodés, Pàmias, Mossolens, Isla de Baish, Samatan, Vic en Fresenac, Aush, Plasença, Masseuva, Montalban, Besièrs), i a Itàlia (Ostana). Igualment, el nombre d'espectadors s'ha incrementat fins a superar el miler.

Així, es dona suport financer a 22 festivals i mostres cinematogràfiques a través de la Coordinadora de Festivals i Mostres de Cinema i Vídeo de Catalunya (Cl&V), que aquest any ha rebut una subvenció de 100.000 euros. El 70 % de la programació s'ha fet amb subtítols en català: 514 curtmetratges i 115 llargmetratges, amb més de 338.000 espectadors a tot Catalunya.

Els Premis Llanterna Digital fomenten la reflexió sobre la llengua a través de curtmetratges

Els Premis Llanterna Digital volen contribuir al foment de l'ús del català i de l'occità a través de curtmetratges que promoguin una reflexió sobre les llengües i s'adrecen especialment als membres de les comunitats lingüístiques catalana i occitana. Són una iniciativa de la Coordinadora de Serveis Lingüístics de Lleida.

Els premis es distribueixen en tres categories: els centres d'educació primària i secundària, els membres de la comunitat universitària i una categoria oberta. El jurat, presidit pel crític de cinema Àlex Gorina, està constituït per representants dels organismes i entitats que participen en l'organització, professionals de l'àmbit de la llengua i del sector audiovisual. A la setena edició dels Premis s'han presentat 35 curtmetratges, dels quals 6 han estat en llengua occitana i 29 en català.

L'Optimot i el TERMCAT, serveis per a la qualitat i el prestigi de la llengua catalana

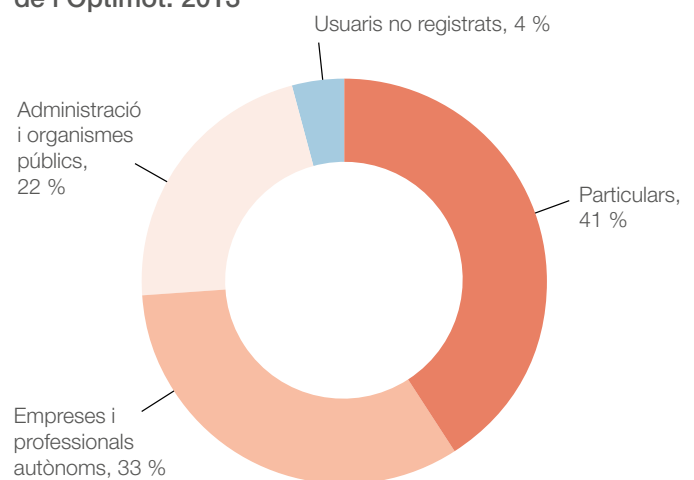
El 2013 s'ha celebrat el cinquè aniversari del servei de consultes lingüístiques en línia [Optimot](#), una eina per fomentar l'autonomia lingüística dels usuaris i posar a disposició de les empreses i de la ciutadania un recurs complet i àgil per resoldre les consultes lingüístiques i millorar la qualitat de la llengua. L'Optimot és un servei de la Direcció General de Política Lingüística, que compta amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans i el TERMCAT. L'any 2013 ha atès d'11.232.990 consultes de manera automàtica.

Quan les opcions de cerca que ofereix l'Optimot no resolen el dubte lingüístic, es pot accedir a un servei d'atenció personalitzada (SAP), en el qual hi ha més de 7.500 persones donades d'alta. Es tracta majoritàriament de particulars o persones que treballen en empreses privades, provinents de Barcelona i l'àrea metropolitana, tot i que també n'hi ha de la resta del domini lingüístic. Aquest any, l'Optimot ha atès un total de 5.673 consultes a través del servei d'atenció personalitzada (SAP).

Per altra banda, el Centre de Terminologia TERMCAT ha posat a disposició dels seus usuaris al voltant de 20.000 fitxes terminològiques noves durant l'any 2013. En total n'ofereix més de 323.000 a les seves plataformes en línia, especialment per mitjà del [Cercaterm](#). Pel que fa a l'activitat de fixació, que es vehicula a través del Consell Supervisor, en què participen l'Institut d'Estudis Catalans i diversos especialistes, durant l'any s'han normalitzat 363 termes d'àrees tan diverses com les noves tecnologies, el còmic japonès (*manga*), els esports d'aventura, la lepidopterologia (papallones), etc.

El TERMCAT ha treballat durant l'any en 59 projectes terminològics, ja sigui com a autor principal o bé com a assessor d'altres entitats o especialistes. Entre els projectes que s'han tancat l'any 2013 es poden destacar la *Terminologia de la cronicitat* (un treball de consens amb especialistes de l'àmbit sanitari dedicat a l'atenció de les malalties de curs evolutiu llarg), el *Diccionari de dret administratiu* (fet en col·laboració amb el Departament de Justícia) i el *Vocabulari terminològic LGBT* (lèsbic, gai, bisexual i transgènere), obra d'autor que ha rebut l'assessorament del Centre i que representa el primer intent de sistematitzar la terminologia d'aquest àmbit.

Usuaris del servei d'atenció personalitzada de l'Optimot. 2013

S'han portat a terme tres iniciatives innovadores en productes i serveis prestats com són:

- *La terminologia de gestos tàctils*, que ha tingut la singularitat de fer participar directament dels usuaris en la creació de continguts mitjançant una enquesta en línia que plantejava algunes alternatives per a denominar en català els gestos més habituals en la navegació per tauletes i telèfons mòbils, utilitzant un programari disponible al mercat que permetia la descripció de cada gest, a la manera de definició, amb la inserció d'una imatge il·lustrativa, també la votació entre diverses alternatives plantejades, i l'enviament de comentaris addicionals dels participants a l'enquesta.
- Per primer cop s'han fet públiques des del Cercaterm les fitxes de criteris, exposicions resumides dels criteris metodològics generals i puntuals elaborats pel TERMCAT, que aporten un valor nou a la consulta amb continguts útils i complementaris per a l'usuari.
- Incorporació al canal de Twitter de la funció assistencial, d'atenció ciutadana, amb l'atenció de preguntes i dubtes terminològics que puguin tenir els seguidors.

80.000 parelles lingüístiques en 10 anys: el programa Voluntariat per la llengua afavoreix la integració i la cohesió social

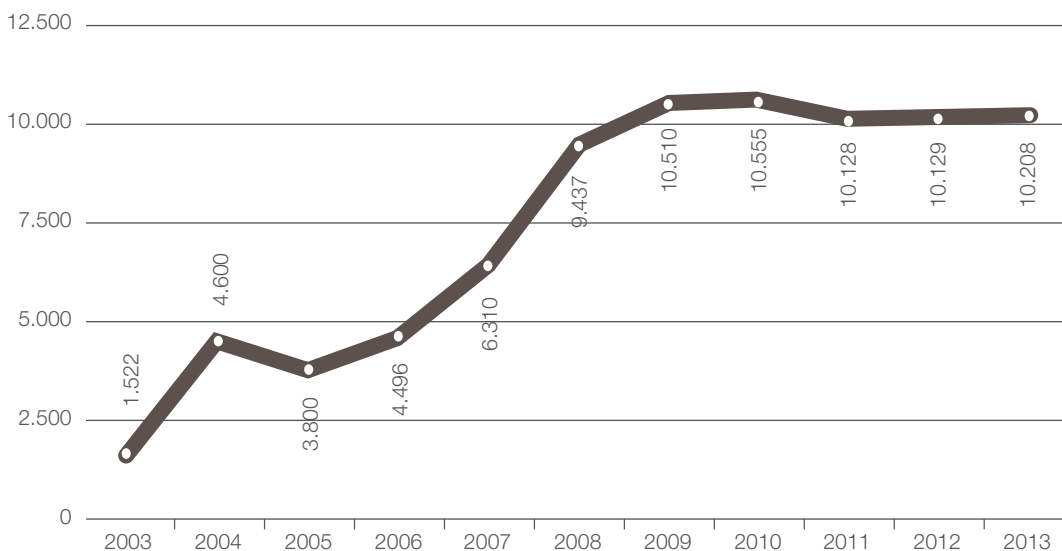
El programa Voluntariat per la llengua permet practicar català a través de la conversa, mitjançant la creació de parelles lingüístiques formades per un voluntari, que parla català fluidament, i un aprenent, que en té coneixements bàsics i vol adquirir fluïdesa. Després de 10 anys en funcionament, ha assolit més de 80.000 parelles lingüístiques (10.208 parelles noves durant el 2013).

En l'actualitat hi ha persones de 77 nacionalitats diferents i de totes les comunitats autònomes de l'Estat espanyol. L'extensió del programa, a més, ha arribat a 182 poblacions de tot Catalunya. Més enllà de Catalunya, el programa s'ha implantat a les Illes Balears, al País Valencià, a Andorra, a la Vall d'Aran per a l'occità i ara també a Perpinyà. Igualment, s'ha adaptat amb propostes similars a la província de Bolzano (Itàlia) i a la regió de Flandes (Bèlgica).

El paper de cohesió social que juga el Voluntariat per la llengua al país es reflecteix en la implicació d'entitats i d'establiments comercials que hi participen: durant l'any 2013 s'han signat acords amb 798 entitats, fet que representa un increment d'un 15 %, i amb 3.275 establiments, un 43 % més que l'any 2012. A més, també actua com una eina vàlida per a la reinserció i la integració social dels interns als centres penitenciaris. El 2013 hi han participat els centres penitenciaris Brians 1, Lledoners, Figueres, Girona i el de Dones de Barcelona, a més del Centre Educatiu de Justícia Juvenil Can Llupià.

Voluntariat per la llengua: nombre de parelles lingüístiques. 2003-2013

Al costat de les actuacions per estendre el coneixement de la llengua catalana, també es duen a terme actuacions per reforçar-ne l'ús en contextos d'aprenentatge informals i a través d'activitats culturals. Així, s'ha posat en marxa el nou **programa “Llegiu i parleu”**, que té com a objectiu afavorir la conversa en català a partir de la lectura de textos i contribuir a l'augment de la competència comunicativa i del desenvolupament de l'hàbit lector. La proposta està destinada a la població adulta en general, i especialment a l'alumnat del Consorci per a la Normalització Lingüística a partir del nivell A2, els participants del programa del Voluntariat per la Llengua i els participants dels clubs de lectura.

Es tracta d'un conjunt d'activitats que motiven la conversa a partir de la lectura de 60 textos de tipologia molt diversa. Les activitats estan pensades perquè es puguin utilitzar en contextos formals i informals d'aprenentatge: a les aules, en clubs de lectura, en parelles lingüístiques, etc. “Llegiu i parleu” s'ha estrenat amb el material didàctic *Llegir per parlar, llegir per aprendre* amb l'objectiu de donar suport al programa Voluntariat per la llengua, als clubs de lectura i al professorat de les classes de llengua, entre d'altres.

En dos anys es duplica el nombre d'entitats inscrites al Cens d'entitats de foment de la llengua

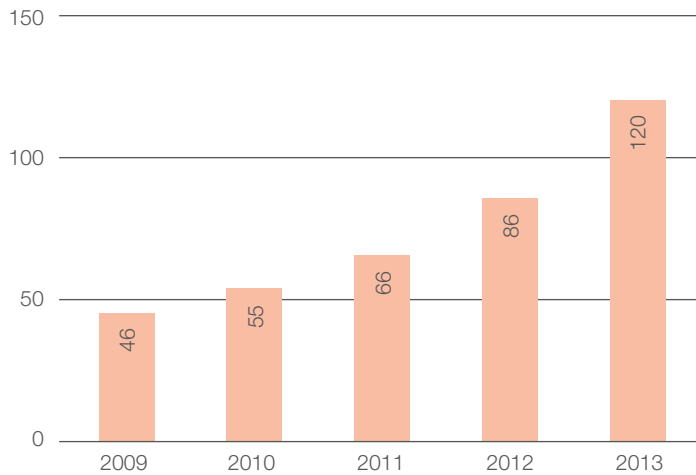
El Cens d'entitats de foment de la llengua catalana és una agrupació de fundacions i associacions que duen a terme activitats per fomentar la llengua catalana dins del seu àmbit d'actuació. L'objectiu d'aquestes entitats és, doncs, promoure actituds positives envers la llengua, incrementar-ne el coneixement i ús entre la població, i també investigar sobre la llengua o la seva situació.

El Departament de Cultura va establir el Cens l'any 2002 per tal d'estimular l'activitat d'aquestes entitats. Se n'hi van inscriure 22 i actualment ja s'ha arribat a la xifra de 120. La xifra assolida enguany representa un increment del 40 % respecte de l'any 2012, amb la inscripció de 37 entitats noves i la renovació de 83 que ja hi eren. El Cens ha doblat en dos anys el nombre d'entitats que l'integren. Pel que fa a l'àmbit territorial, la gran majoria són de Catalunya (91 %), però també permet visualitzar l'extensió del domini lingüístic català, amb entitats d'Andorra, la Catalunya Nord, les Illes Balears, el País Valencià, la Franja d'Aragó, l'Alguer i, fora del domini lingüístic, a Roma (Itàlia).

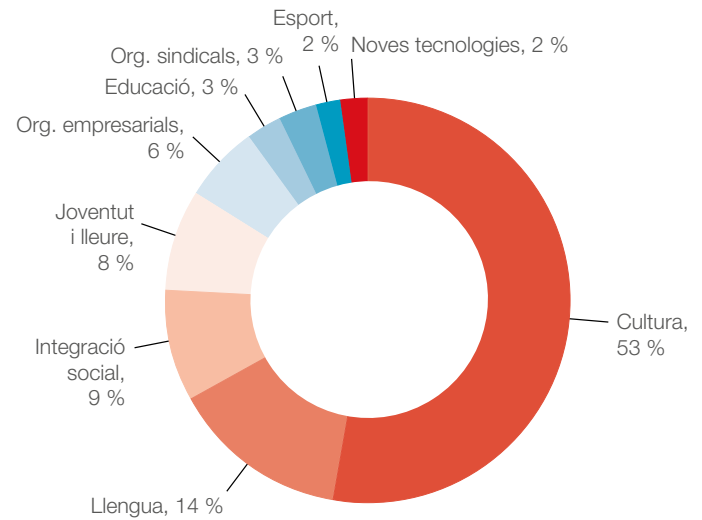
Anualment es convoca una línia d'ajuts a projectes sorgits de les entitats que promouen l'ús de la llengua catalana. Tot i que la dotació per l'any 2013 s'ha vist reduïda sensiblement respecte l'any anterior, fins a 66 projectes s'han beneficiat d'un ajut. Els projectes tenen com a objectiu incidir en aquells sectors de la població on es produeix un dèficit significatiu en l'ús de la llengua catalana. Els projectes d'àmbit cultural i d'integració social són els que tenen un major pes, amb un 30 % i un 23 % del total, respectivament.

Cens d'entitats de foment de la llengua. 2009-2013

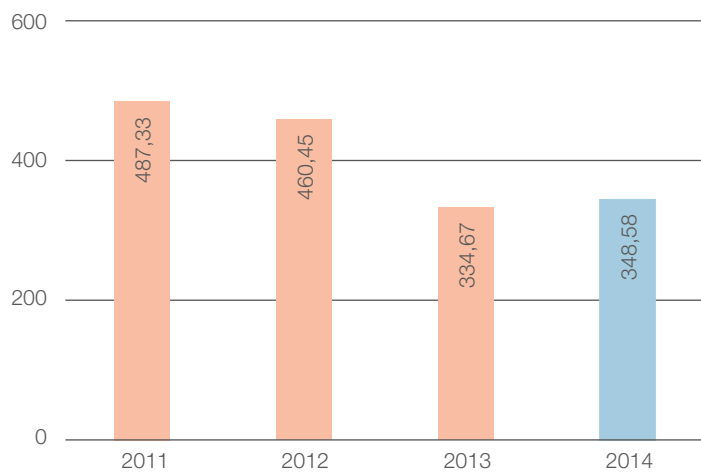
Cens d'entitats de foment de la llengua, per àmbit d'actuació. 2013

En %

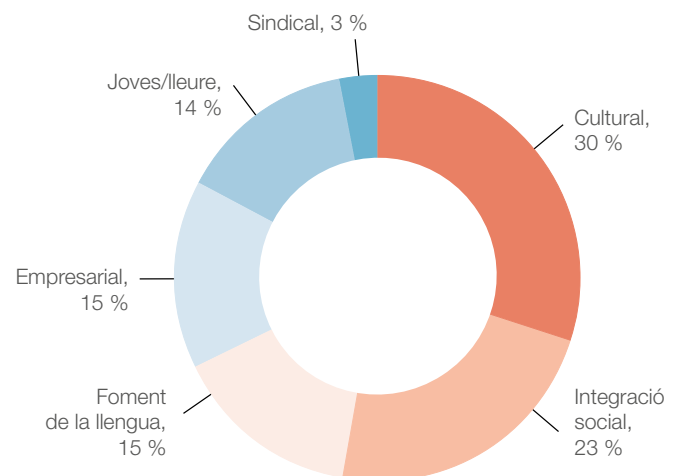
Ajuts a projectes d'entitats que promouen l'ús de la llengua catalana. 2011-2014

En milers d'euros.

Ajuts a projectes d'entitats que promouen l'ús e la llengua catalana, per tipologia de projecte. 2013

En %

L'Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013 permetrà conèixer la realitat de la llengua catalana i els usos sociolingüístics de la població

El Departament de Cultura i l'Institut d'Estadística de Catalunya han fet l'[Enquesta d'usos lingüístics de la població](#) (EULP 2013). L'elaboració d'aquesta estadística respon a la necessitat periòdica (cada cinc anys) d'obtenir dades oficials que permetin emprendre accions en l'àmbit de l'ús social del català. Per a la seva elaboració s'han fet més de 7.500 entrevistes. Per primer cop s'ha incorporat la metodologia de recollida de dades per Internet, fet que ha representat un estalvi de temps i recursos.

Es tracta d'una enquesta molt completa que ha permès diversos nivells d'explotació, des de la descripció dels canvis en l'ús de la llengua produïts per la variació demogràfica fins a l'anàlisi més detallada dels resultats a la ciutat de Barcelona o de les peculiaritats de l'occità a la Val d'Aran. Globalment, els resultats que s'analitzaran i presentaran durant el 2014 permetran conèixer:

- la identificació lingüística i els usos lingüístics dels ciutadans de Catalunya (llengua inicial, llengua d'identificació i llengua habitual);
- els usos del català i altres llengües en els diversos espais de relació de la població a Catalunya, observar-ne la seva evolució temporal i la incidència dels canvis sociodemogràfics de la població en els darrers anys.

L'enquesta també recull informació sobre el coneixement de les llengües presents en el territori (català, castellà i occità, aranès a l'Aran), el nivell de coneixement de les llengües no oficials: francès i anglès, i les actituds lingüístiques i l'opinió que la població té sobre l'ús present i futur del català.

Tal com ja es va fer l'any 2003-2004, en aquesta edició també s'han impulsat altres enquestes territorials, en col·laboració amb institucions i entitats dels territoris de llengua catalana, per tal de disposar d'una segona onada de dades de tot el domini lingüístic català. Amb aquesta finalitat, i en el marc de la II Jornada sobre Llengua i Societat als Territoris de Parla Catalana, s'ha constituït un grup d'experts procedents d'institucions de tots els territoris de parla catalana, que han acordat fer un conjunt d'enquestes simultàniament als diferents territoris amb una metodologia compartida. La II Jornada ha servit per fer balanç general de la situació de la llengua, conèixer les principals tendències sociolingüístiques i preveure alguns escenaris de futur.

Presentació de les dades del Cens de la població i habitatge 2011

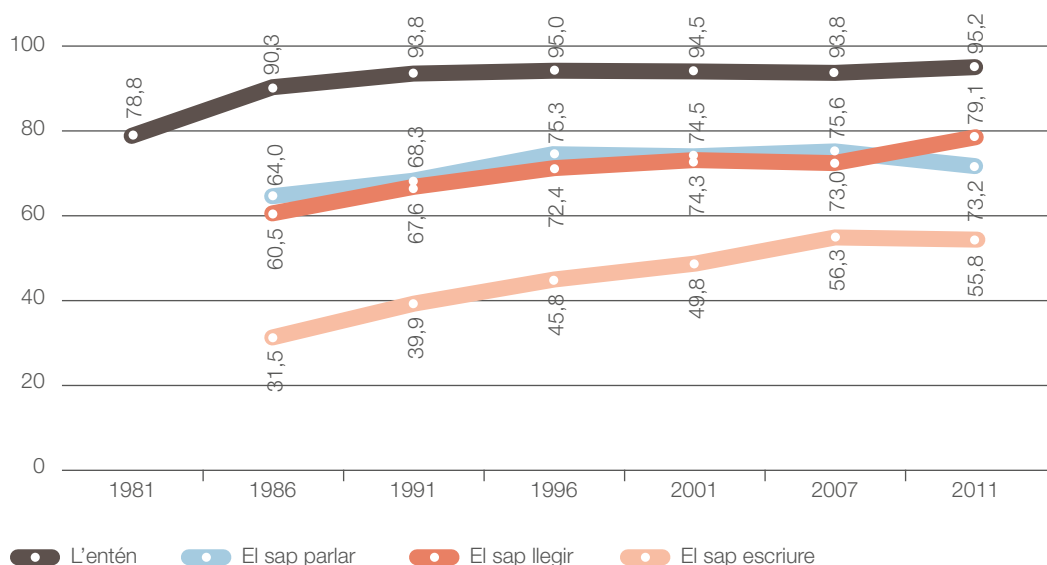
S'han presentat les dades del [Cens de població i habitatge 2011](#), estadística d'àmbit estatal duta a terme sobre la població de dos anys i més, per l'Institut Nacional d'Estadística en col·laboració, a Catalunya, de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). La informació del coneixement del català que es deriva d'aquest cens de població també és coneguda com a Cens lingüístic.

Així, l'any 2011, el 95,2 % dels residents a Catalunya entén el català, el 73,2 % el sap parlar, el 79,1 % el sap llegir i el 55,8 % el sap escriure. Segons l'Idescat, la població de nacionalitat estrangera és la que ha registrat els increments més elevats i declara entendre el català en un 82,1 % dels casos, mentre que el 2001, quan es va fer el darrer cens, només el 61,1 % dels estrangers entenen el català.

Malgrat que la migració estrangera ha significat gairebé el 80 % del creixement demogràfic de Catalunya durant la primera dècada del segle XXI, en els 10 anys que separen els dos censos hi ha 1.120.000 persones més que entenen el català, 747.000 més que el saben parlar, 1.190.000 més que el saben llegir i 1.003.000 més que el saben escriure.

Les dues habilitats lingüístiques més vinculades a l'alfabetització i l'escolarització de la població són les que han experimentat un creixement més important, tant en termes absoluts com relatius. Així, si l'any 2001 el percentatge de persones que llegien i escrivien en català era del 74,3 % i del 49,8 %, respectivament, l'any 2011 aquestes dades han arribat al 79,1 % i 55,8 %. Els que l'entenen passen del 94,5 % de l'any 2001 al 95,2 % de l'any 2011, mentre que els que el saben parlar han tingut un retrocés, i han passat del 74,5 % del 2001 al 73,2 % del 2011.

Coneixements de català. 1981-2011. Població de 2 anys i més

Una trentena de viquipedistes participen a la I Nit de la Llengua al Món Digital. Viquimarató

El Departament ha organitzat, conjuntament amb l'Amical Wikimedia, la I Nit de la Llengua al Món Digital, dedicada al català i a la Viquipèdia. L'acte central ha estat una viquimarató en què diversos voluntaris han treballat per millorar i ampliar amb referències fiables els articles sobre la llengua catalana que hi ha a la Viquipèdia. Fins i tot s'han traduït alguns dels articles a diferents llengües.

La jornada va propiciar un ambient de treball col·laboratiu intergeneracional, amb la participació de filòlegs, però també de professionals d'altres disciplines com enginyers o informàtics. Entre tots van crear o millorar 23 articles com *llengua catalana*, *sintaxi catalana* o *sociolingüística del català*.

L'edició en català de la Viquipèdia va ser la segona en crear-se, després de l'anglesa, l'any 2011. El català ocupa la quinzena posició en nombre d'articles, més de 400.000 articles d'un total de més de 15 milions. També s'ha aconseguit el reconeixement de Viquipèdia perfecta gràcies al fet que recull 1.000 articles amb contingut de notable qualitat. Gairebé 2.000 persones han editat la Viquipèdia en català.

Any d'efemèrides: dels 30 anys de la Llei de normalització lingüística al centenari de les Normes ortogràfiques

El 15 de juliol el Parlament de Catalunya, a proposta del conseller de Cultura, ha commemorat els 30 anys de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya, que va ser aprovada per la totalitat dels grups parlamentaris el 6 d'abril de 1983. La celebració ha coincidit amb els 15 anys de l'aprovació de l'actual Llei de política lingüística, aprovada l'any 1998.

Acte de commemoració del 30è aniversari de la Llei de normalització lingüística al Parlament de Catalunya

D'altra banda, aquest any també s'ha fet el centenari de la publicació de les *Normes ortogràfiques*, un conjunt de 24 regles provades i consensuades per l'Institut d'Estudis Catalans, que van néixer de la necessitat de sistematitzar, modernitzar i normativitzar la llengua catalana escrita. Aquestes normes van marcar el català modern i el van equiparar a les altres llengües europees, fent-lo apte per a tots els àmbits de la comunicació: premsa, ciència, administració, educació, legislació i comerç. Per celebrar-ho, s'han programat 49 actes durant l'any, com ara concursos de llengua, clubs de lectura, píndoles ortogràfiques en programes de ràdio, mostres de cartells, tallers, xerrades i exposicions.

44a Trobada i Congrés de l'Associació d'Avaluadors de Llengües a Europa

El Departament de Cultura, conjuntament amb el Secretariat de l'Association of Language Tester in Europe (ALTE), ha organitzat la 44a Trobada i el Congrés biennal de l'Associació d'Avaluadors de Llengües a Europa sobre «L'avaluació de la llengua com a eina de suport a la migració i a la integració: diferents enfocaments d'un tema comú». Aquest tema ha permès reflexionar sobre la gestió de societats complexes lingüísticament i cultural, i sobre l'impacte que aquest fet té en l'aprenentatge i l'avaluació de les llengües. Catalunya és un exemple de la diversitat lingüística ja que, a més de la llengua catalana pròpia del territori i oficial amb la castellana, s'hi parlen gairebé 250 llengües.

Assistents a la 44a Trobada i Congrés de l'Associació d'Avaluadors de Llengües d'Europa.

Hi han participat professionals procedents de 21 països que representaven 24 llengües europees i una representant de la Unitat de Política Lingüística del Consell d'Europa. Alhora, hi han assistit 71 delegats d'ALTE de 38 organitzacions europees dedicades a l'avaluació de llengües i a la certificació de coneixements lingüístics. Atès que el Congrés ha estat obert a tota la ciutadania també hi han assistit representants d'organismes, associacions i entitats catalanes.

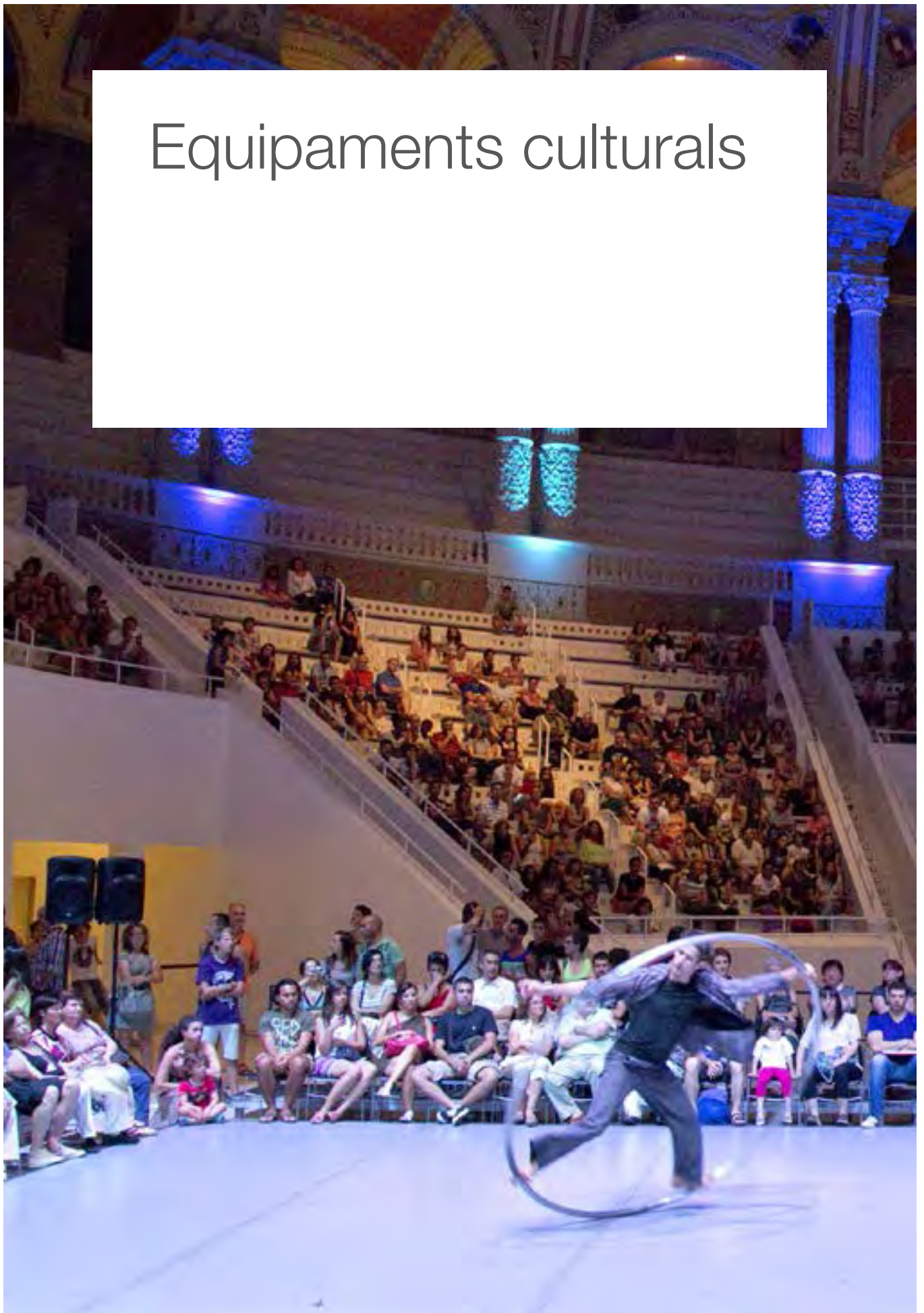
L'exposició «El català, llengua d'Europa» es presenta al Parlament Europeu de Brussel·les

El 23 d'abril de 2013 s'ha inaugurat, a la seu del Parlament Europeu a Brussel·les, l'exposició «El català, llengua d'Europa», per mostrar la vitalitat de la llengua catalana als eurodiputats. Posteriorment ha itinerat a Barcelona en el marc de la Trobada i Congrés Internacional d'Avaluadors de Llengua d'Europa, al mes de novembre. Finalment s'ha obert una itinerància que, començant per la ciutat de Girona, portarà l'exposició a diversos municipis catalans.

L'exposició presenta el català, amb més de deu milions de parlants, com la novena llengua d'Europa i n'explica la situació en àmbits tan diversos com la cultura, el món socioeconòmic o l'esport. Mostra, doncs, amb dades objectives, la vitalitat, el prestigi i la capacitat competitiva que ha assolit aquesta llengua gràcies al conjunt de la societat catalana. S'adreça a la ciutadania de Catalunya en general, a les persones que estan aprenent català i a les que visiten el país.

Equipaments culturals

Dades clau

► Finançament: pressupost d'ingressos

Equipaments escènics i musicals

Teatre Nacional de Catalunya
Gran Teatre del Liceu
Palau de la Música Catalana
L'Auditori
Mercat de les Flors
Teatre Lliure

96
milions d'euros

Museus de gestió compartida

Museu Nacional d'Art de Catalunya
Museu d'Art Contemporani de Barcelona

25
milions d'euros

Museus de gestió directa

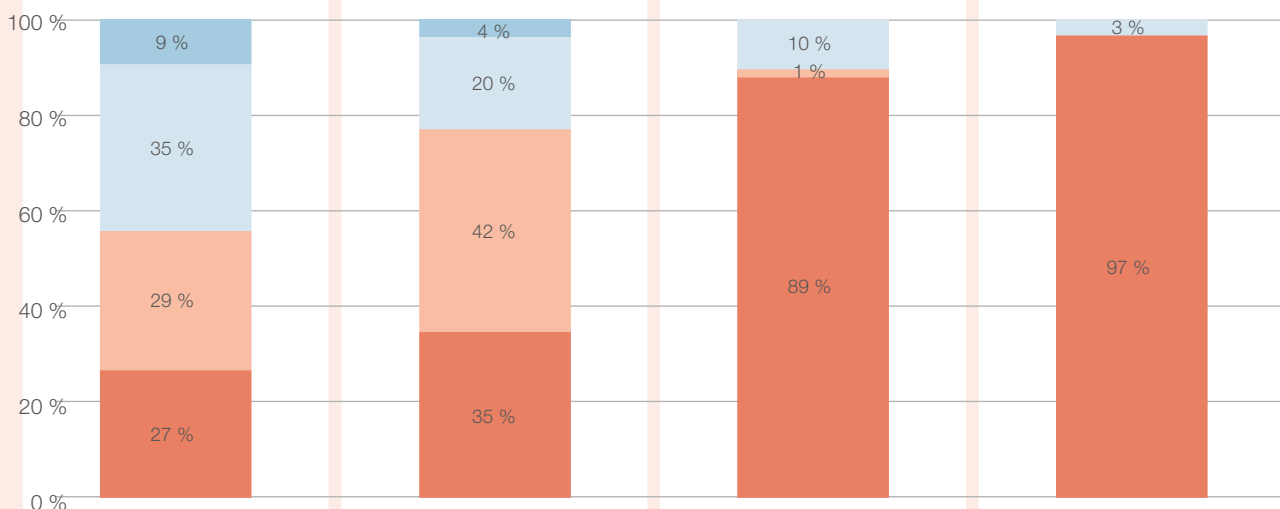
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
Museu d'Arqueologia de Catalunya
Museu d'Història de Catalunya
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona
Museu d'Art de Girona

12
milions d'euros

Equipaments patrimonials

Biblioteca de Catalunya
Filmoteca de Catalunya
Arxiu Nacional de Catalunya
Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya

17
milions d'euros

■ Departament Cultura ■ Altres administracions ■ Ingressos propis ■ Patrocinis

▶ Activitats

Museus:

51

exposicions
temporals

695

activitats vinculades a la
col·lecció i les exposicions

Teatres i auditoris:

383

espectacles
produïts

1.589

representacions

Altres equipaments patrimonials:

1.423

sessions
cinematogràfiques
a la Filmoteca
de Catalunya
de Barcelona

720

activitats de difusió
del patrimoni
documental català

Altres indicadors:

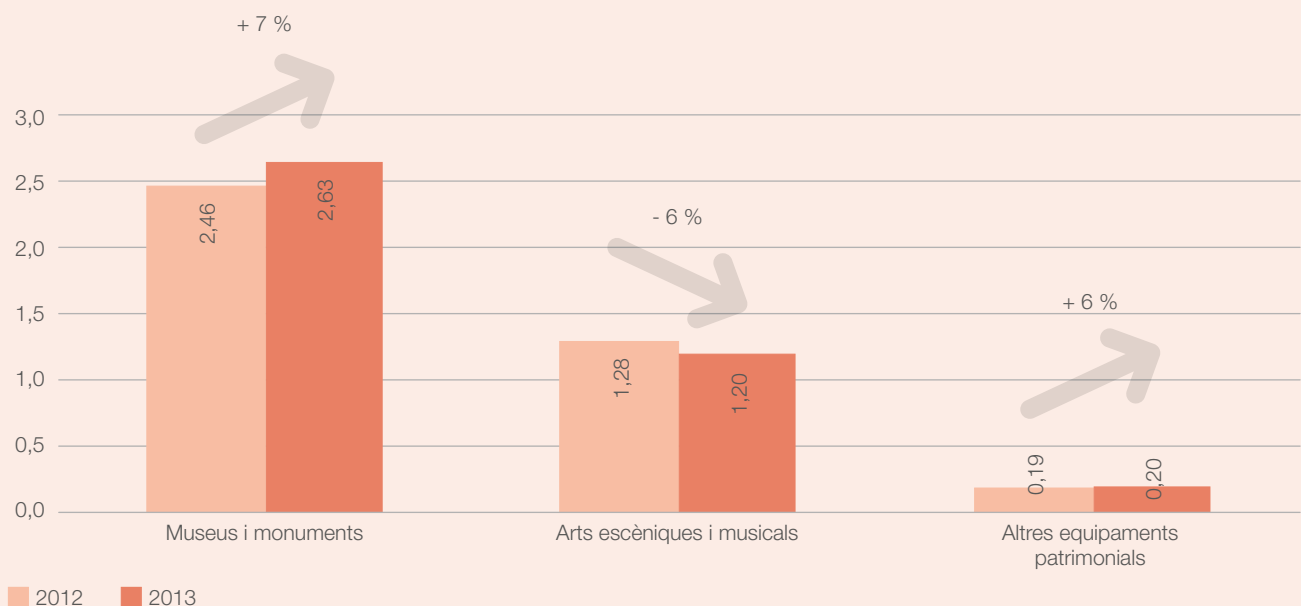
2.390

actuacions
de restauració
i conservació d'obres
del patrimoni museístic
i cinematogràfic català

1.175

obres i fons
patrimonials cedits
per a activitats
i exposicions
temporals

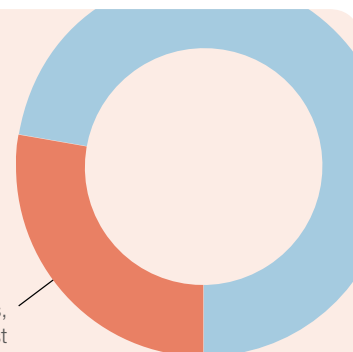
▶ Visitants, espectadors i usuaris, en milions

► Equipaments culturals adscrits al Departament de Cultura:

- Biblioteca de Catalunya
- Arxiu Nacional de Catalunya
- Teatre Nacional de Catalunya
- Filmoteca de Catalunya
- Arts Santa Mònica
- Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya
- Museu Nacional d'Art de Catalunya
- Museu Nacional Arqueològic de Catalunya
- Museu d'Arqueologia de Catalunya
- Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
- Museu d'Art de Girona
- Museu d'Història de Catalunya

Equipaments culturals,
27 % del pressupost
del Departament de Cultura

Recursos humans d'equipaments culturals:
698 persones

Biblioteca de Catalunya:
159 persones

Arxiu Nacional de Catalunya:
39 persones

Museu Nacional d'Art
de Catalunya:
139 persones

Teatre Nacional de Catalunya:
117 persones

Filmoteca de Catalunya:
43 persones

Arts Santa Mònica:
15 persones

Centre de Restauració
de Béns Mobles de Catalunya:
17 persones

Museu d'Arqueologia
de Catalunya:
58 persones

Museu Nacional Arqueològic
de Tarragona:
22 persones

Museu de la Ciència
i de la Tècnica de Catalunya:
27 persones

Museu d'Història de Catalunya:
51 persones

Museu d'Art de Girona:
11 persones

Objectius

Vertebrar el Sistema Cultural Nacional mitjançant els equipaments de referència i augmentar el consum cultural

- ▶ Assegurar la sostenibilitat econòmica i territorial dels equipaments culturals.
- ▶ Mantenir o incrementar el percentatge d'autofinançament dels ens.
- ▶ Garantir una oferta cultural pública de qualitat.
- ▶ Desenvolupar estratègies per a la captació de nous públics.
- ▶ Incrementar el nombre de visitants i usuaris i diversificar els públics.
- ▶ Consolidar i concentrar l'oferta educativa i d'acció cultural, i ampliar l'impacte d'aquests programes.
- ▶ Consolidar una estratègia per al sector turístic.

Actuacions

Passos cap a la institucionalització definitiva dels equipaments culturals d'abast nacional

En un context de crisi econòmica i de reducció de les aportacions públiques en tots els sectors econòmics del país, els equipaments culturals d'abast nacional han requerit una nova ordenació que en flexibilitzés els marges de maniobra i de decisió. Els canvis introduïts en la governança i en les formes de gestió dels equipaments han tingut per objectiu la recerca d'una major eficiència en l'ús dels recursos públics, la millora de la coordinació de les diferents institucions i, com a resultat de tot això, una major eficàcia en el retorn social de l'activitat d'aquests equipaments: la internacionalització de la cultura catalana i dels seus creadors, i l'impuls de la cultura en el conjunt del país.

Els canvis s'han concretat en dues línies. D'una banda, les modificacions en els respectius estatuts s'han encaminat a adequar la presència de la Generalitat de Catalunya en els òrgans de govern dels equipaments d'acord amb les noves circumstàncies i, alhora, a millorar la definició dels rols directius dels equipaments. D'altra banda, cal destacar també la voluntat de fixar les missions de cada equipament per enfortir el rol de lideratge nacional i encaminar eficientment els recursos a les principals voluntats estratègiques. En aquest sentit, s'han desenvolupat plans estratègics o directors dels equipaments, que en renoven la missió i objectius; altrament, els contractes programa s'erigeixen en eines per orientar l'activitat dels equipaments en funció del retorn social esperat per les administracions.

La Fundació del Gran Teatre del Liceu concreta la nova presidència del Patronat i obre una convocatòria pública per seleccionar el director artístic

El 2012 es van aprovar les modificacions en els estatuts de la Fundació del Gran Teatre del Liceu, de les quals en resultava un canvi en el perfil de la presidència del Patronat. Així, els representants de les institucions públiques i del sector privat que conformen els òrgans de governança del Liceu (Generalitat de Catalunya, Ministeri de Cultura, Ajuntament de Barcelona, Diputació de Barcelona, Consell de Mecenatge i Societat del Gran Teatre del Liceu) van acordar que la presidència deixés de ser rotatòria entre les administracions que en formen part, per recaure en mans d'un representant de la societat civil.

D'acord amb aquest canvi en l'estructura de govern del Liceu, el 2013 s'ha nomenat Joaquim Molins, que assumirà el càrrec de president del Liceu durant cinc anys renovables. Alhora, tindrà el càrrec de president de la Comissió Executiva del Teatre, que havia estat assumit pel conseller de Cultura, Ferran Mascarell, amb caràcter interí des de l'aprovació dels nous estatuts.

Així mateix, s'han obert processos de selecció oberts i transparents per cobrir tant la direcció general com la direcció artística del Liceu. Per al primer càrrec l'elegit ha estat Roger Guasch, que ha estrenat funcions amb l'obertura de la temporada 2013/14. Es tracta d'un càrrec executiu que assumeix la responsabilitat de definir les polítiques per augmentar els ingressos i per contenir les despeses del teatre. Així doncs, una de les primeres tasques que ha assumit ha estat la redacció del Pla estratègic i de viabilitat 2014-2017, document programàtic que ha de garantir la sostenibilitat de l'equipament. Per al segon càrrec, aquest 2013 s'ha obert la convocatòria per seleccionar el nou director artístic i de producció.

Revisió dels percentatges de participació econòmica de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona en grans equipaments de caràcter nacional

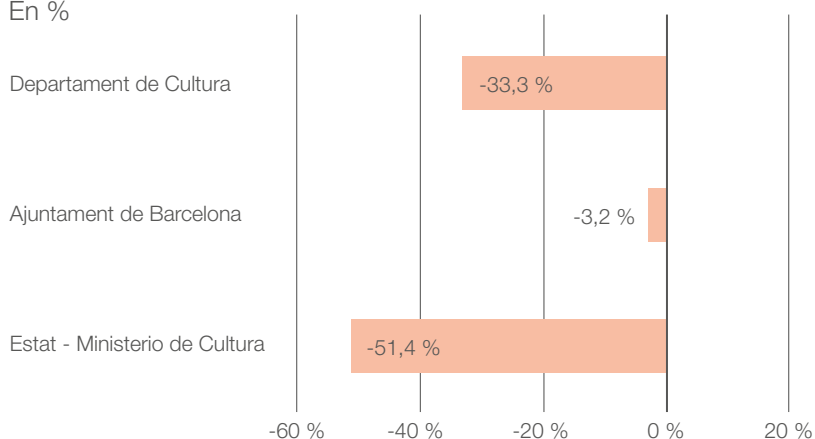
El Departament de Cultura i l'Ajuntament de Barcelona, atenent a un criteri de proporcionalitat en funció de l'abast nacional de la missió i dels serveis que presten aquestes infraestructures, han redistribuït les seves quotes de finançament en els equipaments. Això ha permès un repartiment més equilibrat de les despeses i significa un avanç cap a un nou model d'equipaments de caràcter nacional.

Aquesta mesura ha abastat sis equipaments barcelonins: d'una banda, els consorcis del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, de L'Auditori i del Mercat de les Flors i, d'altra banda, les fundacions Joan Miró, Antoni Tàpies i del Teatre Lliure. Amb relació als consorcis i la Fundació del Teatre Lliure, s'ha proposat la renovació dels estatuts amb la finalitat de racionalitzar el funcionament i modificar la composició dels òrgans de govern dels respectius consorcis. Amb relació a la Fundació Joan Miró i la Fundació Antoni Tàpies, aquesta mateixa voluntat s'ha reflectit en el plantejament de nous contractes programa.

Per altra banda, d'entre les mesures de simplificació i racionalització del sector públic s'ha de mencionar, amb relació a l'Auditori, la dissolució de l'Entitat Autònoma Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, que ha quedat integrada directament al Consorci de l'Auditori i l'Orquestra.

Evolució de les aportacions als equipaments culturals de gestió compartida. 2010/2013

En %

La nova direcció artística del Teatre Nacional de Catalunya prioritza el patrimoni dramàtic català

L'activitat artística del Teatre Nacional de Catalunya ha quedat, aquest any, repartida en dues temporades la programació de les quals ha estat responsabilitat de dues direccions artístiques: la de Sergi Belbel (2012/2013) i la de Xavier Albertí (2013/2014). El canvi de direcció artística ha diferenciat lleugerament les dues línies de programació.

El més destacat del primer semestre ha estat la presència de la dramaturgia catalana contemporània a la Sala Gran. Per primer cop, s'ha donat una empenta als autors catalans contemporanis que han treballat a la Sala Tallers en el marc del projecte T6, i se'ls ha donat accés a la Sala Gran. L'èxit més important d'aquesta iniciativa ha estat l'obra *Barcelona* de Pere Riera, amb una ocupació del 80 %.

Pel que fa al segon semestre, els espectacles programats han fet palès el compromís de la nova direcció artística amb el patrimoni dramàtic català. En aquest sentit, el món de les varietats, el flamenc, la poesia, etc. ha tingut una presència destacada a la Sala Gran. Alhora, cal destacar la programació d'activitats paral·leles i complementàries als espectacles. Amb la programació d'aquestes activitats s'ha buscat un lligam estable amb el públic, perquè pugui veure l'obra com un element de reflexió sobre un tema, una problemàtica o un moment històric. És per això que s'ha establert una línia argumental per a la totalitat de la temporada, centrada en el concepte de frontera.

La direcció artística del Teatre Nacional de Catalunya serà avaluada en funció del nou contracte programa, que defineix deu objectius estratègics que seran desplegats durant el període 2013-2017. Globalment, el contracte programa té per objectiu la definició i adequació de l'activitat i de la gestió del teatre a les circumstàncies i requeriments actuals, a fi de continuar consolidant-lo com el referent de les arts escèniques del país.

Presentació de l'*Estratègia 2017* del Museu Nacional d'Art de Catalunya

El Museu Nacional d'Art de Catalunya ha presentat aquest any les [línies estratègiques](#) que regiran les actuacions fins al 2017. Les principals línies d'actuació refermen la vocació de servei públic i el compromís social del Museu Nacional, d'acord amb la història, els seus orígens i la missió de conservar, investigar i difondre l'expressió artística catalana globalment, sense límits cronològics. Per dur-ho a terme s'ha proposat una actuació en sis àmbits estratègics:

- Social: un museu per a tothom, un espai social de coneixement i de participació per a audiències múltiples.
- Col·lecció: la raó de ser del museu, tota estratègia passa per potenciar-la al màxim en tots els vessants, científic, expositiu i comunicatiu.
- Coneixement i recerca: de l'expertesa a la difusió. El museu, com a espai de coneixement, genera recerca i la difon per a l'enriquiment del saber col·lectiu.
- Nacional: un museu de tots, un museu articulador dels museus d'art de Catalunya.
- Internacional: la projecció del museu i de l'art català al món.
- Gestió i organització: un museu eficient i sostenible. Cal orientar el model econòmic i de gestió del museu a l'excel·lència que garanteixi la màxima eficiència, eficàcia i sostenibilitat en l'ús dels recursos.

En aquest sentit, una de les accions impulsades durant el 2013 per donar compliment a l'àmbit estratègic Nacional, ha estat l'impuls d'una xarxa que articula els museus d'art en una estratègia comuna de col·laboració, per la posada en valor i la difusió del patrimoni artístic català. Aquesta xarxa neix amb l'objectiu de desenvolupar serveis, projectes i activitats conjunts, per aconseguir entre tots els museus que la conformen una major projecció social, turística i científica. Actualment en formen part: la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, Vilanova i la Geltrú, el Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, el Museu Episcopal de Vic, el Museu d'Art Jaume Morera de Lleida, el Museu del Cau Ferrat a Sitges (Consorci del Patrimoni de Sitges), el Museu de la Garrotxa (Olot), el Museu d'Art Modern de Tarragona, el Museu d'Art de Girona, el Museu de l'Empordà, Figueres, el Museu de Lleida Diocesà i Comarcal, el Museu de Montserrat i el Museu de Reus.

L'Orfeó Català es posiciona com a eix central de la Fundació Orfeó Català - Palau de la Música Catalana

Des d'una vessant institucional, la Fundació Orfeó Català - Palau de la Música Catalana va unificar, l'any 2012, la gestió de tres entitats preexistents: la Fundació i el Consorci del Palau i l'associació de l'Orfeó Català. D'aquesta manera, la identitat corporativa de la Fundació aglutina ara sota una mateixa marca els valors fundacionals de l'Orfeó com a associació i com a cor, i la singularitat del Palau de la Música com a icona del modernisme i del patrimoni mundial de la humanitat. La projecció d'una identitat unitària i sòlida de la Fundació, al mateix temps permet reforçar-ne la missió: promoure la pràctica i la formació musical, el patrimoni i la cohesió social i cultural del país.

Així doncs, de la nova estructuració institucional n'ha derivat una clara millora en la gestió, l'eficiència en l'ús dels recursos i la transparència. La Fundació integra ara representants de l'Orfeó Català i també del Consell de Mecenatge, creat recentment. La renovació institucional ha permès alhora el desenvolupament d'un projecte artístic per a la temporada 2012/2013, bastit sobre cinc propòsits artístics: l'excel·lència, la centralitat dels cors, el compromís amb la creació contemporània, l'atenció als intèrprets de Catalunya i la voluntat d'atraure nous públics al Palau.

La Generalitat se separa del Consorci del Teatre Fortuny de Reus

El Govern ha ratificat la separació voluntària de l'Administració de la Generalitat del Consorci del Teatre Fortuny de Reus. El Consorci, constituït pel Departament conjuntament amb la Diputació de Tarragona i l'Ajuntament de Reus, va entrar en funcionament el 1984 amb l'aprovació dels estatuts. Arran de la separació, la Generalitat ha cedit al Consorci els drets i les obligacions que li puguin correspondre.

Aquesta decisió deriva del Decret 48/2009, de 24 de març, del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya. Segons aquest, el Teatre Fortuny de Reus té la consideració de centre de producció territorial, per la qual cosa no ha de comptar preceptivament amb la presència de l'Administració de la Generalitat en els seus òrgans de govern. Així mateix, la sortida de la Generalitat permet que les decisions sobre les programacions i realitats culturals de cada territori es prenguin en el si de les institucions que hi són més properes, amb una major agilitat i eficiència.

Un cop separada del Consorci, la Generalitat continuarà donant suport al Teatre Fortuny a tots els nivells per la via de la subvenció. Aquest suport parteix del reconeixement de l'activitat del Teatre Fortuny i, molt especialment, del Festival Trapezi, amb una presència central en l'àmbit de les arts del circ a Catalunya.

L'increment dels recursos propis i l'atracció dels públics, prioritats compartides pels equipaments culturals

Fins al 2013, el finançament públic dels equipaments culturals ha presentat una tendència general minvant. En un escenari d'ajustos pressupostaris, els ingressos propis obtinguts a través de la recaptació en taquilla, del lloguer d'espais propis o en concepte de patrocini i mecenatge han guanyat pes, encara que no sempre s'hagi traduït en un increment de les xifres absolutes. No obstant això, s'han plantejat diferents tipus de mesures per intentar compensar la reducció de les transferències mitjançant l'augment dels ingressos propis, i per implantar un model de gestió dels equipaments més sostenible.

En qualsevol cas, intentar augmentar els ingressos provinents de la taquilla no és un sinònim d'incrementar els preus de les entrades. Per exemple, el Teatre Nacional de Catalunya ha mantingut els preus de totes les modalitats d'abonament per a la temporada 2012/2013. Així mateix, també ha entrat en funcionament el nou sistema de venda d'entrades i abonaments per Internet que, gestionat pel Teatre Nacional de Catalunya, permet la compra d'entrades i abonaments de forma totalment segura i sense comissions. Altrament, s'ha introduït una novetat per a la temporada 2013/2014: s'han pogut agafar dues localitats per a cada espectacle i sessió, de manera que un mateix abonament pot servir per a dues persones.

En el cas del Museu Nacional d'Art de Catalunya, s'ha optat per adaptar els horaris d'obertura del museu a l'estacionalitat i als hàbits dels usuaris. Així, s'ha ampliat l'horari durant els mesos de maig a octubre, fins a les 8 de la tarda de dimarts a dissabte. A més, tots els dissabtes a la tarda, l'entrada és gratuïta a partir de les 3 de la tarda. Per altra banda, també s'han obert al públic dues terrasses-mirador als terrats del Palau Nacional que permeten descobrir una vista panoràmica fins ara inèdita de la ciutat. La visita a aquest espai està inclosa en l'entrada del museu, però també es pot tenir accés directe a les terrasses des del carrer, amb un preu de 3 euros.

Així doncs, l'assoliment de l'objectiu d'incrementar els ingressos de taquilla s'ha plantejat al voltant d'accions i nous serveis concebuts per estimular i arribar als públics de la cultura. El projecte Escena25 destinat al públic juvenil d'entre 18 i 25 anys n'és un exemple. L'obertura dels equipaments als nous públics s'ha treballat des d'una vessant formativa, però al mateix temps des d'una vessant interdisciplinària: els museus s'obren al cinema i la música, els teatres s'obren a la lectura, les biblioteques s'obren al teatre i també al món dels vins i l'enologia, etc.

Per amor a l'art i Llegir el teatre, dues iniciatives formatives que aposten per la interdisciplinarietat

Cada cop més, els equipaments culturals s'obren a altres disciplines artístiques i expressions culturals, amb la voluntat de diversificar l'oferta i captar l'atenció de diferents tipologies d'usuaris i visitants. La Filmoteca de Catalunya i el Museu Nacional d'Art de Catalunya han apostat per l'encreuament entre cinema i pintura en la iniciativa *Per amor a l'art*, que ja va arrencar el 2012 i que ha rebut un nou impuls el 2013.

Durant tot el curs, cada dimarts s'han projectat pel·lícules per reflexionar sobre el sentit de l'obra d'art o sobre el procés creatiu, i d'altres sobre les vides d'artistes universals. S'han fet 28 sessions presentades per un artista o acadèmic, de les quals quatre s'han projectat al Museu Nacional d'Art de Catalunya. La iniciativa ha continuat tenint una bona acollida, amb 5.139 espectadors en total, amb una mitjana de més de 180 espectadors per sessió.

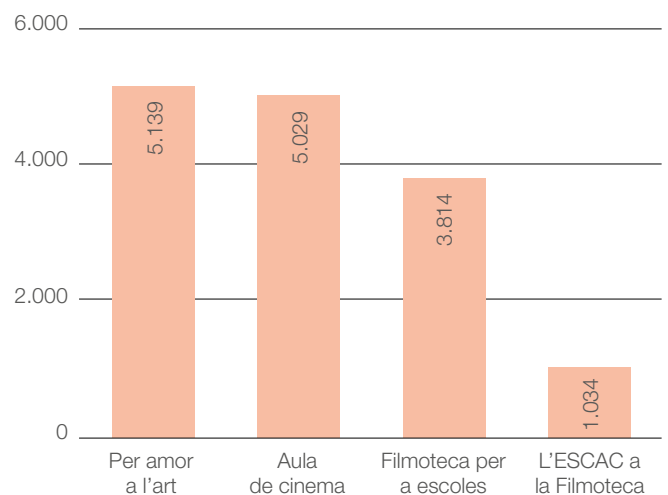
La Filmoteca de Catalunya ha estimulat la col·laboració amb diverses institucions públiques i privades per potenciar la transversalitat del cinema, entre les quals cal destacar el Gran Teatre del Liceu, l'Institut Goethe de Barcelona, el Museu del Disseny o la Fundació Joan Brossa. Cal remarcar també els convenis amb diversos festivals de cinema de Catalunya o també amb les universitats que participen en el programa *Aula de Cinema*, que ha comprès la projecció de 30 sessions d'història del cinema amb una assistència de 5.029 alumnes durant el 2013.

Per la seva banda, el Teatre Nacional de Catalunya i el Departament han posat en marxa el projecte *Llegir el teatre*, un cicle de clubs de lectura sobre textos teatrals en què s'han treballat les obres que s'han representat durant la temporada teatral. Així es vol contribuir a la formació dels espectadors per refinar-ne la qualitat de recepció, i propiciar un major grau d'exigència artística i d'implicació ciutadana respecte al fet teatral i cultural en general.

A aquest projecte pilot per portar les obres del TNC fora del teatre i en un format diferent, s'hi ha adherit 13 biblioteques de tot el territori català. Les sessions estan dedicades a un text de la programació del TNC, però també de les programacions teatrals locals. El TNC ha ofert formació als conductors dels clubs de lectura i avantatges per als membres dels clubs, com ara descomptes en entrades de la seva programació.

Finalment, en aquesta mateixa línia de fomentar la interdisciplinarietat artística en les activitats dels equipaments culturals, el Museu d'Arqueologia de Catalunya ha presentat un espectacle interdisciplinari on la música, la poesia i l'art s'entrellaçaven amb el nexa comú de l'exposició temporal «Neandertals a Catalunya». Inaugurada al mes de novembre, l'exposició proposa un seguit d'interrogants amb l'objectiu de centrar una síntesi del coneixement actual dels neandertals. L'artista colombiana Yolanda Botero hi ha presentat l'obra *El Tigre*, una visió particular de la prehistòria, i Jordi Junyent, la seva percepció de l'art contemporani; conjuntament amb el grup coral Catasons han articular un espectacle ple de sensacions.

Assistència als programes educatius de la Filmoteca de Catalunya. 2013

Impuls a l'accés a la cultura de col·lectius amb riscos d'exclusió a través del programa *Apropa Cultura*

Durant la temporada 2006/07, L'Auditori va iniciar el programa *L'Auditori Apropa* amb l'objectiu de fomentar l'assistència a concerts dels col·lectius en risc d'exclusió social, amb entrades reduïdes a 3 euros per a gairebé la totalitat de la programació. En la temporada 2010/11 es va fer extensiu a altres equipaments culturals, amb el nom d'*Apropa Cultura*. En aquell moment, s'amplià amb l'oferta del Teatre Nacional de Catalunya, el Mercat de les Flors i el Teatre Lliure.

El programa es va consolidar en la temporada 2012/13, amb la participació de 25 teatres, auditoris i festivals de Catalunya, que oferien més de 15.000 localitats per a més de 300 espectacles. Finalment, aquesta temporada 2013/14 s'hi ha afegit la programació de visites i activitats als museus i sales d'exposicions, gràcies al suport de l'Obra Social de "la Caixa". Cal comptar-hi, entre d'altres, el Museu Nacional d'Art de Catalunya que, a més de fomentar la gratuïtat o reducció dels preus de les entrades, posa un seguit de recursos a la disposició de persones de mobilitat reduïda o amb altres discapacitats físiques (visuals o auditives).

De la temporada 2013/14 cal destacar la implicació del Teatre Nacional de Catalunya en el programa. D'una banda, participa en l'organització —juntament amb L'Auditori, el Teatre Lliure, el Mercat de les Flors i el Palau de la Música Catalana— del curs en arts escèniques i música Educa amb l'Art per a educadors i educadores socials, que té per objectiu l'afavoriment de la presència de la música, el teatre i la dansa en la vida quotidiana de les persones i dels col·lectius.

Per altra banda, també és significatiu que el Teatre Nacional de Catalunya hagi destinat la recaptació íntegra de la primera producció de la nova temporada al programa *Apropa Cultura*. L'arrencada de la temporada 2013/14 del Teatre Nacional de Catalunya s'ha produït amb l'espectacle *Taxi... al TNC!*, amb dramaturgia de Lluïsa Cunillé, Josep Maria Miró i Xavier Pujolràs. La recaptació, de més de 45.000 euros, ha estat destinada a accions d'inclusió i apropament dels seus col·lectius al teatre i a la cultura en general.

Taxi...al TNC!,
amb dramaturgia de Lluïsa
Cunillé, Josep Maria Miró i
Xavier Pujolràs

Donació, patrocini i mecenatge: l'alternativa a desenvolupar

La manca d'una llei estatal sobre el patrocini i el mecenatge adaptada a les necessitats actuals no ha estat un obstacle perquè s'hagin implementat accions dirigides a millorar els ingressos en aquests conceptes. Un dels casos més paradigmàtics ha estat la creació de la Liceu Barcelona Opera House US Foundation. Consisteix en una entitat sense finalitat de lucre que té com a objectiu l'establiment de vincles culturals, socials i econòmics entre el Gran Teatre del Liceu i la societat civil nord-americana. Aquest projecte marca l'inici de l'estratègia de mecenatge internacional del teatre, que cerca les aportacions de fons filantròpics procedents dels EUA per al finançament dels projectes artístics del Liceu.

En una altra línia, el Museu Nacional d'Art de Catalunya s'ha beneficiat, durant el 2013, de les campanyes de donació i micromecenatge per incrementar les col·leccions del museu. Així, ha dut a terme una campanya de micromecenatge per a l'adquisició de l'obra *La pregària* (c.1871-1872) de Marià Fortuny, valorada en 45.000 euros pels col·leccionistes privats que l'han custodiada fins ara. L'obra documenta un dels gèneres més importants de la trajectòria artística de Marià Fortuny, l'orientalisme. En aquest dibuix, el pintor de Reus aborda un dels temes més quotidians de la religiositat de l'islam: la pregària a la mesquita.

MARIÀ FORTUNY.
La pregària.
C.1871-1872
Museu Nacional d'Art
de Catalunya.

Gràcies a la iniciativa dels Amics del Museu Nacional, durant 5 mesos (d'abril a setembre), donants privats han anat fent les seves aportacions que han permès que l'obra formi part del patrimoni cultural català. L'obra ha estat adquirida per subscripció popular i donada per la Fundació Amics del MNAC al museu. L'11 de novembre se n'ha celebrat l'acte públic d'agraïment als 241 mecenes que han fet aportacions d'entre 10 i 3.000 euros, a més dels donants anònims que hi han participat a través de les urnes instal·lades al museu.

Els ingressos en concepte de lloguers de les instal·lacions del Palau Nacional per a actes privats també s'han canalitzat en part a l'adquisició d'obres que permeten completar alguns buits en les col·leccions. Un exemple és l'adquisició de l'obra *El santó darcawi de Marràqueix* (c. 1890-1900), del pintor orientalista Josep Tapiró, que s'ha pogut veure a l'exposició temporal «Josep Tapiró. Pintor de Tànger», el 2014.

L'obertura digital dels equipaments millora l'accessibilitat i la interactivitat de les col·leccions del patrimoni cultural català

Els equipaments culturals nacionals comparteixen la prioritat de donar una major visibilitat i accessibilitat al patrimoni cultural català que és custodiat per a la seva preservació, conservació i difusió. Els museus nacionals, l'Arxiu Nacional de Catalunya, la Biblioteca de Catalunya i la Filmoteca de Catalunya, en els respectius àmbits d'actuació, han impulsat en els darrers anys projectes de digitalització del fons per donar resposta als objectius de conservació i difusió dels fons.

Per exemple, el Museu Nacional d'Art de Catalunya va posar en marxa la col·lecció d'art en línia l'any 2010, però la tasca de digitalització dels fons no s'ha aturat. En el període 2012-2013, ha participat amb 22 altres institucions europees, en el projecte [Partage-Plus](#) per posar en línia a través d'Europeana el catàleg d'obres modernistes més ampli que mai s'hagi publicat (unes 75.000 obres). El Museu Nacional, l'única institució que hi participa de l'Estat espanyol, hi ha aportat 2.020 obres de totes les tipologies artístiques, de les quals 100 s'han digitalitzat en 3D.

Transcriu-me!! és el darrer projecte per millorar l'accés als continguts digitals de la Biblioteca de Catalunya

[Transcriu-me!!](#) és una eina de transcripció dels documents manuscrits que arrenca d'una proposta de col·laboració (*crowdsourcing*) adreçada als investigadors i ciutadans en general. Es basa, doncs, en la complicitat entre les institucions i la societat, i rep el suport del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC).

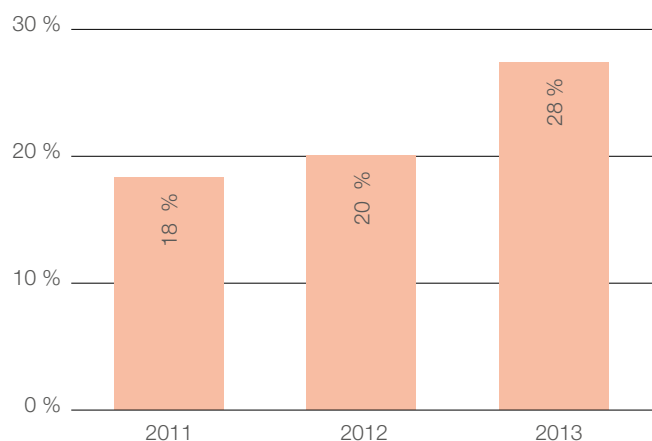
La Biblioteca de Catalunya disposa d'una línia de digitalització de documents patrimonials antics i moderns que posa a l'abast de la comunitat acadèmica i dels ciutadans en el seu conjunt. Alguns són documents manuscrits que no es poden transcriure mitjançant procediments automàtics.

El projecte *Transcriu-me!!* resol aquest dèficit oferint una eina que vol millorar l'accés als continguts digitals que publica la Biblioteca de Catalunya. Les transcripcions acabades s'incorporen periòdicament a les digitalitzacions de la Memòria Digital de Catalunya. A finals del 2013 s'han transcrit 190 documents i 51 estan en procés.

La Biblioteca Digital de la Biblioteca de Catalunya encapçala diferents projectes de digitalització i foment de l'accessibilitat dels documents patrimonials o hi participa:

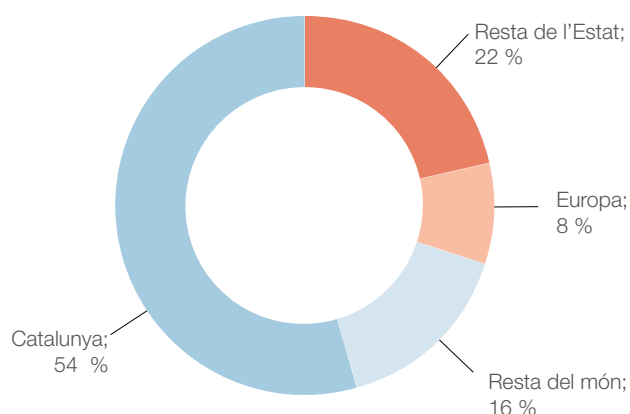
Material de la Biblioteca de Catalunya lliurat electrònicament. 2011-2013

En %

Procedència dels usuaris remots de les col·leccions digitals de la Biblioteca de Catalunya. 2013

En %

- [Arxiu de Revistes Catalanes Antiques](#) (ARCA). El portal d'accés obert que inclou publicacions periòdiques tancades que han estat representatives dins la cultura i la societat catalanes. A finals del 2013 s'hi poden consultar 329 títols, gràcies a la col·laboració de 27 institucions o entitats.
- [Memòria Digital de Catalunya](#) (MDC). El repositori cooperatiu que permet la consulta en accés obert de més de 2 milions d'imatges/documents de 90 col·leccions.
- [Europeana](#). La Biblioteca de Catalunya hi participa com un dels socis col·laboradors. Hi ha aportat més de 18.000 objectes digitals, alhora que ha facilitat la incorporació de les col·leccions de totes les institucions participants en la Memòria Digital de Catalunya, entre d'altres.
- [Revistes Catalanes d'Accés Obert](#) (RACO). El dipòsit obert d'articles a text complet de revistes científiques, culturals i erudites catalanes, consta de més de 158.000 articles de 409 revistes de 74 institucions.
- [Google Llibres](#). Els treballs de digitalització, iniciats el 2009 i acabats el 2012, han abastat els fons de cinc biblioteques catalanes liderades per la Biblioteca de Catalunya: l'Ateneu Barcelonès, Centre Excursionista de Catalunya, monestir de Montserrat i Seminari de Barcelona. En total, s'han fet accessibles a Internet un centenar de miler de llibres, que ha permès la projecció de la cultura catalana a Internet.
- COFRE Preservació digital. La Biblioteca de Catalunya ha implementat un pla de preservació digital que ha de garantir la perdurabilitat dels documents digitals que formen part de la seva col·lecció. Amb aquesta finalitat va entrar en funcionament, el 2011, el repositori de preservació COFRE. A finals del 2013 s'hi han carregat més de 55.000 documents digitals.
- [Patrimoni Digital de Catalunya](#) (PADICAT). Compila, processa i dona accés permanent a la producció digital catalana. En el projecte PADICAT hi col·labora el CSUC amb el suport de la Direcció General de Telecomunicacions i Societat de la Informació.

Els fons gràfics i documentals de la biblioteca de la Filmoteca de Catalunya, accessibles en un nou repositori digital

La Filmoteca de Catalunya ha posat en marxa el nou repositori digital, que permet consultar en línia els fons gràfics i documentals de la Biblioteca del Cinema. Entre els fons que són consultables hi ha: fotografies, cartells, programes de mà, cartelleres, revistes catalanes històriques de cinema, llibres, guions, novel·les cinematogràfiques i fons personals i d'empresa.

Actualment inclou 17.326 documents, continguts que s'aniran enriquint progressivament amb altres materials documentals i bibliogràfics. Entre els fons més destacats, hi ha les revistes *Arte y Cinematografía*, *El Cine*, *Mundo Cinematográfico* o *Popular Film*, publicades abans de la Guerra Civil; els fons patrimonials d'Adrià Gual i els germans Baños; cartells de Macari; fotografies de l'estudi Sabaté, i llibres editats durant la primera meitat del segle xx.

El repositori digital de la Filmoteca de Catalunya té com a objectius recollir, difondre i preservar el patrimoni digital cinematogràfic de la Filmoteca de Catalunya. En aquest primer any de funcionament, ha rebut un total de 6.715 consultes.

El projecte CreativeCH: transmissió del patrimoni industrial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya a través de les noves tecnologies

CreativeCH és un projecte europeu que enforteix la cooperació i la innovació mútua entre institucions en els àmbits del patrimoni cultural digital, de la ciència i la tecnologia, i de les indústries culturals i creatives. El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) és el responsable de liderar i coordinar els esdeveniments locals que, a l'entorn de la ciència i la tecnologia vinculades al patrimoni, la cultura, l'educació i el turisme, les institucions participants emprenen per al desenvolupament territorial. El mNACTEC coordina les propostes específiques de tres ciutats europees: Prato (Itàlia), Salzburg (Àustria) i Timisoara (Romania).

El principal objectiu de la participació del mNACTEC en el projecte és transmetre els valors del patrimoni industrial a la gent jove utilitzant les tècniques i el llenguatge del moment, com són la realitat augmentada i la comunicació a través de telèfons intel·ligents. El jovent participa en el desenvolupament d'una visió crítica de la percepció del patrimoni: és integrat en la concepció, el desenvolupament i l'avaluació de les accions del projecte. Amb aquest objectiu, el 2013, el mNACTEC ha impulsat principalment dues accions:

- *Fotocroma del mNACTEC*. Consisteix en una instal·lació de croma que integra les imatges dels visitants amb escenes del patrimoni industrial de Terrassa. A través d'una tauleta, els visitants poden seleccionar l'escenari desitjat (des de fotos antigues fins a les millors peces del museu), fer fotografies, descarregar-les i compartir-les amb els amics a les xarxes socials. A més, el Fotocroma és accessible a través de l'aplicació del Museu per als telèfons intel·ligents. Més de 800 visitants l'han provat, amb més de 1.800 fotografies i una puntuació de 8,7 sobre 10.

- *Concurs Audiovisual EGAREC*. S'ha impulsat aquest primer concurs de vídeos que busca noves mirades del patrimoni, el modernisme i la ciència i la tècnica. La inspiració sorgeix de les atraccions turístiques més significatives de Terrassa, siguin del mNACTEC, de la Fira Modernista de Terrassa o del Patrimoni Industrial de Terrassa.

Per altra banda, s'han organitzat dos tallers amb participació d'experts internacionals. El primer, «Cultural/Industrial Heritage», s'ha fet al mNACTEC de Terrassa en el context de l'XI Fira Modernista. El segon, «Business models for Creative Cooperation», s'ha fet a Pilsen (República Txeca) en el marc de la preparació de la ciutat com a capital europea de la cultura. Finalment, també s'ha participat en el taller «Internationalisation and localization of heritage content» que ha estat organitzat per PIN (Itàlia) com una activitat de la conferència EVA Florence.

El Museu Nacional Arqueològic de Tarragona col·labora amb l'Associació Amical Viquipèdia i l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona dins del projecte wikiArs

El projecte wikiArs és una iniciativa del moviment Wikimedia, que se situa a la intersecció de la iniciativa GLAMwiki –que involucra el sector cultural: galeries, biblioteques, arxius, museus, entitats i administracions– i de les iniciatives de wikiEducació. Així doncs, pretén involucrar les escoles d'art i disseny en projectes Wikimedia, proposant que els seus estudiants puguin aportar imatges o continguts a Wikipedia i altres projectes de cultura lliure.

A Tarragona s'hi duu a terme un projecte que implica l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tarragona, el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona i l'Associació Amical Viquipèdia. L'objectiu és que els estudiants puguin fer, a través d'un conveni de pràctiques, imatges il·lustratives de temes històrics que puguin ser utilitzades, amb una llicència lliure, a Viquipèdia i altres publicacions. En aquest projecte hi han participat quatre alumnes de l'EADT i els tutors acadèmics corresponents, membres de l'Amical Viquipèdia i el MNAT, que ha fet l'assessorament temàtic i la proposta de definició dels encàrrecs següents:

- Il·lustració hipotètica de l'estàtua d'August del recinte de culte imperial de Tàrraco, a partir del fragment del dit d'una estàtua colossal de marbre, localitzat a les excavacions portades a terme a la catedral de Tarragona.
- Tres il·lustracions dels banys de la Vil·la Romana dels Munts (Altafulla): una escena a la piscina frigidària, una escena a les latrines i una del funcionament de la zona calefactada de l'edifici.
- Tres escenes de cacera a la tardoromanitat, a partir del mosaic de la cúpula de Centcelles (Constantí).

Els museus renoven les col·leccions permanents i incorporen nous recursos museogràfics

La renovació de les exposicions permanents dels museus implica millores en l'articulació dels discursos museogràfics, que es completa així que s'integren noves obres dins de les col·leccions i se n'amplia el coneixement. Les millores en les col·leccions i la seva presentació museogràfica impliquen alhora una valoració dels elements patrimonials, esforços que també s'orienten a l'increment de l'ús i del coneixement d'aquestes peces per part de la població.

El Museu d'Història de Catalunya, dins les actuacions de manteniment i renovació de l'exposició permanent, ha actualitzat una part dels espais dedicats a la presència romana a Catalunya. S'ha fet un èmfasi especial en la renovació d'elements interactius i en la incorporació de nous objectes per acompanyar el discurs històric.

JOAN PLANELLA
La nena obrera. 1889.
Museu d'Història
de Catalunya

Aquesta renovació s'ha acompanyat també amb la incorporació d'un peu d'altar del segle VII, provinent de Santes Creus (Aiguamúrcia). Es tracta d'una peça de marbre blanc que exemplifica la introducció de motius cristians als temples. Aquest objecte s'ha exposat a l'espai dedicat a la romanitat cristiana, on s'han incorporat nous plafons gràfics, un dels quals mostra una imatge aèria espectacular de la ubicació de la Bàrcino romana en la ciutat actual.

Per altra banda, el Museu d'Història de Catalunya també ha adquirit l'obra *La nena obrera* (1889) del pintor Joan Planella. És una obra emblemàtica dins del corrent artístic del realisme social del segle XIX: esdevé una imatge selecta del treball infantil femení en la indústria tèxtil. Aquesta obra és una segona versió que, sobre el mateix tema, va fer Joan Planella i va ser premiada amb la tercera medalla a l'Exposició Nacional de Belles Arts de 1884 i va figurar a l'Exposició Universal de Barcelona de 1888 amb un gran èxit. Fins ara en mans de col·leccionistes privats, ha estat adquirida en una subhasta.

La renovació dels espais museístics també ha estat un dels objectius del Museu d'Arqueologia de Catalunya. Aquest any s'han fixat les millores en l'exposició permanent, concretament de la sala dedicada als ibers. La nova museografia s'estructura en diferents àmbits: Els ibers a Catalunya; Una civilització urbana; L'organització política i social; Una societat lligada a la terra; Les creences; Un art sobri; Els ibers a la resta de la península Ibèrica, i La transformació d'un poble.

Sepulcre de les Estacions,
segle IV dC. Museu
d'Arqueologia de Catalunya,
Sant Pere de Galligants
(Girona)

Igualment, la seu del Museu d'Arqueologia de Catalunya a Girona ha desenvolupat treballs de renovació de l'exposició permanent, concretament en els espais de les naus laterals de Sant Pere de Galligants. En relació a aquesta seu, és significativa la tasca del laboratori de restauració, pel qual ha passat el *Sepulcre de les Estacions*, una peça excepcional esculpida en marbre blanc de Carrara, de gran interès històric i artístic per la complexa iconografia que s'hi representa.

Per la seva banda, el Museu Nacional d'Art de Catalunya ha obert una nova sala dins de la col·lecció permanent. Es tracta d'una selecció de nou mobles i un seguit d'aquarel·les de Gaspar Homar i Joan Busquets. Els projectes i mobiliari modernistes d'aquests dos ebenistes-decoradors han permès donar a conèixer els gustos de la burgesia catalana de l'època. Aquesta mostra ha estat possible gràcies al programa *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau for Europeana*, que ha comportat la digitalització prèvia d'aquest fons modernista per fer-lo accessible al públic.

Altrament, el Museu Nacional d'Art de Catalunya ha comptat amb la incorporació d'una obra propietat del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, que ha estat cedida en dipòsit. Es tracta del mural que Joan Miró i el ceramista Joan Gardy Artigas van fer el 1978 per a la seu de la casa IBM, que més tard seria la seu del Departament d'Ensenyament. Aquest mural de quasi 9 metres d'amplada i 2 d'alçada i format per 406 rajoles s'ha instal·lat a la Sala de la Cúpula. En el trasllat de l'obra hi ha participat també l'equip del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya.

Finalment, el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya també ha obert un nou espai expositiu ubicat al vestíbul del museu. Aquest espai acollirà exposicions temporals dedicades a empreses centenàries catalanes que actualment encara són actives. L'exposició «Potassa a Súria. 100 anys», que té l'empresa Iberpotash dedicada a l'explotació minera com a fil conductor, ha obert aquesta nova oferta museogràfica.

*Interiors del Modernisme:
Gaspar Homar i Joan Busquets,
la nova sala del Museu Nacional
d'Art de Catalunya*

El Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya promou dues noves especialitats: la de Conservació Preventiva i la de Document, Obra Gràfica i Fotografia

La incorporació de dues noves especialitats en l'àmbit de la conservació-restauració d'obres d'art ha ampliat el catàleg de serveis del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya en els àmbits de la Conservació Preventiva i del Document, Obra Gràfica i Fotografia. Ambdues línies de treball s'estan consolidant i ja han donat els seus fruits. El desenvolupament en matèria d'especialitats ha estat possible gràcies als espais multifuncionals de què es disposa, però sobretot pel fet d'haver orientat els recursos a dotar el Centre de nous equips, com per exemple el nou taller de Document, i el fet de disposar de nous professionals especialitzats per dur-les a terme.

Des que s'ha posat en marxa l'especialitat de Conservació Preventiva, s'han dut a terme nombroses actuacions, entre les quals destaquen els assessoraments en el disseny de vitrines, la implementació de projectes museogràfics i la revisió de propostes d'il·luminació en edificis històrics. També s'han coordinat moviments i trasllats d'obres, i s'ha fet el seguiment de l'estat de conservació d'obres significatives, com per exemple el *Tapís de la Creació*, per avaluar la idoneïtat del nou espai expositiu.

Actualment, s'estan portant a terme actuacions de conservació preventiva i curativa de col·leccions, a llarg termini, com és el cas del fons de l'Autoritat Portuària de Barcelona o la Col·lecció de Carrosses Fúnebres de Cementiris de Barcelona. Destaca també la col·laboració amb el Museu del Disseny de Barcelona —que serà inaugurat properament— en l'àmbit de la gestió de la col·lecció en matèria de conservació. Així mateix, s'ha iniciat una col·laboració amb el Bisbat d'Urgell per participar en el projecte de remodelació del Museu Diocesà d'Urgell. Finalment, també s'ha iniciat una col·laboració amb el Cos de Bombers de la Generalitat, per promoure la formació dels principals gestors del patrimoni en matèria d'actuació en casos d'emergències.

Per altra banda, l'especialitat de Document, Obra Gràfica i Fotografia abasta obres documentals històriques i artístiques en suport paper, papir o pergamí, com poden ser llibres, lligalls, cartells, ventalls, manuscrits, gravats, dibuixos en qualsevol tècnica artística, fotografies, etc. Tot i el poc temps d'existència d'aquesta especialitat, ja hi han passat obres d'importància cabdal, com la butlla pontifícia del papa Silvestre II, un privilegi papal escrit sobre papir procedent de l'Arxiu Capítular d'Urgell.

En un altre àmbit, la complexitat del procés de conservació-restauració de la portalada gòtica de l'església de Sant Salvador de Vilanova de Meià exemplifica la nova tendència en la restauració d'elements escultòrics integrats als monuments i de conjunts arquitectònics orna-

Actuació de conservació-restauració de la portalada gòtica de l'església de Sant Salvador de Vilanova de Meià (Noguera), 1327

mentals. En qualsevol cas, el Centre té una dilatada trajectòria en la conservació-restauració d'obres escultòriques en pedra, ja que tradicionalment ha actuat en obres provinents del patrimoni eclesiàstic, civil, museogràfic i arqueològic en forma d'escultures exemptes, retaules, etc.

El cas de la portalada de l'església de Sant Salvador ha estat una obra complexa que defineix clarament aquesta nova línia de treball del Centre, definida pel màxim respecte envers l'obra original. Aquesta és una de les joies arquitectòniques més singulars de Catalunya, el primer exemple de gran portalada gòtica que es va bastir a les terres de Lleida, construïda per un dels primers tallers del gòtic radiant. Després de totes les vicissituds històriques que ha viscut, hi havia zones en què la pedra s'havia degradat en profunditat.

El procés de conservació-restauració ha tingut el repte d'oferir una lectura visualment entenedora del que havia estat la portalada gòtica, sense reposar-ne cap fragment amb pedra nova. El fet que l'estabilitat estructural de la portalada estigués garantida ha facilitat l'aposta del Centre per aquest tractament de les llacunes, a fi de mantenir la unitat estètica i matèrica del conjunt. En síntesi, el Centre sempre ha optat per evitar les aventures reintegradores que en altres contextos s'han dut a terme amb certa lleugeresa.

En aquesta mateixa línia, s'han fet actuacions de conservació-restauració a les portades de les esglésies de l'Assumpció de Còll (Vall de Boí) i de Sant Pere de Navata (Baix Empordà). En aquesta darrera, per exemple, les tasques de neteja, consolidació i presentació final han requerit l'ús de materials amb característiques similars als originals; el criteri que ha regit l'actuació ha estat l'arqueològic, que ha primat la tasca conservativa i preventiva.

Del conjunt d'actuacions de conservació-restauració dutes a terme durant el 2013, també destaquen:

- Les peces de l'actual Museu del Disseny de Barcelona, provinents de l'antic Museu de les Arts Decoratives.
- Els béns mobles del Pavelló de l'Administració de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona. Les peces intervingudes han estat de diverses tipologies: làmpades, mobiliari, una pintura sobre tela, un teixit antic de frontal d'altar, etc.
- El bust reliquiari de plata de sant Pere apòstol, obra de Francesc Via per a l'església prioral de Sant Pere de Reus.
- El retaule de la Mare de Déu del Roser de l'església de Sant Martí de Montclar (Berguedà), una obra del segle XVIII atribuïda a Francesc Pujol.
- Quant a les actuacions de conservació preventiva, el Centre ha donat assessorament sobre el projecte de museïtzació d'una capella lateral de l'església de Sant Esteve d'Olot, i també sobre les col·leccions de l'Autoritat Portuària de Barcelona.

El Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya, un nou equipament per a la preservació del patrimoni fílmic

Si l'any 2012 es va obrir al públic la nova seu de la Filmoteca al barri del Raval de Barcelona, el 2013 ha estat l'any de la inauguració del nou Centre de Conservació i Restauració (2CR) al Parc Audiovisual de Terrassa. Té com a missió la conservació del patrimoni fílmic i representa un canvi rellevant, no només per la modernització de les instal·lacions, sinó perquè actualitza el projecte de conservació del cinema català en l'actual entorn digital. El 2CR respon als objectius següents:

- Recuperar el cinema històric català perdut, mitjançant la promoció d'investigacions i recerques nacionals i internacionals, i la implementació de polítiques de conservació en el cinema actual.
- Conservar la col·lecció fotoquímica a través dels instruments necessaris i la col·lecció digital amb la implementació d'un sistema NAS (*network attached storage*).
- Estudiar la col·lecció, catalogar-la i promoure la investigació del cinema català arreu.
- Difondre, posar en valor la col·lecció, a escala nacional i internacional, mitjançant la promoció de l'accessibilitat a les col·leccions, la presentació de còpies a filmoteques i festivals, i l'edició de DVD.

L'equipament disposa de 2.250 m² distribuïts en dues plantes. La planta soterrània està destinada a la conservació del material fotoquímic, amb 18 càmeres de fred. A la planta baixa hi ha espais de treball, tant per als materials fotoquímics com per als digitals.

La coincidència de la introducció del cinema digital amb la construcció del 2CR ha permès elaborar una estratègia per assumir els reptes que planteja la nova tecnologia digital en termes de conservació, restauració i difusió. D'aquesta manera, la institució està preparada per evitar la pèrdua del patrimoni fílmic que provoca un canvi tecnològic: per exemple, el pas del cinema mut al sonor va provocar la pèrdua del 90 % de la producció catalana anterior al 1930.

2CR, Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya, al Parc Audiovisual de Terrassa

Dos nous museus augmenten fins a 26 els membres del Sistema Territorial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

El Sistema Territorial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya ha incorporat el Centre d'Interpretació del Ferrocarril de Móra la Nova i el Museu de la Mecanització Agrària Cal Trepat de Tàrraga. D'aquesta manera, ja són 26 els museus i centres patrimonials que componen el Sistema i el situen com el referent dels llocs més rellevants i destacats del patrimoni industrial, científic i tècnic de Catalunya.

El Centre d'Interpretació de Móra la Nova se situa a les antigues instal·lacions ferroviàries, on hi havia un dels dipòsits de locomotores de vapor més importants d'Espanya, amb 100 locomotores i 1.000 treballadors. S'ha recuperat l'edifici de l'enclavament, que acull un dels primers sistemes de control d'estacions electromecànics d'Europa, el pont giratori de 23 metres i les antigues cotxeres de carruatges, actualment un taller de restauració de vehicles.

Cal Trepat és testimoni i protagonista de la mecanització agrària, deguda al procés de transformació i mecanització del camp a Catalunya. En aquesta antiga fàbrica s'hi fabricaven i comercialitzaven les emblemàtiques màquines agrícoles J. Trepat: garbelladores, dalladores, lligadores i altres. Durant la dècada del 1930 s'hi van construir tretze de les dinou naus actuals. El museu dóna valor al passat industrial del municipi i serà un recurs turístic i dinamitzador per a la comarca.

Per altra banda, el 2013 també s'han inaugurat les noves instal·lacions del Museu de les Mines de Bellmunt del Priorat. Els nous espais inclouen la rehabilitació de dues de les naus de l'antiga foneria de la Mina Eugènia i la construcció d'un edifici de nova planta, que acull la recepció, la botiga del complex, l'administració del museu i també un espai audiovisual sobre el procés metal·lúrgic que es duia a terme a la foneria. L'exposició permanent «Tres mil anys d'història minera» analitza la història minera de plom de la zona, des dels seus orígens fins al tancament de les instal·lacions, a la dècada del 1970.

Façana del Museu de la Mecanització Agrària «Cal Trepat» de Tàrraga

La Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, CaixaForum i Fira de Barcelona promouran un gran espai cultural conjunt a Montjuïc

Els màxims representants del Departament de Cultura, del Museu Nacional d'Art de Catalunya, de l'Ajuntament de Barcelona, de la Fundació "la Caixa" i de la Fira de Barcelona han signat un acord de col·laboració per a la promoció d'un complex museístic a la muntanya de Montjuïc. El projecte preveu una actuació de rellevància per a l'ordenació urbanística de Montjuïc, incidint en la seva excepcionalitat com a muntanya dels museus, del lleure i de l'esport.

L'acord suposa crear una xarxa dedicada a la cultura aprofitant la concentració d'equipaments museístics i culturals de primer ordre internacional a la zona. L'objectiu és definir un gran espai cultural i patrimonial i dur a terme una gestió integral de la programació, la comercialització i la projecció internacional.

Una de les peces angulars és el Museu Nacional d'Art de Catalunya, el qual es vol dotar d'un centre amb major capacitat d'actuació. Com a museu de capçalera del sistema de museus d'art catalans, darrerament ha ampliat el relat cronològic, per la qual cosa requereix de nous espais museístics.

Acte de signatura
de l'acord de col·laboració

En la xarxa museística hi haurà també el CaixaForum Barcelona que, des de la inauguració l'any 2002, ha estat visitat per més de 8 milions de persones i s'ha consolidat com un referent en el camp de l'art i la cultura. Per la seva banda, la Fira de Barcelona forma part de la gènesi del recinte de Montjuïc des de l'Exposició Universal de 1929. La celebració de la majoria dels seus salons al recinte de Gran Via permet una redefinició estratègica dels palaus que conformen les instal·lacions de Montjuïc.

Aquest espai de referència a la muntanya de Montjuïc es completa amb la Fundació Mies van der Rohe. A més d'atendre la conservació i el coneixement del Pavelló Mies van der Rohe, dissenyat per l'arquitecte alemany per a l'Exposició Universal del 1929, la Fundació impulsa el debat, la difusió i la sensibilització sobre temes d'arquitectura i urbanisme contemporanis.

Les parts coincideixen en la necessitat de destinar els pavellons d'Alfons XIII i Victòria Eugènia, gestionats fins ara per Fira de Barcelona, a finalitats museístiques. A més, es deixa la porta oberta a altres iniciatives que permetin completar aquesta nova oferta. El projecte vol dibuixar al peu de la muntanya de Montjuïc la futura "Esplanada dels Museus", que espera convertir-se en un dels recintes museístics més importants d'Europa, a la manera d'altres ja existents com l'illa dels Museus a Berlín (Museumsinsel Berlin), el barri dels museus a Viena (MuseumsQuartier Wien) o el districte artístic de Munic (Kunstareal München).

Els equipaments a l'encreuament entre l'educació i la cultura: la *Guia d'activitats culturals educatives* ofereix més de 300 propostes per al curs 2013-14

El Departament de Cultura ha elaborat la [Guia d'activitats culturals educatives 2013-2014](#), en què es recopilen més de 300 activitats educatives dels principals equipaments culturals amb participació de la Generalitat de Catalunya. La guia, que es publica per segon any consecutiu, vol ser un instrument per a la comunitat docent a l'hora de programar les sortides relacionades amb la cultura que duren a terme durant el curs i una eina perquè les famílies puguin conèixer l'oferta educativa que les institucions culturals ofereixen.

La publicació inclou activitats per als diversos nivells educatius, des de l'educació infantil fins a la universitat o escoles d'adults. Entre les més de 300 activitats recopilades, hi ha: tallers, visites, espectacles, concerts, itineraris, xerrades i treballs de recerca. Enguany s'hi incorporen nous equipaments: el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT), el Museu d'Art de Girona, el Museu de Lleida Diocesà i Comarcal, el Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC), així com les activitats relacionades amb la llengua organitzades pel Departament de Cultura.

La guia inclou enguany les activitats dels equipaments següents: Museu d'Arqueologia de Catalunya, Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, Museu d'Història de Catalunya i els monuments que gestiona, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, Museu d'Art Contemporani de Barcelona, Museu d'Art de Girona, Museu de Lleida Diocesà i Comarcal, Biblioteca de Catalunya, Filmoteca de Catalunya, Arxiu Nacional de Catalunya, Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, Teatre Nacional de Catalunya, Teatre Lliure, Palau de la Música Catalana, L'Auditori, Gran Teatre del Liceu, Mercat de les Flors - Dansa i Arts del Moviment, Institució de les Lletres Catalanes i Departament de Cultura (patrimoni i llengua catalana).

La creació d'un catàleg únic d'activitats educatives als monuments, museus i jaciments, i d'una oficina única de reserva d'entrades per a totes les activitats són dos dels serveis bàsics que oferirà l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural a partir del 2014.

Experts internacionals es reuneixen a Barcelona per parlar sobre les guerres interestatals i el domini polític de la Mediterrània en l'antiguitat clàssica

Els millors experts nacionals i internacionals s'han reunit del 23 al 25 de maig al Museu d'Arqueologia de Catalunya amb motiu de la primera conferència internacional [Multipolarity and Warlordism in the Ancient Mediterranean \(cent. IV-I BCE\)](#). Ha estat organitzada per la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats de la Universitat Autònoma de Barcelona (ICREA), amb la col·laboració del Museu d'Arqueologia de Catalunya.

L'objectiu de la conferència ha estat avançar en el coneixement i fomentar el debat acadèmic en el marc dels estudis històrics i arqueològics de la Mediterrània antiga. De forma específica, el nucli del debat s'ha situat en dues qüestions relacionades entre si: la multipolaritat en les relacions internacionals dels darrers quatre segles abans de l'era i el conflicte interestatal i el fenomen dels «senyors de la guerra» o *condottieri*. Un dels interessos ha estat trobar noves propostes interpretatives que poguessin donar sortida a les preocupacions actuals: analitzar l'impacte de la guerra i les relacions interestatals en les hegemònies mundials del món modern.

La realitat mundial actual afecta la interpretació moderna que fem del passat, fins i tot del passat llunyà i remot com és l'antiguitat clàssica. Estudis recents de dos dels participants al congrés, Arthur Eckstein (Universitat de Maryland) i Nicholas Purcell (Universitat d'Oxford), han plantejat qüestions controvertides amb relació al debat teòric sobre la multipolaritat, la connectivitat i la guerra interestatal. A més, la interpretació del paper dels «senyors de la guerra» o *condottieri* en la promoció dels esforços bèl·lics interestatals gairebé no s'ha aplicat al món clàssic. Aquest debat pretén, doncs, estendre aquesta teoria a períodes anteriors, com l'època hel·lenística a Grècia i Àsia Menor, o l'expansió cartaginesa i romana republicana cap a l'oest.

ICREA Conference on Multipolarity and Warlordism in the Ancient Mediterranean (cent. IV-I BCE)

Museus arqueològics europeus es troben a Barcelona per treballar en projectes d'exposició conjunts

Els dies 21 i 22 de març s'ha fet una trobada dels membres de l'European Exhibition Network a les instal·lacions del Museu d'Arqueologia de Catalunya a Barcelona. Aquesta xarxa, creada al juny del 2011, es compon d'un grup de museus europeus d'àmbit historicoarqueològic que té com a objectiu la cooperació internacional en la creació i l'intercanvi d'informació sobre projectes compartits o relacionats, així com afavorir l'intercanvi de col·leccions pròpies en la producció d'exposicions abastables entre les institucions. Durant les reunions s'ha treballat en el futur de la xarxa i en la compartició d'experiències i projectes per estimular la cooperació en aquests moments de crisi.

El Museu d'Arqueologia de Catalunya forma part d'aquesta xarxa des del gener del 2012. Actualment es compon també del LandesMuseum de Linz (Àustria), el Medelhäus Museet d'Estocolm (Suècia), l'Historisches Museum de Pfalz Speyer (Alemanya), el Drents Museum d'Assen (Holanda), el Museu Arqueològic d'Alacant (Espanya), el Landesmuseum für Vorgeschichte a Halle (Alemanya), el National Wales Museum (Regne Unit) i el National Museum of Liechtenstein.

La Filmoteca de Catalunya ha acollit el 69è Congrés de la Federació Internacional d'Arxius Fílmics

Del 21 al 27 d'abril, la Filmoteca de Catalunya ha organitzat el [69è Congrés de la Federació Internacional d'Arxius Fílmics \(FIAF\)](#). Aquest esdeveniment ha estat una plataforma excel·lent de projecció internacional de la institució, amb la presentació als professionals del sector dels nous equipaments del Raval i el Centre de Conservació i Restauració de Terrassa. Al Congrés hi han estat presents 398 professionals de 99 filmoteques adscrites a la FIAF, procedents de 61 països, a més d'acadèmics, estudiants, mitjans de comunicació, etc.

La FIAF va ser fundada el 1938 amb l'objectiu de conservar, preservar i difondre materials fílmics que constitueixen el patrimoni documental, artístic i històric del cinema. Actualment en formen part 154 institucions d'una vuitantena de països. La Filmoteca de Catalunya és membre actiu de la FIAF des de l'any 1992 i, des de 2011, el seu director Esteve Riambau ocupa una vicepresidència en el Comitè Executiu.

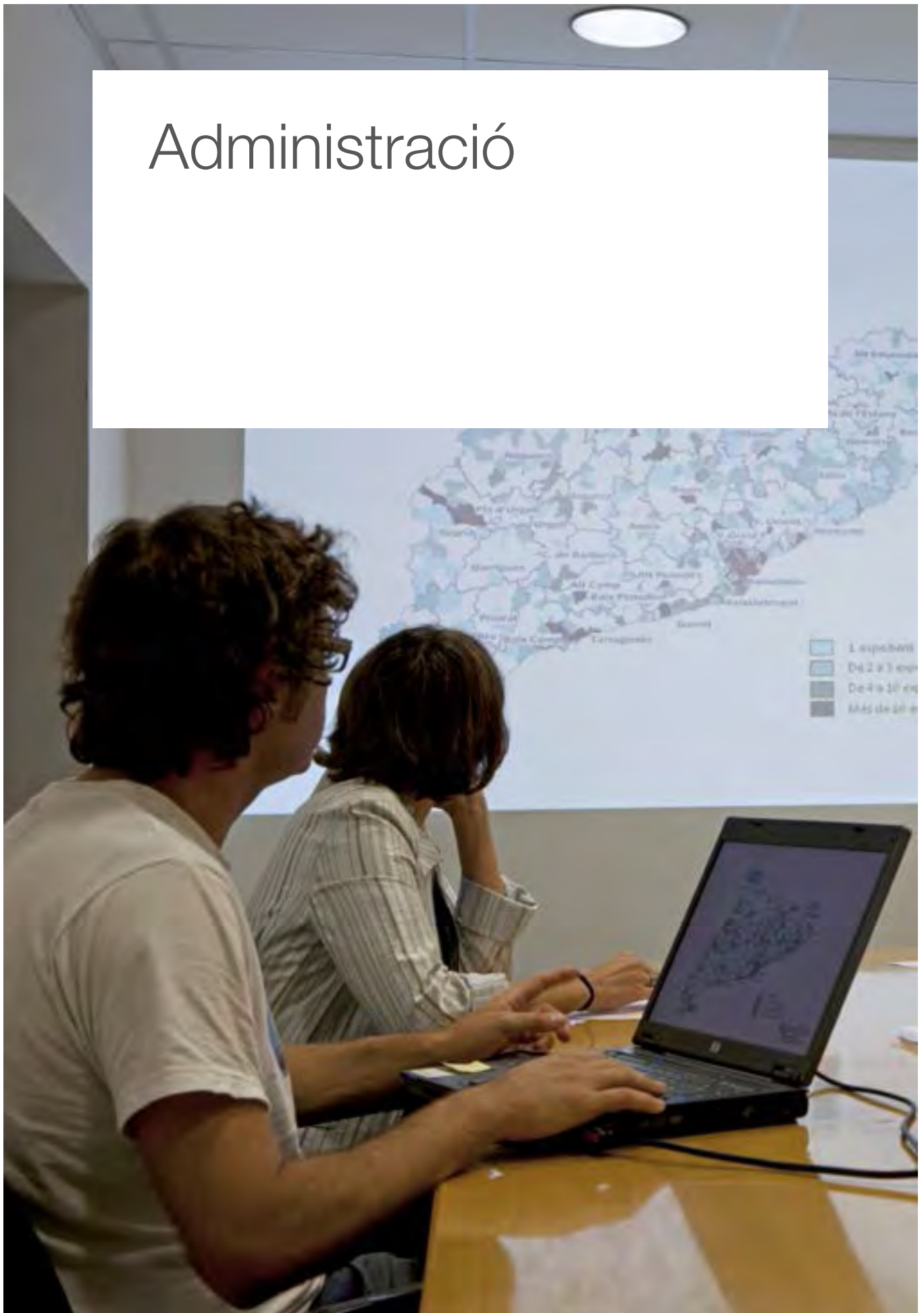
Els congressos anuals reuneixen la comunitat internacional d'arxius d'imatges en moviment i es converteixen en espais de debat i d'intercanvi d'experiències sobre temes culturals, administratius, jurídics i també científics. Aquest any, un simposi ha tractat el tema de les multiversions, que ha reunit 24 comunicacions representatives de les investigacions fetes per acadèmics i arxivistes.

Per altra banda, les sessions tècniques han abordat el futur de les filmoteques com a organismes de preservació del patrimoni fílmic quan, a partir del 2015, els laboratoris deixin de produir pel·lícules cinematogràfiques. La FIAF s'ha adherit a la campanya perquè la pel·lícula cinematogràfica sigui declarada patrimoni universal de la UNESCO.

Assistents al 69è Congrés de la FIAF. Barcelona 2013

Assistents	Nombre
Congressistes FIAF	398
Acadèmics	17
Estudiants	19
Acreditats comercials	19
Mitjans de comunicació	12
Total	465

Administració

Pressupost

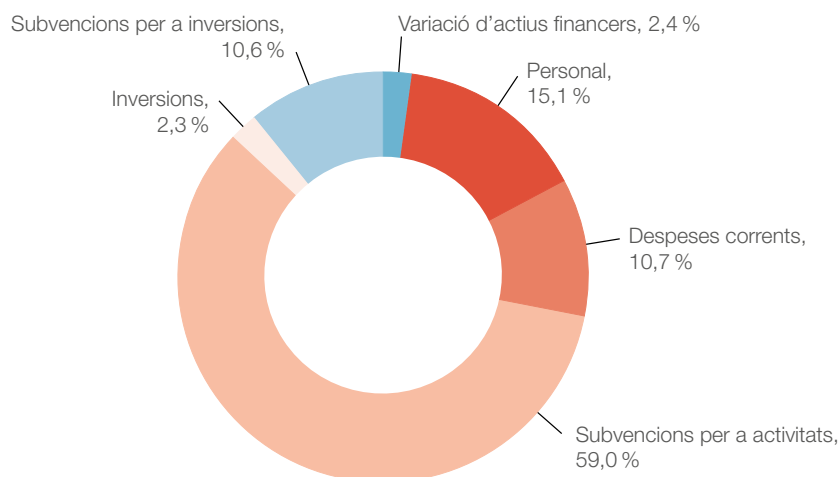
Pressupost aprovat i executat del Departament de Cultura. 2013

En euros

Despeses per capítols	Aprovat	%	Executat	%	Grau d'execució
Cap. I. Despeses de personal	32.698.316,26	15,1	31.066.303,04	15,1	95,0
Cap. II. Despeses corrents	24.875.090,46	11,5	21.912.165,05	10,7	88,1
Cap. IV. Subvencions per a activitats	120.270.671,83	55,6	121.241.583,59	59,0	100,8
Cap. VI. Inversions	6.564.477,85	3,0	4.679.416,4	2,3	71,3
Cap. VII. Subvencions per a inversions	20.537.384,46	9,5	21.837.016,99	10,6	106,3
Cap. VIII. Variacions d'actius financers	11.259.198,69	5,2	4.913.987,62	2,4	43,6
Total	216.205.139,55	100,0	205.650.472,72	100,0	95,1

Pressupost executat del Departament de Cultura, per capítols. 2013

En %

Pressupost executat pel Departament de Cultura, per unitats de gestió i direcció. 2013

Despeses per capítols	Cap. I	Cap. II	Cap. IV	Cap. VI	Cap. VII	Cap. VIII	Total	%
SG	31.066.303,04	14.580.384,55	70.335.137,96	441.025,37	5.226.523,67	4.913.987,62	126.563.362,21	61,5
DGCEC	-	1.685.166,93	16.590.904,74	1.352.554,10	10.447.633,50	-	30.076.259,27	14,6
DGABMP	-	2.637.412,68	10.105.162,16	2.873.355,21	5.409.888,80	-	21.025.818,85	10,2
DGCPAAC	-	221.328,88	3.914.001,85	4.135,28	676.197,49	-	4.815.663,50	2,3
DGPL	-	2.787.872,01	20.296.376,88	8.346,47	76.773,53	-	23.169.368,89	11,3
Total	31.066.303,04	21.912.165,05	121.241.583,59	4.679.416,43	21.837.016,99	4.913.987,62	205.650.472,72	100,0
%	15,1	10,7	59,0	2,3	10,6	2,4	100,0	

SG – Secretaria General

DGCEC – Direcció General de Creació i Empreses Culturals

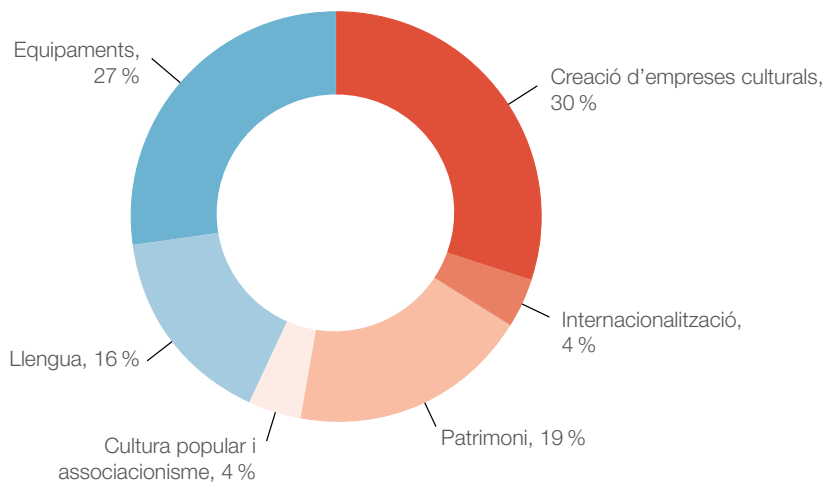
DGABMP – Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

DGCPAAC – Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals

DGPL – Direcció General de Política Lingüística

Pressupost executat del Departament de Cultura, per eixos. 2013

En %

Transferències a grans equipaments i organismes culturals de Catalunya, executades per la Secretaria General. 2013

Beneficiari	Capítol IV	Capítol VII	Capítol VIII	Total
Ens adscrits (transferències internes)				
Institut Català de les Empreses Culturals	26.580.677,19	300.100,00	-	26.880.777,19
Consell Català de la Cultura i de les Arts	1.152.057,95	-	2.160,00	1.154.217,95
Teatre Nacional de Catalunya SA	7.086.809,71	-	7.773,02	7.094.582,73
Museu Nacional d'Art de Catalunya	4.871.744,02	1.049.095,35	-	5.920.839,37
Institució de les Lletres Catalanes	1.176.013,83	9.510,00	-	1.185.523,83
Consorci del Teatre Fortuny de Reus	486.427,57	-	-	486.427,57
Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural	2.112.003,21	-	-	2.112.003,21
Ens participats de forma no majoritària				
Institut Ramon Llull	6.049.680,17	-	-	6.049.680,17
Consorci de l'Auditori i l'Orquestra	4.623.742,47	-	-	4.623.742,47
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	2.789.264,86	161.606,88	-	2.950.871,74
Consorci del Palau de la Música Catalana	1.099.616,73	-	-	1.099.616,73
Altres organismes culturals				
Liceu de Barcelona (Consorci i Fundació)	8.013.230,19	244.790,52	747.342,51	9.005.363,22
Teatre Lliure	1.994.437,15	886.235,42	-	2.880.672,57
Mercat de les Flors	1.142.354,88	1.250.000,00	-	2.392.354,88
Fundació Joan Miró	425.617,22	946.956,38	-	1.372.573,60
Fundació Antoni Tàpies	417.373,29	378.229,12	-	795.602,41
Institut d'Estudis Catalans	272.441,72	-	4.137.917,66	4.410.359,38
Altres transferències i subvencions	41.645,80	-	18.794,43	60.440,23
Total	70.335.137,96	5.226.523,67	4.913.987,62	80.475.649,25

Pressupost consolidat executat pel Departament de Cultura i els seus ens, per capítols i per òrgans de gestió. 2013 (1)

Òrgans de gestió	CAP. I	CAP. II	CAP. III	CAP. IV	CAP. VI	CAP. VII	CAP. VIII	CAP. IX	Total
Secretaria General	11.163.103,34	14.580.384,55	—	70.335.137,96	441.025,37	5.226.523,67	4.913.987,62	—	106.660.162,51
Secretaria General (inclou Conselleria i Direcció de Serveis) (1)	11.163.103,34	14.580.384,55	—	26.869.404,48	441.025,37	3.867.818,32	766.136,94	—	57.687.873,00
Transf. Institució de les Lletres Catalanes	—	—	—	1.176.013,83	—	9.510,00	—	—	1.185.523,83
Transf. Institut Català de les Empreses Culturals	—	—	—	26.580.677,19	—	300.100,00	4.137.917,66	—	31.018.694,85
Transf. Consell Nacional de la Cultura i de les Arts	—	—	—	1.152.057,95	—	—	2.160,00	—	1.154.217,95
Transf. Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural	—	—	—	2.112.003,21	—	—	—	—	2.112.003,21
Transf. Teatre Nacional de Catalunya, SA	—	—	—	7.086.809,71	—	—	7.773,02	—	7.094.582,73
Transf. Museu Nacional d'Art de Catalunya	—	—	—	4.871.744,02	—	1.049.095,35	—	—	5.920.839,37
Transf. Consorci del Teatre Fortuny de Reus	—	—	—	486.427,57	—	—	—	—	486.427,57
Consell Nacional de la Cultura i de les Arts	791.777,72	350.147,89	—	—	779,00	—	—	—	1.142.704,61
Institució de les Lletres Catalanes	492.562,40	577.475,65	114,40	12.000,00	1.149,50	—	—	—	1.083.301,95
Institut Català de les Empreses Culturals	5.907.647,06	4.946.701,28	619,38	21.676.197,32	681.705,17	478.462,42	5.822.672,40	—	39.514.005,03
Teatre Nacional de Catalunya, SA	5.836.989,67	4.034.135,82	1.169,62	—	319.485,96	—	700,00	—	10.192.481,07
Museu Nacional d'Art de Catalunya	5.900.987,66	7.488.998,75	31.211,38	116.920,78	1.980.909,61	—	51.457,77	1.073.214,57	16.643.700,52
Consorci del Teatre Fortuny de Reus (2)	408.954,85	809.335,95	754,85	4.907,60	20.758,56	—	—	—	1.244.711,81
Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (3) (4)	1.338.473,50	33.508,84	206,57	1.728.302,20	7.788,12	66.031,93	5.500,00	—	3.179.811,16
Total consolidat Secretaria General	31.840.496,20	32.820.688,73	34.076,20	50.407.732,38	3.453.601,29	4.412.312,67	6.646.467,11	1.073.214,57	130.688.589,15
Direcció General de Política Lingüística	2.691.790,23	2.787.872,01	—	20.296.376,88	8.346,47	76.773,53	0,00	—	25.861.159,12
Direcció General de Política Lingüística	2.691.790,23	2.787.872,01	—	840.338,21	8.346,47	76.773,53	—	—	6.405.120,45
Transf. Consorci per a la Normalització Lingüística	—	—	—	15.714.936,18	—	—	—	—	15.714.936,18
Transf. Consorci TERMCAT	—	—	—	1.110.961,43	—	—	—	—	1.110.961,43
Transf. Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural	—	—	—	2.630.141,06	—	—	—	—	2.630.141,06
Consorci per a la Normalització Lingüística	24.781.195,74	2.714.380,83	1.629,91	—	70.471,77	—	413.213,36	—	27.980.891,61
Consorci TERMCAT	1.004.655,64	139.749,90	—	—	20.513,61	—	—	—	1.164.919,15
Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (4)	—	—	—	2.445.676,85	—	—	—	—	2.445.676,85
Total consolidat DG de Política Lingüística	28.477.641,61	5.642.002,74	1.629,91	3.286.015,06	99.331,85	76.773,53	413.213,36	—	37.996.608,06
Direcció General de Creació i Empreses Culturals	2.357.454,25	1.455.737,74	—	8.667.480,81	0,00	2.503.202,72	—	—	14.983.875,52
Direcció General de Creació i Empreses Culturals	378.598,51	—	—	—	—	—	—	—	378.598,51
Transf. Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural	—	—	—	8.287.108,35	—	—	—	—	8.287.108,35
Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (4)	—	—	—	7.372.147,92	—	100.000,00	—	—	7.472.147,92
Subdirecció General de Promoció Cultural	1.364.502,19	631.999,31	—	380.372,46	—	2.503.202,72	—	—	4.880.076,68
Arts Santa Mònica	614.353,55	823.738,43	—	—	—	—	—	—	1.438.091,98
Total consolidat DG de Creació i Empreses Culturals	2.357.454,25	1.455.737,74	0,00	7.752.520,38	0,00	2.603.202,72	0,00	—	14.168.915,09
Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals	1.164.252,30	221.328,88	—	3.914.001,85	4.135,28	676.197,49	—	—	5.979.915,80
Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals	1.164.252,30	221.328,88	—	486.000,00	4.135,28	601.197,49	—	—	2.476.913,95
Transf. Fundació privada Fira Mediterrània de Manresa	—	—	—	537.355,44	—	—	—	—	537.355,44
Transf. Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural	—	—	—	2.890.646,41	—	75.000,00	—	—	2.965.646,41
Fundació privada Fira Mediterrània de Manresa	199.161,21	973.183,39	2.661,74	—	—	—	—	—	1.175.006,34
Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (4)	—	—	—	2.860.209,83	—	30.641,65	—	—	2.890.851,48
Total consolidat DG de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals	1.363.413,51	1.194.512,27	2.661,74	3.346.209,83	4.135,28	631.839,14	0,00	0,00	6.542.771,77

Pressupost consolidat executat pel Departament de Cultura i els seus ens, per capítols i per òrgans de gestió. 2013 (i 2)

Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni	13.689.702,92	2.866.841,87	0,00	18.028.586,09	4.225.909,31	13.354.319,58	0,00	0,00	52.165.359,77
Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni - Servei de Gestió	977.223,01	744.292,39	—	50.000,00	366.065,00	60.000,00	—	—	2.197.580,40
Transf. Entitat Autònoma Museus d'Arqueologia	—	—	—	3.808.686,27	—	108.000,00	—	—	3.916.686,27
Transf. Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	—	—	—	2.245.263,41	—	100.600,00	—	—	2.345.863,41
Transf. Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural	—	—	—	1.148.910,08	—	2.676.346,83	—	—	3.825.256,91
Transf. Biblioteca de Catalunya	—	—	—	6.484.000,01	—	150.000,00	—	—	6.634.000,01
Entitat Autònoma Museus d'Arqueologia	2.324.970,62	1.478.844,20	400,20	—	199.460,63	—	3.755,52	—	4.007.431,17
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	1.039.966,32	1.382.348,32	—	115.000,00	28.039,93	—	—	—	2.565.354,57
Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (4)	—	—	—	1.220.539,18	—	2.426.628,58	—	—	3.647.167,76
Biblioteca de Catalunya	4.979.945,31	1.363.479,71	163,27	120.000,00	208.902,57	—	1.200,00	—	6.673.690,86
Servei de Suport Tècnic i Inventari (5)	—	130.909,53	—	37.000,00	15.000,00	—	—	—	182.909,53
Centre de Restauració de Béns Mobles	516.332,36	66.986,23	—	—	46.758,53	—	—	—	630.077,12
Museu d'Història de Catalunya	1.314.799,56	77.096,36	—	—	—	—	—	—	1.391.895,92
Arxiu Nacional de Catalunya	1.243.091,08	318.839,66	—	—	82.000,00	—	—	—	1.643.930,74
Subdirecció General d'Arxius i Museus	3.378.004,08	356.993,05	—	2.454.863,33	295.515,90	2.090.645,97	—	—	8.576.022,33
Servei de Coordinació General d'Arxius	2.029.555,16	79.939,00	—	1.633.092,78	295.515,90	1.795.493,92	—	—	5.833.596,76
Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles	489.952,20	277.054,05	—	821.770,55	—	295.152,05	—	—	1.883.928,85
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (6)	626.805,22	—	—	—	—	—	—	—	626.805,22
Museu d'Art de Girona (6)	231.691,51	—	—	—	—	—	—	—	231.691,51
Subdirecció General del Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic	3.361.270,30	374.379,85	—	327.529,07	1.686.991,34	—	—	—	5.750.170,56
Servei d'Arqueologia i Paleontologia (7)	—	172.794,67	—	54.840,17	199.727,20	—	—	—	427.362,04
Servei de Patrimoni Arquitectònic (7)	—	201.585,18	—	272.688,90	1.487.264,14	—	—	—	1.961.538,22
Servei de Biblioteques (8)	2.898.982,54	797.344,80	—	1.472.333,92	1.733.578,54	8.168.726,78	—	—	15.070.966,58
Total consolidat DG d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni	22.034.585,17	7.091.514,10	563,47	5.797.265,50	4.662.312,44	12.746.001,33	4.955,52	0,00	52.337.197,53
Pressupost total Departament de Cultura	31.066.303,04	21.912.165,05	0,00	121.241.583,59	4.679.416,43	21.837.016,99	4.913.987,62	0,00	205.650.472,72
Pressupost total consolidat Departament de Cultura i ens adscrits	86.073.590,74	48.204.455,58	38.931,32	70.589.743,15	8.219.380,86	20.470.129,39	7.064.635,99	1.073.214,57	241.734.081,60

(1) Inclou la transferència a l'Institut Ramon Llull.

(2) Pressupost executat provisional.

(3) Es comptabilitza íntegrament la despesa en els capítols 1, 2 i 6, i les subvencions impulsades per la Secretaria General, la Institució de les Lletres Catalanes i el Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, que han estat gestionades per l'OSIC.

(4) Les despeses de l'OSIC de capítols 4 i 7 que s'agrupen en aquesta taula incorporen les revocacions de subvencions fetes durant el 2013.

(5) Les despeses de personal del Servei de Suport Tècnic i Inventari queden recollides dins la Direcció General de Patrimoni Cultural - Servei de Gestió.

(6) Durant el 2013, en previsió de la creació de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, les despeses del MNAT i del Museu d'Art de Girona de capítol 2 a 7 s'han finançat amb els romanents existents, i no s'han fet aportacions addicionals.

(7) Les despeses de personal dels serveis queden englobades dins de la Subdirecció General del Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic.

(8) La gestió del Servei de Biblioteques va ser traspassada durant l'exercici de la Direcció General de Creació i Empreses Culturals a la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni. S'inclouen aquí 10.815.837,99 executats per la DGCEC.

Pressupost executat pel Departament de Cultura, per àmbits d'actuació, incloent-hi serveis generals (*). 2010-2013

	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Arts visuals	20.480.920,45	2,44	17.812.707,39	5,46	12.419.521,86	4,38	9.182.696,75	3,80
Arxius	11.508.513,41	1,37	10.956.762,13	3,36	9.509.710,84	3,36	8.443.775,57	3,49
Biblioteques	35.777.514,74	4,25	26.771.888,36	8,21	26.056.779,13	9,20	22.024.036,61	9,11
Cinematografia i vídeo	35.485.010,40	4,22	25.941.574,63	7,96	25.432.586,37	8,98	18.046.918,20	7,47
Cultura popular i tradicional	10.507.497,73	1,25	8.550.639,29	2,62	8.235.387,08	2,91	6.565.211,77	2,72
Llengua	–	–	45.026.417,02	13,81	42.418.796,44	14,97	38.008.918,26	15,72
Lletres	14.370.795,46	1,71	12.365.148,38	3,79	5.393.406,58	1,90	6.989.899,74	2,89
Museus	45.423.060,20	5,40	39.122.527,45	12,00	34.562.909,30	12,20	32.914.833,76	13,62
Música	39.138.826,26	4,65	40.249.014,23	12,35	28.601.852,73	10,10	23.111.863,57	9,56
Patrimoni arquitectònic i arqueològic	12.252.126,76	1,46	12.125.776,91	3,72	10.605.326,18	3,74	8.869.400,55	3,67
Teatre i dansa	51.545.342,81	6,13	46.229.113,72	14,18	40.889.398,37	14,43	33.594.359,29	13,90
Mitjans de comunicació	520.782.111,54	61,93	–	–	–	–	–	–
Serveis generals (**)	43.638.620,50	5,19	40.829.657,70	12,53	39.192.346,53	13,83	33.982.167,55	14,06
Total	840.910.340,27	100,00	325.981.227,21	100,00	283.318.021,41	100,00	241.734.081,60	100,00

(*) Hi són inclosos els ingressos propis de les entitats autònomes i de les empreses públiques no aportats pel Departament de Cultura.

(**) El 2011, el 2012 i el 2013 inclou la transferència a l'Institut Ramon Llull.

Pressupost executat pel Departament de Cultura, per àmbits d'actuació. 2010-2013

	2010 (*)	%	2011	%	2012	%	2013	%
Arts visuals	21.601.942,42	2,57	20.363.234,28	6,25	14.125.271,54	4,99	10.420.869,06	4,31
Arxius	12.138.431,21	1,44	12.525.614,96	3,84	10.936.316,99	3,86	9.563.211,35	3,96
Biblioteques	37.735.794,90	4,49	30.605.242,81	9,39	28.850.390,78	10,18	24.517.364,63	10,14
Cinematografia i vídeo	37.427.280,35	4,45	29.656.039,93	9,10	29.479.607,70	10,41	21.340.963,26	8,83
Cultura popular i tradicional	11.082.625,00	1,32	9.774.969,48	3,00	9.809.673,93	3,46	7.669.539,24	3,17
Llengua	–	–	51.473.560,89	15,79	50.382.391,86	17,78	45.651.308,71	18,88
Lletres	15.157.380,11	1,80	14.135.662,13	4,34	6.225.770,45	2,20	7.833.714,73	3,24
Museus	47.909.288,71	5,70	44.724.318,13	13,72	42.834.981,32	15,12	40.391.440,97	16,71
Música	41.281.087,61	4,91	46.012.101,83	14,11	31.660.781,11	11,17	25.554.032,41	10,57
Patrimoni arquitectònic i arqueològic	12.922.746,20	1,54	13.862.016,06	4,25	11.586.630,60	4,09	9.911.293,54	4,10
Teatre i dansa	54.366.674,11	6,47	52.848.466,69	16,21	47.426.205,12	16,74	38.880.343,69	16,08
Mitjans de comunicació	549.287.089,67	65,32	–	–	–	–	–	–
Total	840.910.340,27	100,00	325.981.227,21	100,00	283.318.021,41	100,00	241.734.081,60	100,00

(*) S'ha introduït una modificació en relació a la Memòria del 2010: no s'ha consolidat la despesa corresponent als consorcis de l'Auditori i del Palau de la Música, que el 2010 eren entitats participades de forma no majoritària.

Pressupost executat pel Departament de Cultura, per àmbits d'actuació, incloent-hi serveis generals (*). 2010-2013

	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Arts visuals	20.480.920,45	2,44	17.812.707,39	5,46	12.419.521,86	4,38	9.182.696,75	3,80
Arxius	11.508.513,41	1,37	10.956.762,13	3,36	9.509.710,84	3,36	8.443.775,57	3,49
Biblioteques	35.777.514,74	4,25	26.771.888,36	8,21	26.056.779,13	9,20	22.024.036,61	9,11
Cinematografia i vídeo	35.485.010,40	4,22	25.941.574,63	7,96	25.432.586,37	8,98	18.046.918,20	7,47
Cultura popular i tradicional	10.507.497,73	1,25	8.550.639,29	2,62	8.235.387,08	2,91	6.565.211,77	2,72
Llengua	–	–	45.026.417,02	13,81	42.418.796,44	14,97	38.008.918,26	15,72
Lletres	14.370.795,46	1,71	12.365.148,38	3,79	5.393.406,58	1,90	6.989.899,74	2,89
Museus	45.423.060,20	5,40	39.122.527,45	12,00	34.562.909,30	12,20	32.914.833,76	13,62
Música	39.138.826,26	4,65	40.249.014,23	12,35	28.601.852,73	10,10	23.111.863,57	9,56
Patrimoni arquitectònic i arqueològic	12.252.126,76	1,46	12.125.776,91	3,72	10.605.326,18	3,74	8.869.400,55	3,67
Teatre i dansa	51.545.342,81	6,13	46.229.113,72	14,18	40.889.398,37	14,43	33.594.359,29	13,90
Mitjans de comunicació	520.782.111,54	61,93	–	–	–	–	–	–
Serveis generals (**)	43.638.620,50	5,19	40.829.657,70	12,53	39.192.346,53	13,83	33.982.167,55	14,06
Total	840.910.340,27	100,00	325.981.227,21	100,00	283.318.021,41	100,00	241.734.081,60	100,00

(*) Hi són inclosos els ingressos propis de les entitats autònomes i de les empreses públiques no aportats pel Departament de Cultura.

(***) El 2011, el 2012 i el 2013 inclou la transferència a l'Institut Ramon Llull.

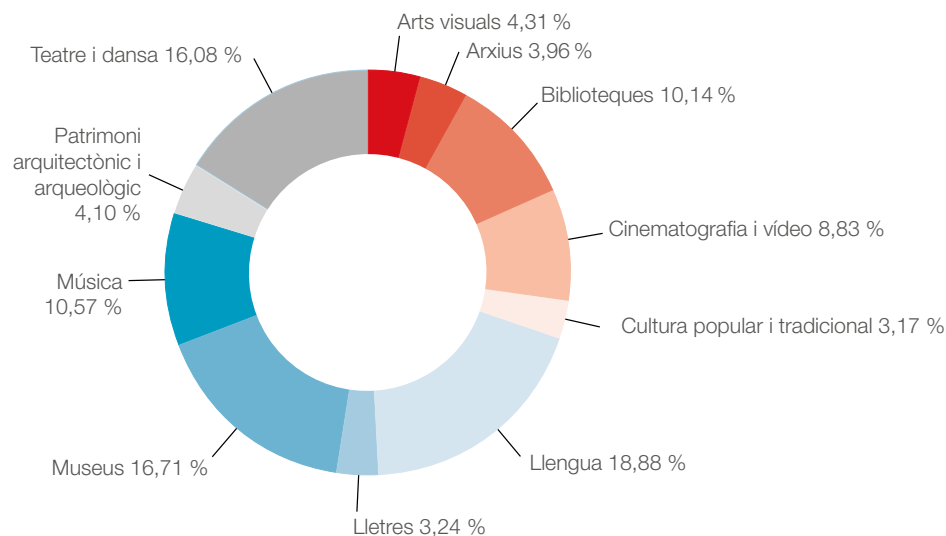
Pressupost executat pel Departament de Cultura, per àmbits d'actuació. 2010-2013

	2010 (**)	%	2011	%	2012	%	2013	%
Arts visuals	21.601.942,42	2,57	20.363.234,28	6,25	14.125.271,54	4,99	10.420.869,06	4,31
Arxius	12.138.431,21	1,44	12.525.614,96	3,84	10.936.316,99	3,86	9.563.211,35	3,96
Biblioteques	37.735.794,90	4,49	30.605.242,81	9,39	28.850.390,78	10,18	24.517.364,63	10,14
Cinematografia i vídeo	37.427.280,35	4,45	29.656.039,93	9,10	29.479.607,70	10,41	21.340.963,26	8,83
Cultura popular i tradicional	11.082.625,00	1,32	9.774.969,48	3,00	9.809.673,93	3,46	7.669.539,24	3,17
Llengua	–	–	51.473.560,89	15,79	50.382.391,86	17,78	45.651.308,71	18,88
Lletres	15.157.380,11	1,80	14.135.662,13	4,34	6.225.770,45	2,20	7.833.714,73	3,24
Museus	47.909.288,71	5,70	44.724.318,13	13,72	42.834.981,32	15,12	40.391.440,97	16,71
Música	41.281.087,61	4,91	46.012.101,83	14,11	31.660.781,11	11,17	25.554.032,41	10,57
Patrimoni arquitectònic i arqueològic	12.922.746,20	1,54	13.862.016,06	4,25	11.586.630,60	4,09	9.911.293,54	4,10
Teatre i dansa	54.366.674,11	6,47	52.848.466,69	16,21	47.426.205,12	16,74	38.880.343,69	16,08
Mitjans de comunicació	549.287.089,67	65,32	–	–	–	–	–	–
Total	840.910.340,27	100,00	325.981.227,21	100,00	283.318.021,41	100,00	241.734.081,60	100,00

(**) S'ha introduït una modificació en relació a la Memòria del 2010: no s'ha consolidat la despesa corresponent als consorcis de l'Auditori i del Palau de la Música, que el 2010 eren entitats participades de forma no majoritària.

Pressupost executat pel Departament de Cultura, per àmbits d'actuació. 2013

En %

Pressupost executat pel Departament de Cultura, per àmbits d'actuació i per capítols pressupostaris. 2013

	Cap. 1	Cap. 2	Cap. 3	Cap. 4	Cap. 6	Cap. 7	Cap. 8	Cap. 9	Total
Arts visuals	1.886.116,49	1.707.493,11	-	4.690.739,70	67.369,33	1.901.500,50	167.649,93	-	10.420.869,06
Arxius	4.231.938,18	1.015.207,50	-	1.978.067,36	521.344,45	1.816.653,86	0,00	-	9.563.211,35
Biblioteques	9.217.738,85	3.100.911,75	164,14	1.844.240,47	2.184.378,49	8.168.726,78	1.204,14	-	24.517.364,63
Cinematografia i vídeo	4.289.505,21	6.069.860,93	622,68	8.568.533,94	687.422,51	0,00	1.725.017,99	-	21.340.963,26
Cultura popular i tradicional	1.595.088,82	1.714.196,19	2.675,94	3.721.527,62	4.211,54	631.839,14	0,00	-	7.669.539,24
Llengua	33.316.647,72	8.096.609,66	1.638,60	3.643.836,31	101.163,62	76.773,53	414.639,25	-	45.651.308,71
Lletres	1.226.341,72	1.093.452,35	115,01	3.455.963,38	2.796,38	178.481,62	1.876.564,26	-	7.833.714,73
Museus	14.880.940,41	15.809.760,73	31.780,21	5.038.799,57	2.438.399,16	1.063.142,50	55.403,82	1.073.214,57	40.391.440,97
Música	1.307.254,23	594.793,52	-	21.801.538,89	2.195,92	480.817,24	1.367.432,62	-	25.554.032,41
Patrimoni arquitectònic i arqueològic	4.351.851,55	998.023,58	-	775.824,17	1.860.477,25	1.925.117,00	-	-	9.911.293,54
Teatre i dansa	9.770.167,56	8.004.146,25	1.934,74	15.070.671,73	349.622,21	4.227.077,21	1.456.723,98	-	38.880.343,69
Total	86.073.590,74	48.204.455,58	38.931,32	70.589.743,15	8.219.380,86	20.470.129,39	7.064.635,99	1.073.214,57	241.734.081,60

Personal

Distribució del personal de la plantilla del Departament de Cultura i els seus organismes. 2009-2013¹

I. Departament de Cultura	2009	2010	2011	2012	2013
Alts càrrecs	10	10	7	7	7
Eventuals	10	10	9	9	9
Subdirectors generals	18	18	14	14	14
Caps de servei	27	27	24	23	23
Caps de secció	41	40	43	44	43
Caps de negociat	6	6	6	6	6
Cos superior	226	231	254	259	242
Cos de gestió	101	102	106	99	96
Administratius	161	165	184	174	167
Auxiliars	74	67	72	68	60
Subalterns	70	70	70	71	72
Laborals	140	138	145	144	140
I. Total Departament de Cultura	884	884	934	918	879
II. Organismes del Departament de Cultura	2009	2010	2011	2012	2013
Entitat Autònoma de Difusió Cultural ²	21	23	22	-	-
Institució de les Lletres Catalanes	15	14	15	13	10
Biblioteca de Catalunya	173	171	168	167	159
Entitat Autònoma Museus d'Arqueologia	83	81	76	71	58
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Cat.	29	30	29	29	27
Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC)	132	142	140	138	141
Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC)	-	-	-	37	36
Teatre Nacional de Catalunya	155	155	144	132	117
Consorci del Palau de la Música ³	62	-	-	-	-
Consorci de l'Auditori i l'Orquestra ³	198	-	-	-	-
Consorci del Teatre Fortuny de Reus	35	34	31	20	-
Museu Nacional d'Art de Catalunya	161	158	153	149	139
Consell Nacional de la Cultura i de les Arts	41	42	38	18	18
Consorci per a la Normalització Lingüística ⁴	-	-	687	665	726
Consorci Centre de Terminologia TERMCAT	-	-	25	25	24
Consorci Casa de les Llengües ²	-	-	11	-	-
Institut Ramon Llull ⁵	-	-	75	75	66
II. Total organismes del Departament de Cultura	1.105	850	1.614	1.539	1.521
III. Total Departament de Cultura + organismes	1.989	1.734	2.548	2.457	2.400

(1) S'ha exclòs el personal de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (2009-2010) i l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, que inicia la posada en funcionament a partir de l'aprovació dels seus estatuts el 23.07.2013

(2) El personal del 2011 es correspon a l'estipulat en els pressupostos aprovats de la Generalitat.

(3) Des del 2010 són entitats participades de forma no majoritària.

(4) Inclou personal laboral temporal. Mitjana d'efectius durant l'any.

(5) Inclou el personal directiu i adscrit a les oficines a l'exterior

Normativa

Taula resum de normativa. 2013

Disposicions	Nombre
Lleis	-
Decrets	16
Ordres	8
Resolucions	154
Acords de Govern	45
Informes en matèria de legislació	18

Relació dels principals decrets publicats

- Decret 89/2013, de 29 de gener, de reestructuració del Departament de Cultura.
- Decret 137/2013, de 12 de març, del Consell de Biblioteques.
- Decret 148/2013, de 2 d'abril, dels Premis Nacionals de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
- Decret 162/2013, de 30 d'abril, de concessió de la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.
- Decret 167/2013, de 21 de maig, de modificació del Decret 40/2009, de 10 de març, dels Estatuts del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts.
- Decret 183/2013, de 18 de juny, pel qual es dona publicitat al nomenament d'un vice-president del Ple i es nomena una vocal de la Comissió Executiva de la Junta de Museus de Catalunya.
- Decret 186/2013, de 25 de juny, del procediment d'elaboració de candidatures de béns del patrimoni cultural català per a la seva inscripció en la Llista del patrimoni mundial.
- Decret 198/2013, de 23 de juliol, pel qual s'aproven els Estatuts de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural.
- Decret 209/2013, de 30 de juliol, de nomenament de la persona titular de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni com a director o directora de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural.

Publicacions

Publicacions periòdiques

Creació i empreses

Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC)

- [Catalan! Music eMagazine](#) [En línia]. Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals, 2013. Núms. 5 i 6. [Publicat en català, castellà i anglès].
- *Electronic music from Catalonia 2013* [Enregistrament sonor]. Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals, DL 2013.
- [Guia de fires, festivals i mercats internacionals](#) [En línia]. Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals, 2013. Núms. gener/febrer - novembre/desembre.
- INSTITUT CATALÀ DE LES INDÚSTRIES CULTURALS. [Memòria de l'Institut Català de les Empreses Culturals 2012](#) [En línia]. Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals, 2013.
- *Jazz from Catalonia 2013* [Enregistrament sonor]. Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals, DL 2013.
- *Pop rock from Catalonia 2013* [Enregistrament sonor]. Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals, DL 2013.
- *World music from Catalonia 2013* [Enregistrament sonor]. [Barcelona]: Institut Català de les Empreses Culturals, DL 2013.

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts

- Consell Nacional de la Cultura i de les Arts. [Memòria 2012](#) [En línia]. Barcelona: Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, 2013. [Publicat en català i castellà].
- [Crisi incerteses sinèrgies: estat de la cultura i de les arts: 01 2013](#). Barcelona: Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, 2013. [Disponible també a Internet en català, castellà i anglès].
- *Premis Nacionals de Cultura 2013*. Barcelona: Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, 2013.

Internacionalització

- [NoticiARI](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Àrea de Relacions Internacionals, 2013. Núms. febrer - des.

Institut Ramon Llull

- INSTITUT RAMON LLULL. [Memòria 2012](#). Barcelona: Institut Ramon Llull, 2013. [Publicada també a Internet en català i anglès].
- *Transfer: journal of contemporary culture*. Barcelona: Institut Ramon Llull; València: Universitat de València, 2013. Núm. 8.

Patrimoni cultural i els seus equipaments

Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

- [Bibliografia selectiva](#) [En línia]: *novetats*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013. Núms. 88 (febrer)-92 (des.).
- [ITGD](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013. Núms. 76-87. [Publicada en català i en castellà].

Arxiu Nacional de Catalunya

- [ANC](#) [En línia]: *butlletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya*. Sant Cugat del Vallès: Arxiu Nacional de Catalunya, 2013. Núm. 34 (febrer) – núm. 36 (oct.).

Biblioteca de Catalunya

- [Haidé](#) [En línia]: *estudis maragallians*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013. Núm. 2.

Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya

- [Rescat](#) [En línia]: *butlletí del Servei de Restauració de Béns Mobles*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013. Núm. 21 (primavera) – 23 (hivern).

Llengua

Direcció General de Política Lingüística

- [Flaixos d'actualitat](#) [En línia]: *butlletí de la Direcció General de Política Lingüística*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 2013. Núm. 100.
- [Informe de Política Lingüística 2012](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 2013.
- [Llengua i ús](#) [En línia]: *revista tècnica de política lingüística*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 2013. Núm. 53.

Administració

- [Departament de Cultura](#) [En línia]: *butlletí*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013. Núm. 99 (gener) – 121 (des.).
- [Butlletí de novetats](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Biblioteca central, 2013. Núm. 215 (gener-febrer) – núm. 220 (nov.-gener 2014).
- [Estadístiques culturals de Catalunya 2013](#) [En línia] = Estadísticas culturales de Cataluña = Cultural statistics of Catalonia. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- [Fulls de cultura i comunicació](#) [En línia]. *Estudis*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Gabinet Tècnic, 2013. Núms. 27 (oct.)-30 (des.).
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. [Memòria del Departament de Cultura 2012](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. *Memòria del Departament de Cultura 2012* [En línia]. [Síntesi 1: dades d'activitat](#). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. *Memòria del Departament de Cultura 2012* [En línia]. [Síntesi 2: dades pressupostàries](#). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. [Acció 2011-2012](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- [Premis literaris en llengua catalana](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013. Núm. 242 (gener) – núm. 252 (des.).

Publicacions no periòdiques

Creació i empreses

Direcció General de Creació i Empreses Culturals

- [Manel Armengol](#) [En línia]: *transicions: els setanta a Espanya, els Estats Units i la Xina*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Creació i Empreses Culturals: Fundació Foto Colectania, 2013.

- [Res no és mesquí](#) [En línia]: Josep Guinovart i els poetes. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Creació i Empreses Culturals; Agramunt: Espai Fundació Guinovart, 2013.
- [Richard Wagner i Adrià Gual](#) [En línia]: els plafons perduts de l'Associació Wagneriana. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Creació i Empreses Culturals, 2013.

Arts Santa Mònica

- *Les distàncies d'Europa*. Barcelona: Arts Santa Mònica; València: Publicacions de la Universitat de València, DL 2013.
- *From here on = D'ara endavant: la postfotografia en l'era d'internet i la telefonia mòbil = A partir de ahora: la postfotografia en la era de internet y la telefonía móvil = From here on: postphotography in the age of internet and the mobile phone*. Barcelona: Arts Santa Mònica: Editorial RM, DL 2013.
- *Jordi Benito: interiorisme, accionisme*. Barcelona: Arts Santa Mònica [etc.], DL 2013.
- *Pure views: transformacions de l'art xinès contemporani*. Milà: Charta; Barcelona: Arts Santa Mònica, cop. 2013. [Publicat en català, castellà, anglès i xinès].
- SANGÜESA, Ramon ... [et al.]. *Sinergia: encontres "Noves fronteres de la ciència, l'art i el pensament", novena edició, Arts Santa Mònica del 17 al 20 de novembre de 2011*. Barcelona: Arts Santa Mònica: Ara Llibres, DL 2013.

Institució de les Lletres Catalanes

- ALZAMORA, Sebastià ... [et al.]. *Jaume Pomar (1943-2013): homenatge*. Barcelona: Institució de les Lletres Catalanes, DL 2013.
- BALLESTER, Josep ... [et al.]. *De les Ardenes al Montnegre = Des Ardenes au Montnegre*. Barcelona: Institució de les Lletres Catalanes, 2013.
- MARÍ, Isidor. *Marià Villangómez: una presentació*. Eivissa: Consell Insular; Barcelona: Institució de les Lletres Catalanes, DL 2013.

Teatre Nacional de Catalunya

- DANS, Raül. *Un corrent salvatge*. Tarragona: Arola; Barcelona: Teatre Nacional de Catalunya, 2013.
- FAURA, Jordi. *Groenlàndia*. Tarragona: Arola; Barcelona: Teatre Nacional de Catalunya, 2013.
- BSEN, Henrik. *Quan despertem d'entre els morts* [Fitxer informàtic]. Barcelona: Proa, 2013.
- MIRÓ, Josep Maria. *Fum*. Tarragona: Arola; Barcelona: Teatre Nacional de Catalunya, 2013.
- PINTER, Harold. *Terra de ningú*. Tarragona: Arola; Barcelona: Teatre Nacional de Catalunya, 2013.
- RIERA, Pere. *Barcelona*. Tarragona: Arola; Barcelona: Teatre Nacional de Catalunya, 2013. [També disponible en format electrònic].
- TORNERO, Helena. *No parlis amb estranys*. Tarragona: Arola; Barcelona: Teatre Nacional de Catalunya, 2013.
- WILLIAMS, Tennessee. *La rosa tatuada*. Tarragona: Arola; Barcelona: Teatre Nacional de Catalunya, 2013.

Internacionalització

Institut Ramon Llull

- *25% Catalonia at Venice: [Catàleg de l'exposició representada a la 55a edició de la Biennial d'Art de Venècia, celebrada de l'1 de juny al 24 de novembre de 2013]*. Barcelona: Institut Ramon Llull: Polígrafa, cop. 2013.

Patrimoni cultural i els seus equipaments

Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

- [Carmen Amaya i el poble gitano](#) [En línia]: [guia de lectura]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. [Departament de Cultura], 2013.
- [Cultura del mar, bibliografia bàsica](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques, 2013.
- [Cultura de muntanya, bibliografia bàsica](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques, 2013.
- [Dia Internacional de les Dones](#) [En línia]: [guia de lectura]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura: Institut Català de les Dones, 2013.
- [... i els llibres que desitjo són](#) [En línia]: lectures infantils i juvenils per al Nadal de 2013 recomanades per bibliotecaris i llibreters. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques, 2013.
- [Josep Albanell](#) [En línia]: [guia de lectura]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- [Joana Raspall](#) [En línia]: [guia de lectura]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- [Joan Teixidor](#) [En línia]: [guia de lectura]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.
- [Lletres i vins de Catalunya](#) [En línia]: bibliografia i tast de llengua. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques, 2013.
- [Llibres infantils de coneixements, selecció de novetats 2011-2013](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques, 2013.
- [LLJ d'imaginació, selecció de novetats 2012-2013](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques, 2013.
- [Els valors de la biblioteca](#) [En línia]: [guia de lectura]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.

Biblioteca de Catalunya

- [Estàndars de digitalització](#) [En línia]: requeriments mínims. Barcelona: Biblioteca de Catalunya: Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2013.
- [Informe per a la solució tecnològica a nous participants a CÀNTIC que no formen part del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya](#) [En línia]. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013.
- [ISBD](#) [En línia]: descripció bibliogràfica normalitzada internacional. Ed. consolidada. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013.
- [RDA i MARC](#) [En línia]: [resum de les addicions]. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013.

Museu d'Arqueologia de Catalunya

- Empúries: Museu d'Arqueologia de Catalunya: guia didàctica. 5a ed. Empúries: Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries, 2013.
- *Experimentación en arqueología: estudio y difusión del pasado*. Girona [etc.]: Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona [etc.], 2013.
- *Josep Esquirol, fotògraf d'Empúries*. Empúries: Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries; L'Escala: l'Ajuntament, 2013.

Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

- CASANELLES I RAHOLA, Eusebi. *Un museu per a un país: el Sistema Territorial del mNACTEC*. [Terrassa: Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, 2013]. [També disponible a [Internet](#)].

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona

- [Un viatge a la cultura romana](#) [En línia]: serveis, recursos i activitats didàctiques: 2013-2014. Tarragona: Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, DL 2013.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

- *Antiquaris, experts, col·leccionistes i museus: el comerç, l'estudi i la salvaguarda de l'art a la Catalunya del segle XX*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya [etc.], 2013.
- *La Batalla de Tetuan de Fortuny*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2013. [Publicat en català i castellà].
- *La falsificació de moneda a la Catalunya del segle XXI*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra: Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2013.
- GARCÍA VERGARA, Marisa. *Georges Bataille y la parte del arte: de Documentos a Acéphale*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya [etc.], 2013.
- *Nord d'Àfrica: Ortiz Echagüe*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya; Pamplona: Museo Universidad de Navarra; Madrid: La Fábrica, 2013. [Publicat en català, castellà i anglès].
- RIUS, Núria F. *Pau Audouard: fotografia en temps de Modernismes*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya [etc.], 2013.
- *Tàpies des de l'interior: 1945-2011*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya: Fundació Antoni Tàpies, 2013. [Publicat en català, castellà i anglès].

Cultura popular i associacionisme

Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals

- *De les iguals a la cartilla: el regiment de la cosa pública, la medicalització i el pluralisme assistencial a la Vall d'Aro*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2013.

Llengua

Direcció General de Política Lingüística

- [10 raons perquè els productes digitals parlin català](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 2013. [Publicat en català i anglès].
- *30 anys de política lingüística*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 2013. [També disponible a [Internet](#)].
- [Guia didàctica per a la utilització de les làmines](#) [En línia]: *Vivim junts. Carrers amb història*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 2013.
- *Saps català? Acredita-ho!: dóna valor als teus coneixements*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 2013. [També disponible a [Internet](#)].

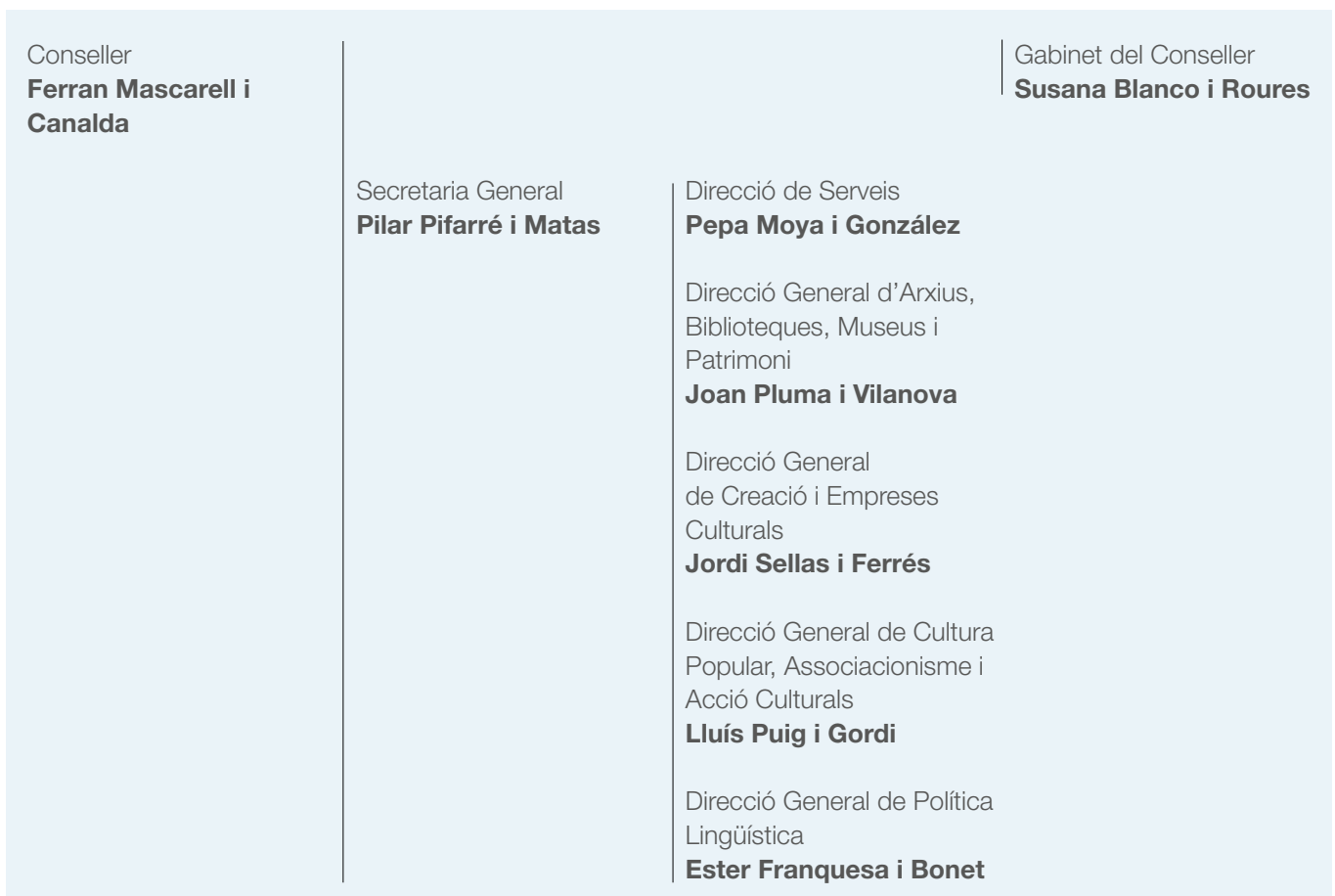
TERMCAT, Centre de Terminologia

- BREU, Marta. [Vocabulari terminològic LGBT](#) [En línia]: *lèsbic, gai, bisexual i transgènere*. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.
- [Diccionari d'automobilisme](#) [En línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.
- [Diccionari de circ](#) [En línia]: *acrobàcia, aeris, equilibrisme*. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.
- *Diccionari de dret administratiu*. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia, 2013.
- [Diccionari de gemmologia](#) [En línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.
- [Diccionari de veterinària i ramaderia](#) [En línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.
- [Diccionari multilingüe de l'enginyeria](#) [En línia]. Barcelona: Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.
- [Terminologia de la cronicitat](#) [En línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Salut: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.
- [Terminologia de les festes de Menorca](#) [En línia]. Maó: Consell Insular de Menorca; Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2013.

Organigrama 2013

L'organigrama del Departament de Cultura que es presenta a continuació respon a l'estructura que estableix el Decret 89/2013, de 29 de gener, de reestructuració del Departament de Cultura.

Organigrama sintètic

Organigrama per unitats

Gabinet del Conseller

Gabinet del Conseller
Susana Blanco i Roures

Oficina de Relacions Institucionals
Sira Torrecillas i Muñoz

Oficina de la Secretaria del Conseller
Montserrat Clota i Bernal

Oficina de Comunicació
Cristina Crespo i Blanco

Oficina de Protocol
Ana Maria Mas i Mata

Secretaria General

Secretaria General
Pilar Pifarré i Matas

Direcció de Serveis
Pepa Moya i González

Subdirecció General de Recursos Humans, Organització i Règim Interior
Teresa Heras i González

Subdirecció General de Gestió Econòmica, Contractació i Patrimoni
M. Montserrat Isnard i Blanchar

Àrea de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions
Lluís Anaya i Torres

Gabinet Tècnic
Maria Dolors Portús i Vinyeta

Assessoria Jurídica
Maria Pilar Bayarri i Roda

Serveis Territorials a Barcelona
Maria Àngels Torras i Ripoll

Serveis Territorials a Girona
Antoni Baulida i Casadella

Serveis Territorials a Lleida
Josep Borrell i Figuera

Serveis Territorials a Tarragona
Jordi Agràs i Estalella

Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre
Ferran Bladé i Pujol

Serveis Territorials a la Catalunya Central
Maria Àngels Blasco i Rovira

Serveis Territorials a l'Alt Pirineu i Aran
Vacant

Servei de Gestió de Recursos Humans
Anna Soler i Gràcia

Servei de Prevenció i Règim Interior
Carme Galimany i Bonerpau

Servei de Gestió Econòmica i Contractació
Joan Muñoz i Casas

Servei d'Obres
Anna Maria Clarimon i Alsina

Servei d'Informació i Difusió
Joan Josep Isern i Màrquez

Registre de la Propietat Intel·lectual de Catalunya
Santiago Orós i Muruzábal

Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni Joan Pluma i Vilanova	Subdirecció General del Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic Josep Manel Rueda i Torres	Servei d'Arqueologia i Paleontologia Ramon Ten i Carné
	Subdirecció General d'Arxius i Museus <i>Vacant</i>	Servei de Patrimoni Arquitectònic Elsa Ibar i Torres
		Servei de Coordinació General d'Arxius Enric Cobo i Barri
		Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles Jusèp Maria Boya i Busquets
		Servei de Biblioteques Carme Fenoll i Clarabuch
		Servei de Gestió Víctor Magrans i Julià
		Servei de Suport Tècnic i Inventari Anna Busom i Arruebo
	Direcció de l'Arxiu Nacional de Catalunya Josep Maria Sans i Travé	Servei de Coordinació de l'Arxiu Nacional de Catalunya Francesc Balada i Bosch
Agència Catalana del Patrimoni Cultural Joan Pluma i Vilanova	Direcció del Museu d'Història de Catalunya Agustí Alcoberro i Pericay	
	Museu d'Arqueologia de Catalunya Xavier Llovera Massana	
	Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya Eusebi Casanelles i Rahola	
	Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya Maria Àngels Solé i Gili	
	Museu Nacional Arqueològic de Tarragona Francesc Tarrats	
	Museu d'Art de Girona Jaume Bernades i Postils	

Direcció General de Creació i Empreses Culturals

Direcció General de Creació i Empreses Culturals Jordi Sellas i Ferrés	Subdirecció General de Promoció Cultural Joan Francesc Ainoud i Escudero	Àrea de Difusió i Cooperació Artística Antoni Cabré i Masjuan
		Servei de Gestió Margarita Garcia-Alsina i Vilardell

Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals

Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
Lluís Puig i Gordi

Subdirecció General de Protecció i Promoció de la Cultura Popular i Tradicional
Antoni Herrera i Pérez

Servei de Recerca i Protecció
Verònica Guarch i Llop

Servei de Promoció i Dinamització
Eulàlia Jardí i Soler

Direcció General de Política Lingüística

Direcció General de Política Lingüística
Ester Franquesa i Bonet

Subdirecció General de Política Lingüística
Marta Xirinachs i Codina

Servei de Foment de l'Ús del Català
Montserrat Nadal i Milà

Servei de Recursos Lingüístics
Montserrat Montagut i Montagut

Servei d'Informació, Difusió i Estudis
Anton Ferret i Baig

Entitats autònomes, ens públics i societats mercantils

Entitats autònomes administratives

Institució de les Lletres Catalanes
Laura Borràs i Castanyer

Biblioteca de Catalunya
Eugènia Serra i Aranda

Entitats de dret públic

Institut Català de les Empreses Culturals. ICEC
Jordi Sellas i Ferrés

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts. CONCA
Sílvia Muñoz d'Imbert

Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural. OSIC
Isabel Colomer i Riera

Agència Catalana del Patrimoni Cultural
Joan Pluma i Vilanova

Societats mercantils

Teatre Nacional de Catalunya, SA
Xavier Albertí

Consorcis

Consorci del Museu Nacional d'Art de Catalunya
Josep Serra i Villalba

Consorci per a la Normalització Lingüística
Josep Madorell i Bonora

Consorci del Centre de Terminologia TERMCAT
Jordi Bover i Salvadó

Institut Ramon Llull
Àlex Susana i Nadal

Seus i adreces

Conselleria

Rambla de Santa Mònica, 8 (Palau Marc)
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 00
Fax 98 316 27 01
cultura@gencat.cat

Direcció de Serveis

Rambla de Santa Mònica, 8 (Palau Marc)
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 00
Fax 98 316 27 01
cultura@gencat.cat

Serveis Territorials a Girona

Carrer dels Ciutadans, 18 (Casa Solterra)
17004 Girona (Gironès)
Tel. 972 22 54 55
Fax 972 22 54 06
stgirona.cultura@gencat.cat

Serveis Territorials a Lleida

Rambla Aragó, 8
25002 Lleida (Segrià)
Tel. 973 27 92 00
Fax 973 27 92 01

Serveis Territorials a la Catalunya Central

Plaça Major, 37, 3r
08500 Vic (Osona)
Tel. 93 693 98 80
Fax 93 693 98 97

Direcció General de Creació i Empreses Culturals

Passatge de la Banca, 1-3
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 00
Fax 93 316 28 29
dgcec.cultura@gencat.cat

Direcció General de Política Lingüística

Carrer del Portal de Santa Madrona, 6-8
08001 Barcelona
Tel. 93 567 10 00
Fax 93 567 10 01

Institut Català de les Empreses Culturals

Passatge de la Banca, 1-3
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 70
Fax 93 316 28 29
icec.cultura@gencat.cat

Secretaria General

Rambla de Santa Mònica, 8 (Palau Marc)
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 00
Fax 98 316 27 02
secretariageneral.cultura@gencat.cat

Serveis Territorials a Barcelona

Carrer Muntaner, 221
08036 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 363 28 70
Fax 93 363 28 78
stbarcelona.cultura@gencat.cat

Serveis Territorials a Tarragona

Carrer Major, 14
43003 Tarragona (Tarragonès)
Tel. 977 25 15 00
Fax 977 25 15 01
sttarragona.cultura@gencat.cat

Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre

Carrer del Doctor Ferran, 6-8
43500 Tortosa (Baix Ebre)
Tel. 977 44 80 70
Fax 977 44 33 94

Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

Carrer Portaferriassa, 1 (Palau Moja)
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 40
Fax 93 316 27 41
dgpatrimoni.cultura@gencat.cat

Agència Catalana del Patrimoni Cultural

Carrer Portaferriassa, 1 (Palau Moja)
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 40
agenciapatrimoni@gencat.cat

Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals

Plaça de Salvador Seguí, 1-9
08001 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 20
Fax 93 567 10 02
cpt.cultura@gencat.cat

Registre de la Propietat Intel·lectual de Catalunya

(seu central)
Carrer Muntaner, 221
08036 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 363 28 75
Fax 93 363 28 79

Institució de les Lletres Catalanes

Carrer Mallorca, 272
08037 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 45
Fax 93 316 27 82
ilc.cultura@gencat.cat

Consorci per a la Normalització Lingüística

Carrer Mallorca, 272 8a planta
08037 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 272 31 00
Fax 93 487 21 67
cpnl@cpnl.cat

Institut Ramon Llull

Avinguda Diagonal, 373
(Palau Baró de Quadres)
08008 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93467 80 00
Fax 93 467 80 86
info@llull.cat

Arxiu Nacional de Catalunya

Carrer Jaume I, 33-51
08195 Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental)
Tel. 93 589 77 88
Fax 93 589 80 35
anc.cultura@gencat.cat

Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

Rambla d'Egara, 270
(Antic Vapor Aymerich, Amat i Jover)
08221 Terrassa (Vallès Occidental)
Tel. 93 736 89 66
Fax 93 736 89 60
Info.mnactec@gencat.cat

Museu Nacional d'Art (MNAC)

Palau Nacional (Parc de Montjuïc)
08038 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 622 03 76
Fax 93 622 03 74
mnac@mnac.es

Teatre Nacional de Catalunya, SA

Plaça de les Arts, 1
08013 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 306 57 00
Fax 93 306 57 01
info@tnc.cat

Filмотeca de Catalunya

Plaça Salvador Seguí, 1-9
08001 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 567 10 70
Fax 93 316 27 83
filмотeca.cultura@gencat.cat

Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural

Carrer del Portal de Santa Madrona, 6-8
08001 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 28 47
osic.cultura@gencat.cat

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts

Carrer de la Portaferrissa, 1 (Palau Moja)
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 316 27 86
Fax 93 316 10 92
infoconca@gencat.cat

TERMCAT, Centre de Terminologia

Carrer Mallorca, 272 1a planta
08037 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 452 61 61
Fax 93 451 64 37
informacio@termcat.cat

Arts Santa Mònica

Rambla de Santa Mònica, 7
08002 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 92 316 28 10
Fax 93 316 28 17
info_artssantamonica@gencat.cat

Biblioteca de Catalunya

Carrer Hospital, 56
08001 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 270 23 00
Fax 93 270 23 04
bustia@bnc.cat

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Passeig de Santa Madrona, 39-41
(Parc de Montjuïc)
08038 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 423 21 49
Fax 93 424 56 30
mac.cultura@gencat.cat

Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya

Carrer Arnau Cadell, 30
08197 Valldoreix (Barcelonès)
Tel. 93 590 29 70
Fax 93 590 29 71
crbmc.cultura@gencat.cat

Museu d'Història de Catalunya

Plaça de Pau Vila, 3 (Palau de Mar)
08003 Barcelona (Barcelonès)
Tel. 93 225 47 00
Fax 93 225 47 58
mhc.cultura@gencat.cat